

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ

HIGHER SECONDARY
KANNADA
LANGUAGE

ತರಗತಿ

XII

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಶಾಸಕಾರ್ಥಿ ಪತ್ರ
ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಮಿತಿ (SCERT) ಕರ್ನಾಟಕ
2015

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಜನಗಳ ಮನ ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯಹೇ
ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯ ವಿಧಾತಾ
ಪಂಚಾಬ ಸಿಂಧ ಗುಜರಾತ ಮರಾಠಾ
ದ್ರಾವಿಡ ಉತ್ತರ ವಂಗಾ
ವಿಂಧ್ಯ ಹಿಮಾಚಲ ಯಮುನಾ ಗಂಗಾ
ಉಚ್ಛರ ಜಲಧಿತರಂಗಾ
ತವಶುಭ ನಾಮೇ ಜಾಗೇ
ತವಶುಭ ಆಶಿಷ ಮಾಗೇ
ಗಾಹೇ ತವ ಜಯ ಗಾಥಾ
ಜನಗಳ ಮಂಗಲದಾಯಕ ಜಯಹೇ
ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯ ವಿಧಾತಾ
ಜಯಹೇ ಜಯಹೇ ಜಯಹೇ
ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯಹೇ

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಭಾರತವು ನನ್ನ ದೇಶ. ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಸಹೋದರ, ಸಹೋದರಿಯರು.
ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗೂ ವೈದಿಕ ಪೂರ್ಣವಾದ
ಪರಂಪರೆಗೆ ನಾನು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನ ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು
ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ವತ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ನನ್ನ ಶೃಂಘೆಯನ್ನ ಮುದಿಪಾಗಿಡುತ್ತೇನೆ.
ಅವರ ಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆನಂದವಿದೆ.

Prepared by :

State Council of Educational Research and Training (SCERT)

Poojappura, Thiruvananthapuram 695012, Kerala

Website : www.scertkerala.gov.in

e-mail : scertkerala@gmail.com

Phone : 0471 - 2341883, Fax : 0471 - 2341869

First Edition : 2015

Typesetting : SCERT

Lay out : SCERT

Cover design : SCERT

Printed at : Centre for Advanced Printing and Training, Thiruvananthapuram-695013

© Department of Education, Government of Kerala

ಪ್ರೀತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ,

ಭಾಷೆಯೆಂದರೆ ಮಾತೆಯ ಮಮತೆಯ ಹಾಗೆ. ನಯ ವಿನಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾತು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾತು ಕೃತಿಗಳು ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬಾಂಧವುವನ್ನು ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿರುವ ನುಡಿಯ ಹಿರಿಯೆಯನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಸೂರೆಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಕತೆ, ಕವಿತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಈ ಪರ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಶಯಗಳನ್ನೂ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಗಳನ್ನೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಈ ಪಾಠಪ್ರಸ್ತುಕವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮ ವರೋಲ್ಯಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ದಾರಿದೇಪವಾಗಲಿ. ಕನ್ನಡ ಕುಸುಮದ ಕಂಪನ್ಯ ಪಸರಿಸಲು ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸೋಣ.

ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ ಹಾರ್ಡ್‌ಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಡಾ. ಎಸ್. ರವೀಂದ್ರನ್ ನಾಯರ್

ನಿದೇಂಶಕರು

ಎಸ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ., ಕೇರಳ

TEXTBOOK DEVELOPMENT TEAM
KANNADA - PLUS TWO - LANAGUAGE
STANDARD - XII

Participants

S. Baby, HSST (Jr.) Kannada, GHSS Kasaragod
A.K. Preetham, HSST (Jr.) Kannada, BARHSS Bovikana
K. Ravikumar, HSST (Jr.) Kannada, GHSS Kumbla
K. Shahul Hameed, HSST (Jr.) Kannada, GVHSS Mulleria
Pushpalatha K., HSST (Jr.) Kannada, BEMHS Kasaragod.
K. Sreenivasa Ballullaya, HSST (Jr.) Kannada, GHSS Adoor
Narayana Rao M., HSST (Jr.) Kannada, GHSS Paivalike Nagar
Nalini A.P., HSST (Jr.) Kannada, GGVHS Kasaragod
Sathish Kumar A., HSST (Jr.) Kannada, GHSS Mangalpady
Sharmila A., HSST (Jr.) Kannada, GHSS Padre

Experts

Dr. M. Rama, Rtd. Professor, Kerala University, Thiruvananthapuram.
Dr. Srikrishna Bhat, Rtd. Professor, Govt. College, Kasaragod.
Dr. Subrahmanyam Bhat, Rtd. HOD, Kannada, Govt. college,
Kasaragod.
Dr. Kamalaksha K. Course Director, School of Indian Languages,
Govt. College Campus, Kasaragod.
Dr. U. Maheshwari, Rtd. HOD, Kannada Dept., Govt. College,
Kasaragod.
Sreenatha A., Rtd. Professor, Govt. College, Kasaragod.
Radhakrishna Belluru, Asst. Professor, Govt. College, Kasaragod.

Artist

Dinesh Holla, Mangaluru.

Academic Co-ordinator

Dr. Faisal Mavulladathil, Research Officer, SCERT,
Thiruvananthapuram.

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರబೇತಿ ಸಮಿತಿ (SCERT) ಕೇರಳ
ವಿದ್ಯಾಭವನ, ಪೂಜಪ್ಪಡ, ತಿರುವನಂತಪುರಂ 695012

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ

7-44

1. ಸಿರಿಚೇಳಿಸು

- ಉಮೆಂಳಾ – ಕರ್ಯಾರ್ಥ ಕೆಜ್ಜುಣಿ ರೈ
- ಕೆರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ – ಕೆ. ಹಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿ
- ಅವರವರ ದಾರಿ – ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
- ನೇರೆ – ತಗಳಿ ಶಿವಶಂಕರ ಪಿಳ್ಳೆ

2. ನವಪಲ್ಲವ

45-72

- ಅಪ್ಪನೂ ಒಲೆಯುರಿಯೂ – ರೂಪ ಹಾಸನೆ
- ತಾಯಿ – ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂತ್ತಿ
- ಸಾವಿರಾರು ನಡಿಗಳು – ಡಾ. ಸಿದ್ದಲೀಂಗಯ್ಯ
- ನೀರವ ರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಾಲೋಕ – ನೇಮಿಚಂದ್ರ

3. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸುಮ

73-98

- ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತೆ – ಪುರಂದರದಾಸರು
- ನಡೆವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ – ಸರ್ವಜ್ಞ
- ಸುಭೂಣಿ – ಡಾ. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

4. ಬೆಳ್ಳಿತೆರೆ

99-118

- ಬಣ್ಣದ ಲೋಕ – ಸಂಗ್ರಹ
- ಆಗದು ಎಂದು... – ಆರ್.ಎನ್. ಜಯಗೋಪಾಲ್
- ಬೂತಯ್ಯನ ಮಗ ಅಯ್ಯ – ಡಿ. ಎನ್. ಸುರೇಶ್

5. ಮಡಸಿರಿ

119-152

- ನಾಡಸಿರಿ – ನಂಜುಂಡ ಕವಿ
- ಸಕ್ಕರೆಗುಪ್ಪಂ ಸರಿಮಾಳ್ಳರೇ – ಪುಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ
- ತರುಣ ಸೂರ್ಯಂ ಕತ್ತಲೆಯನೆ ಪ್ರೋಕ್ಕಂತಾಯ್ತು – ರಾಘವಾಂಕ
- ಗುರುವಚನಮಲಂಫನೀಯಂ – ರನ್ನ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

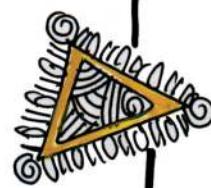
ಭಾಗ IV(ಕ)

ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

- 51ಕ. ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು – ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೌರನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.
- (ಕ) ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು, ಅದರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಿಗಳನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಗೌರವಿಸುವುದು.
- (ಇ) ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ವಾತಿತ್ವದಾಯಕವಾದ ಉದಾತ್ಮ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವುದು.
- (ಒ) ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೀಯನ್ನು, ಏಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯವುದು ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯವುದು ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯವುದು.
- (ಔ) ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಕರೆ ಬಂದಾಗ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು.
- (ಒ) ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀರಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಂಗಡಗಳ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಅತೀತವಾಗಿ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಭಾಷ್ಯತ್ವದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಶ್ರೀಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟುಮಾಡುವ ಅಚರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದು.
- (ಜ) ನಮ್ಮ ಸಮೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಾಪಾಡುವುದು.
- (ಝ) ಅರಣ್ಯಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ನೇಹಿತ್ಯಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸುವುದು.
- (ಇ) ಪ್ರೇಜ್ಞನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಮಾನವೀಯತೆ, ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರණಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- (ರು) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು.
- (ಇ) ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯ ಚೈನ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರೇತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು.
- (ಉ) ಆರು ಮತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಡುವಳಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೋ, ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಾಲಕರಿಗೋ, ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಹೆತ್ತವರೋ ರಕ್ಷಕರಿಗೋ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.

ಲಿರಿ ಚೆಲ್ಲಣ

ನವ್ಯೋದಯ ಕಾಲಫಟ್ಟಡ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಪೈರಣಿಯಾಗಿರುವುದು
ಜೀವನಪ್ರೀತಿ. ಬದುಕನ್ನು ಅರಳಿಸುವ, ಸಂಕೀರ್ಣ ಬದುಕನ್ನು
ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಫಟಕಗಳಾದ ಪ್ರೀತಿ, ಮಮತೆ, ಅನುಕಂಪ, ತ್ಯಾಗ
ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತುಗಳಾದವು. ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನ
ನೇರ ನಿರೂಪಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಈ
ಕಾಲಫಟ್ಟಡ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಫಟಕದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ
ಪಾಠಗಳು ಇದನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ‘ಉಮಿಂಳಾ’ ಕವನವು ನಿಲಂಕ್ಷಿತ
ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೊಂದರ ಕುರಿತಾದ ಕವಿಯೊಬ್ಬರ ಅನುಕಂಪವನ್ನು
ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಾದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು
‘ಕೆರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ’ ಎಂಬ ಪಾಠಭಾಗವು ವಿಶದಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಯುವ
ಪೀಠಿಗೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿ, ಅಣುಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ
ವುಂಟಿನ ಜೀವನದ ಸರ್ವಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ‘ಅವರವರ ದಾರಿ’
ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹೋದರ
ಭಾಷೆಯಾದ ಮಲೆಯಾಳದಿಂದ ಅನುವಾದಿತ ಕಥೆಯೂ ಈ
ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಜೀವಭಯದ ಸ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು
ಮಾತ್ರ ಮೊದಲು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಾಯಿಯ
ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೆ, ಸಹಿಷ್ಟತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ‘ನೇರಿ’ ಕಥೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆಗಳು

- ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾಲಫಟ್ಟೆದ ನರೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ನವ್ಯೋತ್ತರ ಮೊದಲಾದ ಪಂಥಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಸಾರಸ್ಯವನ್ನು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವರು.
- ಕತೆ – ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಆಸ್ತಾದಿಸಿ ವಿಮರ್ಶೆ, ಆಸ್ತಾದನಾ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವರು.
- ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಭಾಷಾಂತರ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಪೂರಕ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಅಂತರಾಂಗ ಮೊದಲಾದವರು ಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ವರಚನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಭಾಷಾ ಸ್ನೇಪಣ್ಯವನ್ನು ಆಚೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಶ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದುವುದರ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಲಿಖಿತರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವರು.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದ ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವರ್ಣಲ್ಯಾಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ನಾಡುನುಡಿಗಳ ಚಿಂತನೆ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ – ಬಾಂಧವ್ಯ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಉರ್ವಾರ್ಥಿ

ಕರ್ಯಾರ್ಥ ಕಿಳ್ಳಣಿ ರೈ

ರಾಮಾಯಣವು ವಾಲ್ಯೇಕಿ ಮಹಾಕವಿಯ ಮೇರುಕೃತಿ. ರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸನ್ನಿಹೀಗಳನ್ನು ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ರಸವತ್ತಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಸ್ತಕರಿಗೆ ರಸದೂತಣವೇ ಸರಿ. ಅದೊಂದು ಅಮರ ಕಾವ್ಯ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಆ ಮಹಾಕವಿಗೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಅನಾದರವಿದೆಯೇನೋ ಎನ್ನುವುದು ಅಧುನಿಕ ಕವಿಗಳ ಅನಿಸಿಕೆ. ಕ್ರಾಂತ ಪಕ್ಷಿಯ ಯೈದಯವೇದನೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ ಕವಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮದದಿ ಉಂಟಾದೇವಿಯ ಮನೋವೇದನೆ ವಣಾನೆಗೆ ನಿಲುಕದೆ ಹೋಯ್ಯಿಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವಿ ಗುರುತಿಸಿರುವರು. ಮಹಾಕವಿಯ ಕುರಿತಾದ ಗೌರವವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಅಲಕ್ಷಿತ ಪಾತ್ರಪೋಂದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದರ ಘನತೆಗಳನ್ನು ಸಹ್ಯದರ್ಯರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಕವಿ ಕಿಳ್ಳಣಿ ರೈಯವರ ವಾಗ್ಫರಿ ಗಮನಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಅದಿಕವಿ ವಾಲ್ಯೇಕಿ ರಾಮಾಯಣಾಮೃತದಿ
ಸಾಹಿತ್ಯಸುಮನಸರ ಸೂಗಬಡಿಸಲಿಲ್ಲವೇ?
ಸವಿಯಣಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ನಿಜವೆನ್ನಿ, ಶರಣವೆನ್ನಿ!
ಹಿಂದಲ್ಲ ಇಂದಲ್ಲ ಮುಂದಿಗೂ ಎಂದಿಗೂ—
ಆ ಕವಿಯೆ ಅದಿಕವಿ; ಅದೆ ಚಿರಂತನ ಕಾವ್ಯ.
ಒ ಭವ್ಯ ಕಾವ್ಯಷಿಂ! ಕರುಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಗೊಂಡ
ಸರಸತ್ಯ ತಾನರಸಿ, ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ತುದಿಯ
ತಾನೇರಿ ನಲಿಯತಿರೆ, ಮಂದಹಾಸವ ಬೀರಿ
ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ತೋರೆ, ತನ್ನನೇ ತಾ ಮರತೆ;
ರಾಮನಾಮಾಮೃತವ ಪುಣ್ಯ ಪಾವನಕಥೆಯ
ಅಪ್ರತಿಮಸಂಪ್ರತಿಯ ಬರೆಬರೆದು ಹಷಣಿಸಿದೆ;
ಹಾಡಿಕೊಂಡಾಡಿಸಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕೃತಿರಚನೆ—
ಯಲಿ ನೀನು ಕಾಳಿದಾಸಗೆ ಗಣ್ಯಗುರುವೆಂದು
ರಸಿಕಲೋಕವೆ ನಿನಗೆ ತಲೆವಾಗುತ್ತಿರುವುದಯ್ಯ!

ಸಾಗರದಿ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ರತ್ನಗಳ ತೆಗೆತೆಗೆದು
 ತಿಕ್ಕ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಚೆಲುವ ಚೆಲ್ಲಿಸಬೇಕು;
 ರನ್ನ ಕಂಟಿಯ ಮಾಡಿ, ನಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ನೋಡಿ
 ಪ್ರೀತಿಗೀತಿಯ ಹಾಡಿ ಹೊರಳಿಗಪಿಂಸಬೇಕು!
 ಜಗದ ಜೀವನದೊಳಿದು ಪುಣ್ಯ ಪೌರುಷದ ಪಥ,
 ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿಯ ಸತ್ಯಪ್ರೇಮಮಯಪೂಜಾರಥ!
 ಅಹುದಯ್ಯ! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರಸಿಕರಾಜ್ಯದ ಮಾತು—
 ಈ ನುಡಿಯ ಕನ್ನಡಿಯೋಳಿನ್ನ ಮುಖ ಕಾಣುವುದೇ?
 ನಾನೋವರ ನರಸಿಕನು; ಸಾಗರದಿ ಮುಳುಗಿರಲು
 ಕಸಕಡಿಯನು ತಿಳಿದು ತೆಗೆದು ನಾ ತೋರಿದೆನು
 ಅಂತಿರಲಿ, ಆ ಕವಿಯ—ಆ— ಆದಿಕಾವ್ಯವಹ
 ರವ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣವ ನೀವೆಲ್ಲರೋದಿಹಿರಿ,
 ಪದದಧರಭಾವನೆಯ ಸವಿಯ ಬಲು ಸವಿದಿಹಿರಿ
 ಆದರವನಕ್ಕ ಮ್ಯಾದಪರಾಧ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

ಇರಬಹುದು—ನಿಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಮರೆತಿರಬಹುದು;
 ನಮಗರಿಯದಿಹ ವಸ್ತು—ಇವಗೆಂತು ಹೊಳೆದತ್ತು
 ಎಂದೆನ್ನ ಕೆಣಕುವಿರಿ—ಅದಕಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಿಹೆ,
 ನಿಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿತ್ತು—ತಿಳಿದು ಮರೆತೇ ಹೋಯ್ಯ;
 ಎನಗೆಂದು ಮರೆಯದಿದೆ, ಮನವೆಲ್ಲ ಮರುಗುತ್ತಿದೆ;
 ಕಡು ಕರಿಣಹ್ಯಾದಯನಾಕವಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ !
 “ಭಾವನೆಯ ಬಿಂಬದಲಿ, ಬಣ್ಣನೆಯ ಬೆಡಗಿನಲಿ,
 ಹಾತ್ರ ಪೂರ್ಣಣಿಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಖಲೆಯತ್ತುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ,
 ರಂಜನೆಯ ರಾಗರಸರಮಣೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
 ಅದ್ವಿತೀಯನು ಕವಿಯು—ವಲ್ಲಿಕತನುಭವನು;
 ಕ್ರಾಂಚಮಿಥುನದ ಮೇಳನವು ಮುರಿಯೆ, ಬಲು ನೋಂದ
 ಸದಯಹ್ಯಾದಯನ—ಮಂಷಿಯ—ಕರಿಣಕವಿಯೆನಬಹುದೆ?
 ನಿನ್ನ ಮಾತಿದು ಕರಿಣ; ಅವನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕರುಣ—
 ರಸವೆ ರೂಪಾಂತಹುದ ಕಾಣಲಾರೆಯ ಮರುಳ.....”

ಪಿತ್ಯವಾಕ್ಯಪಾಲನೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಸತಿಸಹಿತ
 ಕಾನವನ್ನೆದಲ್ಲಿ, ಅಗ್ರಜನನುಸರಿಸಿ
 ಹಸಿವು ತ್ಯಷ್ಟಿ ನಿದ್ರೇಯಾಹಾರಗಳ ದೂರಿಸಿ
 ಹಗಲಿರುಳು ಸೋದರನ ಸತ್ಯಸೇವೆಗೆ ತನುವ
 ಸವೆದ ತರುಣನ, ಯೋಧವರ ವೀರಲಕ್ಷ್ಯಣನ
 ಅರಿಯದವರಾರುಂಟು? ಧನ್ಯ ರಾಮಾನುಜನೆ !
 ಸೈಫಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಯುದಿ ಬೆಂದ ನಿನೊಂದಲ
 ಬಿಸಿಯುಸಿರು—ವೀರವಿರಹದ ಕಹಳಿಯಾದುತ್ತ—
 ಅಂತಃಪುರದ ಧೃಥಕವಾಟವನೊಂದಿಯತ್ತ
 ಸಾಕೇತನಗರದಲ್ಲಿ ಆ ಸತಿ ವಿಯೋಗಿನಿಯ
 ಆ ಚಿರಂತನಸಹ್ಯವಿರಹಿಣಿತಪ್ಪಿನಿಯ
 ಬಳಿ ಸೇರಿ, ನೆಲೆಯಾರಿ ಮೌನ ಮಂತ್ರಿಸುವಂದು—
 ವಿರಹದುರುವೇದನೆಯು ಹೆಂಗರುಳ ಕೊರೆಯುವುದ
 ನೀನಲ್ಲದನ್ಯರಾರ್ ತಿಳಿದಿಹರು ? ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನ್ !

ಕರುಳ ಕೊರೆಯುವ ವಿರಹದುರಿಯ ಬರೆದುಬ್ಬಿಸುವ
 ಕವಿಯಹುದು ವಾಲ್ಯೇಕಿ ! ಜಾನಕಿಯ ಜಾನಿಸುತ್ತ
 ರಾಮಗುಣನಾಮದಲ್ಲಿ ಬಲು ಬೆಂದು ಬಡವಾಗಿ
 ಬಸವಳಿದ ಬವಣಿಗಳನೆನಿತು ಬಣ್ಣಿಸಲಿಲ್ಲ?
 ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳ ಬಲುದೂರ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ
 ಕಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊರಟ ಸಿರಿಮೋಗದ ನೀರನನು,
 ಭೋಗಭಾಗ್ಯದ ಬಂಧನವ ಬಿಸುಟ ಬಂಧುವನು,
 ತನ್ನ ಪತಿಯನು, ತರುಣಸುಂದರ ಸ್ವರೂಪನನು,
 ನಯನಮನಮೋಹನಮನೋಹರಮನೋಜನನು—
 ಕಾಡಿಗೋಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಮನನೋಂದ
 ಆ ಉಂಟಿಕಾಡೇವಿಯೋಂದುವ್ಯೋಂದೇ ಮಾತು !
 ಸಹ್ಯವೇದನೆಗಾಗಿ ಸಾಂತ್ವನದ ಸವಿಮಾತು !
 ಒಮ್ಮೆ ಕರುಣಾದ್ವಾಷಿ ! ಅಶ್ವಧಾರಾವ್ಯಾಷಿ !
 ಕರೆಸಲಿಲ್ಲಾ ? ಕವಿಯ—ಕರಿಣನಲ್ಲಾ ?

ಎಣೆವಕ್ಕೆ ಬೇರಾಗೆ ಅದಕಾಗಿ ಮರುಗಿಹನು,
 ಪಕ್ಕಿ ಹೃದಯದ ಬೇನೆಯರಿತು ಬಲು ಬರೆದವನು,
 ಮೂಕ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಾದರನಿತು ಕರುಣಿಪ ಕವಿಯು,
 ಪ್ರೇಮಪಿಂಡದೋಳಿಂತು ಶ್ರೀತಿದೋರುವ ಖಣಿಯು,
 ಹಾ ಹಂತ ! ಇದನಿಂತು ಮರೆಯಬಹುದೆ ಮಹಾಂತ ?
 ಕವಿಯು ಖಣಿಯಮುದಯ್ಯ ! ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಇರಬಹುದು !
 ಒಳಿತಾಯ್ತು ಆ ಸಿದ್ಧಿ-ಕಂಡ ಕಾವ್ಯ ಸಮಾಧಿ !
 ಆದರವನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯವಿಲ್ಲೇನು?
 ಮಾನವನೆ ತಾನಾಗಿ, ಮನುಜರೆದೆ ಬಿರಿದೆದ್ದ
 ಸ್ವಣಿ ಸುಂದರಪ್ರೇಮದಾ ಪ್ರವಾಹವ ಮರೆತ !
 “ಹದಿನಾಲ್ಯ ವರುಷಗಳು ಆ ಉಮಿಂಳಿಯ ಮುಖವ,
 ದೀನದಿವ್ಯಚೈವ್ಯೇತಿ ಜಗಜಗಿಸುತ್ತಿಹ ಪರಿಯ
 ಕಾಣುವುದೆ ಅಳವಲ್ಲ ! ರವಿಯೇನು? ಕವಿಯೇನು?

ಓ ಮಾತೇ ! ಚಿರತಪ್ಪಿನಿ ಭಾಗ್ಯ ಭಾರತಿಯೆ !
 ನಿನಗಂದು ನೀರನಿಗೆ ಆ ವೀರವಯಂನಿಗೆ
 ವನವಾಸದಾಯಾಸ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಹರಿಸೆ
 ಮಂಗಳಾರತಿಯೆತ್ತಿ ಸುಮಹೋತ್ಸವದಿ ನಲಿಯೆ
 ಚೇತನವದೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತವ್ವ ? ಆ ಜೀಲುವ
 ಚೆನ್ನಿಗನ ಕಂಡೆಯಾ ? ವಿದ್ಯಾದ್ವಿಲಾಸದಲಿ
 ಚೃತನ್ಯವಾಕ್ಯಾಣದಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಚೇತರಿಸಿತೆ?
 ಇರಬೇಕು ! ಇಂತಲ್ಲದಿನ್ನೇಂತು ಬರಬೇಕು
 ಹೇಳಿಮ್ಮು ? ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲಿ ನೀನಿಂತ
 ನಿಶ್ಚಲ ನಿರಾತಂಕ ನಿಷ್ಠೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ !
 ಒಂದೊಂದು ದಿನದಿನವು, ಮುಂದೊಂದು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣವು,
 ನಿನಗಿಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಯುಗಯುಗವಾಗಿ ಸಾಗಿಲ್ಲ ?
 ರಸಿಕರಾಜ್ಯದ ರಮಣಿದಕೆ ಮಂಕಾಗರೆ ?
 ಅರಸಿಕನು ನಾನೆಂತು ಬರೆವೆ ಕ್ಷಮಿಸೌ-ತಾಯೇ !

ಕರ್ಯಾರ ಕೆಜ್ಜುಣಿ ರೈ

ಶ್ರೀ ಕರ್ಯಾರ ಕೆಜ್ಜುಣಿ ರೈ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಸಮೀಪದ ಪೆರಡಾಲದವರು. ಅಧ್ಯನಿಕ ಕನ್ನಡ ರಸಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರೈಗಳು ಸುಪರಿಚಿತರು. ಪೆರಡಾಲ ನವಜೀವನ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶ್ನಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವರು. ಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ಮಾರಾದ ಕವಿಗಳಾಗಿ, ಉತ್ತಮ ಲೇಖಕರಾಗಿ, ಸಮಾಧಾ ವಾಗ್ವಿಗಳಾಗಿ ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಓಜಃಪೂರ್ಣವಾದ ಶ್ರೀ ರೈಗಳ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗಡ್ಡಪಡ್ಡಗಳಿರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆಳವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ವಿಶಾಲವಾದ ಅನುಭವ ಇವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ‘ಶ್ರೀಮುಖ’, ‘ಬಕ್ಕಗಾನ’, ‘ಪುನನವ’, ‘ಚೀತನ’, ‘ಕೊರಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು’, ‘ಪಂಚಮಿ’ ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ‘ರತ್ನರಾತ್ರಿ’ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರ ಸಂಕಲನವನ್ನು, ‘ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಥೆಗಳು’ ಎಂಬ ಗಡ್ಡ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ‘ವಿರಾಗಣಿ’ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ‘ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ’, ‘ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ’ ಮೊದಲಾದ ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವರು ಬರೆದಿರುವರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ‘ಉಮಿಂಳಾ’ ಎಂಬ ಕವನವನ್ನು ‘ಶ್ರೀಮುಖ’ ದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವದಗಳ ಅರ್ಥ

ಚಿರಂತನ - ಶಾಶ್ವತವಾದ. ಸಂಪೂರ್ಣ - ವಿಶೇಷ ಕಾವ್ಯ. ನಲ್ಕೆ - ಪ್ರೀತಿ. ಅಕ್ಷಮ್ಯ - ಕ್ಷಮಿಸಲಾಗದ. ಕೌಂಡ - ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಪಕ್ಷಿ. ತ್ರೈ - ಬಾಯಾರಿಕೆ. ಸದಯ - ದಯಿಯುಳ್ಳವನು. ವಲ್ಯೈಕ - ಹುತ್ತಿ. ಅಗ್ರಜ - ಅಣಿ. ನೈಸ್ಕಿಕ - ನಿಷ್ಪಯಿಂದ ಕೂಡಿದ. ಮನೋಜ - ಮನ್ಯಾಧಿ. ಉರು - ಹೆಚ್ಚು. ಮಹಾಂತ - ಮಹಾತ್ಮೆ. ನೀರ - ಸುಂದರ. ಬಂಧು - ಗಂಡ. ತನಾಭವ - ಮಗ.

ವಿಶದೀಕರಣ

ಉಮಿಂಳಾ : ಮಿಥಿಲೀಯ ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಮಗಳು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಪತ್ನಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಲು, ಸಾಧ್ವಿಯಾಗಿ ಸರಯೂ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪಣಕುಟಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿನಿಯಾಗಿ ನಿಂತವಳು. ವನವಾಸದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಗೆ, ರಾಮನಿಗೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪತಿದೇವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದವಳು.

ಹಂತ : ಶೋಕ, ಕರುಣ, ಸಂಘರ್ಷ, ಜಿಗುಪ್ಪೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಉದ್ದಾರವಾಚಕ. ಅಯ್ಯೋ, ಬೀ, ಒಹೋ ಎಂಬಂತೆ.

ಕ್ರೌಂಚ ಮಿಥುನದ ಹೇಳನ ಮುರಿಯೆ ಬಲನೋಂದ ಸದಯಃ್ಯದಯನ : ಒಮ್ಮೆ ತಮಸಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನಕ್ಕಿಳಿದ ವಾಲ್ಯೋಕ ಮನಿ ಆಗಸದತ್ತ ಕಣ್ಣ ಹಾಯಿಸಲು ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿಯ ಜೋಡಿಯೊಂದು ಸರಸ ಕ್ರೇಡೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕಿಢಂತೆ ಆ ಹಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಚೀರಾಡುತ್ತಾ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿತು. ಬೇಡನೊಬ್ಬನು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣ ಆದರ ದೇಹಕ್ಕೆ ಚುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ರಕ್ತದಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ ಆ ಹಕ್ಕಿಯು ಬೇಡನ ಕ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿರಲು ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಾ ಜೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರ ದಾರುಣ ಫೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವಾಲ್ಯೋಕಿಗೆ ಕರುಣೆ ಉಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೇಡನೆಡಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ‘ಬೇಡ, ಬೇಡ ಕೊಲೆ ಸಲ್ಲದ್’ ಎಂದು ತಡೆದನು. ಶೋಕವೇ ಶ್ಲೋಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾನಿಪಾದ.... ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗಿ ಹರಿಯಿತು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಬೇಡನಿಗೆ ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕೃಪೆದೋರಿದನು. ಬಳಿಕ ಗಂಡುಹಕ್ಕಿಯಿಂದ ಸರಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಂಜೀವನ ಶ್ತಾಪಿಯಿಂದ ಜೀವವನ್ನು ಬರಿಸಿ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದನು.

(ಆಧಾರ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ವಚನ ಚಂದ್ರಿಕೆ – ದೇ.ಜ.ಗೌ)

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

- ಈ ನುಡಿಯ ಕನ್ನಡಿಯೋಳಿಸ್ತು ಮುಖ ಕಾಣುವುದೇ?
- ಪಕ್ಕಿ ಹೃದಯದ ಬೇನೆಯರಿತು ಬಲು ಬರೆದವನು.
- ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿ ನೀನಿಂತ ನಿಶ್ಚಲ ನಿರಾತಂಕ ನಿಷ್ಪೇ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ‘ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ರಸಿಕರಾಜ್ಯದ ಮಾತು’ – ಮಹಾಕವಿ ವಾಲ್ಯೋಕಯ ಕುರಿತು ರಸಿಕರಾಜ್ಯದ ಮಾತುಗಳೇನು?
- ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಯ ಅಪರಾಧ ಯಾವುದು?
- ಉಮೀಡಿಯ ಆಸಾಧಾರಣ ಚೈತನ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿಯ ಮಾತುಗಳೇನು?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ‘ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ತೀ ಪಾತ್ರಗಳು’ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರಣಾದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗಶ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕೆ ‘ಸತಿ ಉಮೀಡಳಿ’ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.
- ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ತೊಡಕುಗಳ ಒಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಾಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರಿ.
- ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಸಂಪುಟದ ಉಮೀಡಳಾ ಎಂಬ ಸಂಭಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕೃತ ಪರ್ಯಾಭಾಗದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಆದರವನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಕರಾಧ, ನಿದ್ರೆಯಾಹಾರಗಳೆ, ಅರಿಯದವರಾರುಂಟು,
ವಿರಹದುರುವೇದನೆಯ, ನೀನಲ್ಲಿದನ್ನರಾರು

ಸಂಧಿ ವಿಂಗಡಣೆ

ಕೊರಳಿಗೆ + ಅಪಿಡಸು – ಕೊರಳಿಗಪಿಡಸು (ಲೋಪ ಸಂಧಿ)

ಬಿಸಿ + ಉಸಿರು – ಬಿಸಿಯುಸಿರು (ಯಕಾರಾಗಮ ಸಂಧಿ)

ಮನ + ಎಲ್ಲ – ಮನವೆಲ್ಲ (ವಕಾರಾಗಮ ಸಂಧಿ)

ಕಳೆ + ಕೊಂಡು – ಕಳೆಗೊಂಡು (ಅದೇಶ ಸಂಧಿ)

ಲೋಪ, ಆಗಮ ಮತ್ತು ಆದೇಶ ಸಂಧಿಗಳು ಕನ್ನಡದ ಸಂಧಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಧಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಪ್ರೀತಿಹೋರು, ಬೇಸೆಯರಿತು, ಆದರನಿತು, ನೆಲೆಯೂರಿ, ನಿನೊಂದಲ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ

ಶ್ರೀಮುಖ – ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಜಣ್ಣ ರೈ

ಉಮೀಡಳಾದೇವಿ (ಕವನ) – ಕುವೆಂಪು

ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ ವಚನ ಚಂದ್ರಿಕೆ – ದೇ.ಜ.ಗೌ.

ಕಾವ್ಯದ ಅನಾದರ (ಲೇಖನ) – ಟಿ.ಎಸ್. ವೆಂಕಟ್ಯಾಯ್

ಕರ್ನಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ

ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿ

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲನ್ನ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಜೀವಸಂಪನ್ಮಲ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗೂ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಹರೆ ಇದೆ. ಈ ಜೀವಜಾಲವು ಸರಪಟೆಯಂತಿದ್ದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮರ್ಪೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕೊಂಡಿ ಕಳಚಿದರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮರ್ಪೋಲನ ತಪ್ಪಿವುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಅದರ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಕೇವಲ ಮಾನವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲ. ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಮಾನವನ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಇಂದು ನೂರಾರು ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮರ್ಪೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದಿದ್ದರೆ ವ್ಯಾಪಕ ದುರಂತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಈ ಪತ್ಯಭಾಗವನ್ನು ತೇಜಸ್ಸಿಯವರ ‘ಪರಿಸರದ ಕತೆ’ ಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕೆರೆಯ ದಡವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನಲುದನ್ನು ಈ ಪತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ತೇಜಸ್ಸಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ನಾಯಿ ‘ಕಿವಿ’ ಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗುರುವಾರ ಗೋಣೇಬೀಡು ಸಂತೆ. ತೋಟಕ್ಕೆ ರಜ. ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕರೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದು ಹೇಗಪ್ಪಾ ಎನ್ನುವ ಬಿಂತೆ ನನಗೆ ಕಳೆದ ಇಷ್ಟತ್ವದ್ದು ವರ್ಣಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಯಂಕಾಲ ನಿಧ್ನೆ ಬರುವವರೆಗೆ ತಲ್ಲಿನನಾಗುವಂತೆ ನನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಏನಾದರೂ ರೋಮಾಂಚಕ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ನಾನು, ಕಿವಿ, ಮನೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇಳಿದಾಗ ಮಲೆನಾಡಿನ ನಿತ್ಯ ಹರಿಧ್ವಣಿದ ಕಾಡುಗಳು ಹಸುರಿನ ಜ್ಞಾಲೆ ಎದ್ದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಳೆ ಬರಲಿ, ಬಿಡಲಿ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆರಗಳು ತಮ್ಮ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಗುರಿ ಹೂ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಜ್ಞಲಿಸುತ್ತವೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಮರಗಳ ಬೇರು ನೇರವಾಗಿ ಬೋರ್ಡೋವೆಲ್ಲಿನ ರಿಗ್ಸಿಜಂತೆ ತೂತು ಕೊರೆದುಕೊಂಡು ನೀರಿರುವ ತಳದವರೆಗೆ ಹೊಗಿರುತ್ತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಅವು ಮಳಿಗಾಗಿ ಎಂದೂ ಕಾಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ನನಗೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆಂಬ ಚಿಂತೆಗಿಂತ ಕಾಲ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದಲ್ಲಾ ಎನ್ನುವುದೇ ಚಿಂತೆ! ನಾನು ನಮ್ಮ ತೋಟದ ಬೇಲಿಯ ಬಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ಹಳೇ ಕೆರೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರಹಟುಕನ ಹಕ್ಕಿ ನಗಾರಿ ಹೊಡಿದಂತೆ ಒಣಗಿದ ಮರದ ಕೊಂಬಗೆ ಡಮ ಡಮ ಡಮ ಬಿಡಿದದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕೊಂಚೆ ಹೊತ್ತು ನೋಡಲು ನಾನು ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸ್ಥಳ ಬದಲಿಸಬೇಕಾಯ್ತು. ಆ ಮರಹಟುಕನ ಹಕ್ಕಿ ಎಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಮರವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಕುಟುಕತೊಡಗಿದರೆ ಅದರ ತಲೆ, ಕುತ್ತಿಗೆಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಲೆಯನ್ನೇ ಸುತ್ತಿಗೆ ರೀತಿ ಅದು ಮರಕ್ಕೆ ಬಡಿಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯ್ತು. ಮೊನ್ನೆ ಬಾಗಿಲು ದಾಟುವಾಗ ಹೊಸಲು ನನ್ನ ಹಣಿಗೆ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ತಾಗಿದ್ದಕ್ಕೇ ತಲೆ ಸುತ್ತಿಬಂದು ಕಾಲು ಗಂಟೆ ಕುಳಿತು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಮರಹಟುಕನ ಹಕ್ಕಿ ಬಡಬಡ ಮರಕ್ಕೆ ತಲೆ ಚಚ್ಚುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ತಲೆ ಸುತ್ತಿಬಂದಂತಾಯ್ತು. ಆ ಹಕ್ಕಿ ತಲೆಯೊಳಗಿರುವ ಮೆದುಳಿನ ಕತೆ ಏನು? ಅಲ್ಲಿ ರಕ್ತಸ್ವಾಪ ಆಗಿ ಅದು ಸಾಯದೆ ಉಳಿದಿರುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದಿರಲಿ, ಈ ಹಕ್ಕಿ ಮರದೊಳಗಿರುವ ಹುಳುಗಳು ಇಂಥ ಕಡೆಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ತೂತು ಹೊಡಿಯುತ್ತದೆ? ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟೂ ನನ್ನ ಸುತ್ತವುತ್ತಲ ಪರಿಸರ ರಹಸ್ಯವುಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಘುಕಪೋಕಾ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೋಗುವುದು ಮೂಲಿಕತನವೇ ಸರಿ.

ಸುಮ್ಮನೆ ನಮಗೆ ಅಗತ್ಯ ಇದ್ದಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು
ಮಿಕ್ಕುದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಜ್ಞರಿಪಡುತ್ತ ಇದ್ದ
ಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳಿಯದು. ಮರಹಟುಕನ ಹಕ್ಕಿ
ತಲೆಯೊಳಗೆ ಏನೇನು ಉಪಕರಣಗಳಿವೆಯೋ,
ಹೇಗೆ ರಚನೆಯಾಗಿದೆಯೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು!

ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಅದರ ಕೊಕ್ಕಿನ ಕೊಡಲಿ
ಪಟುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಇದ್ದವನು ಇಲ್ಲೇ ಕಾಲ
ಕಳೆಯುವುದು ಬೇಡೆಂದು ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ
ಮುಂದೆ ಹೊರಟೆ.

ನಮ್ಮ ತೋಟದ ಬೇಲಿ ಬಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಕೆರೆಯನ್ನು
ನಾನು ತುಂಬಾ ದಿನ ನೋಡೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸುತ್ತ ಕಾಡು
ಗುಲಾಬಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಜಿಗೆಯ ಭಯಂಕರ ಪ್ರೋದೆಗಳು ನಿಬಿಡವಾಗಿ

ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕೆರೆ ಇರುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಜಿಗಿನೋಳಗಿಂದ “ಅಯ್ಯೋ” ಎಂದು ಒಂದು ಆತನಾದ ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಗುಲಾಬಿ ಜಿಗಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಗಳು ತಿರುಗಾಡಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಸುರಂಗದಲ್ಲಿ ತೆವಳಿಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಆ ಸುರಂಗ ನೇರವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೆರೆಯ ದಡಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಿತು.

ನೀರು ಹಾವ್ಯಾಂದು ದೊಡ್ಡ ಡೊಂಗರು ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನುಂಗಲು ಪ್ರಯಾಸ ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಭಾಯಿಯ ಉದ್ದಗಲಗಳ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದ ಆ ಹಾವು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕೇಜಿ ತೂಕದ ಈ ಧಡಿಯ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಕಪ್ಪೆ ಗಳಿಯನ್ನು ನುಂಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪುಟ್ಟಬಾಲ್‌ ರೀತಿ ಉದಿಸಿ ನೀರುಹಾವು ಅದನ್ನು ನುಂಗಲಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮ ಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಹಾವು ಬೇಗ ಬೇಗ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಉಗಿದು ದೂರ ಹೋಯ್ತು. ಹಾವಿನ ದವಡೆಗಳಿಂದ ಪಾರಾದ ಆ ಮೊದ್ದು ಕಪ್ಪೆ ಪರಾರಿಯಾಗುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಷಿಳಿಪಿಳಿ ನೋಡಿತು.

ಯಾವುದೋ ಹಳೇ ಕೆರೆ ಅದು. ಸುತ್ತ ಅದರ ಇರವೇ ಕಾಣದಪ್ಪು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಗುಲಾಬಿ ಪ್ರೋದೆಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಅಂಚಿನಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಜೊಂಡು ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಉಂಟಿನ ಎಮ್ಮೆಗಳು ಬಿಸಿಲು ಅತಿಯಾದಾಗ ಒಂದು ಅದರ ದಡದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ “ವಾಯ್” ಎಂದು ಒರಲುತ್ತ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ನನಗೆ ಪುರಸೊತ್ತು ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ನೇರಿಲು ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆರೆ ದಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ನೂರಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಕಿವಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೊದಲ ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ದಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕೊಕ್ಕರೆಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು. ಕಿವಿಯ ಈ ಚೆಷ್ಟೆಯನ್ನು ತಂಬ ದಿನದಿಂದ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದ ಕೊಕ್ಕರೆಗಳು ಗಾಬರಿಯಾಗದೆ ಹಾರಿ ಎದುರಿನ ದಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಕುಳಿತ ಅವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದನ್ನುವ ಭಲದಲ್ಲಿ ಕಿವಿ ಇಡೀ ಕೆರೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಜೊಂಡನ್ನೂ ಜವುಗನ್ನೂ ದಾಟಿ ಅವುಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವು ಮತ್ತೆ ಹಾರಿ ಈ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಸುತ್ತೀ ಸುತ್ತೀ ಸುಸ್ತಾದ ಕಿವಿ ಅವು ಏನಾದರೂ ಹಾಳಾಗಲಿ ಎಂದು ನಿಲಂಕ್ಷಿಸಿ ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೆರಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಈ ಕೊಕ್ಕರೆಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅಶ್ವಯ್ಯ ಆಗುತ್ತೇ! ಏಕೆಂದರೆ ಎರಡು ಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಬೆರಳೆಗಳಿರುವ ನಮಗೆ ಮೀನುಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೊಂದು ನುಣುವಾದ, ಮುಟ್ಟಿದರೆ

ಜಾರಿ ನುಸುಳುವ ಈ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಕೊಕ್ಕರೆಗೆ ಇರುವ ಆಯುಧ ಸಾಧನಗಳಾದರೂ ಏನು? ಯೋಚಿಸಿ. ಕೇವಲ ಬಿಮ್ಮಟದಂತಿರುವ ಒಂದು ಕೊಕ್ಕ ಅಷ್ಟೇ, ನಾವು ಒಂದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಬಿಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ತಗೊಂಡು ನಮ್ಮ ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವವಿರುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವುದಿರಲಿ, ಸತ್ತ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಸಹ ಬಿಮ್ಮಟದಿಂದ ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊಕ್ಕರೆಗಳಾದರೋ ಒಂಟಿಗಾಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಿದ್ದೆ ನಟಿಸುತ್ತ ಹತ್ತಿರ ಒಂದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಚಕ್ಕನೆ ಕೊಕ್ಕನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅವು ಕೊಕ್ಕನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಡುಕಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿದುರೋ ವಾತ್ರೆ ನುಂಗಿದಂತೆ ಗುಳಕ್ಕನೆ ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಪ್ಪು ನಾಮಗೋಳಿಗಳೂ ಬಣ್ಣಿದ ಜಕಾನಾಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಕವಿಯ ಗಲಾಟೆಯಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಜೊಂಡಿನೊಳಗೆ ಅಡಗಿದ್ದವು. ನಾವು ನಿಃಶಬ್ದವಾಗಿ ಕೂರುತ್ತಲೂ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಧ್ವಯ್ಯ ತಗೊಂಡು ಜೊಂಡಿನ ಮರೆಯಿಂದ ಇಣುಪುತ್ತಿದ್ದವು. ಗುಳ್ಳುಕುಕಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಖುಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ತಲೆವೆತ್ತಿ ಪ್ರಕ್ಕ ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳತ್ತ ಕಿಚ ಕಿಚ ಕೂಗಿ ಈಜಲಾರಂಭಿಸಿದೊಡನೆ ಕೋಳಿ ಮಂಜದಂತೆ ಕಾಣುವ ಬಣ್ಣಿದ ಜಕಾನಗಳು ತಮ್ಮ ಉದಿನಕಡ್ಡಿಯಪ್ಪು ತೆಳ್ಗಿನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ತೇಲಾಡುವ ಕಸ್ತ್ಯುವಿಲೆ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಇಡುತ್ತ ಕೆರೆಯ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೆ ಸಂಚಾರ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮಧ್ಯಾಪ್ಪು ಉಂಟದ ಹೊತ್ತಾಗುವವರೆಗೂ ಈ ಕೆರೆ ದಡದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕವಿಯೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಫಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕವಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿ ಎದ್ದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಅಳಿಲನ್ನೋ, ಓತಿಕ್ಕಾತವನ್ನೋ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೆರೆಯ ನಡುವೆ ಒಂದು ಮರದ ದಿಮ್ಮಿ ಅಥವ ಮುಳುಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಫಕ್ಕನೆ ನೋಡಿದರೆ ಯಾವುದೋ ಎಮ್ಮೆ ಮಲಗಿರುವಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಕೆರೆದಡಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಓಟುರುಕ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಕೆಸರಿನ ಆಮೆಗಳು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಬಿಸಿಲು ಕಾಯಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ತಲೆ ಕಾಣುತ್ತಲೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಾವು ಕುಳಿತರೂ ಅವು ಆ ಮರದ ತುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಧ್ವಯ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಲ್ಲಿ. ಜಲಾಂತಗಾಂ ಮಿಗಳು

ಪೆರಿಯಸ್ಕೋಪಿನಿಂದ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಅವು ಸಹ ಮುಖಗಿಕೊಂಡೇ ಕಣ್ಣಿನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀರ ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಉದ್ದ ಕತ್ತನ್ನು ಚಾಚಿ ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಮುಖಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಕೆರೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ನೀರಿನ ಕಡೆಗೆ ಬಾಗಿದ್ದ ರೆಂಬೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಗೀಜಗನ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಸದಾ ಅಪುಗಳಿಗೆ ಜೋತಾಡುತ್ತಾ ಗಲಾಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರ ಕೆಳಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ಗೊದ ಮೊಟ್ಟಿಗಳು ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮೋಡದಂತೆ ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಆಗಾಗ ನೀರಿನ ಮೇಲ್ಬಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉಸಿರೆಕೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೇಲೆಗಾಲ ಆರಂಭವಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಪುಗಳೆಲ್ಲ ಬಾಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹಳದಿ ಕರಿ ಪಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟಿಯ ಕಪ್ಪೆಗಳಾಗಿ ಕೆರೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ನೀರಿನೊಳಗೆ ಗುಂಪು ಕೂಡಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕಾಡೊಳಗೂ ಗುಂಪು ಕೂಡಿ ಇಡೀ ನೆಲವೇ ಚಲಿಸುವಂತೆ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಒಡಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಕಪ್ಪೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಗೊದಮೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಹಿಡಿದು ತಿಂದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಇಪುಗಳ ಮಾಂಸ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವಿಷವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಒಂದೊಂದು ಜೀವಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆರೆ ದಡದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಎರಡು ಮೂರು ತಮಾಷೆಯಾದ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕೆರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ದೊಡ್ಡ ಡೊಂಗರು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಜೊಂಡಿನೊಳಗೆ ಅವಿತು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವೆಂತೂ ಶಿಂದು ಶಿಂದು ತೊಣಿಯ ಆಗಿ ಒಂದೊಂದು ಕೇಜಿ ತೊಕ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಪುಗಳ ಕಾಲುಗಳನ್ನೇ ಈಗ ಖಾಧ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಹೊರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಷ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಕಪ್ಪೆಗಳ ಚಮುಚು ಹುಲ್ಲಿನಷ್ಟೇ ಹಸುರು ಬಣ್ಣ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಪುಗಳ ಸಮೀಪ ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಇವು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರಲ್ಲಿ. ಅನಂತರ ಇವು ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಾವು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುವಂತೆ ದುಢುಂ ಎಂದು ಕೆರೆಯ ನೀರಿಗೆ ನೆಗೆದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆವಿ ಇಪುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಇವು ಕೆವಿ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರಲ್ಲಿ. ಪ್ರತಿಸಾರಿ ಇವು ನೀರಿಗೆ ಹಾರುವಾಗಲೂ ಹಿಡಕಾರಿ ಹೊಡಿದಂತೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಉಚ್ಚಿ ಹಾರಿಸುತ್ತ ನೀರಿಗೆ ನೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವು ಹೆದರಿ ಹೀಗೆ ಉಚ್ಚಿ ಹುಯ್ಯಿತ್ತಾ ಹಾರುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನೇ ಹೊರತು ಇದೊಂದು ಇಪುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರಲ್ಲಿ.

ಅದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಕೆವಿ ಒಂದು ಡೊಂಗರು ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ದಡದಿಂದಲೇ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಬಿಡುವಷ್ಟು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿತ್ತು. ಅದರೆ ಕೊನೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಪ್ಪೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎರಡು ಮಾರು ದೂರ ಇದ್ದ ಕೆರೆಗೆ ಒಂದೇ ಹಾರಿಗೆ ಚಂಗನೆ ನೆಗೆಯಿತು.

ನೇಗೆಯುತ್ತ ಕಿವಿಯ ಮೂತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚೈಯ ಪಿಚಕಾರಿ ಹೊಡೆಯಿತು. ಮೊದಲು ಬಹುಶಃ ಕಿವಿಯ ಗಮನಕ್ಕೂ ಅದು ಬಂದಿರಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಕಪ್ಪೆ ಹಾರಿದತ್ತಲೇ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾ ಏನೂ ಆಗದ ಹಾಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸುಮಾರು ಬದು ನಿಮಿಷದ ತರುವಾಯ ತಲೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ಇಂಗು ತಿಂದ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓಡಿಬಂತು. ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಎಂಜಲು ಉಗಿಯಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಹುಟ್ಟುನಾಯಿಗಳ ತರ ಬಾಯಿಂದ ಜೊಲ್ಲು ನೋರೆ ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಯಿ ತಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಹೊರಳಾಡಿತು. ಕಪ್ಪೆ ಅದರ ಬಾಯಿಗೆ ಉಚ್ಚೈ ಹೊಯ್ದಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತ ಅದಕ್ಕೆ ಪನೋ ಖಾಯಿಲೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದೇ ಶಂಕಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಕಪ್ಪೆಯ ಉಚ್ಚೈಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಕಿವಿಗೆ ಸುಮಾರು ಬಂದು ಗಂಟೆಯೇ ಹಿಡಿಯಿತು. ಅದರ ಎಂಜಲು ಸುರಿಸುವ, ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಯಿತಿಕ್ಕುವ ಗೋಳಿ ನೋಡಲಾರದೆ ಅದನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಕರೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಭಾಯಿ ತೋಳಿದೆ. ಕಿವಿ ಆಮೇಲಿನಿಂದ ಕಪ್ಪೆ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದು ಮನೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕುಂಡದ ಸಂದಿಯಿಂದ ಕಪ್ಪೆಗಳು ಹೊರಬಂದು ಅದರತ್ತ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ದೂರ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಪ್ಪೆ ಉಚ್ಚೈ ಕಿವಿಯ ಜಿಹ್ವೆಂದ್ರಿಯದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ದಾಳಿಗೆ ಅದು ಇನ್ನು ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಕ್ಕೂ ಕಪ್ಪೆ ಸಹವಾಸ ಬೇಡವೆಂದು ತೀವ್ರಾನಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕುಂತ ತಮಾಷೆ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಓಟುರುಕ ಆಮೆ ನನಗೂ ಪ್ಯಾರನಿಗೂ ಕಿವಿಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ್ದು!

ಆಮೆ ನಾನು ನಿರಪಾಯದ ನಿಸ್ಪರ್ಧಾಯಕ ಜೀವಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕರೆಯ ನಡುವೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮರದ ತುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದ ಓಟುರುಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗೆಲ್ಲಾ ಅವನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಬೇಕೆಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಕರೆಯ ಅಂಚಿನ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಆಮೆಯೊಂದು ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಕೊಚಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಒಡಕಲು ಮಡಕೆಯ ತಳದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸದೆ ಕರೆಯ ಆಚೆದಡದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದೆ. ನನ್ನ ಹಿಂದಿದ್ದ ಪ್ಯಾರ ಕಿವಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಆಮೆ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಕ್ರೈಕಾಲು ಹೊರಹಾಕಿ ಕರೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜಲಿಸುವ ಮಡಕೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡಿದ್ದೇ ತಡ ಪ್ಯಾರ “ಭೂ ಕಿವಿ” ಎಂದು ಕೊಗುತ್ತ ಓಡಿ ಅದನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದ. ಕರೆ ಕೊಂಚ ದೂರವೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಓಡಿ

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದ ಅಮೆ ಕೈಕಾಲು ಒಳಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ನಿಂತಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಪ್ಯಾರ ಮತ್ತು ಕೆವಿ ಅಮೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಅದು ಕಬ್ಜಿಣದ ಡಬ್ಬಿಯಂತೆ ಬಿಡ್ಡಿತ್ತು. ಓಟರುಕ ಅಮೆಗಳಿಗೆ ತಳಭಾಗದಲ್ಲೂ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಗಟ್ಟಿ ಚಿಪ್ಪು ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಅದನ್ನು ಏನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೆರೆಯ ಅಚೆ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ನನಗೆ ಪ್ಯಾರ ಕೆವಿ ಅಮೆ ಬಳಿಗೆ ಒಡಿದ್ದು. ಅವರು ನಿಂತಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆವಿ ಅಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇದೇನು ಜಡ ವಸ್ತುವೋ ಜೀವಿಯೋ ತಿಳಿಯದೆ ಪ್ಯಾರನ ಮುಖ ನೋಡಿತು. ಪ್ಯಾರ ಕುಶಾಹಲದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಮನಗೆ ಒಯ್ಯಲೋ ಅದನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದು. ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥವಾಗಿದ್ದವನು ಧೋಪ್ಪನೆ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿ ಅಸಹನೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೆವಿ ಸೀನುತ್ತಾ ತಲೆ ಕೊಡವುತ್ತಾ ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಒಡಿ ಬಂತು. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ !

“ಯಾಕೋ, ಏನಾಯ್ತೋ?” ಎಂದು ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೆ ಕೂಗಿದೆ.

“ಮುಟ್ಟೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ ದುವಾಡ ಸ್ನೇಹಿತಿಯೇ ಕೊಡಿದೆ” ಎಂದು ಬೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿದಿದೇ ಕೂಗಿದೆ.

“ಹೋಗೋ ಹೋಗೋ. ನೀನೇ ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೀರು ಅಷ್ಟೇ !”

“ಫೂತ್ತೇರಿ. ನಾನ್ಯಾಕೆ ಕೊಡಿ. ಬಂದು ನೋಡಿ” ಎಂದು ಪ್ಯಾರ ಅಚೆ ದಡದಿಂದ ಕೂಗಿದೆ.

ನಾನು ಹತ್ತಿರ ಹೋದಾಗ ಯಾವ ವಾಸನೆಯೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ಯಾರ ಮುಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮೂಗನ್ನು ತೆಗೆದು ಗಾಳಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ‘ಅರೆ ಇಸ್ಕಿ! ಎಲ್ಲೋಯ್ಯು ವಾಸ್ಕೆ!’ ಎಂದವ ಮತ್ತೆ ಅದು ವಾಸನೆ ಕೊಡುತ್ತದೋ ನೋಡಲು ಅಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದೆ.

ಕೊಟ್ಟಿತು ನೋಡಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ದುವಾಡಸನೆ! ಕೊಳೆತ ಇಲಿಯನ್ನು ಮೂಗೋಳಗೆ ತುರುಕಿದಂತಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಿಸಿಬಂತು. “ಧೂ ಧೂ ಎಸಿ ಮಾರಾಯ ಅದನ್ನು” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲೂ ಪ್ಯಾರನಿಗೆ ಹೇಸಿಗೆಯಾಗಿ ಅದು ಕೆರೆಯೋಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಕಾಲಿನಲ್ಲೇ ಒದ್ದು ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪ್ಯಾರನೂ ಒಡಿಬಂದು.

ಕಪ್ಪೆ ಜಿಹ್ವೆಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಮೆ ನಮ್ಮ ಘಾರ್ತೇಂದ್ರಿಯವನ್ನು
ಅಸ್ತವ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿತ್ತು.

ಇಂಥದೇ ಇನ್ನೊಂದು ತಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಹಂದಿ ಮರಿಗಳದ್ದು. ಒಮ್ಮೆ ಕರೆಯ
ಬಳಿಯಿಂದ ನಾನು ಕೆವಿ ಇನ್ನೇನು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲಿದ್ದೇವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಡಕ್ಕನೇ ಸದ್ಗ್ಯಾರ್ಥ್ಯ.
ಕರೆಯ ಆ ಕಡೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಜೊಂಡಿನಿಂದ ಒಂದು ಕಾಡು ಹಂದಿಮರಿ ಎದ್ದು
ನಾಗಾಲೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋಯ್ತು. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹಿಂದಿನ
ಕಾಡಿಗೆ ಮಾಕಾನುಹಳ್ಳಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಶಿಕಾರಿಗೆ ಬಂದವರು ಒಂದು ಮರಿ ಇರುವ
ಕಾಡುಹಂದಿ ಹೊಡೆದರಂತೆ. ಮರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವಂತೆ ಎಂದು ಮೇಸ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದ.
ಬಹುಶಃ ಅದರವೇ ಮರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವಿತಿರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ
ದಡಕ್ಕನೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಡು ಹಂದಿಮರಿ ಎದ್ದು ಅದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ಕಡೆಗೆ
ಓಡಿಹೋಯ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಕಣ್ಣು ತಿರುಗಿಸಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು
ಹಂದಿಮರಿ ನೆಗೆದು ಅದೇ ದಿಕ್ಕು ಹಿಡಿಯಿತು.

ತುಂಬಾ ಹಸಿವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಅದರೂ ಆ ಜೊಂಡಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು
ಇವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅನ್ವಯಿಸಿತು. ಅದ್ದು ಇದ್ದ ಹಳ್ಳಿ ಇಳಿದು ಹತ್ತಿ
ಆಚಿ ಇದ್ದ ಕೆಂಜಿಗೆ ಪೂದೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಜೊಂಡನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದೆ. ಆ ಹಂದಿ ಮರಿಗಳೇನು
ತೀರಾ ಚಿಕ್ಕವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕಾರು ತಿಂಗಳು ವಯಸ್ಸಾದವಿರಬೇಕು. ಕೆವಿಯಷ್ಟೇ ಎತ್ತರ
ಇದ್ದವು. ನಾನು ಜೊಂಡನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಕೆವಿಗೆ ಓಡಿಹೋದ ಹಂದಿಗಳ ವಾಸನೆ
ಸಿಕ್ಕಿರಬೇಕು. ವಾಸನೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ಅತ್ಯಿಕ್ತ ತಿರುಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನಾನು ಜೊಂಡಿನ ಒಳಗೆ
ಇನ್ನುಕಿ ನೋಡುತ್ತಲೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಡು ಹಂದಿಮರಿ ನೆಗೆದು ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿತು.
ನನ್ನ ಬಳಿ ಕೋವಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಶಿಕಾರಿಗೆ ಬಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ
ಕಾಡುಹಂದಿಗಳು ಕಣ್ಣಿದುರೆ ನೆಗೆದು ಓಡಿದರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ತಾಳ್ಳಿಯಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿರಲು
ಸಾಧ್ಯಃ ಕೆವಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಹಂದಿಮರಿ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದೆ.

ಆ ಹಂದಿಮರಿ ಮಿಕ್ಕ ಮರಿಗಳಂತೆ ನೇರವಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನೊಂದ ಅದನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಾನು ಅದರ ಬೆನ್ನು
ಹತ್ತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ಹಂದಿಮರಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕೆಂಜಿಗೆ ಮಟ್ಟಿನೋಳಗೆ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತ್ತು.
ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಇದ್ದ ಕೆವಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಕೆಂಜಿಗೆ ಪೂದೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿತು.
ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರ ನುಗ್ಗಿದ ಹಂದಿ ಮರಿಯನ್ನು ಕೆವಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿತು. ಅದರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ

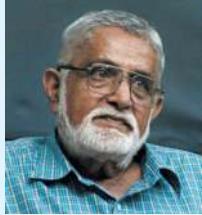
ಹಂದಿಮರಿ ಒಡಿ ಕಾಡು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ನಾಯಿ ಅಡ್ಡಾಯ್ತು. ಹಂದಿಮರಿ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ತೋಟದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ಕಿವಿಯೊಡನೆ ಆ ಹೊಸ ನಾಯಿಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಹಂದಿಮರಿಯನ್ನು ಅಟ್ಟಲು ಶುರುಮಾಡಿತ್ತು. ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿದಂತಾದ ಹಂದಿಮರಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾದಿದ್ದಿಂದ ಒಡಾಡಿ ಸುಸ್ಥಾಯ್ತು. ಬಾಳಿ ಗಿಡದ ಬಳಿ ದಿಸ್ತೆ ಹತ್ತುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಕಿವಿ ಒಡಿ ಹೊಗೆ ಹಂದಿಮರಿ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬಾಯಿಹಾಕೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ನನಗೆ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಸಾಯಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ನಾಯಿಗಳೂ ಸೇರಿ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಡೇ ಬಿಡಬಹುದೆಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಒಡಿದೆ.

ಹಂದಿಮರಿಗೆ ರೇಗಿದರೆ ತಿರುಗಿ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಿವಿದೋ ಕಚ್ಚಿಯೋ ಹೆದರಿಸಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇ. ಆದರೆ ಹಂದಿಮರಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ “ಕೊರ್ನೋ೯೯” ಎಂದು ನೀಳವಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಿರುಚಿತು. ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣ ಹುಯ್ಯಂತೆ ಇದ್ದ ಈ ಭೀಕರ ಕಿರುಚಾಟದಿಂದ ನಾಯಿಗಳಿರಡಕ್ಕಾ ಅವ್ಯಕ್ತ ಭೀತಿ ಶುರುವಾಯ್ತು. ಕಿವಿ ನರಕದ ತುತ್ತಾರಿಯಂತಿದ್ದ ಈ ಸದ್ಗಿಗೆ ಹೆದರಿ ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಒಡಿ ಹೋಗದೆ ತಿರುಗಿ ನಿಂತ ಆ ಹಂದಿಮರಿ ನಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡದೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಾಯ್ದರೆದು ನಾಯಿಗಳ ಮುಖಕ್ಕೇ “ಕೊರ್ನೋ೯೯” ಎಂದು ಭೀಕರವಾಗಿ ಅರಚಿತು. ತಲೆ ಸೀಳಿಹೋಗುವಂತೆ ಬಂದ ಈ ಭೀಕರ ಸದ್ಗಿಗೆ ಗಾಬರಿ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿಗಳು ಹೆದರಿ ನಾಲ್ಕು ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದವು. ಅವು ಆಗಲೇ ತೀಮಾನನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಂದಿ ಮರಿ ಕೊಗು ಅರಂಭಿಸುತ್ತಲೂ ಆ ರೌರವ ನಿನಾದ ಕೇಳಲಾರದೆ ಬಾಲ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಹೋದವು.

ನಾಯಿಗಳು ಅತ್ತ ಹೋದೋಡನೆ ಹಂದಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಒಡಿ ಕಾಡು ಸೇರಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ತೋಟದ ಆಳುಗಳೂ ಗದ್ದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೂ, ದನ ಕಾಯುವ ರಾಮನೂ ಒಡೋಡುತ್ತ ಬಂದರು. ಎಲ್ಲ ಏನಾಯ್ತು, ಏನಾಯ್ತು? ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಬಹುಶಃ ಅವರಾರೂ ಇಂಥ ಕಕ್ಷ ನಾದವನ್ನು ಅವರ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೇಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹಂದಿಮರಿ ಕೂಗಿದ್ದ ಎಂದಾಗ ಅವು ಇಷ್ಟ ಭೀಕರವಾಗಿ ಅರಚುತ್ತವೆಯೇ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಷ್ಟರು.

ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿ

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಗನಾದ ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿಯವರದು ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರವಂತ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೇಸರು. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ತೇಜಸ್ಸಿಯವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಕುಶಾಹಲ ಮೂಡಿಸಿದವರು ಅವರ ತಂದೆಯೇ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕುರಿತಾದ

ಹೃದ್ಯನೆನಪುಗಳನ್ನು ತೇಜಸ್ಸಿಯವರು ತಮ್ಮ ‘ಅಣ್ಣನ ನೆನಪು’

ಪ್ರಸ್ತರದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಕರಾದ ಅವರು ಭಾಯಾಗ್ರಹಣ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ ಹೀಗೆ ಜಲವಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೋಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರು. ಸಣ್ಣಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರವಾಸಕಥನ, ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ನಿರೂಪಣೆಯಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟರೆನಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಹೆಗ್ಲಿಕೆ. ಅವರ ಬಹುತೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳಾದ ‘ಅಬಚೂರಿನ ಪೂರ್ಣಸ್ವಾಫೀಸು’ ಮತ್ತು ‘ತಬರನ ಕತೆ’ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಮನುಷ್ಯರೆಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚಿದೆ.

ತೇಜಸ್ಸಿಯವರು ‘ಜುಗಾರಿಕ್ಕಾಸು’, ‘ಕಿರಗೂರಿನ ಗಯ್ಯಾಳಿಗಳು’, ‘ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ’ ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನಲ್ಲಿದೆ ‘ನಿಗೂಢ ಮನುಷ್ಯರು’, ‘ಅಲೇಮಾರಿಯ ಅಂಡಮಾನ್’, ‘ಸಹಜ ಕೃಷಿ’, ‘ಘ್ರಾಯಿಂಗ್ ಸಾಸರ್», ‘ಮಿಲೇನಿಯಂ ಸಿರೀಸ್» (ಸರಣಿ ಕೃತಿಗಳು) ಮುಂತಾದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರಹವನ್ನು ಅವರ ‘ಪರಿಸರದ ಕಥೆ’ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾ

ಹರಿದ್ವಾರ – ಹಸಿರುಬಣ್ಣ. ನಗಾರಿ – ಒಂದು ಬಗೆಯ ಚರ್ಮವಾದ್ಯ. ಪ್ರಕೃತಿ – ಬಾಲ. ಜಿಹ್ವೆ – ನಾಲಿಗೆ. ಕೆಂಜಿಗೆ – ಒಂದು ಪ್ರೋದರು ಗಿಡ. ಮಟ್ಟು – ಪ್ರೋದೆ. ಜೊಂಡು – ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹಲ್ಲು. ಚಿಮ್ಮಟ – ಒಂದು ಬಗೆಯ ಇಕ್ಕುಳ. ನಾಮಗೋಳಿ – ಹಣಿಯ ಮೇಲೆ ನಾಮದಂತೆ ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳ ಕೋಳಿ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಪಕ್ಕಿ. ಕನ್ನೆಲ್ಲದಿಲೆ – ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಸ್ನೇದಿಲೆ, ನೀಲೋತ್ವಲ. ನಾಗಾಲೋಟ – ವೇಗವಾದ ಓಟ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳ ಓಟ.

ವಿಶದೀಕರಣ

ನಿತ್ಯಹರಿಷ್ಣಣ ಕಾಡು : ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಮತುಗಳಲ್ಲಾ ಹಸಿರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯವ ಕಾಡು.

ಘುಕುಪ್ರೋಕಾ : ಜಪಾನಿನ ಒಬ್ಬ ಸಹಜ ಕೃಷಿಯ ಹರಿಕಾರ. ಸಹಜ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ‘ಒಂದು ಮುಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿ’ ಎಂಬ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಸ್ತಕದ ಮೂಲ ಲೇಖಕರು.

ಮಾರು : ಎರಡು ಕ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಗಲಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ತುದಿಗೆ ಇರುವ ಅಳತೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಮರಕುಟಿಗ ಪಕ್ಕಿಯ ಚಲನವಲನವನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಘುಕುಪ್ರೋಕಾ ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿ ರಹಸ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡುವ ಸಲಹೆ ಯಾವುದು?
- ಲೇಖಕರು, ಅವರ ಆಳು, ಅವರ ನಾಯಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಓಟುರುಕ ಆಮೆಯು ಬುದ್ಧಿ ಕಲೆಸಿದ ಫಣನೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಪಾರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಜೀವಿಯ ಚಯ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಹಂದಿ ಮರಿಯ ಅರಚುವಿಕೆಯನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರ ಸೊಗಸನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.
- ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂರಕ್ಷೆ - ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಜೀವಿಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶದವಡಿಸಿರಿ.
- ‘ವಿನಾಶದಂಬಿನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವ ಸಂಕುಲ’ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚಾಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲು ಪ್ರಬಂಧವೋಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

- ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಜೈವಧೀಯ ಗಿಡಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಬುಂಧವೋಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ಪಶ್ಚಿಮ ಫಣ್ಟೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ’ ಯ ಬಗ್ಗೆ ಭೀತಿಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಲೇಖನವೋಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

- ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾದರಿಯಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತ	ತಡ್ವಿವ
ವಣ	ಬಣ್ಣ
ನಿದ್ರಾ	-
ಪಕ್ಷಿ	-
ಶಬ್ದ	-
ಅಶಯ	-

- ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸರಳ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿರಿ.
- ಯಾವುದೋ ಹಳೇ ಕೆರೆ ಅದು. ಸುತ್ತ ಅದರ ಇರವೇ ಕಾಣದಪ್ಪೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಗುಲಾಬಿ ಪೊದೆಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಅಂಚಿನಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಜೊಂಡು ಹಬ್ಬಿತ್ತು.
- ಆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಪ್ಪೆ ನಾಮಗೋಳಿಗಳು ಇದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಜಕಾನಾಗಳು ಇದ್ದವು.

ಹಂಚಿನ ಒದಿಗೆ

‘ಮಿಲೇನಿಯಂ ಮಹಾಯಾನ’ದ ಸರಣಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು—ಕೆ.ಪಿ. ಪ್ರಾಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿ ಪರಿಸರದ ಕತೆ – ಕೆ.ಪಿ. ಪ್ರಾಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿ ಮೋನೋಕಲ್ಪು ಮಹಾಯಾನ – ಶಿವಾನಂದ ಕಳಪೆ ಜೀವಜಾಲ – ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಗುಪ್ತಿ

ಅವರವರ ದಾರಿ

ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಈ ಕವಿತೆಯು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞ - ಅಜ್ಞಿ, ಅಪ್ಪ - ಅಮ್ಮ, ಮಕ್ಕಳು - ಹೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬವು ಇಂದು ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಶಿಧಿಲವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು, ಹೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ದೂರವಾಗಿ ಹಿರಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಕೊರಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಇದೆ. ಈ ಹಳಹಳಿಕೆ, ಕೊರಗುಗಳು ಇದ್ದರೂ ಬದಲಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅಧ್ಯೇಯಿಕೊಂಡು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ 'ಅವರವರ ದಾರಿ ಅವರವರಿಗೆ' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನೋಭಾವವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವೃದ್ಧ ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಕುರಿತು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರು ಪ್ರೀತಿ, ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ತೋರಿ ತಾವು ಅಲಕ್ಷಿತರಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಈ ಕವಿತೆ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ದಾಟಿದವರಿಬ್ಬರೇ
ದೊಡ್ಡ ಮನೆ. ನಡುಮನೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ
ಹತ್ತು ವಷಟ ದ ಹಿಂದೆ ಮದವೆಯಾಗಿದ್ದ
ಮಗ-ಸೋಸೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಗುತ್ತಾರೆ

ಕಾಗವರು ದೂರದಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ
ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು. ಇಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇವೆಯಲ್ಲ
ಟಿ.ವಿ., ಪೇಪರ್, ಪ್ರಸ್ತುತ.
ಸಂಚೆ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಂದಪ್ಪು ಸುತ್ತಾಟ
ತಿಂಗಳಿಗೋ ಹದಿನೈದು ದಿನಕೊ೦೯ ಒಂದುಸಲ

ಟ್ರಿನ್‌ ಟ್ರಿನ್‌ ಘೋನು. ಹಲೋ ಹ್ಯಾಗಿದೀಯಪ್ಪ?
 ಜತೆಗೆ ತನ್ನ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋಷನ್
 ದೊರಕಿದ ವಿಷಯ. ಸೊಸೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ
 ಏನೋ ಬಿಗುಮಾನ. ಮೊಮ್ಮೆಗಳು ಅಮೆರಿಕನ್
 ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ; ‘ಹಾಯ್ ತಾತಾ ಹೋ ಆರ್ ಯು.’

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿ
 ಇದಕ್ಕೇ ಎನು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಿ
 ನಾನು ಇವನನ್ನು ಓದಿಸಿದ್ದ?
 ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಗರಿ ಬಲಿತ
 ಕೂಡಲೇ ಈ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹೀಗೆ ಗೂಡಿಂದಾಚಿ
 ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು. ಈ ನೆಲದ ಬೆವರಿಂದ
 ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಬೇರೊಂದು ನಾಡನ್ನು
 ಉದ್ದಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು; ವಿದೇಶೀ ಹಣಕ್ಕೆ
 ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು
 ಹಳೆಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸಲೀಸಾಗಿ
 ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆಲ್ಲೋ ಬದುಕುವುದನ್ನು.

ಮುದುಕಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳಿ; ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ
 ಎಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಂತೋಷವೋ ಅಲ್ಲೇ ಇರಲಿ
 ಈ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು. ಹಳೆಯ ಕಾಲದವರಾದ ನಾವೆಲ್ಲ
 ಎಷ್ಟಾದರೂ ವಿನಾಯಕನ ಒಕ್ಕಲು. ನವಿಲನ್ನೇರಿ ಪ್ರಪಂಚ
 ಪಯಂಟನಕ್ಕೆ ಹೊರಟವರಿಗಾದರೋ, ತಾವು
 ನಿಂತದ್ದೇ ನೆಲೆ, ಪಡೆದ್ದೇ ಬೆಲೆ.
 ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯೆ ಅವರ ಭವಿಷ್ಯತನ್ನು
 ನಮ್ಮ ಭೂತಕಾಲದ ಜತೆಗೆ? ಬಿಟ್ಟಬಿಡಿ.
 ಅವರವರ ದಾರಿ ಅವರಿಗೆ.

ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ (೧೯೨೬ – ೨೦೧೫) ಇವರ ಪೂರ್ವ ಹೆಸರು ಗುಗ್ಗರಿ ಶಾಂತವೀರಪ್ಪ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಎಂಬುದು. ಶಿವಮೋಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಈಸೂರು ಇವರ ಹುಟ್ಟಿರು. ಪ್ರೇಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜು, ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ಉಕ್ಕಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಾಗಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ “ಸಂದರ್ಭ ಸಮೀಕ್ಷೆ” ಎಂಬ ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಲಭಿಸಿತು.

ಇವರು ನರೋದಯ ಮತ್ತು ನವ್ಯ ಪಂಥದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿರು. ಸಾಮಗಾನ, ಚೆಲುವು – ಒಲವು, ದೇವತೀಲ್ಪು, ದೀಪದ ಹೆಚ್ಚಿ, ಕಾತೀಕ, ತೆರೆದ ದಾರಿ, ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲದ ಮೇಲೆ, ವ್ಯಕ್ತ – ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಪವತ ಇವರ ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ಪರಿಶೀಲನ, ಗತಿಬೀಂಬ, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮ, ಕಾವ್ಯಾಧಿಕ ಚೆಂತನ – ವಿಮರ್ಶೆ ಕೃತಿಗಳು. ಮಾಸ್ಮೀದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತರಷ್ಟು ದಿನ ಪ್ರವಾಸಕಥನ. ೧೯೭೨ ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಏಳ ನೆಯ ಅವಿಲಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ‘ಕಾವ್ಯಾಧಿಕ – ಚೆಂತನ’ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ಲಭಿಸಿದೆ. ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಪಂಪಪ್ರಶ್ನೆ, ಸ್ವಪತುಂಗ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿರುವ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರನ್ನು ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೧೬ರಲ್ಲಿ ‘ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ’ ಎನ್ನುವ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಇವರು ೨೦೧೫ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೫ ರಂದು ನಿಧನರಾದರು.

‘ಅವರವರ ದಾರಿ’ ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ‘ಅಗ್ನಿ ಪವತ’ ಎನ್ನುವ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಅಯ್ಯಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅಧಿಕಾರಿ

ಪಯಂಟನ – ಸಂಚಾರ, ತಿರುಗಾಟ. ಬಿಗುಮಾನ – ಶ್ರೀ. ಸಲೀಸು – ಸುಲಭ, ಸರಾಗ.

ವಿಶದೀಕರಣ

- ಎಷ್ಟಾದರೂ ವಿನಾಯಕನ ಒಕ್ಕಲು ನವಿಲಸ್ನೇರಿ ಪ್ರಪಂಚ ಪರ್ಯಾಟನೆ ಹೊರಟಪರಿಗಾದರೋ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭವು ಗಣಪತಿ ಮತ್ತು ಷಣ್ಣಿಖರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಸ್ವಧೈರ್ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಉಳ್ಳಿದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಅತೀ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬರುವವನು ವಿಜೇತನೆಂಬುದು ಶೀಮಾಂತ. ಸ್ವಧೈರ್ಯ ಆರಂಭವಾದಾಗ ಷಣ್ಣಿಖಿನು ತನ್ನ ವಾಹನ ನವಿಲಸ್ನೇರಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬರಲು ಹೊರಟನು. ಗಣಪತಿಯ ತಾಯಿ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಮೂರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಷಣ್ಣಿಖಿನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವೆ ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಸಾರುಪುದರಿಂದ ಗಣಪತಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಧೈರ್ಯಲ್ಲಿ ವಿಜೇತನೆಂದು ಶೀಮಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ‘ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪ ಸಿಡಿಮಿಡಿ’ ಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಮಗ – ಸೋಸೆಯರ ಕುರಿತಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯೇನು?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಕವಿತೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಬರೆದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.
- ‘ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಅಣುಕುಟುಂಬದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ವರ್ತಮಾನದ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಶಿಥಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.’ ಈ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸಮಧಾನನೆಯೋಂದಿಗೆ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ವೃದ್ಧರು ಅನುಭವಿಸುವ ಕಷ್ಟಗಳು, ಪ್ರತಿಭಾಪಲಾಯನ, ಯುವಜನಾಂಗವು ಮಾತ್ರ ಭಾವೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮರುಣಾಗಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಚಾಡಗೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿರಿ. ಮಂಡಿತವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ವರದಿಯೋಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.

- ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಕವನ ಭಾಗದ ಆಶಯವನ್ನು ‘ಅವರವರ ದಾರಿ’ ಕವನದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಬರೆಯಿರ.

ಮುದುಕಿಗೆ ಭಯ, ಪ್ರೋನು ಡಣಗುಟ್ಟಿದೆ ಎಡಬಿಡದೆ
ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲೋ ಬೇಡಪ್ರೋ ಏನೆನ್ನವಳೋ ಸೊಸೆ ಜೊತೆಗೆ
ಮಗ ಗದರಬಹುದು ‘ಎಷ್ಟುಸಲವಮ್ಮೆ ಹೇಳುವುದು ನಿನಗೆ?’
ಪ್ರೋನುಮಣಿಯವರೆಗೂ ಬರುತ್ತಾಳೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ
ಒಂದು ಸಲ ಕಿಚನ್ನಿನ ಕಡೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಸ್ಟ್ರಿರೋಮಿನೆಡೆಗೆ
ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತೇನೋ ಇದು, ಯಾರಾದರೂ ಬರಬಾರದೇ ಬೇಗ
ಆ ಕಡೆಗೆ ಮುದುಕನಿರಬಹುದು ಎಳಿಯುತ್ತಿದೆ ಅವಳ ಜೀವ

ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನನ್ನು
ಇಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಮಗನ ತಾವಲ್ಲಿ ಮುದುಕ, ಸದ್ಯ ಕನ್ನಡ ದೇಶ
ಮಗ ಸೊಸೆ ಹೋರಗೆ ಹೋದಾಗಲಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಮಾತಾಡಿ
ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಾಳೆ ಬಾಯಿತುರಿಕೆ, ಪಾಪ ಮುದುಕ ದೂರದ
ಅಸ್ವಾಮಿನಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾತು ಅವನಿಗೆ ಸಸೇಮಿರ ಬರದು

ಲಲಿತಾ ಸ್ಥಿರಭಸವಯ್ಯ

(ಸಸೇಮಿರ – ಸ್ವಲ್ಪವೂ, ಏನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.)

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಪದಗಳು

ಅನ್ಯದೇಶೀಯ	ಕನ್ನಡ ರೂಪ
ಟಿ.ವಿ.	ದೂರದಶನ
.....

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿತರ ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಖಾರಿಸಿ ಬಳಸುವ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ನುಡಿಗಟ್ಟಿಗಳು

ನುಡಿಗಟ್ಟಿಗಳೆಂದರೆ ಶಾಬ್ದಿಕ ಫೋಟೋಗಳೆಂದ ಹೊರಡುವ ಅಥವಾ ಚ್ಯಾರ್ಟ್ ಬೇರೆಯಾದ ಅಥವಾ ವನ್ನು ಲ್ಯಾಂಗ್ವಿಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಾರ್ಥವುಳ್ಳ ಪದ ರಚನೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಹೊಟ್ಟಿ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟು : ಇದೊಂದು ನುಡಿಗಟ್ಟಿ. ತೀವ್ರವಾದ ಬಡತನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಇತರ ನುಡಿಗಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿತು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಒದಿಗೆ

ಅಗ್ನಿ ಪರ್ವ - ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಕವಿತೆ ೨೦೦೯ - (ಸಂ) ಡಾ ಶ್ರೀಧರ ಹಿನ್ನೆಸ್

ನೀರಿ

ತಗಳಿ ಶಿವಶಂಕರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಮೂಕಪ್ರಾಣೀಯೋಂದರ ಅಸಹಾಯಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾನವೀಯ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುವ ಈ ಕಥೆ ಮಾನವನ ಕೃತಫ್ರೇ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅನ್ನ ನೀಡಿ ಸಲಹಿದ ಯಜಮಾನ ಮತ್ತು ಅವನ ಪರಿವಾರದವರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಮುದಿಪಾಗಿಟ್ಟ ನಾಯಿಯ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೆಗೆ ಎನ್ನ ಯಾವುದು? ನೆರೆಯಿಂದ ಆಘ್ಯತವಾಗಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಉಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿ, ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಏರುವ ಪ್ರವಾಹದ ನಡುವೆ ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೊಗಾಡುವ ನಾಯಿ, ಅದು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮೌರೆಯಿಡುವ ರೀತಿ, ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕಂಗಿಟ್ಟ ಅದರ ದೈನ್ಯ ಗ್ರಿಹಿ ಇಲ್ಲಿ ಮನಮಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಉಂಟಾಗಿ ವಿನಿಯಂತ್ರಿಸಿದ ಮೂರಿನ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗಾಳಿ ದೇವರು ಕತ್ತಿನಮಟ್ಟ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ನೀರು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನೀರು. ಉರವರೆಲ್ಲಾ ದಡವನ್ನರಸುತ್ತ ಹೋದರು. ಮನೆಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಒಬ್ಬಿರಿದ್ದಾರೆ. ದೋಷಿ ಇದ್ದರೆ ಉಂಟು ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮೂರು ಕೊತಡಿಗಳಿರುವ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ 67 ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ, ದೊಡ್ಡವರು 356 ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಬೆಕ್ಕು, ನಾಯಿ, ಆಡು, ಕೋಳಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಕಷ್ಟುಣಿಗಳೂ ಇವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದಲೇ ಕಾಲಕಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ವೈಮನಸ್ಯ, ಜಗತ್ತಾಗಳಿಲ್ಲ.

ಚೇನ್ನ ಪರಯ ಒಂದು ರಾತ್ರೆ, ಒಂದು ಹಗಲು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತೇ ಕಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಬಳಿ ದೋಷಿಯಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮಾಲಿಕ ಜೀವಹಿಡಿದು ದಡಸೇರಿ ಮೂರು ದಿನಗಳಾಗಿವೆ. ಚೇನ್ನ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನೋಳಗೆ ನೀರು ನುಸುಳಿದಾಗಲೇ ಮಡಲು ಸೋಗಿಗಳಿಂದ ಅಟ್ಟಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಇನ್ನೇನು ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಇಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ್ದ. ಅವನ ಬಳಿ ನಾಲ್ಕೆಡು ಬಾಳಿಗೊನೆ, ಒಂದಪ್ಪು ಒಣಹುಲ್ಲಿನ ಕಂತೆಯೂ ಇದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ‘ಸಮಧರ’ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ದುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಣಕಾಲಿನವರೆಗೆ ನೀರಿದೆ. ಮಾಡಿನ ಎರಡು ಸಾಲಿನ

ಸೋಗೆಯ ಮಡಲುಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಖಿಗೆ. ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಚೇನ್ನ ಕೊಗಿ ಕರೆದ. ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು? ಸಮೀಪ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಬಸುರಿ ಹೆಂಡತಿ, ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು, ಒಂದು ಬೆಕ್ಕು, ಒಂದು ನಾಯಿ - ಇಷ್ಟ ಜೀವಗಳು ಚೇನ್ನನನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಮೇಲಿನಿಂದ ನೀರು ಹರಿಯಲು ಇನ್ನು ಮೂವತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳೂ ಬೇಕೆಲ್ಲ. ತನ್ನ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದವರ ಹೊನ್ಗಾಲ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದೆಯಂದು ಆತ ನಿಧರಿಸಿದ. ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಮಳೆ ಸುರಿಯತ್ತಿದೆ! ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಮೇಲ್ಹಾವಣೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಚೇನ್ನ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹೊರಬಂದು ಸುತ್ತಲೂ ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣ ಹಾಯಿಸಿದ. ಸರಕು ಹೊತ್ತ ದೋಣಿಯೊಂದು ಬಡಗು ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಚೇನ್ನ ಪರಯ ಎತ್ತರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯವರನ್ನು ಕೊಗಿ ಕರೆದ. ಅಧ್ಯಾವಶಾತ್ ದೋಣಿಯವರಿಗೆ, ಅವನ ಕೊಗಿನ ಗಂಭೀರತೆ ಅಧ್ಯಾವಗಿರಬೇಕು. ಅವರು ದೋಣಿಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿಲಿನತ್ತ ನಡೆಸುತ್ತೊಡಗಿದರು. ಚೇನ್ನ ತರಾತುರಿಯಿಂದ ಹೆಂಡತಿ - ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾಯಿ - ಬೆಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಸೂರಿನೊಳಗಿನಿಂದ ಈಚೆಗೆಂದು ಹಾಕಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಲಪಿತು.

ಮಕ್ಕಳು ದೋಣಿ ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪಡುದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಕರೆಯುವುದು ಕೇಳಿಸಿತು. “ಹೋಯ್ ಚೇನ್ನಣಿ.....”

ಚೇನ್ನ ಅತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ.

“ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಗೆ ಈ ಕಡೆ ಬಿನ್ನಿ” ಹಾಗಂದಿದ್ದು ಮಡಿಯತ್ತರ ಕುಂಜಪ್ಪ. ಅವನು ಗುಡಿಸಲ ಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕರೆಯತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಚೇನ್ನ ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೃಷಿಹಿಡಿದು ದೋಣಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿದ. ಬೆಕ್ಕು ಭಂಗನೆ ಹಾರಿ ದೋಣಿ ಸೇರಿತು. ಪಾಪ! ನಾಯಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗೂ ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಪಡುದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಮೂಸುತ್ತ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿತ್ತೆ.

ದೋಣಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಲಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಗುಡಿಸಿಲಿನಿಂದ ತುಂಬಾ ದೂರ ಸರಿಯಿತು.

ನಾಯಿ ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಸೂರಿಗೇ ಮರಳಿತು. ದೋಣಿಯಂತೂ ನಾಯಿಯಿಂದ ಬಹಳ ದೂರವಾಯಿತಲ್ಲದ ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ನಾಯಿ ಉಳಿಡತೊಡಗಿತು. ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಧ್ವನಿಗೆ ಹೋಲುವ ಶಭ್ದಪರಂಪರೆಯನ್ನೇ ಅದು ಹೊರಗೆಡಹಿತು. ಆದರೆ, ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು? ಗುಡಿಸಿಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಮಗ್ಗಲುಗಳಿಗೂ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಅದು ಓಡಿಯಾಡಿತು. ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಸಿ ನಿರಾಶೆಗೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಉಳಿಟ್ಟಿತು.

ಶಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಬೆಕ್ಕೊಂದು ‘ದುಡುಂ’ ಎಂದು ನೀರಿಗೆ ಜಿಗಿಯಿತು. ನಾಯಿ

ಒಮ್ಮೆಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ನೀರಿನಲ್ಲಂಟಾದ ಚಲನವನ್ನೇ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತು ದುರುಗುಟ್ಟಿ
ನೋಡಿತು.

ಹಸಿವಿನಿಂದಲೇ ಇರಬೇಕು ಆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಮೂಸುತ್ತಿತ್ತು.
ಕಪ್ಪೆಯೋಂದು ಅದರ ಮೂಗಿಗೆ ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಭಂಗೆಂದು ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿತು.
ಕಸಿವಿಸಿಗೊಂಡ ನಾಯಿ ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಸೀನಿತು. ತಲೆಕೊಡವಿ,
ಮುಂಗಾಲೀನಿಂದ ತನ್ನ ಮೂತಿಯನ್ನು ಒರೆಹಿಕೊಂಡಿತು.

ಮಳೆ ಮತ್ತೆ ಸುರಿಯತೋಡಗಿತು, ನಾಯಿ ಮುದುಡಿ ಕುಳಿತು ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಬಹುಶಃ ಅದರ ಯಜಮಾನ ಈಗಾಗಲೇ ಉಂಟಾಗಿ ಸೇರಿರಬೇಕು.

ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು.

ಭಯಾನಕವಾದ ಮೋಸಕೆಯೋಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಥವ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಗುಡಿಸಿಲನ್ನು
ತನ್ನ ದೇಹದಿಂದ ಉಜ್ಜವಲ್ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಯಿತು. ಭಯದಿಂದ ನಾಯಿ
ಬಾಲಮುದುಡಿ ಬೊಗಳಿತು. ಮೋಸಕೆ ತನಗೇನೂ ತೀಳಿಯದೆಂಬಂತೆ ಮಂದಮಂದವಾಗಿ
ತೇಲಿಹೋಯಿತು.

ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಮೇಲ್ಮಾಗದಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತ ನಾಯಿ,
ಕಾಮೋಽದದಿಂದ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದ ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಅಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಮತ್ತೆ
ಮತ್ತೆ ಉಳಿಡತೋಡಗಿತು. ನಾಯಿಯ ರೋದನ ಅತಿದೂರದವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.
ಅನುಕಂಪ ತೋರಿದ ವಾಯುದೇವ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ಒಡಿದ. ಮನಗಾವಲಿನ
ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಕೆಲ ಹೃದಯವಂತರು, “ಪಾಪ, ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಮಾಡಿನ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತು ನಾಯಿ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಿಂದ ಉಳಿಡುತ್ತಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ನಿಟ್ಟುಕಿರಿಟ್ಟಿರಬಹುದೇನೋ. ಅದರ ಯಜಮಾನ ಎಲ್ಲೋ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಉಣಿ
ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಉಣಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಯಜಮಾನ ರೂಢಿಯಂತೆ ಇಂದೂ
ಅನ್ವವನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಡೆ ವಾಡಿ ನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಲು ನಾಯಿಯನ್ನು
ಹುಡುಕುತ್ತಿರಬಹುದು.

ನಾಯಿ ತನ್ನ ಶ್ರುತಿಯನ್ನೇಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಧ್ವನಿಯೇರಿಸಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು
ಉಳಿಟ್ಟಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಅದರ ಧ್ವನಿ ತಗಿ ತಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ತೋತ್ರವಾಯಿತು. ಬಡಗುದಿಕ್ಕಿನ
ಮನೆಯೋಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಒಬ್ಬಾತ ರಾಮಾಯಣ ವಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಾಯಿ ಅತ್ಯ ನೋಡುತ್ತೆ
ನಿಂತಿತು. ಪುನಃ ನಾಯಿ ಗಂಟಲು ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಉಳಿಟ್ಟಿತು.

ದಟ್ಟಕತ್ತಲೆಯ ಗವ್ಯೆನ್ನುವ ನೀರವತೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಪಾದ ರಾಮಾಯಣ ವಾಚನ
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಪಸರಿಸಿತು. ನಾಯಿ ಮನುಷ್ಯನ ಆ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕವಿಗೊಟ್ಟ
ಅಲಿಸುತ್ತ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿರುಮ್ಮಳವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಕುಳಿಗಾಂಧಿಯ ತೇಲುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ
ಶಾಂತ ಮಧುರ ಗಾನ ಲೀನವಾಯಿತು. ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಹಾಗೂ ಅಲೆಗಳ ಅಲುಗಾಟದ

ಬಳೆಬಳ ಸದ್ಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಿನ್ನೇನೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

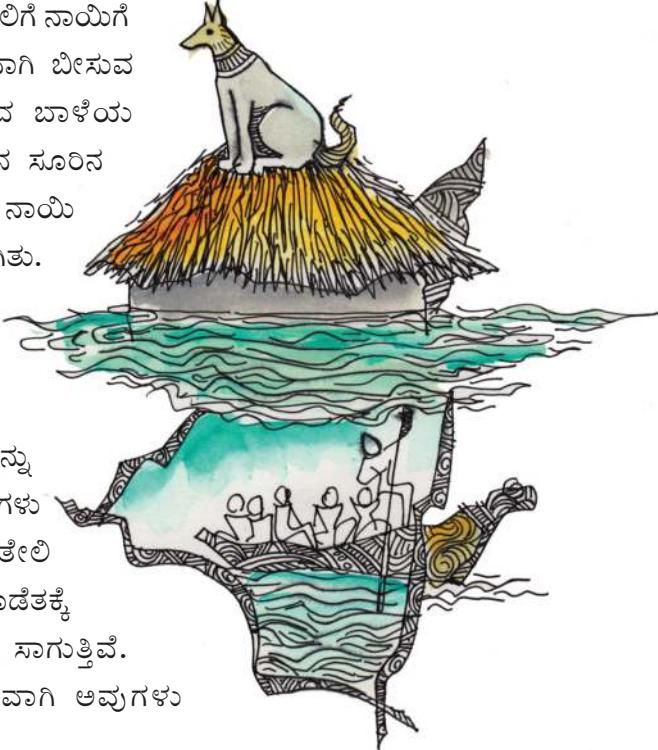
ಮಾಡಿನ ಮೇಲುಗಡೆ ಹತ್ತಿ ಬೇನ್ನನ ನಾಯಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿತು. ಅದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಅದು ಆಗಾಗ ಏನೇನೋ ಗೊಣಗುತ್ತಿಲ್ಲತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಮೀನು ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಮ್ಮಿತು. ನಾಯಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೋಗಳಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ಕಪ್ಪೆ ನೀರಿಗೆ ಜಿಗಿಯಿತು. ಕಸಿವಿಸಿಗೊಂಡ ನಾಯಿ ಕುಂಯಿಗುಟ್ಟಿತು.

ನಸುಹು ಹರಿಯಿತು. ಧ್ವನಿ ತಗಿ ನಾಯಿ ಉಳಿಡತೊಡಗಿತು. ಮನಕರಗುವಂತಹ ರಾಗವೊಂದನ್ನು ಅದು ಅಲಾಸಿಸತೊಡಗಿತು. ಕಪ್ಪೆಗಳು ಅದನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದವು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅಪುಗಳು ನೀರಿಗೆ ಜಿಗಿದು ಓರೆಕೋರೆಯಾಗಿ ಈಜುತ್ತ ಮಾಯವಾದವು. ನಾಯಿ ಅಪುಗಳನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿತು.

ಜಲರಾಶಿಯ ನಡುವೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ತೆಂಗಿನ ಸೋಗೆಗಳ ಸೂರುಗಳತ್ತ ನಾಯಿ ಆಸೆಗಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಧ್ವಣಿ ಹಾಯಿಸಿತು. ಅವೆಲ್ಲ ನಿಜನವಾಗಿದ್ದವು. ಒಂದು ಗುಡಿಸಿಲಿನಿಂದಲೂ ಹೊಗೆಯೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ರಕ್ತ ಹೀರುತ್ತಿರುವ ನೊಣಗಳನ್ನು ನಾಯಿ ಗಮನಿಸಿತು. ಅಪುಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಮೂತೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಯಿಡುತ್ತಿದ್ದ ನೊಣಗಳನ್ನು ಹಿಂಗಾಲಿನಿಂದ ತುರಿಸಿ ಅಟ್ಟಿತ್ತು.

ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗಿದ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ
ಬೆಳೆಕು ಹರಿಯಿತು. ಎಳಿ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ನಾಯಿಗೆ
ಜೊಂಪು ಹತ್ತಿತು. ಮೆದುವಾಗಿ ಬೀಸುವ
ಗಾಳಿಗೆ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಾಳೆಯ
ಎಲೆಯ ನೆರಳು ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಸೂರಿನ
ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ಸವರಿತು. ನಾಯಿ
ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಬೋಗಳತೊಡಗಿತು.

ಮೋಡ ಕವಿಯಿತು.
ಸೂರ್ಯ ಮಾರೆಯಾದ.
ಉಂರು ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ
ಸೇರಿತು. ಗಾಳಿ ನೀರಿನಲೆಗಳನ್ನು
ಅಲುಗಾಡಿಸಿತು. ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು
ಜಡ ನೀರಿನ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿ
ಹೊಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲೆಗಳ ಹೊಡಿತಕ್ಕ
ಅಪು ಮುಂದುಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿವೆ.
ಸ್ವೇಚ್ಛಿಯಾಗಿ, ನಿಭ ಯವಾಗಿ ಅಪುಗಳು

ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ನಾಯಿ ಆಸೆಯಿಂದ ಕುಂಯಿಗುಟ್ಟಿತು.

ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಿರುದೋಣಿಯೊಂದು ಪೇಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾಯಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನಾಡಿಸಿತು. ಆ ದೋಣಿ ಹೋಗುವ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಅದು ನೋಡಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಅದು ತೆಗಿನ ಮರಗಳ ತೋಪಿನ ನಡುವೆ ಮರೆಯಾಯಿತು. ನಾಯಿ ಹಿಂಗಾಲನ್ನು ಮಡಚಿ ಮುಂಗಾಲನ್ನು ಸೂರಿನ ಮೇಲೂರಿ ಕುಳಿತು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳತ್ತ ಕಣ್ಣಿ ಹಾಯಿಸಿತು.

ಅದರ ಕಣ್ಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಹೈದರಾಯವನ್ನೂ ಕರಗಿಸಬಲ್ಲ ದೈಸ್ಯತೆ ಇಣುಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಳೆ ಮತ್ತೆ ಹನಿಯತೋಡಿತು. ಬಡಗುದಿಕ್ಕನ ಮನೆಯೊಂದರಿಂದ ಪುಟ್ಟ ದೋಣಿಯೊಂದು ಬಂದು ತೆಗಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ನಾಯಿ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಪ್ರಾಣಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಉಳಿಟ್ಟಿತು. ದೋಣಿಯವನು ಮರ ಹತ್ತಿ ಎಳನೀರುಗಳನ್ನು ಕಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿಳಿದ. ದೋಣಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ತೂತು ಕೊರೆದು ಎಳನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟು.

ದೂರದ ಮರಪೋಂದರ ಕೊಂಬೆಯಿಂದ ಕಾಗೆಯೊಂದು ಹಾರಿಬಂದು ಕೊಳಿತೆ, ಭಾರೀ ಕೊಣವೋಂದರ ಹೆಣದ ಮೇಲೆರಿಗಿತು. ಬೇಸ್ಯನ ನಾಯಿ ಆಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬೋಗಳಿದರೂ ಕಾಗೆ ಲೀಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೊಣದ ದೇಹವನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ಕುಕ್ಕಿ ಎಳೆದೆಳೆದು ಶೈಟಿಯಾಗುವಷ್ಟು ತಿಂದಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಬಳಿಕ ಅದು ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು.

ಹಸಿರು ಗಿಣಿಯೊಂದು ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಪಕ್ಕದ ಬಾಳಿಯೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಜಿಲ್ಲಿಟಿಲಿಗುಟ್ಟಿತು. ನಾಯಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಕಸಿವಿಸಿಯೆನಿಸಿತು. ಅದು ಬೋಗಳಿದಾಗ ಆ ಗಿಣಿ ಪರ್ನನೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೇರಿತು.

ಪ್ರವಾಹದ ಹರಿವಿಗೆ ತೇಲಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇರುವೆಯ ಗೂಡೊಂದು ಗುಡಿಸಲಿನ ಸೂರಿಗೆ ತಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಇರುವೆಗಳು ಅಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾದವು. ತಿನ್ನುವ ವಸ್ತುವೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾಯಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟಿತು. ಒಂದಷ್ಟು ಇರುವೆಗಳು ಮೂಗಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡವು. ನಾಯಿ ಸುಯಿಗುಡುತ್ತ ಸೀನತೋಡಿತು. ಅದರ ಮೆತ್ತಗಿನ ಮೂತಿ ಕೆಂಪಗಾಗಿ ಉಾದಿಕೊಂಡಿತು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಂತರ ಯಾರೋ ಇಬ್ಬರು ಕಿರುದೋಣಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಆ ಕಡೆ ಬಂದರು. ನಾಯಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಬೋಗಳುತ್ತಾ ಬಾಲವಾಡಿಸಿತು. ಮನುಷ್ಯ ಭಾಷೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿತು. ಅದು ನೀರಿಗಳಿದು ದೋಣಿಗೆ ಜಿಗಿಯಲು ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತಿತು. “ಅದೋ ಅಲ್ಲೊಂದು ನಾಯಿಯಿದೆ ನೋಡು” ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬತ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಅನುಕಂಪ ನಾಯಿಗೆ ಅಥವಾಯಿತೇನೋ, ಅದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಉಳಿಟ್ಟಿತು.

“ಅಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿರಲಿ ಬಿಡೋ” ಇನ್ನೊಬ್ಬನೆಂದ.

ಎನ್ನೋ ಮೆದ್ದು ನುಂಗುವಂತೆ ನಾಯಿ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಮುಖ್ಯ ಸದ್ದು ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿತು. ಅದು ಎರಡು ಸಲ ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿ ದೋಣಿ ಸೇರಲು ಹವಣಿಸಿತು.

ಉಂಟಂ..... ದೋಣಿ ದೂರವಾಯಿತು. ನಾಯಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉಳಿಟ್ಟಿತು. ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ.

“ಅಯ್ಯೋ.....” ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಉಲಿದ.

ನಾಯಿಯ ಅಸಹಾಯಕ ಕ್ಷೇಣ ಹಾಗೂ ಶ್ವದಯ ತಟ್ಟಿವ ದೀನರೋದನ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಪುನಃ ಅಲೆಗಳ ಅವಿರತ ಸಪ್ಪಳ. ಮತ್ತೆ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರು ಹೊರಳಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ನಾಯಿ ಮಾತ್ರ ದೋಣಿ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ವರೊನವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಂತಿಮ ವಿದಾಯ ಹೇಳುವಂತೆ ಅದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟತ್ತು ಸೂರಿನ ಮೇಲ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ಈ ಮನುಷ್ಯರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಅದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರನ್ನ ನೆಕ್ಕಿ ಕುಡಿಯಿತು. ಆ ಪಾಪದ ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಿಂದ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೀರುಹಾಪು ನಾಯಿ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಬಂತು. ತಕ್ಷಣ ನಾಯಿ ಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತು. ಚೇನ್ನ ಹಾಗೂ ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರು ಹೊರಬಂದ ರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ನೀರುಹಾಪು ಒಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿತು. ನಾಯಿ ಆ ದ್ವಾರದಿಂದ ಒಳಗೆ ನೋಡಿತು. ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಮನೆಯೋಳಗೆ ಬಂದ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬೊಗಳತೊಡಗಿತು. ಮತ್ತೆ ನಾಯಿ ಕುಂಯಿಗುಡತೊಡಗಿತು. ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಜೀವಭಯ ಅದರ ಧ್ವನಿಯ ಹಿಂದಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯವನಿಗೂ ಬಹುಶಃ ಮಂಗಳಗ್ರಹದವನಿಗೂ ನಾಯಿಯ ಭಾಷೆ ಅಥವಾಗುವಂತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು ಆಗ ಆ ನಾಯಿಯದು.

ಕತ್ತಲಾಯಿತು. ಭೀಕರ ಬೀರುಗಾಳಿಯೋಂದಿಗೆ ಮಳೆಯೂ ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಅಲೆಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಗುಡಿಸಲ ಸೂರು ಈಗ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು ಸಲ ನಾಯಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ ಉದ್ದನೆಯ ಮೂರಿಯೋಂದು ನೀರಿನ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕಾಳಿಸತೊಡಗಿತು. ಭಯಾನಕ ಮೋಸಳೆ! ನಾಯಿ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಬೊಗಳತೊಡಗಿತು. ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ಕೋಳಿಗಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಳು ಕೇಳಿಸಿತು.

“ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ನಾಯಿ ಬೊಗಳ್ತಾ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಿಂದಿರಬಹುದು? ಈ ಗುಡಿಸಿಲಿನಿಂದ ಜನ ಹೋಗಿಲ್ಪಾ?”

ಒಂದು ದೋಣಿ ತುಂಬಾ ಬಾಳಿಗೊನೆ, ತೆಗಿನಕಾಯಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದಪ್ಪು ಜನರೂ ಇದ್ದರು. ಅದು ಗೊನೆಬಿಟ್ಟ ಬಾಳಿಯ ಗಿಡವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಯಿ ದೋಣಿಯವರತ್ತು

ತಿರುಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ಬಾಲವೆತ್ತಿ ಬೊಗಳತೊಡಗಿತು. ದೋಷಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬತ ಬಾಳಿಯ ಗಿಡವನ್ನು ಹತ್ತಿದ.

“ಲೋ, ನಾಯಿ ಮೈಮೇಲೆ ಹಾರೋ ಹಂಗಿದೆ” ಅವನು ಹೇಳಿದ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಾಯಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯಿತು. ಬಾಳಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದವನು ನೀರಿಗೆ ಉರುಳಿ ಬಿಧಿ. ತಕ್ಷಣ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅವನನ್ನು ದೋಷಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಯಿ ಈಚಿ ಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಮೈಕೊಡಪಿ ಕೋಪದಿಂದ ಬೊಗಳತೊಡಗಿತು.

ಕಳ್ಳರು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಗೊನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಡಿದರು.

“ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ”

ಗಂಟಲು ಬಿರಿಯವಂತೆ ಬೊಗಳುತ್ತಿದ್ದ ನಾಯಿಯತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಅವರು ಕೂಗಿದರು. ಚೀನ್ನನ ಒಣಹುಲ್ಲನ್ನು ಬಾಳಿಗೊನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಂಬಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಮಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದ. ತಕ್ಷಣ ನಾಯಿ ಅವನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು. ಬಾಯಿತುಂಬಾ ಮಾಂಸ ನಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆತ “ಅಯ್ಯೋ” ಎನ್ನತ್ತಾ ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿ ದೋಣಿ ಸೇರಿದ. ದೋಷಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಟ್ಟನ್ನು ಬೀಸಿ ನಾಯಿಯತ್ತ ಒಗೆದ. ಅದು ನಾಯಿ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ನಾಯಿ, ವೇದನೆಯಿಂದ ನರಳತೊಡಗಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಅದರ ಧ್ವನಿ ಕ್ಷೇಣಿಸಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ನಾಯಿಯಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡವನು ದೋಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

“ಸ್ವಾಪ್ ಸುಮ್ಮನಿರಯ್ಯ..... ಯಾರಾದರೂ” ಎಂದು ಜೊತೆಯವನು ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ನಾಯಿ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತು ದೋಣಿ ಹೋದ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೊಗಳಿತು.

ನಡುರಾತ್ಮೆ ಸಮೀಪಿಸಿತು. ಸತ್ತ ದನವ್ಯೋಂದರ ಹೆಣ ತೇಲಿಬಂದು ಗುಡಿಸಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ನಾಯಿ ಮಾಡಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಕೆಳಬರಲಿಲ್ಲ. ದನದ ಹೆಣ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಯಿ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿತು. ತೆಂಗಿನ ಗರಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಕತ್ತಹಾಕಿತು. ಬಾಲವನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಆಡಿಸಿತು. ಇನ್ನೇನು ದನದ ಹೆಣ ಕೃಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಯಿ ಕೆಳಗಿಳಿಯಿತು. ಹೆಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಎಳೆದು ತಿನ್ನತೊಡಗಿತು. ತೀವ್ರವಾದ ಹಸಿವು, ಇಂಗಿಸಲು ಅಪಾರ ಅಹಾರ!

‘ಶೇ’ ಒಂದು ಪಟು. ನಾಯಿ ನಾಪತ್ತೆ. ಒಮ್ಮೆಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಹಸುವಿನ ಹೆಣ ದೂರಕ್ಕೆ ತೇಲಿಹೋಯಿತು. ಅದರ ನಂತರ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಮೋರೆತ, ಅಲೆಗಳ ಸಪ್ಪಳ, ಕಪ್ಪೆಗಳ ವಟಗುಟ್ಟವಿಕೆಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಕೇಳಿಸದಂತಾಯಿತು. ಸುತ್ತಲೂ ನೀರವ

ವಾತಾವರಣ. ಹ್ಯಾದಯವಂತನಾದ ಕಾವಲುಗಾರ ನಾಯಿಯ ಆತ್ಮನಾದ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೊಳಿತು ನಾರುವ ಅನೇಕ ಹೆಣಗಳು ನೀರಿನ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗಿವೆ. ಕೆಲವದರ ಮೇಲೆ ಕಾಗೆಗಳು ಕುಳಿತು ಕುಕ್ಕೆ ತಿನ್ನುತ್ತಲಿವೆ. ಅಪುಗಳ ನೆಮ್ಮೆದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಂಗವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳಿರಿಗೆ ಅವರ ವ್ಯತ್ಯಿಗೆ ಆದರ ಸಂತರ ಯಾವ ಅಡತಡೆಯೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಿಲು ಉರುಳಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು. ಅನಂತವಾದ ಆ ನೀರ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನೂ ಎದ್ದು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಮನೆಯನ್ನು ಅವನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಸ್ವಾಮೀನಿಷ್ಟ ಪ್ರಾಣಿ ತನ್ನ ಜೀವದ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರಿನವರೆಗೂ ಕಾಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲಿದ್ದ ಲಕ್ಷಣವೇ ಇಲ್ಲ!

ಪ್ರವಾಹದ ನೀರು ಇಳಿಯತೋಡಗಿತು. ಈಜಾಡುತ್ತಲೇ ಚೇನ್ನ ನಾಯಿಯನ್ನು ಮಡುಕುತ್ತಾ ಗುಡಿಸಿಲಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದ. ಬಂದು ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯ ಹೆಣ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಲೆಗಳು ಅದನ್ನು ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಕದಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೆಚ್ಚಿರಳಿನಿಂದ ಚೇನ್ನ ಅದನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊರಳಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಅದವನ ನಾಯಿಯೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದರ ಬಂದು ಕಿವಿ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಚಮು ಕೊಳಿತುದರಿಂದ ಬಣ್ಣಾವೂ ತಿಳಿಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅನುವಾದ : ಕೆ.ಕೆ. ಗಂಗಾಧರನ್

ತಗಳಿ ಶಿವಶಂಕರ ಹಿಳ್ಳೆಪ್

ಮಲಯಾಳದ ಶ್ರೀಷ್ಟ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಗಳಿ ಶಿವಶಂಕರ ಹಿಳ್ಳೆಪ್ ಒಬ್ಬರು. ಗಣಕ ಪಟ್ಟಿಲ್ ಇಂ ರಂದು ಜನಿಸಿದ ಇವರು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ, ಕಥಿಗಾರರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು. ಸುಮಾರು ೬೦೦ರಷ್ಟು ಸಣ್ಣಕರೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಇವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಚೆಮ್ಮೀನ್’, ‘ಎಣಿಪ್ಪಡಿಗಳ್’, ‘ಕಯರ್’

ಇವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ‘ಚೆಮ್ಮೀನ್’ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಗಣಜಾಲಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ಲಭಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಆಧರಿತ ‘ಚೆಮ್ಮೀನ್’ ಚಲನಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಗಣಜಾಲಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ ಲಭಿಸಿದೆ. ಗಣಜಾಲಲ್ಲಿ ಇವರ ‘ಕಯರ್’ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಟಿತ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಕೆ.ಕೆ. ಗಂಗಾಧರನ್

ಮೂಲತಃ ಕಾಸರಗೋಡಿನವರಾದ ಇವರ ಮಾತ್ರಭಾಷೆ ಮಲೆಯಳಂ. ಕೊಡಗಿನ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆಯ ಕಲ್ಯಾಣಸೇತುವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದದ್ದು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ. ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯ ಆರ್.ಎಂ.ಎಸ್.ನಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಿಷ್ಪತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಇವರು ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಒಂಬತ್ತು ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಚೇನ್ನ ಪರಯ ತನ್ನ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?
- ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಹೋಗುವ ಭೀತಿಯ ನಡುವೆಯೂ ನಾಯಿಯೂ ತೋರಿದ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೆಯ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ನೆರೆಯೊಳಗೆ ಸಿಲುಕೆ ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಜೀವ ಭಯಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ನಾಯಿಯ ಅಸಹಾಯಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.
- ಮಾನವನ ಕೃತಫ್ಳ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕಢಿಯಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ? ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಚೆಟಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದದಿಂದ ಅಯಾಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿನಿಮಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.’ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸೋದಾಹರಣ ಸಮರ್ಥಿಸಿರಿ.
- ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರ ಪರಿಚಯ ಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಸಮಾಸಗಳು

ತತ್ವರುಷ ಸಮಾಸ :

ತಲೆನೋವು – ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋವು

ಅರಮನೆ – ಅರಸನ ಮನೆ

ಮೇಲಿನ ಪದಗಳ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದ ಉತ್ತರ ಪದಗಳು ನಾಮಪದವಾಗಿದ್ದು ಉತ್ತರ ಪದದ ಅಧಿಕ್ಷಾಪಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಪದವು ಅಲ್ಲಿ,

ಅ ಎಂಬ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಾಸವು ತತ್ವರುಷ ಸಮಾಸ ಎಂದನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ

ಕೈಹಿಡಿ – ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿ

ಬಾಲಪೆತ್ತಿ – ಬಾಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ

ಮೇಲಿನ ಪದಗಳ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದ ನಾಮಪದವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತರಪದವು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಾಮಪದ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಮಾಸವು ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ ಅಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ವರುಷ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಜಲರಾಶಿ, ಕೆರೆದಡ, ಮೃದೋಳಿ, ತಲೆಕೊಡವು, ಗೊನೆಬಿಡು, ಕೈಮುಗಿ.

ಧಾತು-ನಾಮ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ನಾವುಪದಗಳಾಗಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.

ಅ	ಆ	ಇ
ಪದ	ಧಾತು – ಕ್ರಿಯಾಪದ	ನಾಮಪದ
ಹನಿ	ಮಳಿ ಹನಿಯಿತು	ಮಳಿ ಹನಿ ಬಿದ್ದು ದೇಹವಿಡೀ ಒದ್ದೆಯಾಯಿತು
ನೆರೆ	ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನೆರೆದಿದ್ದರು	ಮಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನೆರೆಯಿಂದ ಕೊಳ್ಳಿ ಹೋದುವು
ಕರೆ	ಕಾಗೆ ತನ್ನ ಬಳಗವನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯಿತು	ಮಗನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಕರೆಗೆ ಒಗೊಟ್ಟಿನು

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ‘ಅ’ ವಿಭಾಗದ ಪದಗಳು ‘ಆ’ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಾಗಿಯೂ ‘ಇ’ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಕೂಗು, ಮಾಡು, ಕಾಡು, ತೆರೆ, ಸುಳಿ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನಂತೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿಯೂ ನಾಮಪದವಾಗಿಯೂ ಬರುವಂತೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗದ್ಯಭಾಗವೊಂದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ.

Akbar was one of the greatest emperors of India. He belonged to the Mughal dynasty. His capital was Agra. He patronised poets, painters, musicians and scholars. In his court there were a number of eminent persons. Birbal was a minister at the court of Emperor Akbar. All the people liked Birbal for his ready wit and keen sense of humour.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಒದಗೆ

ಮುಲಯಾಳಂನ ಶೈಷ್ಟ ಕಥೆಗಳು – ಅನುವಾದ : ಕೆ.ಕೆ. ಗಂಗಾಧರನ್

ಪಾತುಮ್ಮನ ಆಡು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯಕಾಲ ಸಲಿ – ಅನುವಾದ : ಬಿ.ಕೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ

ಫಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಪಲ್ಕೀಕ – ಈ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
2. ನಿದ್ರೆ – ಈ ಪದಕ್ಕೆ ತದ್ದವ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡಿರಿ.
3. ಮನೋಜ – ಈ ಪದದ ಎರಡು ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
4. ‘ಕ್ರಾಂತಿ ಮೀಥುನದ ಮೇಳನವು ಮಾರಿಯಿ, ಬಲು ನೋಂದ ಸದಯ ಹೃದಯ’ನು ಯಾರು?
5. ಚೀನ್ಯಾಪರಯನವನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜೀವಗಳು ಯಾವುವು?
6. ‘ಗರಿ ಬಲಿತ ಕೂಡಲೇ ಗೂಡಿಂದಾಚೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು’ – ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ?
7. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಮಗನ ಕುರಿತು ಆಪ್ಯಾನು ಶಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ಳುವುದೇಕೆ?
8. ಉಮೀದೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಹಿರಿಮೆಯೇನು?
9. ಮರಕುಟಿಕನ ಬಡಿತವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ತೇಜಸ್ಸಿಯವರಿಗೆ ಗಾಬರಿಯುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು?
10. ‘ನೇರೆ’ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯ ರೋದನವು ಯಾವ ಯಾವ ಭಾವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು? ವಿಶದಪಡಿಸಿರಿ.
11. ದೊಂಗರು ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋದ ಕಿಂ ಪೇಚಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಫಟನೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.
12. ನಾಯಿಗಳಿಂದ ಹಂಡಿಮರಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
13. ‘ನೇರೆ’ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

ನಾರ್ತಾಲ್ಕುವ

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಲಫಟ್ಟಡಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಅದು ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಶತತಮಾನಗಳಿಂದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾತೀಯತೆ, ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿಷಯಗಳಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬದಲಾದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಿರಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಧ್ವನಿಯಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನೊಳಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಪಾಠಭಾಗಗಳು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿವೆ. ಎರಡು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯ ಮೂಲಕ ಹೋಸಮೌಲ್ಯಗಳ ಶೋಧ ‘ಅಪ್ಪನೂ ಒಲೆಯುರಿಯೂ’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ‘ಆಯಿ’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತೃವಾಷ್ಣಲ್ಯದ ತುಮುಲಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಶೋಷಿತ ವರ್ಗದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಧ್ವನಿ ‘ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ‘ನೀರವ ರಾಶಿಯ ಮಾಯಾಲೋಕ’ ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ತೀಯೊಬ್ಬಳ ಅಸಂಧಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆಗಳು

- ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾಲಫಟ್ಟದ ನವೋದಯ, ನವ್ಯ, ನವ್ಯೋತ್ತರ ಮೊದಲಾದ ಪಂಥಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಲಿವಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವರು.
- ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ವಣಂನೇಯನ್ನು ಓದಿ ಆಸ್ವಾದಿಸಿ ವಿಮರ್ಶೆ, ಅಸ್ವಾದನಾ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವರು.
- ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ದಲಿತ ಹಾಗೂ ಬಂಡಾಯ ಮನೋಧಮದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಆಶಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವರು.
- ಆತ್ಮಕಥೆ, ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಜೀವನ ನೀತಿ, ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಕಲೆ, ಕ್ರೀಡೆ, ವಿಚಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವರು.
- ಪೂರಕ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಇಂಟರ್ನೇಟ್ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸ್ವಾರಚನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಭಾಷಾ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಆಜಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಸ್ತ್ರೀಪರ ಚಿಂತನೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒದುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಅದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಲಿವಿತರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವರು.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವರ್ಣಾಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ನಾಡೆನುಡಿ ಚಿಂತನೆ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ ಬಾಂಧವ್ಯ – ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಅಪ್ಪನರ ಒಲೆಯಾರಿಯಾರ

ರೂಪ ಹಾಸನ

ಲೋಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಲೆ ಉರಿಸುವುದು ನಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ. ಅದು ಮನೆಯ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಸಂಕೇತ. ಒಲೆ ಉರಿಸುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ. ಮೈ ಕೈ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಉದುಗೊಳವೆಯಲ್ಲಿ ಉದಿ, ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಳೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಕವಾಗಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ. ಕಸ ಕೆಲವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರಷ್ಟೇ ಕಸ. ತನ್ನ ಮನೆಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹಿತಲಿಗೆ ಅಥವಾ ಮಾಗದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಾಡುವ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೇನೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಿಯಿಲ್ಲ. ಉರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ವಚ್ಚವಾಗುವ, ಲೋಕ ಕಾರ್ಯಕದ ಮೂಲಕ ಅಲೋಕಕ್ಕೇರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಅನುಭವದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರು ಬದುಕವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕವಯಿತ್ತಿ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಹೊಲ್ಯುಗಳ ಶೋಧವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ತನ್ನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಕಸವನ್ನು ದಿನಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸುಟ್ಟು ಪರಿಶುಧಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ ನಿಷ್ಠೆಯ ಅಪ್ಪನು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಸವಿಯುವ ಯುವ ಪೀಠಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆತುರ, ಗಡಿಬಿಡಿ ಇಲ್ಲದ, ಹೇಗೋ ಉರಿಸಿದರಾಯ್ಯಿಂಬ ಉದಾಹಿಸಿನವಿಲ್ಲದ, ಒಂದಿಷ್ಟು ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಹನುಕಿಸದೇ ಬೆಂಕಿಯಾರದಂತೆ ತಾಕ್ಕಿಯಿಂದ, ಕಾರ್ಯಕ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ, ದುಡಿಮೆಯೇ ದೇವರೆಂದು ಪರಿಸರವನ್ನು ಬದುಕನ್ನೂ ಹಸನು ಮಾಡಿದ ಅಪ್ಪನ ವ್ಯಕ್ತತ್ವದ ಜಿತ್ರುಣ ಇಲ್ಲಿದೆ.

೮

ಚೆಳಗೆ ಬಚ್ಚಲೋಲೆ ಉರಿಸಿ ನೀರು ಕಾಯಿಸಲು

ದಿನವಿಡೀ ಅಪ್ಪನ ತಯಾರಿ

ಹೆರೆದು ಬಿಟ್ಟು ಕರಟ

ತೆಂಗಿನ ಮೊಟ್ಟೆ ಚರಟ

ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ ಬಿದ್ದ ಒಣ ಮಾವಿನಲೆ

ಗೀರಬಿಟ್ಟ ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಹಳತಾದ ಮುದುವೆ ಕರೆಯೋಲೆ

ದಿನಸಿಕಟ್ಟಿದ ಹಣ್ಣು ಸುತ್ತಿದ ಪೇಪರು

ಹಾಳುಮೂಳು ರಸೀತಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕವರು
 ಸೋಪಿನ ಪೇಸ್ಟಿನ ಕಾಗದದ ದಬ್ಬಿ
 ಒಂದೇ ಎರಡೇ ಸಿಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತಾರದ್ದೆಲ್ಲಾ
 ಒಲೆ ಪಕ್ಕ ದಬ್ಬಿ

ರಬ್ಬರು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಳೆಬಟ್ಟಿ
 ಪ್ರೋರಕೆ ಕೂದಲು ಅಳಿದುಳಿದ ಪಟಾಕಿ ಇನ್ನೇನೇನೋ.....
 ಯಾರ್ಥರೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉರಿಸಬಾರದೆಂದರೂ
 ಉರಿಯುವಂತದ್ದೆಲ್ಲಾ
 ಬೆಂಕಿಯಾಗುವುದೆಲ್ಲಾ ಅಗ್ನಿಗಾಹತಿ
 ಸಿಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲಾ ದಹಿಸಿ ಬಿಸಿ ನೀರಾಗಲು ಸರತಿ
 ಕಸವಾರಿಸುತ್ತಾ ದಿನಾಂಕ ಹದಗೊಳ್ಳುವಾ ರೀತಿ.

೨

ಒಲೆ ಉರಿಸುವುದೆಂದರೆ
 ಅಪ್ಪನ ಪಾಲಿಗೆ ತಪಸ್ಸೇ ಸರಿ
 ನಿತ್ಯ ಬೂದಿ ತೆಗೆದು ಒಲೆ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿ
 ಅಂಗಳದ ಮರದ್ದೇ ಅವನೇ
 ಕಡಿದ ಒಣರೆಂಬಿಕೊಂಬೆಗಳೊಟ್ಟಿ
 ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆಗಿನ ಕರಟವನ್ನಿಟ್ಟು
 ತೆಗಿನ ಮೊಟ್ಟೆ ನಾರುಗಳ ಪೇರಿಸಿಟ್ಟು
 ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹಳೆಪಳಿ ತುಂಡು ಕಾಗದಕ್ಕೆ
 ಬೆಂಕಿಹೊತ್ತಿಸಿ ಒಲೆಯೊಳೆಗಿಟ್ಟು
 ಒಂದಿಷ್ಟು ಸೀಮೆವಟ್ಟಿ ಹನುಕಿಸದೇ
 ಬೆಂಕಿಯಾರದಂತೆ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು
 ಕಾಗದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನೊಟ್ಟಿ ಒಟ್ಟಿ
 ಸಾದೆ ಹೊತ್ತುವರೆಗೂ ಘನಸಾಹಸ
 ತಾಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸುವ ಪ್ರಯಾಸ

ಉದುಗೊಳವೆಯಲ್ಲಿ ಉದು ಉದು
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಒಲೆಯುರಿಸುವ
ಅಪ್ಪನೆಂಬೋ ಪ್ರವಾದಿ.

೨

ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೇ ಕೂತು ಸಹನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ
ಒಲೆಯುರಿಸುವ ಸಾಹಸದ ಪರಿ
ನೋಡಿ ಮಗನಿಗೋ ಕೆರಿಕೆರಿ
‘ಸೋಲಾರು, ಗೀಸರು, ಬಾಯ್ಲುರು
ಎಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದರೂ ಈ ಇಳಿವಯಸಿನಲ್ಲಿ
ಹೊಗೆ ಮಸಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗುದ್ದಾಡಿ
ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿನ ಕಸಗಳನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ
ಮೈ-ಕೈ ನೆಗ್ಗಿಸಿ ಜುಂಗಾಡಿ
ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೇ ಬಿಸಿ ಕಾವಿನ ಮುಂದೆ ಕೂತು
ಯಾಕಂಥಾ ನರಕ
ಆರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬಾರದೇ ಉಳಿದ ಬದುಕೆ?
ಗೊಣಗುಗಳು ಮೊಳಗಿದಾಗೆಲ್ಲಾ
ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞ ಅಪ್ಪ ನಕ್ಕು ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ
‘ಒಲೆಯುರಿಸುವುದೆಂದರೆ
ಬಿಸಿ ನೀರು ಕಾಯಿಸುವುದಲ್ಲ ಮಗನೇ
ಹುಡುಕಿ ಸುಟ್ಟು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಕೊಳೆ
ದಿವ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಹದಗೊಳ್ಳುವಾ ಕಲೆ
ಬದುಕು ಮಾಗಲು ಬೆವರು ಕಟ್ಟುವಾ ಬೆಲೆ’

೩

ಬಚ್ಚಲೋಲೆ ಉರಿಸಲು ಕುಳಿತ ಅಪ್ಪನೆಂಬೋ ಸಂತ
ಧಗಧಗ ಉರಿಯ ಮುಂದೆಯೂ ಶಾಂತ
ಇವನ ಪಾಲಿಗೆ ಒಲೆಯುರಿಸುವ ಕಾಯಕ

ನೀರು ಉರಿಗಳ ನಡುವೆ ಹದಗೊಳ್ಳುವ ಲೋಕ
 ಎಂಥ ಸಿದ್ಧತೆ! ಏನು ಬಧತೆ!
 ದಢಗುಡುವ ಅತುರವಿಲ್ಲ
 ಹೇಗೋ ಉರಿಸಿದರಾಯ್ಯಂಬ ಉದಾಸೀನವಿಲ್ಲ
 ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸೌದೆ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಕಾಪು ಮೂಡಿಸಿ ಒಲೆಯುರಿಸುತ್ತಾನೆ
 ನೀರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕಾಯುತ್ತಾ
 ಬಿಸಿಯೇರಿ ಹದಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ರೂಪ ವಾಸನ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ರೂಪಾ
 ಹಾಸನ ಅವರು ಒಬ್ಬರು. ‘ಕವಿತೆ ಸದಾ ನನ್ನ ಆಪ್ತ ಆತ್ಮಸಂಗಾತಿ
 ಮತ್ತು ಅಂತರಂಗದ ಗುರು’ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
 ಇವರ ಹಟ್ಟಿರು ಮೈಸೂರು. “ಪ್ರೇರಣಾ ವಿಕಾಸವೇದಿಕೆ” ಎಂಬ
 ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಹಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಅದರ
 ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ವಾಸಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸಕ್ಷಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನೂ
 ಕಾಯುಕ್ತಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಸಿಮಣಿ, ಬಾಗಿಲಾಚಿಯ ಮೌನ, ಕಡಲಿಗೆಷ್ಟೊಂದು ಬಾಗಿಲು – ಇವು
 ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಲಹರಿ, ಹೇಮೀಯೋಡಲಲ್ಲಿ – ಇವು ಅವರ
 ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು. ಇವರ ಹಲವು ಕವನಗಳು ಮಲಯಾಳ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ,
 ಮರಾಠಿ, ಉದುರು, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. ಕೇರಳದ
 ಪ್ರಸಿದ್ಧ ‘ತುಂಜನ್ ಉತ್ಸವ’ದ ಅಂಗವಾಗಿ ನಡೆದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೀಯ ಕವಿ
 ಸಮೈಳಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಮೌಗ್ಡ ಕನಾಡಟಕ ಸಂಘದ ಡಾ.ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಪ್ರಶ್ನಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನೀಲಗಂಗಾ ದತ್ತಪ್ರಶ್ನಿಗಳು ಇವರಿಗೆ
 ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ‘ಕಡಲಿಗೆಷ್ಟೊಂದು ಬಾಗಿಲು’ ಎನ್ನುವ ಕವಿತಾ
 ಸಂಕಲನದಿಂದ ಅಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಕರಟ - ಗೆರಟೆ. ಚರಟ - ರಸ ಹಿಂಡಿ ಉಳಿದ ಜೊಗಟೆ, ಅಳ್ಳಣ್ಣಿ, ಜಿಪ್ಪು ಚೋರು.

ಒಟ್ಟಿ - ರಾಶಿಹಾಕಿ. ಮಾಗು - ಹಣ್ಣಾಗು. ಜುಂಗಾಡು - ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳು. ನೆಗ್ಗಿಸು - ತಗ್ಗಿ, ಬಾಗು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಒಲೆ ಉರಿಸಲು ಅಪ್ಪನು ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿಗಳೇನು?
- ಅಪ್ಪ ಒಲೆ ಉರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಅಪ್ಪ ಒಲೆ ಉರಿಸುವುದರ ಕುರಿತು ಮಗನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇನು?
- ಮಗನ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪನು ನೀಡುವ ಸಮಾಧಾನವೇನು?
- ಬಂಕ್ ಲೋಲೆ ಉರಿಸಲು ಕುಳಿತ ಅಪ್ಪನನ್ನು ‘ಸಂತ’ನೆಂದು ಕರೆದಿರುವ ಛಿಟ್ಟೆಯೇನು?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ‘ಅಪ್ಪನೂ ಒಲೆಯುರಿಯೂ’ ಕವಿತೆಯು ಆಸ್ತಾದನ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ನಿತ್ಯజೀವನದಲ್ಲಂಟು ಮಾಡುವ ಒಳಿತು ಕೆಡುಕುಗಳ ಕುರಿತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲು ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್’ ಉರಿಸಿದರೂ ಹೂತು ಹಾಕಿದರೂ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ’. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮಿತವಾದ ಬಳಕೆಯ ಕುರಿತು ಕಿರುಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಸ್ವಚ್ಚತಾ ವಾರಾಚಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ನೀವು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಶುಚಿತ್ವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಣೆ ಬರೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎರಡು ಘೋಷವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.
- ಕವಿತಾ ರಚನೆಯ ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ಏಪಂಡಿಸಿ ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ

- ಕಡಲಿಗೆಷ್ಟ್ವಂದು ಬಾಗಿಲು - ರೂಪ ಹಾಸನ
- ಹಸಿರುವಾಣಿ - ಶಿ.ಎನ್. ಮೂಡಿತ್ತಾಯ

ತಾರ್ಥ

ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ತಾಯಿ ಮಮತೆಯ ಪ್ರತೀಕ. ತನ್ನ ಕರುಳಬಳ್ಳಿಯ ಉದ್ದಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ತುಡಿಯವ ತಾಯಿಹೃದಯವು ಮಗುವಿನ ಬೈಸ್ಕ್ರದ ಜೀವನವನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನೆಮ್ಮೆದಿಯ ನಿಟ್ಟಿಸಿರು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ತಾಯಿಯ ಬದುಕಲ್ಲು ದ್ವಂದ್ವ ಎದುರಾಗಬಹುದು. ಬದುಕಿನ ದುಭರತೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಬಹುದು. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿದ ಜೀವ ಅದರಿಂದಾಗಿ ತಾನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಇನ್ನೊಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ‘ತಾಯಿ’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮಾತೃಹೃದಯದ ತುಮುಲ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿವಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರದೂಡಿ ಮಗನನ್ನು ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿಸಿದ ಕಟುಹೃದಯಿ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನಿಂದಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟಿ ಹೋದ ಹಿರಿಯ ಮಗನನ್ನು ನೆನೆದು ತನ್ನ ಕ್ರೈಯದ ಭೂತಾಕಾರವನ್ನು ಕಂಡು ನಡುಗುವ ತಾಯಿ ಅಭ್ಯಕ್ಷನ ಚಿತ್ರಣ ಮನಕರಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾತೃಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವುಕ್ಕಳ ಕುರಿತಾಗಿ ತುಂಬಿರುವ ಕಾತರ ದೇಶಕಾಲ ಪರಿಮಿತವಾದುದಲ್ಲ, ಅದು ಸಾವಣ್ಣಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾವಣಕಾಲಿಕ. ಅದರ ಒಂದು ಎಳೆಯೇ ‘ತಾಯಿ’ ಕಥೆ.

“..... ರಾತ್ರಿ ಆಯ್ದು ಅಂದ್ರೆ ದುಷ್ಟ ಮೃಗಗಳ ಸಂಚಾರ..... ಅದ್ಲೂನು ಆ ಕ್ಷಾರಿ ತಾಯಿ ಮಗು ಇಡೀ ರೊಟ್ಟಿ ಬೇಕಾಂತ ಹರ ಮಾಡ್ತದೆ ಅಂತ ಸಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆ ಪುಟ್ಟಿ ಮಗಾನ ಅಂಗ್ಗಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಿ, ಅಗ್ಗಿ ಹಾಕೊಂಡು ಬಂದು ಮತ್ತೆ ರೊಟ್ಟೀ ತಟ್ಟಿಕ್ಕೇ.....”

“ಅವ್ವ..... ಕತೇ ಹೇಳೋ ಹೊತ್ತೆ ಅದ್ದಾಕೆ ಹಾಗೆ ಅಳ್ಳೀಯವ್ವ.....”

“ಇಲ್ಲ ಮಗ..... ಅಳ್ತ ಇಲ್ಲ ಮಗಾ.....”

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಗ ಶೀನು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳಲೊಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಪಟ್ಟಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗಲೊಲ್ಲನು. ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಂತ್ಯೇಸಿಯಾಳು ಅಭ್ಯಕ್ಷ?.....

“ಇಕೋ ರಾತ್ರಿ ಮಸ್ತಾಯ್ತು..... ಕಥೆ ಕೇಳ್ತ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು ಮಗ – ಆಮೇಲೆ

ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಬಾಳ ಭಯ ಆಗಿ.....”

ಇಲ್ಲ ಏನಾರೂ ಶೀನು ಕೇಳನು. ಸೀರೆಯ ಅಂಚಿನಿಂದ ಅಬ್ಜುಕ್ಕು ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಂಡು ಮಗನ ಬೆವರು ಸವರುತ್ತ ಪ್ರಸಲಾಯಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.....

“ವಾತಾಡಬೇಡ ಮಗಾ..... ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಕೂಸೆದ್ದಿತು..... ಈಗ ಕಥೇ ಕೇಳು..... ಹೇಳೈನಿ..... ಆ ಕೂಸು ಅಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅತ್ತರೂ ಆ ಪಾಪಿ ತಾಯಿ.....”

“ಉಂಹು..... ನಂಗೆ ಕಥೇ ಬೇಡ..... ಬೆಳಗ್ಗಿಂದ ಯಾಕೆ ಒಂದೇ ಸವ್ಯ ಹಾಗೆ ಅಶ್ವಾ ಇದಿ ಹೇಳು.....”

ಎಂಟು ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದರೂ ಬಲು ಬುದ್ಧಿ ಈ ಹಸುಳಿಗೆ! ತಾಯಿಯೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ..... ಯಾರಿಗಾದರೂ ಎದೆ ತೋಡಿ ತೋರಿಸದೆ ನಿವಾರಿಸಿಲ್ಲ..... ಅಷ್ಟು ನೋರುಯುತ್ತಿದೆ ಅಬ್ಜುಕ್ಕನ ಹೆತ್ತ ಕರುಳು. ಶೀನುವಿಗಾದರೂ ಹೇಳಬಾರದೇಕೆ?.....

..... ಹೇಳಬಹುದು..... ಆದರೆ ಹೇಗೆ?

“ನಿಂಗೊಂದು ಹಿರೀ ಅಣ್ಣ ಇತ್ತು ಮಗಾ..... ಇವತ್ತು ಅದ್ದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ.....”

“ಈಗೆಲ್ಲಿದಾನವ್ವ. ಅಣ್ಣ?”

ಎನೆಂದು ತಾನೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿಯಾಳು ಅಬ್ಜುಕ್ಕ? ಯೋಚಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ‘ಅಮಾಸೆ’ ಯ ಕತ್ತಲೇ ಅವಳ ಎದೆ ತುಂಬಿ ಕಪ್ಪು ಹೊಯ್ದುತ್ತದೆ

ಅಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳಿಯಾಳು? ದಂಡು ಸೇರಿದನೆ? ಎಲ್ಲೋ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೋಟಿಲು ಸೇರಿದನೆ? ಗಿರಣಿ ಸೇರಿದನೆ? ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಕಂಡವರ ಸಾಮಾನು ಹೊತ್ತು ಕೊಲಿ ಮಾಡುವನೆ? ದಿಕ್ಕಿರದ ಪರದೇಶಿಯಂತೆ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟನೆ? ತಾಯಿಯನ್ನು ತೋರೆದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಸುಖಪೆ, ದುಃಖಪೆ? ಏನು? ಏನುತಾನೇ ಹೇಳಿಯಾಳು?.....

ಅವನನ್ನು ನೋಡದೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ವರ್ಷವಾದರೂ ಈಗಲೂ ತಾಯಿ ಮಗನನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲಳು!

ಹೇಸರು ಚೆಲುವನೆಂದು ಹೇಸರಿನಂತೆಯೇ ನೋಡುವವರ ಧೃಷ್ಟಿ ತಗಲುವಂತಹ ಚೆಲುವನವನು!

ನಸುಗಟ್ಟಿನ ಎತ್ತರದ ಆಳು. ಕೋಲುಮುಳಿ. ಬೇವಿನೆಸಳಂತಹ ಕುಡಿಹುಬ್ಬ. ಹಚ್ಚ

ಹೊಯ್ದ ಎತ್ತರದ ಹಣ. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಗಿದ ಮೂಗು. ಶಿವನ ಕೈಯಲಗು ಹೊಳೆದಂತಹ ನೋಟದ ಆ ಚಿಕ್ಕ ದುಂಡು ಕಣ್ಣಗಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ತುಸು ಗವದಿಂದ ಬಿಗಿದ ಮುದ್ರೆಯ ಆ ದಪ್ಪ ತುಟಿಗಳು. ಒರಟು ಗುಂಗುರು ಕೂಡಲಿನ ಆ ಹಿರಿದಾದ ತಲೆ, ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಈಗತಾನೇ ಎದ್ದು ಬಂದಂತೆ ಆ ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆ.....

ಎಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ ಅಬ್ಜುಕ್ಕನಿಗೆ. ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಣ್ಣಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಸಾಕಿದ ಚೆಲುವನ ರೂಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಮರೆತಾಳು ಅವಳು?

“ಅಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿದಾನೆ ಹೇಳವ್ವ.....”

“ನಿನ್ನ ಅವ್ವನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ದೂರ ಹೊಂಟ್ಯೋದ”

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಅಬ್ಜುಕ್ಕು ಹೇಳಿಲಾರಳು. ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದೀತು ಈ ಮನುವಿಗೆ?

“ಹೋಗೋದು ಬ್ಯಾಡಾಂತ ನೀಯಾಕೆ ಹೇಳ್ಲಿಲ್ಲವ್ವ?”

ಚೂರಿಯಂತೆ ನೆಡುತ್ತದೆ ಈ ಮಾತು, ಅಬ್ಜುಕ್ಕನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಅವನು ಹಾಗೆ ಹಟ ತೊಟ್ಟು ಹೊರಟೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತೋರಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಸೇರೆಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಏನೋ ಹಾಳು ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಾಲ್ಕು ಬಿರುನಡಿಯಾಡಿದ್ದು ನಿಜ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇನೆ ಅವ.....

“ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಯಾಕೆ ಬ್ಯಾಡ ಅನ್ನಿಲ್ಲವ್ವ”

ಶೀನು ಈ ಮಾತು ಆದಿದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ..... ಎಷ್ಟು ದಿನವೆಂತ ಈ ಮನುವಿನಿಂದ ಬಚ್ಚಿಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ?

“ನಿನ್ನಪ್ಪಯ್ಯ ಬೇರೆ, ಅಪ್ಪಪ್ಪಯ್ಯ ಬೇರೆ, ಮಗ. ಅಪ್ಪಪ್ಪಯ್ಯ ಸತ್ಯೋದ್ರು ಮೇಲೆ” ಬೇರೆ ಕೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು ಅಬ್ಜುಕ್ಕು ಅವನ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಅವನು ಹುಟ್ಟಿವಾಗಲೇ ತೀರಿಕೊಂಡರು..... ಆ ಮೇಲೆ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಎಂತೆಂತಲೂ ಕೂಲಿನಾಲಿ ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಚೆಲುವನನ್ನು ಸಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಕೂಡಿಕೆಯಾದದ್ದು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಅವಳಿಗೂ ಮಗನಿಗೂ ವೈಮನಸ್ಯ ತಲೆದೋರಿ.....

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಮನು ಶೀನುವಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದೀತು? ಎಂತಲೇ ಏನೂ ಅಧಿವಾಗದೆ ಮನು ಮಾತನಾಡದೆ ಕಣ್ಣನ್ನು ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಬಿಡುತ್ತ ಸುಮೃನಾಗಿದೆ.....

ಆಮೇಲೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಾಳಲಾರದೆ ಆ ಹೊಸ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕೆ.....

ಅಯ್ಯೋ! ಹಾಗೆ ತಾನು ಮಾಡಬಾರದಿತ್ಯೋ ಏನೋ!.....

ಅದರೆ ಅವಳ ಜಾತಿಯಲ್ಲದು ಅಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಸೀತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ? ಅಕ್ಕುವಿಗೆ ಮೂರು ಕೂಡಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲವೇ? ಇದು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಮೀಟಿ ಹೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನದು ತಪ್ಪೇ?.....

ಅದರೆ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ಆದದ್ದು?

ಹಾಗಾದರೆ ಚೆಲುವ ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಚಾಡಿಗೆ ಒಲಿದು ತನ್ನೆದುರು ನಿಲ್ಲುವುದೇ? ಅದು ಸರಿಯೇ? ಕೈಯಾರೆ ಸಾಕಿದ ತಾಯಿಯ ಎದುರುಕೈಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುವುದೇ? ತಾಯಿ ಏನೋ ಕೋಪದ ಭರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅಂದರೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದೇ? ಮಗನಾದವನಿಗೆ ಹೇಳಿಸಿದ ವರ್ತನೆಯ ಅದು?.....

ಅಯ್ಯೋ ತಾಯಿಯನ್ನರಿಯದ ಚೆಲುವ! ಅವುನ ಒಲವಿನ ಆಳವನ್ನರಿಯದ ಹಸುಳಿ! ಪ್ರಾಯ ಬಂತೆಂದು ಹೊತ್ತು ಹೆತ್ತೆವಳನ್ನೂ ತೋರೆದು.....

.....ಎಂಟೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷ ವಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆಯೂ ಇತ್ತೆ ಮುಖ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯಿಟ್ಟು ಹಾಡಿಕಾಯುವ ತಾಯಿಗೊಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದಿಲ್ಲ!

ತಾಯಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ನೋಡುವ ಆಸೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತೆ ಮಗುವಿಗೆ?.....

“ಅವ್ವ..... ಘಟ್ಟದ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಎಂದು ಬರ್ತಾರವ್ವ?..... ಅವು ಬಂದ್ದೆ ನಿಂಗೆ ಹಿಂಗೆ ಅಳೋಕೆ ಬಿಡಲ್ಲ?

ಎಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಾತಾಡತ್ತೆ ಈ ಹಸುಳಿ ಶೀನು! ಅದು ಹೇಳುವುದೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ..... ತನ್ನನೊಲಿದು ಕೈಹಿಡಿದವನು ಅಂಥವನೇ. ಎಂದೂ ಕಂಬನಿ ಕರೆಯಲು ಬಿಡುವವನಲ್ಲ..... ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಅವನ ಕೈಹಿಡಿಯೆತ್ತಿದ್ದಳೇ?

ಅವನ ಆ ಶೀಡಿದ ಮೀಸೆ. ಕವಳಿಗಿದು ಕೆಂಪಾದ ಸದಾ ಮುಗುಳು ನಗುವ ಆ ತುಟಿಗಳು. ಎಲೆವಸ್ತೆದ ಮುಂಡಾಸಿನಿಂದ ಇಣಿಕ ನೋಡುವ ಆ ನೀಳವಾದ ಕೊದಲು.

ಅ ಹೊಳೆಯುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಂಟಿಗಳು. ಕೂಲಿ ಆಳುಗಳ ಜೊತೆ ಅವನು ಸೇರೆಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸುವ ಆ ರೀವಿ!

ದೇವರಂತಹ ಮನುಷ್ಯ

ತೋರೂರನ್ನೇ ಏಕೆ? ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಮರೆ ಎಂದ ರಸಿಕ ಅವನು..... ಹೌದು! ತುಂಬು ಜವವನದ ತನಗೆ ಆಗ ಎಲ್ಲವುದೂ ಮರೆತದ್ದು ಅಶ್ವಯುವಲ್ಲ! ಆ ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಮಗನ ಮೇಲಿನ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾಲ ಮರೆಯಿತೋ ಪನೋ? ಅದಕೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದೂ ದುಡುಕದವಳು ಅಂದು ದುಡುಕದ್ದು. ಸ್ತ್ರೀತಿಯ ಮಗನನ್ನೂ ಜರಿದು ದೂರಿದ್ದು. ತನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದ ಚೆಲುವನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಡೆದದ್ದು!.....

ಅಯ್ಯೋ! ತಾನು ಪಾಪಿಯಲ್ಲವೇ? ಅದು ಎಂತಹ ಮೋಹ? ಯಾವ ತಾಯಿಯ ಕರುಳೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ತನ್ನನೈತ್ಯಲಿದವನು ಸಭ್ಯಸ್ಥ. ಆದರೆ ಆ ಹಾಳು ಮೋಹದ ಬಲೆಯಿಂದಲೇ ಈಗ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋದನಲ್ಲವೇ ಮಗ?.....

ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತ ಯಾವ ಹಲೀಯ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾದನೋ! ಯಾವ ಕಳ್ಳ ಕಾಕರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕನೋ!..... ಯಾವ ನದಿಗೆ ದುಃಖ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹಾರಿಕೊಂಡನೋ!..... ಎಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ಹಸಿದು ಒದ್ದಾಡಿದನೋ!..... ತಾಯಿ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಪರದೇಸಿಗೆ ವನಾಯಿತೋ!

ಇವತ್ತು ಅವನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬಿ! ಈಗ ಒಡನೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ವರ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು! ಸೊಸೆಯನ್ನು ಮನಗೆ ತಂದು ಮೋಮ್ಮೆಗನನ್ನು ಅಡಿಸುವ ಪುಣ್ಯ ನನಗೆಲ್ಲಿ? ತಾನು ತಾಯಿಯೇ?..... ಅಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸಿ! ಪಿಶಾಚಿ! ಕಡು ಪಾಪಿ!.....

“ಅವ್ವ ಆಳಬೇಡಾಂದ್ರೆ ಕೇಳಲ್ಪೇನವ್ವಾ?.....”

“ನಿಂಗೆ ಇನ್ನೂ ನಿದ್ದೇನೇ ಹತ್ತಿಲಾವ ಮಾಗಾ”

“ನೀನಳ್ಳು ಇದ್ದೇ ನಾನು ನಿದ್ದೇನೇ ಮಾಡಲ್ಲ”

“ಆಳ್ಳು ಇಲ್ಲ ಶೀನು..... ನಿದ್ದೇ ಮಾಡು.....”

“ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಅಣ್ಣಂದೇ ತಪ್ಪ..... ನೀನ್ನಾಕೆ ಆಳಬೇಕವ್ವಾ?.....ಹೋಗಿ ಬಿಡು. ಆ ಕಥೆ ಮುಂದೇನಾಯ್ತು ಹೇಳು..... ಆ ಮನು ಆಳ್ಳು ಇಡ್ಡಾಗ.....”

“..... ಅಳ್ಳು ಇದ್ದೂನೂ ನನ್ನಂಧಾ ಕೂರಿ ತಾಯಿಗೆ ಕರುಣೇನೇ ಬರ್ಲಿಲ್ಲ.....

ಅಗ ಬಿದ್ರು ಹಿಂಡ್ಲ ಬುಡ್ಲಲ್ಲಿ ಸಟ ಸಟಾಂತ ಶಬ್ದ ಅದ್ದಂಗೆ ಕೇಳಿಸು! ಏನಾಂತ ಹೆದ್ದಿಕೇಂದ ಮನು ಪುಟ್ಟ ಕಣ್ಣನ್ನ ದೊಡ್ಡಕ್ಕೆ ಅರಳಿಸಿ ನೋಡ್ದಾಗ ಒಂದು ಹೆಬ್ಬಲಿ!

ಕೊಸು ಗಡಗಡ ನಡಗ್ತ ಅದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಕೈಯಿಂದ ಬಾಗ್ನನ್ನ ದಡ ದಡ ಬಡೀತ ಅದ್ದ ಪೊಟ್ಟ ಪೊಟ್ಟ ಮಾತ್ತಲ್ಲೇ.....

ಅಧ್ರ ರೊಟ್ಟಿ ಸಾಕವ್ವ - ಬಾಗ್ನ ತೆಗ್ನವ್ವ ಕಣ್ಣ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಪಿಳೀ - ಬಾಲ ಪಟಪಟಾ.....” ಅಂತ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಶರು ಮಾಡ್ತು.

ಹುಲೀಂತ ಹೇಳಕ್ಕೆ ಪಾಪದ್ದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಬರಲ್ಲ. ಆ ನನ್ನಂಥ ಕ್ಲೂರಿ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಸು ಕಿರುಚಿಕೋತ್ತಿದೇಂತ ಎಗ್ಗೂ ಇಲ್ಲ -

ಅಧ್ರ ರೊಟ್ಟಿ ಸಾಕವ್ವ - ಬಾಗ್ನ ತೆಗ್ನವ್ವ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಪಿಳೀ - ಬಾಲ ಪಟಪಟಾ.....”

ಹಾಗೇನೇ ಅಳು ನಿಂತಿತು. ಹತಾನ ಇನ್ನಾರೂ ನಿಲ್ಲಿಸ್ತಲ್ಲಾಂತ ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂತಾ ಕೂತಿದ್ದ ತಾಯಿ ಹೋಗೇ ಬಂದು ಬಾಗ್ನ ತೆಗ್ನ ನೋಡಿದ್ದು.....

ಎಲ್ಲಿದೆ ಹಸುಗೂಸು? ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಯ ಪಾಲು!”

..... ನೀಚೆ ತಾಯಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಪಾಪಿ ತಾಯಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ದುಷ್ಟ ತಾಯಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಮಗ - ಕೈಗೆ ಬಂದ ಮಗ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತು!

ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೋ

ಯಾವ ಅಡವಿಯ ಪಾಲಿಗೋ?

ಯಾವ ನದಿಯ ಮಡಿಲಿಗೋ?

ಎಲ್ಲೋ! ಏನೋ!! ಎಂತೋ!!!

ಅಯೋ..... ಅಮೃ..... ನನ್ನಮೃ.....

ಬಂದಾನೋ?.....

ಬಾರಾನೋ??.....

ಆ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗ, ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಚೆಲುವ, ತಾನೇ ಕೈಯಾರೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟ ಓಡಿಸಿದ ಆ ಹಸುಳೆ, ಆ ಮುದ್ದು ಮಗ -

ಬಂದಾನೋ?.....

ಬಾರಾನೋ??.....

ದಾರಿ ಕಾದು ಕಾದು ಬೇಸ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಅಭ್ಯಕ್ಕು..... ತನ್ನ ಹಟ್ಟಿಯ ಹೋರಗೆ, ಹಾವಿನಂತೆ

ಸುರಳಿ ಸುರಳಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ ನಡುವೆ ಬಳಸಿ ಎಲ್ಲಿಗೋಇ,
ದೂರ, ದೂರ..... ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಒಯ್ದು ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕಾಯ್ದು ಕಣ್ಣೀರೆರೆದು
ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದಾಳಿ.....

ಬಂದಾನೋ?.....

ಬಾರಾನೋ??.....

ಬಂದರೆ ತಿನ್ನಲು ಮಾಡಿಟ್ಟ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಚೆಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ..... ಉಡಲು
ಬ್ಲೈಯ ವಸ್ತು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ..... ತನ್ನದೆಂದು ಕೂಡಿಟ್ಟ ಆ ಬ್ಲೈಯ ಮುನ್ನಾರು
ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚೆ ಮಾಡಿ ಮುದುವೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ
ಕೂತು ತಿಂದರೂ ಸರಿಯೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಬಂದು ಬಿರುನುಡಿಯೂ ಬರದಂತೆ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.... ಅದರೆ ಚೆಲುವ.....

ಬಂದನೋ?.....

ಬಾರಾನೋ??.....

ಆ ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಹಸುಳಿ

ಬಂದನೋ? ಬಾರಾನೋ?? ಬಂ.....ದಾ.....ನೋ ಬಾ..... ರಾ.....
ನೋ?? ಬಂದಾ.....???

.....ವನಿದು ಹೊರಗೆ ಶಭ್ದ ??

“ಅವ್ವೆಅವ್ವೆ.....ಅವ್ವೆ.....”

ಯಾರ ಧ್ವನಿ?.....

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ರಣರಣ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ದಣಿದ ಧ್ವನಿ!.....ಮೃದುವಾದ ಪ್ರೇಮಮಯವಾದ
ಬಳಲಿದ ‘ಅವ್ವೆ’ ಎನ್ನುವ ಧ್ವನಿ!....

ಅಯ್ಯೋ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವದರೊಳಗೆ ಪಕೆ ಹಿಂಗೆ ಎದೆ.....

.....ಅಹ್ಮ! ನೀ ಬಂದೆಯಾ ಕಂದ..... ಈಸು ದಿನದ ಮೇಲಾದರೂ ಬಂದೆಯಾ
ಮನುವೆ..... ನಿನ್ನ ಅವ್ವನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮೆಸಿದೆಯಾ ಚೆಲುವ.....

ಕೂತುಕೋ ಮಗನೆ..... ಎಷ್ಟು ಬಡವಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ದೇಹ!.....

ನೀರಡಿಸಿ ಬಂದೆಯಾ?.....ಹಸಿದು ಬಂದೆಯಾ?.....ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಪರದೇಸಿಯಂತೆ
ಅಲೆಯಿತು ನನ್ನ ಕಂದ? ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಚೆಲುವ?.....

ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಮೀಯಿಸುವೆ ಮಗನೆ. ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬೇಡ.... ತಾಯಿಯ ಹೆತ್ತ ಕರುಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಕ್ಕಬೇಡ, ಕಂಡೆಯಾ?..... ನಿನ್ನ ಶೋರೆದು ನಾನಿನ್ನ ಈ ಜೀವ ತೇಯಲಾರೆ.....

ಅಯೋ!..... ಅಯೋ!.....

ಇದೇನು ಕಂದಾ? ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿ?..... ಅವ್ವನನ್ನ ಯಾಕಾರೂ ಶೋರೆಯುವೆ ಮಗನೇ? ಅದೇಕೆ ಹಾಗೆ ದೂರ ದೂರ ಮಂಜಿನಂತೆ ಕರಗಿ ಕರಗಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದೀರು ಚೆಲುವಾ? ನಾ ನಿನಗೆ ಬ್ಯಾಡವೇ???.

ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಯಾರ?..... ಬೇಡ..... ಹಾಗೆ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಬೇಡ ಮಗನೆ..... ನಿನಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಾದ ಅವರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಶೋರೆಯುವೆ ಚೆಲುವ..... ಆದರೆ ಇವು..... ಈ ಎರಡು ಹಸುಳಿಗಳೂ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು..... ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು..... ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು, ಚೆಲುವಾ..... ನಿನ್ನನ್ನು ಅಣ್ಣನೆಂದು ಸ್ತೀತಿಸುತ್ತಾರೆ ಕಂದಾ..... ತುಂಬ ತುಂಬ ಸ್ತೀತಿಸುತ್ತಾರೆ ಚೆಲುವಾ..... ಇವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತ ಶೋರೆಯಲಾರೆ ಮಗನೇ..... ನನಗಾಗಿ..... ನಿನ್ನ ದಮ್ಮಯ್ಯ!.....

ನನಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲು..... ನಿಲ್ಲು ಕಂದಾ..... ನನ್ನಾತ್ಮ ನಿಲ್ಲು..... ನಿಲ್ಲು..... ಚೆಲುವಾ!..... ಚೆ..... ಲು.....

“ಅವ್ವಾ..... ಅವ್ವಾ..... ಅವ್ವಾ..... ಇದ್ದಾಕವ್ವ ನಿದ್ದೇಲೆ ಹಿಂಗೆ ಹಂಬಲಸ್ತಿ..... ನಿನಗೇನಾಯ್ಯವ್ವ.....”

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಆಗತಾನೆ ಜೊಂಪುಹತ್ತಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಹಸುಳಿ ಶೀನು ಧಿಗನೆಂದ್ದು ಅಭಿಕ್ಷನ ಮೈಯಲುಗಿಸಿ ಕರೆಯುತ್ತದೆ..... ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿನ ಹಸುಗೂಸು ತಾಯಿಯ ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಅಳುತ್ತದೆ

ಅಭಿಕ್ಷ ಉಕ್ಕಿಹರಿಯುವ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸೀರೆಯ ಸೆರಿಗಿನಿಂದ ಒರಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಶ್ಚಿಸುತ್ತ ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲುಣಿಸುತ್ತಾಳೆ.....

ಆ ನೀರವ, ಗಂಭೀರ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ.... ದುಃಖತಪ್ಪ ಎದೆಯಿಂದ ಹಾಲು ಹರಿಯುತ್ತದೆ, ಸಿಹಿಯಾದ ಹಾಲು!

ಆದರೆ ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರೂ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ, ಉಪ್ಪಾದ ನೀರು!
ಅನಂತವಾಗಿ!.....

ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರು. ಇವರು ಗಣಕ ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀಥ್ಯಾಹಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ಭಾರತೀಯರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಇಂಗ್ಲೀಂಡಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಹಾಂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನದಿಂದಲೇ ಬರೆಹವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಗಣಕ ೧೦ ರಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗಣಕ ೧೦ ರಿಂದ ಗಣಪಂರ ವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕೇರಳದ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಡಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಗಣರಾಜ್ಯಾಲಂಡ ಗಣರಾಜ್ಯ ವರೆಗೆ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ ಇವರು ಗಣಕ ರಲ್ಲಿ ನೇಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರೇಸ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಸಂಸ್ಕಾರ’, ‘ಘಟಶ್ರಾದ್ಧ’, ‘ಭಾರತೀಯರ’, ‘ಭವ’ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಇವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ಗಣರಾಜ್ಯರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ‘ಎಂದೆಂದೂ ಮುಗಿಯದ ಕಥೆ’, ‘ಪ್ರಶ್ನೆ’, ‘ಮೊನಿ’, ‘ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು’ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ‘ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ’, ‘ಸನ್ವಿವೇಶ’, ‘ಸಮಕ್ಷಮ’ ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಏಂಜಿ ರಲ್ಲಿ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ‘ತಾಯಿ’ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವರ ‘ಎಂದೆಂದೂ ಮುಗಿಯದ ಕಥೆ’ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಗ್ನಿ – ಅಗುಳಿ, ಚಿಲಕ. ದಂಡು – ಸೈನ್ಯ. ಹಚ್ಚೆಹೊಯ್ದು – ಹಚ್ಚಿಹಾಕಿದ. ಅಲಗು – ಕತ್ತಿ, ಖಡ್ಡ. ಸೇರೆಗಾರಿಕೆ – ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ. ಕವಳ – ಎಲೆ ಅಡಕೆ, ತುತ್ತು. ಚೆಟ್ಟು – ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ. ಒಂಟಿ – ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರರುಷರು ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆಭರಣ. ಮೇವಿ – ಗಾಂಭೀರ್ಯ. ಬಿದ್ರುಹಿಂಡ್ಲು – ಬಿದಿರು ಹಿಂಡಲು. ಕೂಡಿಕೆ – ಗಂಡ ಸ್ತರಮೇಲೆ ಹಿರಿಯರ ಸಮೃತಿ ಪಡೆದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವುದು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಚೆಲುವನು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಅಭಿಕೃಳಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಬರಲು ಕಾರಣವಾದ ಫಳನೇ ಯಾವುದು?
- ‘ಎದೆಯಿಂದ ಸಿಹಿಯಾದ ಹಾಲು ಹರಿಯುತ್ತದೆ, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಉಪ್ಪಾದ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ.’ ಈ ಮಾತುಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಭಾವಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಣುಹೋದ ಕರುಳ ಕುಡಿಯ ಬರವಿಗಾಗಿ ತುಡಿಯುವ ಮಾತೃಹೃದಯದ ಚಿತ್ರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರಿ.
- ‘ತಾಯಿ’ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆಯೊಳಗೊಂದು ಕತೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡು ಕತೆಯ ಆಶಯ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಚಚೆಡ ಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ತಾಯಿ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರ ಬಹುಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ, ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಮಾತೃಹೃದಯದ ಸಮರ್ಪಕ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.’ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಿಮಶಾಂತ್ರಕ ಲೇಖನವ್ಯೋಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕಥಾರಚನಾ ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ಏಪಂಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಕತೆಗಳ ಒಂದು ಸಂಕಲನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.
- ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶ್ನಾ ಪಡೆದ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆದು ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

- ಕ್ರಿಯಾಪದ – ನಿಷೇಧ ರೂಪ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದವನ್ನು ನಿಷೇಧ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅವನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗನು

ತಾಯಿಯ ಮಗನನ್ನು ತೋರೆಯಳು

ನಾನು ಎಂದೂ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡೆನು

ನಾವು ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿವು

ಮೇಲಿನ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದಗಳು ಆಯಾ ಕ್ರಿಯೆ (ಹೋಗು, ತೊರೆ, ಮಾಡು, ಹೇಳು) ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಷೇಧ ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳು.

ನಿಷೇಧ ಕ್ರಿಯಾರೂಪವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ರೂಪಿಸಬಹುದು.

ಅಭ್ಯಕ್ತನು ಚೆಲುವನ ರೂಪವನ್ನು ಮರೆಯಲ್ಲಿ.

ಚೆಲುವನು ತಾಯಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲ್ಲಿ.

ನಾನು ಕತೆಯನ್ನು ಓದಲಿಲ್ಲ.

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದಗಳು (ಮರೆಯು, ಬರೆಯು, ಓಡು) ಆಯಾ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಷೇಧ ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳು.

ಆದು, ಕಳೆ, ಹಾರು, ನುಡಿಯು ಈ ಧಾತುರೂಪಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲಿನಂತೆ ನಿಷೇಧ ಕ್ರಿಯಾ ರೂಪಗಳಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

- ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡು, ಎದುರು ಕೈಯಿತ್ತು, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯಿಟ್ಟು ಕಾಯು ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಂತವಾಕ್ಯ ರಚಿಸಿರಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಒದಿಗೆ

ಸಂಸ್ಕಾರ (ಕಾದಂಬರಿ)	- ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ
ಎಂದೆಂದೂ ಮುಗಿಯದ ಕತೆ	- ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ
ದೊಡ್ಡಣಿ (ನೀಡ್ಲತೆ)	- ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ

ಶಾಂತಿರಾರ್ಥ ನದಿಭಾಷ್ಯ

ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯ

‘ಇಕ್ಕುಲಾ ವದೀರ್ಣ್ಣ’ – ಎಂದು ಬೆಂಕಿಯ ಉಂಡಿಗಳಿಂತಹ ಮಾತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರು ‘ಹೋರಾಟದ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’ – ಎಂದೂ ಫೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಸಮುದಾಯವು ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ದನಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿತವಾಗಿ ಮೊಳಗಿಸಿದಾಗ ದಲಿತ ಚರ್ಚವಳಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ದಲಿತ ಚರ್ಚವಳಿ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿದ ಆ ದಿನಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಹಾಡುಗಳು ಹೋರಾಟದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಪ್ರಖರತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಳಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಶೋಷಣೆ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಶಕ್ತಿ ಸಂಚಯನಗೊಂಡು ದಲಿತರ ಹೋರಾಟವು ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಆಶಯ ಇಲ್ಲಿನದು.

ನೆನ್ನೆ ದಿನ

ನನ್ನ ಜನ

ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬಂದರು

ಕಪ್ಪುಮುಳಿ ಬೆಳ್ಳಿಗಡ್ಡ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣಗಳು

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳನು ಸೀಳಿ ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ಒದ್ದರು

ಕಂಬಳಿಗಳು ಕೊರಗಿದವು ಎದ್ದೇಳುವ ರೊಜ್ಜಿಗೆ

ಭೂಕಂಪನವಾಯಿತು ಅವರು ಕುಣಿದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ

ಇರುವೆಯಂತೆ ಹರಿವ ಸಾಲು ಮಲಿಸಿಹದ ದನಿಗಳು

ಧಿಕ್ಕಾರ ಧಿಕ್ಕಾರ ಅಸಮಾನತೆಗೆ

ಎಂದೆಂದಿಗು ಧಿಕ್ಕಾರ ಶ್ರೀಮಂತರ ಸೊಕ್ಕಿಗೆ

ಲಕ್ಷ್ಯಾಂತರ ನಾಗರುಗಳು ಹುತ್ತಬಿಟ್ಟ ಬಂದಂತೆ

ಉಂಟ ತುಂಬ ಹರಿದರು

ಪಾತಾಳಕ್ಕು ಇಳಿದರು

ಆಕಾಶಕೆ ನೆಗೆದರು

ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ

ಬೇಲಿಮೆಳೆಯ ಮರೆಗಳಲ್ಲಿ

ಯಜಮಾನರ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಧಣಿಕೊರುವ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಜನ ನೀರಿನಂತೆ ನಿಂತರು
 ಇವರು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟೊಡನೆ
 ಅವರ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿತು
 ಇವರ ಕಂತ ಕೇಳಿದೊಡನೆ
 ಅವರ ದನಿ ಇಗಿತು
 ಕ್ಷಾಂತಿಯ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾ ಬೀಸಿದ ನನ್ನ ಜನ
 ಭಡಿಯ ಪಟು ಹೊಡೆದವರ
 ಕುತ್ತಿಗೆಗಳ ಹಿಡಿದರು.
 ಪೂಲೀಸರ ದೊಣ್ಣಿಗಳು ಏಜೆಂಟರ ಕತ್ತಿಗಳು
 ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಬಂದೂಕಗಳ ಗುಡಾಣ
 ತರಗೆಲೆ ಕಸಕಡ್ಡಿಯಾಗಿ
 ತೇಲಿ ತೇಲಿ ಹರಿದವು
 ಹೋರಾಟದ ಸಾಗರಕ್ಕೆ
 ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು

ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಇಂಜಿಲ್ ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ‘ದಲಿತ ಕವಿ’ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಇವರು ದಲಿತ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದರು. ‘ಹೋಲೆಮಾದಿಗರ ಹಾಡು’ ಇವರ ಹೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ. ‘ಪೆಂರವಣಿಗೆ’ ಅವರ ಸಮಾಗ್ರ ಕಾವ್ಯ.

‘ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು’ ಅವರ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಭಂಧ. ಏಕಲವ್ಯ, ಪಂಚಮ ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಇವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೨೦೧೫ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣ ಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಗಸೇ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಗೌರವವೂ ಇವರಿಗೆ ಸಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯೋಖಾವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಡಾ. ಅಂಬೇದ್ಕರ್ ಶತಮಾನೋಖಾವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ‘ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಈ ಕವನವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಹಟ್ಟಿ - ಮನೆ. ಗುಡಾಳ - ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ. ಬೇಲಿಮೆಳೆ - ಮೆಳೆಗಳೆಂದಲೇ ನಿಮ್ಮಿಸಿದ ಬೇಲಿ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ‘ಇರುವೆಯಂತೆ ಹರಿವ ಸಾಲು ಹುಲಿಸಿಂಹದ ದನಿಗಳು’ - ಈ ಮಾತಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಶ್ರೀಮಂತರ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಡವರ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಕೊಗು ಕವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ?
- ಕವನಕ್ಕೆ ‘ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’ ಶೀಫೀಕೆಯು ಸೂಕ್ತವೇ? ಆ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಶೀಫೀಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿರಿ.
- ಕಂಬಳಿಗಳು ಕೊರಗಿದವು ಎದ್ದೇಳುವ ರೊಚ್ಚಿಗೆ - ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿಗಳು ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ?
- ‘ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾ ಬೀಸಿದ ನನ್ನ ಜನ’ - ಎಂಬ ಸಾಲಿನ ಉದ್ದೇಶಿತ ಅರ್ಥವೇನು?
- ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತರ ಗೆಲುವನ್ನು ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಕವಿತೆಯ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಆಶಯ ಕೆಡದಂತೆ ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ಇವರು ಭಾಯಿ ಬಿಟ್ಟೊಡನೆ
ಅವರ ಭಾಯಿ ಕಟ್ಟಿತು
ಇವರ ಕಂತ ಕೇಳಿದೊಡನೆ
ಅವರ ದನಿ ಇಂಗಿತು
- ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೋಳಗಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಲಯಬದ್ಧ ಸೊಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ‘ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’ ಕವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಮಾತುಗಳು ಕವಿತೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿವೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’ - ಕವನದಂತೆ ಶೋಷಿತವರಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿರಿ.
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನವು ದಲಿತ ಹೋರಾಟ/ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಒಂದು ಮಾದರಿ. ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿ ಒಂದು ಕವನ ಬರೆಯಿರಿ.

ಹಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ

ಮೆರವಣಿಗೆ - ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಚಿಂಕನುಂಗುವ ಹುಡುಗ - ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಉಳಿಯತ್ತಡ್

ಇರವರತ್ನಿಯ ವರಯಾಲೋಕ

ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ಬಹುಕೆನಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಭೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನ, ದೃಢತೆ, ವಿಕಾಸತೆ, ಅಪಾರವಾದ ತಾಳ್ಳೆ ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬಕು ಯಶಸ್ವಿನ ಉತ್ತಂಗಕ್ಕೆ ವರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮೇರಿಕ್ಕಾರಿ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಪತಿ ಪಿಯರಿ ಕ್ಯಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ನಿರಂತರ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ‘ರೇಡಿಯಂ ಧಾತು’ವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರಾದರು. ಇದೇ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿಶೋಷಕವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ನಂತಹ ಮಾರಕ ರೋಗದ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ರೇಡಿಯಂ ಕಂಡುಹಿಡಿದುದು ಮನುಕುಲದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯ. ಎಂತಹ ಕಷ್ಟ ಎದುರಾದರೂ ಗೆಲ್ಲಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಥಲದೊಂದಿಗೆ ತಾಳ್ಳೆ, ಪರಿಶ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ನಿರೂಪಣೆ ಈ ಪಾಠ್ಯಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ರೇಡಿಯಂನ ಇರುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೇರಿ ಕ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಪಿಯರ್ ಕ್ಯಾರಿ ದಂಪತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯಿತ್ತಾದರೂ ಅದನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುವ ಸವಾಲು ಆವರೆದುರಿಗಿತ್ತು.

ರೇಡಿಯಂನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲ್ಲಿ. ರೇಡಿಯಂ ಹಾಗೂ ಪ್ರೋಲೋನಿಯಂನ ಗುಣ, ನಡತೆ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ನಂಬಿ ಬಂದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲತತ್ವಗಳಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಿದ್ದವು. ಅಂದಿನವರೆಗೂ ಪರಮಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿ ಬಂದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಪಾರ ತಿಳಿವಿನೊಡನೆ ಧಿಕ್ಕೆ ಹೊಡೆವಂತಿದ್ದವು. ಇದುವರೆಗೂ ಶುದ್ಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯಂನನ್ನು ಕಂಡವರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪರಮಾಣು ತೂಕ ತಿಳಿದವರಿರಲಿಲ್ಲ. ನಂಬಿದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೂಸಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ರೇಡಿಯಂನ್ನು ಶುದ್ಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆರಬೇಕಿತ್ತು. ಇದೀಗ ಆರಂಭವಾಯ್ದು ವಿಜ್ಞಾನದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಡು ಕಷ್ಟದ ಶೋಧನೆ.

ಆದರೀಗ ರೇಡಿಯಂ ವುತ್ತು ಪ್ರೋಲೋನಿಯಂನನ್ನು ಬೇರೆಡಿಸಲು ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪಿಚೋಬ್ಲೆಂಡ್ ಬೇಕಿತ್ತು. ಯುರೋನಿಯಂನ ಅದುರಾದ ಪಿಚೋಬ್ಲೆಂಡ್ ಅಸ್ತಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಹಳ ದುಬಾರಿಯ ವಸ್ತು. ಅದನ್ನು

ಕೊಳ್ಳುವ ಬ್ಯಾತನ್ಯ ಮೇರಿ, ಪಿಯರಿ ದಂಪತ್ತಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟನೆ, ಈ ಅದುರಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಮೂಲಧಾತುಗಳು, ಯುರೇನಿಯಂನನ್ನು ಬೇರೆಡಿಸಿದ ನಂತರ ಬಿಸಾಡುವ ಅದುರಿನಲ್ಲೂ ಇರಲೇಬೇಕಲ್ಲ ಎಂದು ತಕ್ಷಣ ಬೋಹೇಮಿಯಾದ ಗಣಿಗೆ, ಯುರೇನಿಯಂನ್ನು ತೆಗೆದೆಸೆದ ಪಿಚೋಬ್ಲೆಂಡಿನ ಕೆಲವು ಟನ್ನಗಳನ್ನು ಮಿತ ಬೆಲೆಗೆ ನೀಡುವಂತೆ ಪ್ರಾಧಿಕ ಸಿದರು.

ಅವರ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೊಂದಿಟ್ಟ ಸ್ಥಾವರಕಾಶ ಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರಿಗಾವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯೂ ಕಾದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹತ್ವದ ಶೋಧನೆಗೆ ಕೊನೆಗೆ ದಕ್ಕಿದ್ದು, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಾಲೆಯ ಅವರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಪಾಠುಬಿಧ್ಯ ಮುರುಕಲು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. ಮುಗಿಲಿಗೆ ಬಾಯಿಟ್ಟು ಸೂರು ಮಳಿ, ಬಿಸಿಲು, ಹಿಮಕ್ಕೆಲ್ಲಕೂ ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಒರಟು ನೇಲ, ಒಂದೆರಡು ಮುರುಕಲು ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೇಣ ಕೊಯ್ಯುವ ಕೊಡಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದು ಸವೆದ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆ, ಜೀಡರ ಚಿತ್ತಾರ. ಅನನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಕೂರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಆಳಕ್ಕೆ ಧೂಮುಕಿದರು.

ಇದರ ನಡುವೆ ಬೋಹೇಮಿಯಾದ ಗಣಿಯಿಂದ ಒಂದು ಟನ್ ಪಿಚೋಬ್ಲೆಂಡ್ ಬಂದಿಲಿಯಿತು. ಆ ಕಪ್ಪು ಕೊಳಕು ಕಸವನ್ನು ‘ಬೇಕೆನ್ನುವ ಹುಚ್ಚರಿಗೆ’ ಕೇವಲ ಸಾರಿಗೆ ಖಚು ಭರಿಸಲು ಹೇಳಿ ಪ್ರಕೃಟಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಭಾರವಾದ ಗಾಡಿಯೊಂದು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಾಲೆಯೆಡುರು ಒಂದು ನಿಂತಿತು. ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಮೇರಿ, ಪಿಯರ್ ಆತುರದಿಂದ ಹೊರಗೋಡಿ ಬಂದರು. ಮೇರಿ ತನ್ನ ಖುಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ, ಕ್ಷಣ ಹಾಡಾ ತಡೆಯದೆ ಒಂದು ಗೋಣಿಚೀಲದ ಬಾಯಾಡೆಯ, ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಕೊಳಕು ಅದುರನ್ನು ತನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಚಿ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು.

ಇಡೀಗ ಆ ಸೋರುವ ಸೂರಿನ ಮರದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಬದುಕಿನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಖುಷಿಯ ಕ್ಷಣಗಳು ಕಾದಿದ್ದವು. ಯಾವ ಸೌಕರ್ಯದ ವಿಲ್ಲದ ಆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಎಂಥಾ ಆಶಾವಾದಿಯನ್ನೂ ಎದೆಗುಂದಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬಿಮನೆಯಂತೆ ಬಿಸಿಯೇರಿದರೆ, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಮ ಸುರಿದು ನಡುಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮೇರಿಯ ಏರೋಚಿತ ವಷಟಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ದೊಡ್ಡ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಚೋಬ್ಲೆಂಡನ್ನು ಸುರಿದು ಕುದಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೊಳಕು ದ್ರವವನ್ನು ತನ್ನತ್ತರದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಯಿಂದ ತಿರುವುತ್ತಾ ನಿಂತ ಮೇರಿ, ಇಡೀ ಒಂದು ಕಾಖಾದನೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಿರುವಿ ಸೋಸಿದ ಗಾಢ ದ್ರವವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗರೂಕವಾಗಿ ಅವರು ಕಾದಿರಿಸುವರು. ಹೊಗೆ ತುಂಬಿ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾದಾಗ ಹಿತ್ತುಲ ಅವರಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಒಲೆ-ಕಡಾಯಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವರು. ಮೇರಿಯ ಬುದ್ಧಿಬಲದಂತೆಯೇ ತೋಳಬಲವಿತ್ತು. ಇಡೀ ದಿನ ಹೊರ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಗೆ

ತೂರಿದ ಕೂದಲನ್ನು ಲೇಕ್ಕಿಸದೆ, ಕಣ್ಣ ಮೂಗು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಹೋಗೆಗೆ ಕೆಮ್ಮೆತ್ತು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೆಜಿಗಳಷ್ಟು ಪಿಚ್ಚೆ ಬ್ಲೇಂಡನ್ನು ಕುದಿಸಿ ನಿಲ್ಲತ್ತಿದ್ದಳು. ರೇಡಿಯಂ ಸುಲಭಕ್ಕೆ ಒಲಿವ ಧಾತುವಲ್ಲ. ಶೇಕಡೆ ಬಂದಂತ ಇರಬಹುದೆಂದು ಮುಗ್ಗವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಈಗ ಹಾಸ್ಯಸ್ವದವಾಗಿ ಕಂಡಿತು!

ಹೀಗೆ ಗಳಾಗ ರಿಂದ ಗಣಂ ರ ನಡುವಿನ ನಾಲ್ಕು ಸಂವರ್ತರಗಳು ಕಳೆದುವು. ಅವರ ಶ್ರಮವನ್ನೇಲ್ಲ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತ ರೇಡಿಯಂ ತನ್ನ ಗುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೆ ಸತಾಯಿಸಿತು. ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಮೇರಿ ಎದೆಯ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಏನೆಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಕ ಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಮೇರಿ-ಪಿಯರ್‌ಗೆ ಖುಷಿ ಕೊಟ್ಟ ಕ್ಷಣಿಗಳವು. ತಮ್ಮ ಶೋಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕನಸು ಕಾಣುವುದಷ್ಟು ಸಾಗಿತ್ತು! ಮುಟ್ಟಿಲಿರುವ ಕೂಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕನಸು ಹೆಣವಂತೆ, ಈ ರೇಡಿಯಂನ ಮಾತಾ-ಪಿತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕೂಸನ್ನು ಕುರಿತು ಕನಸು ಹೆಣಿದರು.

ಇಡೀ ದಿನ ಮೈ ಮುರಿವ ಕೆಲಸ, ಸಂಜೆ ಮನಗೆ, ಮಗಳ ಆರ್ಥಿಕೆಗೆ ಸೀಮಿತ. ಮನೆ, ಮಗು, ಸಂಶೋಧನೆ, ಅಧ್ಯಯನ, ಪುರುಷೋತ್ತಿಲ್ಲದ ದಿನಗಳು. ವಿಶ್ವಾರ್ಥಿ ಇಲ್ಲದ ದಿನಗಳು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಾ ಮೇರಿ ತನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಷ್ಟವಂತಳಿಂದು ಬಗೆದುರಿಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಕ್ಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಿಯರಿಯಂಥ ಗಂಡನ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ ಆಯಾಸದಲ್ಲೂ ಸುಖದ ಸೇಕೆಯಿತ್ತು.

ಇಡೀಗ ರೇಡಿಯಂನಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಗಟ್ಟಿದ್ರವ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗ್ರಹವಾಯಿತು. ದ್ರವದ ಶುಭ್ರಿಕರಣದ ಹಂತ. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ದುಬಾರಿ ಸಲಕರಣೆಗಳಾಗಲೇ ಸ್ವಷ್ಟ ಹವಾನಿಯಂತ್ರಿತ ಫೆಳವಾಗಲಿ ಅವರಿಗೇಂತಹಂತಿರಲ್ಲಿ. ಗಂಟೆಗಟ್ಟಿಲೆಯ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಧವಾಗುವಂತೆ ನುಗ್ಗಿಬಂದ ಧೂಳು, ತೇವ, ನಾಜೂಕಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಹಡಗೆದಿಸಿದಾಗೆಲ್ಲಾ ಅನಂತ ತಾಳ್ಳೆಯಲ್ಲಿ ಮೇರಿ ಪ್ರನಃ ಆರಂಭಿಸುವಳು. ಪಿಯರ್ ಈ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿಪರೀತ ಬೇಸತ್ತು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲೂ ಸಿದ್ಧವಿದ್ದ. ಎದುರು ನಿಂತ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ವರಲಾರದೆ ಏದುಸಿರಿಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ ದೊರೆತಾಗ ಮುಂದುವರೆಸೋಣ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿಯೂ ಇದ್ದ. ಪಕ್ಷಿಯ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಧವಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಲು ಅವನಿಗೆ ನೋವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇರಿ ಗುರಿಯಿಂದ ಅಲುಗದ ಭಲಗಾತಿ. ದೃಷ್ಟಿಕ ಶ್ರಮ, ಸುಸ್ತು, ಸಂಕಟಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಮರೆತು, ಹಿಡಿದ ಹಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದಳು.

ಮೇರಿ ಪಿಯರ್‌ಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ, ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಂಗಳ ಸಂಬಳ ತರುವ ಸಲಕರಣೆಯೂ ಅದಲ್ಲ. ಸಂಶೋಧನೆ, ಅದರ ದೃಷ್ಟಿಕ-ಬೌದ್ಧಿಕ-ಮಾನಸಿಕ ಅಂತಸ್ಯವನ್ನೇಲ್ಲಾ ಇಡಿ ಇಡಿಯಾಗಿ ಹೀರುವ ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಮಜ್ಜಿನ ಮಟ್ಟದ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರಾಚಿ ದಿನದಿನದ ಬದುಕಿನ ಹೋರಾಟವಿತ್ತು. ಪಿಯರಿಯ ೪೦೦ ಘ್ರಾಂಕೋಗಳ ಮೇಲೆ ಬದುಕು ಬಂಟಿಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಭದ್ರವಾಗಿ ಎರಡೂ

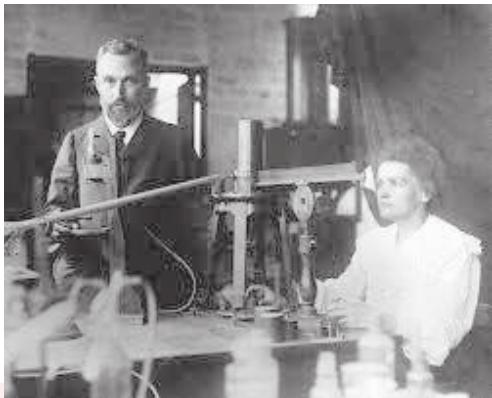
ಕಾಲೂರಿ ನಿಲ್ಲುವ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದ ಅರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಡಿನ ಫೀತಿ. ಆ ಜೀಂಟ ಘ್ರಾಂಕೋಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಗಿದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತೊಗುಸುವ ಸರ್ಕಾರ್ ಮೇರಿಯದು. ಮೇರಿ ಸೋಲೊಪ್ರೊವಷಳ್ಲ. ಹತಾಶಳಾಗಿ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕೂರುವುದು ಈ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹದಿನೇಳಕ್ಕೆ ದುಡಿಯ ಹೊರಟ ಬಾಲಕ ಬದುಕನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಎದೆಗುಂದಿಸುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಅ ಬದುಕಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪಿಯರ್ ಆದಾಗಲೇ ತನ್ನ ಮಹತ್ವರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಸರು ಮಾಡಿದ್ದು. ಆತನ ಮೇಧಾವಿತನವು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಅದರೂ ಸೋಬಂನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ದಲ್ಲಿಲ್ಲಂದು ಪ್ರೌಢೆಸರ್ ಹುದ್ದೆ ದಕ್ಕುವುದು ಸುಲಭವಿರಲಿಲ್ಲ. ನೂರೆಂಟು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು, ಒಳಕಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನ ತಾವೇ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ನಡುವೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೋಚ ಸ್ವಭಾವದ ಪಿಯರ್ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಒಂದು ಪ್ರೌಢೆಸರ್ ಹುದ್ದೆ, ದಿನದಿನದ ಬದುಕಿನ ಹೋರಾಟವನ್ನು, ಕಾಸು ಕಾಸಿಗೂ ಲೆಕ್ಕೆ ಇಡಬೇಕಾದ ಜೀವನದ ಬೇಸರವನ್ನು ನೀಗಳುಳಿದಿತ್ತು. ಅದರೆ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತಾನೇ ಕೊಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಳಿಕೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪಿಯರ್‌ಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿದರೆ, ಪ್ರತಿಸ್ವಧಿದಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಬರುವ ಪಿಯರಿಯ ಅತಿಶಯದ ಗುಣವಾಗಲೇ ಅತಿಶಯದ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಾಗಲೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅತಿಶಯದ ಮೇಧಾವಿತನದಂತೆಯೇ ಅತಿಶಯದ ನಮ್ಮತೆ, ಸಂಕೋಚಗಳಲ್ಲಿ ಮೇರಿ-ಪಿಯರ್ ಸುದೀರ್ಘಕಾಲ ತಮ್ಮ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದರೇನು ಆಜ್ಞೆಯು?

೧೯೦೦ರ ಸುವಾರಿಗೆ ಪಿಯರಿಯ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಅಸಂಭವವಾದಾಗ ಪಿಯರ್ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್‌ಕ್ಷೆ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪಾರ ಹೇಳತೊಡಿದ. ವಷಟಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದರೇನು ಆಜ್ಞೆಯು?

ಪಿಯರಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿನ ಹೊರಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಹರಡಿತ್ತು. ಜಿನೀವಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಆಹ್ವಾನ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರ ಸದ್ಯದ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕರೆ ಎಷ್ಟು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು! ಅದರೆ ಮತ್ತೆ ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ರೇಡಿಯಂನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋಗುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿತ್ತು. ಅವರ ಸದ್ಯದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಲಕರಣಿ ಜೋಡಣಿಯನ್ನೇಲ್ಲ ಜಿನೀವಾಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸುಲಭದ ಸುಖೀ ಜೀವನದ ಆಯ್ದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕರಿಣ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದರು. ಕೇವಲ ಪಿಯರ್ ಒಬ್ಬನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಸಂಸಾರದ ಭಾರವನ್ನು ಹೇರಿ ಕೂರದೆ ಮೇರಿಯ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಭೋತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡತೊಡಿದಳು. ಮೇರಿ ಮತ್ತು ಪಿಯರ್

ಹೋಸ ಪರ್ಯೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ಹೋಸ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಕುಶಾಹಲ ಕೆರಳಿಸುವಂತೆ ಹೋಚಿಸಿದರು. ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಅರೆಮನದ ಯಶ್ವವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯಕ್ಕೂತೂ ಸಂಸಾರ ನಿಭಾಯಿಸುವಷ್ಟು ಇಬ್ಬರ ಸಂಬಳ ಕೂಡಿತು. ಕೆಂದುಹೋದ ಅವಕಾಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೊರಗಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸದ್ದರ ಬಗೆಗೆ ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಬದುಕೆಲ್ಲಾ ಸಂಶೋಧನೆಗೆಂಬಂತೆ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಉಣಿಲು ಮಲಗಲು ಮರೆತು ಹೋದರು. ಹಿಯರಿಯ ಕಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೋವು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇರಿಯ ನರಗಳು ಸಿಡಿಯುವಂತೆ ತುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಡೆಗೂ ಮೇರಿ ಪಿಯರ್ ತಮ್ಮಯುಧ್ದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದರು. ಎಂಟು ಟನ್ನಗಳಷ್ಟು ಪಿಚ್‌ಬೀಂಡ್ ಅದುರನ್ನು ಪರಿಷ್ಟರಿಸಿ, ಒಂದು ಡೆಸಿಗ್ರಾವ್, ಅಂದರೆ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಗ್ರಾವ್ ರೇಡಿಯಂನನ್ನು ಶುಧ್ಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೇಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೇರಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದಳು. ತಕ್ಷಣ ಅದರ ಪರಮಾಣು ತೂಕ ಕಂಡು ಹಿಡಿದಳು. ರೇಡಿಯಂನ ತೂಕ ಇಂಜ ಇತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ತಪಸ್ಸು ಸಾಫರಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಂಥರಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಇದೀಗ ಅಪನಂಬಿಕೆಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿಖ್ಯಾರಗಾಗುವಂತೆ, ಈ ಅತಿಮಾನವಿಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯಂ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ರೇಡಿಯಂ, ಯುರೇನಿಯಂಗಿಂತ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ಪೆಟ್ಟು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಟ್ಟರೆ, ಕಾಗದ ಪ್ರದಿಪ್ಪಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿದ ಬೀಳಕು, ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟಿಂತಿತ್ತು. ಅದರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಒಂದ ಪ್ರತಿ ವಸ್ತುವೂ ವಿಕರಣಶೀಲತೆಯ ಗುಣ ಪಡೆದವು.

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಪಿಯರ್ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅತ್ಯಂದಿತ್ತ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಮೇರಿಯ ಮಗಳು ಏರಿನಳ ಉಡುಪ್ರೋಂದನ್ನು ಹೋಲಿಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೇರಿ ಎಂದೂ ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವು ತೀರಾ ದುಬಾರಿ, ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಅನಿಸಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನದೇ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೋಲಿದು ಕೊಡುವಳು. ಆದರೆ ಆ ಸಂಜೀ ಹೋಲಿವ ಕೈಗಳ ಗಮನ ಉಡುಪಿನ ಮೇಲಿರಲಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟನೇ ಎದ್ದುವರು, ಹಿಯರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು ‘ನಾವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಹೇಗೆ?’ ಎಲ್ಲಿಗೆ, ಏಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದೆಯೇ ಅಥವಾಗುವಂಥಾ ಸಂಪರ್ಕವೇಪಟಟಿತ್ತು ಆ ಜೀವಿಗಳ ನಡುವೆ. ಹಿಯರಿಯ ಮನಸ್ಸು ತುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಷ್ಟೇ ತಾವು ಜನ್ಮ ಹೊಟ್ಟ ರೇಡಿಯಂ, ಆಗಷ್ಟೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಂದಮ್ಮನಂತೆ ಆಕರ್ಷಣಿಸಿತ್ತು. ಆ ಶಿಧಿಲ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದರು.

ಮೆಲ್ಲನೆ ಶೈಲಿನ ಭಾಗಿಲು ತೆಗೆದಾಗ ಮೇರಿ ತಟ್ಟನೇ ಹೇಳಿದಳು. ‘ದೀಪ ಹಾಕಬೇಡ’ ಮತ್ತೆ ಸಣ್ಣ ನಗೆಯೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿದಳು. ‘ನೆನಪಿದೆಯಾ ಪಿಯರ್, ನೀ ಹೇಳಿದ್ದ ರೇಡಿಯಂಗೆ ಸುಂದರ ಬಣ್ಣವಿರಬೇಕೆಂದು.’

ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮೇರಿ ರೇಡಿಯಂಗೆ ಮೋಹಕ ಬಣ್ಣವಿತ್ತು. ತಿಳಿ ನೀಲ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೋರಸೂಸಿತು ರೇಡಿಯಂ. ಬರೀ ಬಣ್ಣವಲ್ಲ ರೇಡಿಯಂಗೆ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶವಿತ್ತು.

ಆ ಪಾಠು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ತುಣುಕುಗಳು ಮಿಣುಕು ಹುಳದಂತೆ ಮಿಂಚಿದವು..... ಮಾಂತ್ರಿಕನ ಮಾಯಾದಂಡದಲ್ಲಿ ತಟ್ಟನೆ ರೂಪಗೊಂಡ ಮಾಯಾಲೋಕ! ‘ನೋಡು.... ನೋಡು....’ ಮೇರಿ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಕೊಗಿದಳು. ಆ ನೀರವ ರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ, ವಿಸ್ತೃಯ ಪ್ರಕಾಶ. ಬೆಳಕನ್ನರಸಿ ಹೋದ ದಂಪತ್ತಿಗಳು ನಕ್ಷತ್ರ ಪುಂಜವನ್ನೆ ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದರು.

ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ನೇಮಿಚಂದ್ರರು ಕನ್ನಡದ ಹೋಸತಲೆಮಾರಿನ ಕರ್ತೆಗಾತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗಣಜಣ ರ ಜುಲೈ ಇಂದು ಜಿತ್ತುದುಗಡಲ್ಲಿ ಜಿನಿಸಿದ ಇವರು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಲಿತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಬ್ಜೋ.ಎ.ಎಲ್. ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗಿನ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ವ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ‘ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದಿರಿ’, ‘ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳು’, ‘ಕಳಿಯ ಬೇಕಿದೆ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಯಾಮಲ ಸಂಚೀ’ ಮುಂತಾದವು ಅವರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳಾಗಿವೆ. ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ವಿಶೇಷವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ‘ಮೇರಿ ಕ್ಯಾರ್ರಿ’, ‘ಡಾ. ಇಡಾಸ್ಕ್ಯಾಡರ್’, ‘ಥಾಮಸ್ ಆಲ್ವಿಡಿಸನ್’, ‘ನೋಬೆಲ್ ವಿಜೇತ ಮಹಿಳೆಯರು’, ‘ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು’ ಎಂಬ ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ‘ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಧೀಮಂತ ಮಹಿಳೆಯರು’ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ‘ಒಂದು ಕನಸಿನ ಪಯಣ’ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನವಾಗಿದೆ. ಇವರ ‘ಬೆಳಕನೊಂದು ಕಿರಣ ಮೇರಿಕ್ಯಾರ್ರಿ’, ‘ಪೆರುವಿನ ಪವಿತ್ರ ಕಣವೆಯಲ್ಲಿ’ ಮತ್ತು ‘ಯಾದ್ರೋ ವಶೇಮ್’ ಪ್ರಸ್ತುಕಗಳಿಗೆ ಕನಾಡಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾದೆಮಿಯ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. ಈ ಪಾಠಭಾಗವನ್ನು ‘ಬೆಳಕನೊಂದು ಕಿರಣ ಮೇರಿಕ್ಯಾರ್ರಿ’ ಪ್ರಸ್ತುಕದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವದಗಳ ಅಥವಾ

ಉಬ್ಬಿ – ಉಪ್ಪತ್ತಿ, ಶಾಖದಿಂದ ಹಣ್ಣುಮಾಡಲು ತೋಡಿದ ಗುಂಡಿ. ಕಡಾಯಿ – ನೀರು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಕುದಿಸಲು ಬಳಸುವ ಎತ್ತರವಾದ ಅಗಲ ಬಾಯುಳ್ಳ ಲೋಹದ ಪಾತೆ, ಕಟಾರ. ಬಗಲು – ಪಕ್ಕ. ಘ್ರಾಂಕ್ – ಘ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ನಾಣ್ಯ.

ವಿಶದೀಕರಣ

ಯುರೇನಿಯಂ : ಇದು ಮಾನವ ನಿಮಿತ್ತ ರೇಡಿಯೋ ಪಕ್ಕಿವ್ ಮೂಲವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಮಾಣು ಅಂಕ -92, ಪರಮಾಣು ದ್ರವ್ಯರಾಶಿ - 2380.

ರೇಡಿಯಂ : ಇದು ಕೂಡ ರೇಡಿಯೋ ಪಕ್ಕಿವ್ ಮೂಲವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವ ವಿಷಪದಾರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಮಾಣು ಅಂಕ -88, ಪರಮಾಣು ದ್ರವ್ಯರಾಶಿ - 226. ಇದು ಅಲ್ಟಾ, ಬೀಟಾ, ಗಾಮಾ ವಿಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವುದು.

ಪ್ರೋಲೋನಿಯಂ : ಇದನ್ನು ಪರಮಾಣು ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೋಲೋನಿಯಂ ಐಸ್‌ಎಂಟೋಪ್‌ಗಳು ರೇಡಿಯೋ ಪಕ್ಕಿವ್ ಮೂಲವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರ ಪರಮಾಣು ಅಂಕ - 84, ದ್ರವ್ಯರಾಶಿ - 209.

ಪಿಯರ್ ಕ್ಯಾರಿ : ಪಿಯರ್ ಕ್ಯಾರಿ ಫ್ರೂನ್‌ನ ವಿಜ್ಞಾನ. ಪ್ರ್ಯಾರಿಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ ಇವರು ಲೋಹಗಳ ಕಾಂತತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ನೋಚೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪುರಸ್ಕರಣೆಯಾಗಿದ್ದರು.

ಮೇರಿ ಕ್ಯಾರಿ : ಮೇರಿಕ್ಯಾರಿಯು ಯುರೇನಿಯಂ ಅದಿರನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಪ್ರೋಲ್ಯಾಂಡಿನ ಖಾತ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ. ಗಟ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಲ್ಯಾಂಡಿನ ವಾಸಾದಲ್ಲಿ ಜನಸಿದರು. ಇವರು ಗಂಡ ಪಿಯರ್ ಕ್ಯಾರಿಯ ಜತೆಗೂಡಿ ರೇಡಿಯಂ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಲೋನಿಯಂ ಎಂಬ ಎರಡು ಮೂಲಧಾತುಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿದರು. ಗಟ್ಟರಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯಂ ಅನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಯಾರಿ ದಂಪತ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರೆಂಚ್ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನಿ ಬೇಕೆರಲ್ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನದ ನೋಬಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಗಟ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೇರಿಕ್ಯಾರಿ ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೋಬಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಲಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ‘ರೇಡಿಯಂ’ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಮೇರಿ – ಪಿಯರ್‌ಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಹೇಗೆತ್ತು? ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ಮೇರಿಕ್ಯಾರಿಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಯರ್‌ನ ಪಾತ್ರವೇನು?
- ‘ಪಿಚ್‌ಬ್ಲೆಂಡ್’ ಬಂದೊಡನೆ ಮೇರಿ ಪಿಯರ್‌ಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನಾಗಿತ್ತು?
- ‘ರೇಡಿಯಂ’ ತಯಾರಿಕೆಯ ವೇಳೆ ಮೇರಿ ಪಿಯರ್‌ಗೆ ಉಂಟಾದ ತೊಡಕುಗಳಾವುವು? ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿದ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ‘ನೇನಪಿದೆಯೇ ಪಿಯರ್’, ನೀ ಹೇಳಿದ್ದೇ ರೇಡಿಯಂಗೆ ಸುಂದರ ಬಣ್ಣವಿರಬೇಕೆಂದು’ ರೇಡಿಯಂ ತಮ್ಮ ಮಗು ಎಂಬ ಭಾವವು ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಮೇರಿಕ್ಕೂರಿಯ ಆತ್ಮಕಥೆಯಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಪಿಯರ್ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಶ್ರಿಂದಿತ್ತ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಮೇರಿ ಏರೀನಳ ಉಡುಪ್ರೋಂದನ್ನು ಹೊಲೆಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೇರಿ ಎಂದೂ ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪು ಹೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವು ಶೀರಾ ದುಬಾರಿ, ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಅನಿಸಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನದೇ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೊಲೆದು ಕೊಡುವಕ್ಕು. ಅದರೆ ಆ ಸಂಚಿ ಹೊಲೆವ ಕೈಗಳ ಗಮನ ಉಡುಪಿನ ಮೇಲಿರಲಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದವರು, ಪಿಯರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆಣು ‘ನಾವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಹೇಗೆ?’ ಎಲ್ಲಿಗೆ, ಏಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದೆಯೇ ಅಥವ ವಾಗುವಂಥಾ ಸಂಪರ್ಕವೇವೆಷಟ್ಟಿತು ಆ ಜೀವಿಗಳ ನಡುವೆ. ಪಿಯರಿಯ ಮನಸ್ಸೂ ತುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಷ್ಟೇ ತಾವು ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ರೇಡಿಯಂ, ಆಗಷ್ಟೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಂದಮ್ಮನಂತೆ ಆಕಣಿಸಿತ್ತು. ಆ ಶಿಥಿಲ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ಹೇಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದರು.
- ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ‘ಭಾರತರತ್ನ’ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಡಾ. ಎ.ಪಿ.ಜೆ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಸಿ.ಎನ್.ಆರ್.ರಾವ್ ಅವರ ಬಯಕೆನ ಕುರಿತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಂದಿಗೆ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಸ

ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆ

- ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗದ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿರಿ.

ಯಾಕೋ ಏನಾಯ್ತೋ ಎಂದು ನಾನು ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕೊಗಿದೆ ಮುಟ್ಟೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ ದುವಾಸ್ಸೆ ಕೊಡ್ಡಿದೆ ಎಂದು ಬೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮೂಗು ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ಯಾರ ಹೇಳಿದ ಹೋಗೋ ಹೋಗೋ ನೀನೇ ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೀರು ಅಷ್ಟೇ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನುಡಿದೆ ನಾನು

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ

ಮೇರಿ ಕ್ಕೂರಿ – ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ಫಾಟಕ ಮೊಲ್ಯುಮಾಪನ

1. ‘ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’ ಕವನವನ್ನು ಯಾವ ಕೃತಿಯಿಂದ ಅಂದುಳ್ಳಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?
2. ಸೂರು – ಈ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
3. ‘ಮಾಂತ್ರಿಕನ ಮಾಯಾದಂಡದಲ್ಲಿ ಧಟ್ಟನೆ ರೂಪಗೊಂಡ ಮಾಯಾಲೋಕ’ ಎಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ?
4. ಹಿಂಜೊಬ್ಲೈಂಡ್ ಬುಂದೊಡನೆ ಮೇರಿಕ್ಹ್ಯಾರಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪನಾಗಿತ್ತು?
5. ಅವನು ಮನೋಹರವಾದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದನು – ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ನಿಷೇಧ ರೂಪವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
6. ಪರಿಸರ ಶುಚಿಕರಣದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಎರಡು ಫೋಟಾ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
7. ಒಲೆಯುರಿಸುವಿಕೆ ಕುರಿತಾದ ಮಗನ ಗೊಣಗುವಿಕೆಗೆ ಅಪ್ಪೆನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನು?
8. ಮೇರಿಕ್ಹ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಹಿಯರಿ ಕ್ಹ್ಯಾರಿಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ದೊರೆತ ಕೊಳಡಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗೆತ್ತು?
9. ‘ಒಲೆಯುರಿಸುವುದೆಂದರೆ ಆಪ್ಪೆನ ಪಾಲಿಗೆ ತಪಸ್ಸೇ ಸರಿ’ ಎಂದು ಕವಯಿತ್ರಿ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
10. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣ ನಮ್ಮದಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಜನಚಾಗ್ಯತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕರಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.
11. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಶೋಲನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನಡೆದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ರೀತಿ ‘ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
12. ರೇಡಿಯಂ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವೇಳೆ ಮೇರಿಕ್ಹ್ಯಾರಿ ದಂಪತ್ತಿಗೆ ಎದುರಾದ ತೊಡಕುಗಳು ಯಾವುವು? ಅದನ್ನು ಅವರು ಹೇಗೆ ನಿವಾರಿಸಿದರು?

ಘಂನ್ಯಾಶ್ಲಿ ಘರವರ

ನಾವು ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಫಾನವಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಿರುಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಅಪಾರ ಕೀರ್ತನನೆಗಳಿಂದ ದಾಸರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ‘ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತೆ’ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಓರೆಕೋರೆಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಉಪಮೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಜ್ಜನರಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನದಟ್ಟ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸವಣಜ್ಞನ ಶ್ರಿಪದಿಗಳು ಕೂಡಾ ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಲೋಕಾನುಭವವು ಕೆನೆಗಟ್ಟಿದ ಸವಣಜ್ಞನ ರಚನೆಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸುಗಂಧವನ್ನೇ ಪರಸ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಬದುಕಿನ ಕುರಿತಾದ ಕಾಳಜಿ ಆಧುನಿಕ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕಲೋಪಾಸನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಉಸ್ತುತ ಅದರ್ಥವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಸುಭಂಗಿನೆಂಬ ಕಲಾವಿದನ ಜೀವನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ರಚಿತವಾದ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಕೆರುಕಾಡಂಬರಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವೂ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಕಲೆಕಾ ಸಾಧನೆಗಳು

- ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಡುಗನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವರು.
- ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನರಿತು ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವರು.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒದಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವರ್ಣಲ್ಪಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಖಿಸಬಹುದಿಲ್ಲಿರೂ ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಕೀರ್ತನೆ, ಶ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಜೀವನ ನೀತಿ, ಸಮಾಜ ವಿವಿಧ ವೋದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಹಾರ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವರು.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ನಾಡು ನುಡಿಯ ಚಿಂತನೆ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇವೇ ವೋದಲಾದ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಕಲೋಪಾಸಕನ ಬದುಕಿನ ಆದಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆಯುವರು.

ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತೆ

ಪುರಂದರದಾಸರು

ಜಾಲಿಯ ಮರವು ಒಂದು ಉಪಮಾನವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೇತಕನೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ದುಜನರ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಲಿಯಮರದ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈತುಂಬ ಮುಳ್ಳಿರುವ ಜಾಲಿಯಮರವು ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಟುಯೋಜಕವೋ ಅದರಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದುಜನರು. ಜಾಲಿಯ ಮರ ಹಾಗೂ ದುಜನರ ವ್ಯಂದ ಎರಡನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ಈ ಕೇತಕನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಹೂವಿಲ್ಲದ, ಹಣ್ಣಿಲ್ಲದ, ನೇರಳಿಲ್ಲದ ಜಾಲಿಯ ಮರವು ದುಜನರ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಮೂಲಾಗ್ರಾವಾಗಿ ಕಂಟಕವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಮೆರೆಸುವ ದುಜನರ ಸ್ವಭಾವ ಈ ಕೇತಕನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ.

ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತೆ ಧರೆಯೊಳು ದುಜನರು ॥೫॥

ಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಯಂತ ಮುಳ್ಳ ಕೂಡಿಪ್ಪಂತ ॥೬॥

ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ಬಂದವರಿಗೆ ನೇರಳಿಲ್ಲ
ಹಸಿದು ಬಂದವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಇಲ್ಲ¹
ಕುಸುಮ ವಾಸನೆಯೀಲ್ಲ ಕೂಡಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ²
ರಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾದವು ವಿಷದಂತೆ ಇರುತ್ತಿಹ ॥ ೮ ॥

ಉರಹಂದಿಗೆ ಷಡ್ರಸಾನ್ವವನಿಕ್ಕುಲು
ನಾರುವ ದುಗಂಧ ಬಿಡಬಲ್ಲದೆ
ಘೋರಪಾಪಿಗೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನವ ಪೇಳಲು
ಕ್ಲಾರ ಕರ್ಮವ ಬಿಟ್ಟ ಸುಜನನಾಗುವನೆ ॥ ೯ ॥

ತನ್ನಿಂದ ಉಪಕಾರ ತೊಟಕಾದರೂ ಇಲ್ಲ³
ಬಿನ್ನಾಣದ ಮಾತಿಗೆ ಕೊನೆಯೀಲ್ಲ⁴
ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕುನ್ನಿ ಮಾನವರಂತೆ
ಇನ್ನಿವರ ಕಾಯಂವು ಪುರಂದರವಿಶಲ ॥ ೧೦ ॥

ಪುರಂದರದಾಸರು

‘ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರ ದಾಸರಯ್’ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಪ್ರಶ್ನಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರಾದವರು ಪುರಂದರದಾಸರು. ಇವರ ಕೀರ್ತನನೆಗಳ ಅಂಕಿತ ‘ಪುರಂದರ ವಿಶಲ’. ಇವರು ಶ್ರೀ.ಶ. ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಿಂಬಿದ್ದ ಬಾಳಿದವರು. ಇವರ ಪೂರ್ವದ ಹೆಸರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕ. ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ವಾಪಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಐಹಿಕಾಸಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯೋಮ ಉಂಟಾದ ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಹರಿದಾಸರಾದರೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಕೀರ್ತನನೆ, ಸುಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇವರು ರಚಿಸಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಪಕ್ಷವಾದ ಜೀವನಾನುಭವ, ಸಮಾಜ ವಿಮರ್ಶೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ‘ಕನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹ’ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯೂ ಇವರದಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಜಾಲಿಯ ಮರ – ಗೊಬ್ಬಳಿಮರ, ಬೊಬ್ಬಳಿ (ಜಾಲಮರವೆಂದು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ). ಮೂಲ – ಬುಡ. ಅಗ್ರ – ತುದಿ. ಪರಿಯಂತ – ವರೆಗೆ. ರಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾದವು ವಿಷದಂತೆ ಇರುತ್ತಿಹ – ದೃವದ ರುಚಿಯು ಬಹಳ ಕಹಿಯಾಗಿರುವ. ಕಮ್ರ – ಕೆಲಸ. ತೋಟಕು – ಹನಿ, ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ. ಬಿನ್ನಾಣ – ಒನಬ್ಬ, ವೈಯಾರ. ಕನ್ನಿ – ನಾಯಿ.

ವಿಶದೀಕರಣ

ಷಡ್‌ಸಾನ್ಸ್ – ಉಪ್ಪು, ಖಾರ, ಶಿಹಿ, ಕಹಿ, ಹುಳಿ ಮತ್ತು ಒಗರುಗಳೆಂಬ ಆರು ಒಗೆಯ ರುಚಿಭೇದಗಳುಳ್ಳ ಆಹಾರ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಜಾಲಿಯ ರಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾದವು ಹೇಗೆರುತ್ತದೆ?
- ಜಾಲಿಯ ಮರದ ನಿರಫಲಕತೆಯನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ?
- ಉಂಟಾದ ಹಂಡಿಗೆ ದುಜಂನರನ್ನು ಹೋಲಿಸಿರುವುದರ ಕ್ಷೇತ್ರವೇನು?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ದುರ್ಜನರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಿರುಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಜಾಲಿಯ ಮರ ಮತ್ತು ದುರ್ಜನರನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿರುವುದರ ಜೆಬಿತ್ಯವನ್ನು ಚೆಚೆದಿರಿ.
- ದುರ್ಜನರ ಬಗೆಗೆ ಪುರಂದರಧಾಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ವಚನದೊಂದಿಗೆ ತುಲನೆಮಾಡಿರಿ.

ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವದು ಹೆಚ್ಚೇನು ಸವಿದಂತೆ

ದುರ್ಜನರ ಸಂಗದೊಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲಿನ

ರೊಜ್ಜಿನಂತಹದು ಸರ್ವಜ್ಞ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.

ಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಯಂತ - ಆಮೂಲಾಗ್ರ

ಸೇತುವಿನಿಂದ ಹಿಮಾಲಯದವರೆಗೆ - ಆಸೇತು ಹಿಮಾಚಲ

ಇದರಂತೆಯೇ ಅಚಂದ್ರಾಕ್ಷ, ಅಭಾಲವೃಧ್ಧ, ಅಪಾದಮಸ್ತಕ - ಈ ಪದಪುಂಜಗಳ ಅಥವಾವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ನಡೆವುಸೀರಂದೀ ಭರತ

ಸರ್ವಜ್ಞ

ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮಾನವ ಜೀವನದಷ್ಟೇ ವಿಶಾಲವಾದುದು. ಸರ್ವಜ್ಞನಿಃ್ಯ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡಹಾಗೆ ಹೇಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಯಾರ ಹಂಗಿಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ, ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿದೆ ನಿತ್ಯಸಂಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದವನು. ಹಿಂಡನಗಲಿದ ಗಜದಂತೆ ಖಾರೂರು ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಸರ್ವರೋಳಗೊಂದೊಂದು ನುಡಿಕಲಿತು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದವನು. ಬಲ್ಲಿದನೇ ಅದರೂ “ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ” ಎಂಬುದು ಆತನ ತೂಕದ ಮಾತು. ಸತ್ಯ ನೀತಿಗಳು ಎಣ್ಣೆ ಬ್ರಹ್ಮಗಳಾಗಿ ಜಗಕೆ ಬೆಳಕಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ಹಂಬಲ.

ತನ್ನ ನೋಡಲೆ ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಯು ಕರೆವುದೆ?

ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವುದಿಸಿದ – ಮಹಾತ್ಮನು

ಕನ್ನಡಿಯು ಜಗಕೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ||೧||

ಗುರಿಯ ತಾಗದ ಬಾಣ ನೂರಾರನೆಸೆದೇನು?

ಬರಿಮಾತಾಡಿ ಘಲವೇನು – ನಿಜಗುಣದ

ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರಲು ಸರ್ವಜ್ಞ ||೨||

ಬತ್ತಿ ಎಣ್ಣೆಗಳಿರದು ಹೊತ್ತಿ ಬೆಳಗುವ ತೆರದಿ

ಸತ್ಯ ನೀತಿಗಳು ಬೆಳಗಿಹವು – ಜೋಡಗಲೆ

ಕತ್ತಲೀ ಜಗವು ಸರ್ವಜ್ಞ ||೩||

ಮೆಚ್ಚದಿರು ಪರಸತೀಯ ರಚ್ಚೆಯೊಳು ಬೆರೆಯದಿರು

ನಿಚ್ಚ ನೆರೆಯೊಳಗೆ ಕಾದದಿರು – ಒಬ್ಬರ

ಇಚ್ಛೆಯಲಿರದಿರು ಸರ್ವಜ್ಞ ||೪||

ಸತ್ಯಕೈ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಮಿಥ್ಯಕೈ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ
ಹೆತ್ತಮನಿಂದ ಹಿತರಿಲ್ಲ – ನರರೋಳಗೆ
ನಿತ್ಯರೇ ಇಲ್ಲ ಸವಣಜ್ಞ ॥೧॥

ಅನ್ನದೇವರ ಮುಂದೆ ಇನ್ನು ದೇವರು ಉಂಟಿ
ಅನ್ನವಿರುವ ತನಕ ಪ್ರಾಣವು – ಜಗಕೆಲ್ಲ
ಅನ್ನವೇ ದೈವ ಸವಣಜ್ಞ ॥೨॥

ಅರಿಯದೆಸಗಿದ ಪಾಪ ಅರಿತರದು ತನಗೊಳಿತು
ಅರಿತರಿತು ಮಾಡಿ ಮರಿತರದು – ನಯನವನು
ಇರಿದುಕೊಂಡಂತೆ ಸವಣಜ್ಞ ॥೩॥

ಬಲ್ಲಿನೆಂದೆಂಬುವವರೆಲ್ಲವರು ಹಿರಿಯರೆ?
ಕೊಲ್ಲಿನ ಭೇದವರಿದಡೆ – ಕಿರಿಯ ತಾ
ನೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಸವಣಜ್ಞ ॥೪॥

ಇಬ್ಬರೋಳಗಿನ ಕಚ್ಚು ಒಬ್ಬರರಿಯದೆ ಹೊತ್ತಿ
ಹಬ್ಬತ್ತಲಿಬ್ಬರೋಳಗೊಬ್ಬು – ಬೆಂದರಿ
ನೊಳಬ್ಬಗದು ಹಬ್ಬ ಸವಣಜ್ಞ ॥೫॥

ತನ್ನ ಮುಖ ಬೆನ್ನಗಳು ತನ್ನ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮರೆಯು
ತನ್ನ ಗುಣದೊಂಷಗಳನರಿಯೆ – ಇದನರಿದ
ಇನೊಳಬ್ಬ ಬೇಕು ಸವಣಜ್ಞ ॥೬॥

ನಡವೆಷ್ಟೊಂದೇ ಭಾಮಿ, ಕುಡಿವೆಷ್ಟೊಂದೇ ನೀರು
ಸುಮವಗ್ನಿಯೊಂದೆ ಇರುತ್ತಿರಲು – ಕುಲಗೋತ್ರ
ನಡುವೆ ಎತ್ತಣಾದು? ಸವಣಜ್ಞ ॥೭॥

ಸರ್ವಜ್ಞ

ಸುಮಾರು ಕ್ರ.ಶ. 16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಕುರಿತು ಖಚಿತ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಇವನು ‘ಸರ್ವಜ್ಞ’ ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವ ಶ್ರೀಪದಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಸರ್ವಜ್ಞನ ಶ್ರೀಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕಾನುಭವವು ಹರಳುಗಟ್ಟಿದಂತಿದ್ದು ಅವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಈತ ಸಮಾಜದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಕಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಾಸಬಧವಾದ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಅನುಭವ ಸಂಪನ್ಮೂಲೀಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಶ್ರೀಪದಿಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜನಪರ ಚಿಂತನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿದ ರೀತಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿತ್ತದೆ.

ಪದವಿಂಗಡಣೆ

ನೂರಾರನೆಸೆದೇನು – ನೂರಾರನು + ಎಸೆದು + ಏನು

ಜೋಡಗಲೆ – ಜೋಡು + ಅಗಲೆ

ಅರಿಯದಸಗಿದ – ಅರಿಯದ + ಎಸಗಿದ

ಇಚ್ಛಿಯಲಿರದಿರು – ಇಚ್ಛಿಯಲಿ + ಇರದೆ + ಇರು

ಬಲ್ಲೆನೆಂದೆಂಬುವವರೆಲ್ಲವರು – ಬಲ್ಲೆನು + ಎಂದು + ಎಂಬುವವರು + ಎಲ್ಲವರು

ಹಬ್ಬಿತ್ತಲಿಬ್ಬರೊಳಗೊಬ್ಬ – ಹಬ್ಬಿತ್ತಲಿ + ಇಬ್ಬರೊಳಗೆ + ಒಬ್ಬ

ಬೆಂದರಿನೊಬ್ಬಗರು – ಬೆಂದರೆ + ಇನೊಬ್ಬಗೆ + ಅದು

ಪದಗಳ ಅಥವಾ

ಜೋಡಗಲು – ಹೊಂದಿಕೆ ಇಲ್ಲವಾಗು, ಜೋಡಿಯ ಬೇರೆಬೇರಾಗಲು. ರಚ್ಚಿ – ಅಪಮಾನ, ನಿಂದೆ. ನಿಚ್ಚೆ – ನಿತ್ಯ. ಮಿಥ್ಯೆ – ಸುಳ್ಳ. ಅರಿತು – ತಿಳಿದು. ಸೊಲ್ಲು – ಮಾತು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ‘ಮಹಾತ್ಮನು ಕನ್ನಡಿ ಜಗಕೆ’ ಹೇಗೆ?
- ಸತ್ಯನೀತಿಗಳು ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಬೇಳಗುವ ಪರಿಯನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞನು ಹೇಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ?
- ಅನ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞನು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ‘ಹೆತ್ತಮೈನಿಂದ ಹಿತರಿಲ್’ – ಈ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಟಿಪ್ಪಣಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.
- ‘ಮಾತೇ ಮುತ್ತು, ಮಾತೇ ಮೃತ್ಯು’ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಆಶಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕಿರುಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಜೀವನ ವರೋಲ್ಯದ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ವಚನ ಹಾಗೂ ಕವನ ಭಾಗದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
‘ಅನ್ನದೇವರ ಮುಂದೆ ಇನ್ನು ದೇವರು ಉಂಟೆ
ಅನ್ನವಿರುವ ತನಕ ಪ್ರಾಣವು – ಜಗಕೆಲ್ಲ
ಅನ್ನವೇ ದೈವ ಸರ್ವಜ್ಞ ॥

– ಸರ್ವಜ್ಞ

ಅನ್ನದಾನ ಮಹಾಯಜ್ಞ । ಅನ್ನ ಹೀನ ಆಳನು
ಅನ್ನ ಮುಚ್ಚಿ ಬಾಳಲೆಳಸುವವನು ಮಹಾ ಖೂಳನು

– ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

- ‘ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳ ಮಹತ್ವ’ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಲಿಖಿತ ಭಾಷಣವೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಸ

- ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ರೂಪನಿಷ್ಠತ್ವಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.
ಎಣ್ಣೆ : ಎಣ್ಣೋ + ನೆಯ್ಯೋ > ಎಣ್ಣೋ + ನೆಯ್ಯೋ > ಎಣ್ಣೆಯ್ಯೋ > ಎಣ್ಣೆ
ಬೆಣ್ಣೆ : ಬೆಣ್ಣೋ + ನೆಯ್ಯೋ > ಬೆಣ್ಣೋ + ನೆಯ್ಯೋ > ಬೆಣ್ಣೆಯ್ಯೋ > ಬೆಣ್ಣೆ
ಮೇಲಿನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಪದಗಳ ರೂಪ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಬರೆಯಿರಿ.
ಕಟ್ಟಿಣ, ಚೆಂಬು, ಕಟ್ಟೀರು, ತಟ್ಟೀರು, ತಂಗುಳ

- ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ - ತದ್ವಪಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿರಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತ	ತದ್ವಪ
ಪ್ರಾಣ	
ನಿತ್ಯ	
ಮುಖ	
ಜ್ಞಾನ	
ಯೋಗ	

- ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಪದಗಳಿಗೆ ಪಯ್ಯಾದ ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ನರ	
ಕತ್ತಲು	
ನಯನ	
ಬಾಣ	
ಅಮೃತ	
ಭೂಮಿ	
ನೀರು	

ಶ್ರಾವಣಿ ಬಣಿ

ಡಾ. ಮಾನ್ಸಿ ಪೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

‘ಮುಖ್ಯ’ ಕಿರುಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರ ಸುಭೂತಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ದೂರಸರಿದು ಕಲಾವಿದನಾದವ. ಸಂಸಾರಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಅದು ತೊಡರಿಕೊಂಡಿತು. ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆಯನ್ನೇ ಜೀವನದ ಪರಮಗುರಿ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರೂ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆಗಾಗ ಇಂಥ ಅನೇಕ ಸಂದಿಗ್ಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಈ ವಿಶ್ವಾಸಿ ಪಾತ್ರದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳ ತುಳಕೊಂದು ಪ್ರಕೃತ ಪತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ.

ಸುಭೂತಿನವರು ತೊರೆಯಪುರಕ್ಕೆ ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ತೊರೆಯಪುರ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಸ್ಥಳ. ನದೀ ಶೀರ; ಒಳ್ಳೆಯ ಅಗ್ರಹಾರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶ್ರೇಣಿ, ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಲಯ, ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸ್ಥಳ. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವರು ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದುಗಡೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುರು ಸಲ, ನಾನು ಕೇವಲ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಾದೆ, ಎಂದು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮಗು ಭಯಪಡುವಂತೆ ಭಯಪಟ್ಟಿ ನಿಡ್ದೆಯಿಂದ ಎದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ಸಲವೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ “ಈ ಭಯ ಸರಿಯಲ್ಲ. ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದಿಕ್ಕು ದೇವರು, ನನಗೆ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದೇನು? ಭಯವೇನು? ‘ನಾರಾಯಣ’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದೊಂದೇ ಈಗ ಕೆಲಸ. ನಾನು ಇತರರಂತೆ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೆ ದುಃಖಪಡಬೇಕಲ್ಲದೇ ಇನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲ ದುಃಖಕ್ಕೆ.

ಇತರರಂತೆ ಇದ್ದದ್ದು ಆಯಿತು. ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಇತರರು ಇನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಆದು ತಪ್ಪಿತು. ಅವರ ಬದುಕು ಹಾಗೆ, ನನ್ನ ಬದುಕು ಹೀಗೆ, ಇದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆಯೇಕೆ?” ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಎದ್ದಾಗ ರಾತ್ರಿಯ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ವ್ಯಧಿಯಿಂದ ಕುಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮೇಲೆ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಉದಯದ ಅಷ್ಟಿಕಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದುಗಡೆಯೇ ಸುಮೃನೆ ಕುಳಿತ್ತರು.

ಉಂಟಾಗಿ ಬಂದ ಕೆಲವರು ಹತ್ತಿರ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತ್ತಿರುವ ಈ ಸೋತ ಮುಖಿದ ಮುದುಕನನ್ನು ನೋಡಿ, ಇವನ್ನಾರೋ, ಪಾಪ, ಎಂದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅದು ಯಾವುದನ್ನೂ ಸುಭೂತಿನವರು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಬಂದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಸ್ವಲ್ಪ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಪಿಟೀಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾರಿಸಬಲ್ಲನು. ಅವನು ಸುಭೂತಿನವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಟೀಲನ್ನು ನೋಡಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಬಹಳ ಧಾರಾಳವಾಗಿ, “ಯಾವ ಉರು ಸ್ವಾಮಿ ನಿಮ್ಮದು?” ಎಂದನು. ಸುಭೂತಿನವರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗ ಸಹನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗ ಒಂದು ಕ್ಷಣಿ ಬಿಟ್ಟು, ಏನು ಸ್ವಾಮಿ ನಿಮ್ಮದು ಉರು, ಎಂದನು. ಸುಭೂತಿನವರು ಬೇಸರದಿಂದ, ಯಾವುದೋ ಉರು, ಎಂದರು. ಹುಡುಗ ಈ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಓದಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಹುಳಿತುಕೊಂಡು ಪಿಟೀಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದನು. “ಒಳ್ಳಿಯ ಪಿಟೀಲು; ಏನು ಸ್ವಾಮಿ, ಒಳ್ಳಿ ಪಿಟೀಲು, ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾರಿಸಿ ನೋಡೋಣ,” ಎಂದನು. ಸುಭೂತಿನವರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕ್ಷಣಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹುಡುಗ, “ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಪಿಟೀಲು ನನಗೆ ಮಾರಿಬಿಡಿ, ಹದಿನ್ನೇದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು. ಈ ಮಂಕುಮುಖಿದ ಮನುಷ್ಯ ಪಿಟೀಲು ಏನು ಬಾರಿಸಿಯಾನು, ಎಲ್ಲೋ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದಾನೆ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು ಎಂದು ಅವನ ಯೋಚನೆ. ಸುಭೂತಿನವರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗ ಮತ್ತೆ, “ಏನು ಸ್ವಾಮಿ?” ಎಂದನು. ಸುಭೂತಿನವರು, “ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಬಾರಿಸೋದೂ ಇಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ಮಾರೋದೂ ಇಲ್ಲ, ಸುಮೃನೆ ಹೋಗು” ಎಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸರ. ಹುಡುಗ, “ಇದ್ದಾರೆ ಮಾತು ಸ್ವಾಮಿ ಇದು? ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಬಾರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಬಾರಿಸೋನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಸುಬುದಾರನಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಪಿಟೀಲು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡೋದು?” ಎಂದು “ನೋಡಿ ನಾನು ಬಾರಿಸುತ್ತೇನೆ”, ಎಂತ ಪಿಟೀಲಿನ ಮೇಲೆ ಕಮಾನನ್ನು ಎಳೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಚ್ಯಾರೆವೀರಾಗವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸುಭೂತಿನವರಿಗೆ ಕಲಾ ಉಪಾಸಕನ ಅವೇಶ ಬಂದಿತು. ಹುಡುಗನು ಬಾರಿಸಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಪಿಟೀಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭ್ಯಾರವಿಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿದರು.

ಸುಭೂತಿನವರು ಇಂಥ ರಾಗಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನೀ ವರೇಕು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ರಾಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಕಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿತ್ತತ್ತು.

ಹುಡುಗ ಇವರ ಬ್ಯಾರವಿಯನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕೇಳಿ “ಸ್ವಾಮಿ, ಹೋಕ್ ಮೇಲೆ ಬಾರಿಸುತ್ತೀರಾ, ಪಕ್ಕಾ ಕಸುಬುದಾರರು ನೀವು. ಭೇಷಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಜನ ಒಂದು ಸೇರಿದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಭಣಿನವರು ಜಾಗ್ರತೆ ರಾಗವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪಿಟೀಲನ್ನೂ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಹೊರಟಿಹೋದರು.

ಸುಭಣಿನವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟರೂ ತಾನು ಸಂಗೀತದ ಜಂಭವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಒಂದು ಒಂದು ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತನ್ನಾದಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಾನು ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದೆನಲ್ಲಾ, ಇದೇನು ಅವಿವೇಕ, ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ. ಹಿಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲವೂ ಹೋಯಿತು. ಹೆಂಡತಿ ಹೋದಳು. ಮಕ್ಕಳು ಹೋದರು. ತಾಯಿ ತಂದೆ ಆಕ್ಯಾ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದರು, ಈ ಪಿಟೀಲಿನ ಮೇಲೆ ಏನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟ್ಯು ಪ್ರೀತಿ? ಹೋದ ಎಲ್ಲದರ ಜತೆಗೆ ಇದೂ ಹೋಗಲಿ. ಇದು ಇದ್ದರಲ್ಲವೇ ಪಿಟೀಲು ನುಡಿಸೋಣ ಎಂಬ ಆಸೆ; ನುಡಿಸುವ ಜಂಭ? ಇದೂ ಹೋಗಲಿ. ಅಮೇಲೆ ಆ ವ್ಯಾಸನವೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದು ಅವರು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಾನಫಟ್ಟಿ. ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಬಹಳ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬಬ್ರಾಹಿ ಹೊರಟಿ ಹೋಗುವ ತನಕ ಕಾದಿದ್ದ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಒಡೆಯೋಣ ಎಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿದರು; ಮನಸ್ಸು ಬಾರದೆ ತಡೆದು ಕುಳಿತರು. ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಕಳಿದ ಮೇಲೆ, ಈ ಚಪಲವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಧರಿಸಿ ನೀರೊಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು, ದೇವರೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿ. ಇದನ್ನೂ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡು, ಎಂದು ಪಿಟೀಲನ್ನು ದೂರವಾಗಿ ನೀರೊಳಕ್ಕೆ ತೇಲುಬಿಟ್ಟರು; ಇಲ್ಲಿಗೆ ಖಣ ಮುಗಿಯಿತು, ಎಂದು ಸೋಪಾನದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕುಳಿತು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಅತ್ಯಾ ಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಆಮೇಲೆ ನನಗೆ “ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೋದಾಗಲೂ ಮಕ್ಕಳು ಹೋದಾಗಲೂ ಕೂಡಾ ನಾನು ಇಷ್ಟ್ಯು ಅಳಲಿಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಹಾಗೆ ಅತ್ಯಾ ಬಿಟ್ಟಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆದು ಕಳಬಿ ಎಸೆದ ಹಾಗೆ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು, ಈ ಪಿಟೀಲು ಎಸೆದಾಗ” ಎಂದರು.

ಆ ದಿನ ಈ ವಿಶ್ವಜಿದ್ಯಜ್ಞ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸುಭಣಿನವರು ಉರೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ್ಣು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ದೇವರ ಎದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದರು. ಪಿಟೀಲು ಹೋಯಿತು. ಇನ್ನು ಇರುವುದು ಬಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವರು ಮಲಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಿಟೀಲನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ಎಚ್ಚಿತ್ತಾಗ “ನಾನು ಶುದ್ಧ ಬೆಷ್ಟ. ಪಿಟೀಲು ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದರೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಒಂದು ದೇವರನಾಮವನ್ನು ನುಡಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ರಾಗ ಅಲಾಪನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ದೇವರಿಗೆ ಹಿಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು,” ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹೋಸದರಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ

ಪಿಟೀಲು ಅದು; ಅನೇಕ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸಿದ್ದು; ತನ್ನ ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲಾ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು, ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆ ಮಮತೆ ಇದ್ದದ್ದು ಏನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗೆ ಅವರು ಏಕುವುದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಕಾಶವಾಯಿತು. ಎದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಪಿಟೀಲು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಇದೇನು ನಿದ್ದೆಗಳ್ಳು ಎಂದು ಕಣ್ಣೆರೆಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದರು. ಅದು ಪಿಟೀಲು, ತಮ್ಮ ಪಿಟೀಲು; ಇದೇನು ಮಾಯೆ ಎಂದು ಸುಭೂತಿನವರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಅದರೆ ಪಿಟೀಲು ಬಂದಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ, ಅದನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಆ ವೇಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಬಂದಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಕಂಬದ ಮರೆಯಿಂದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಡ್ಡಬಿದ್ದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, “ನೀವು ನನಗೆ ಗುರುಗಳು. ನಾನು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸಿದ್ದ ತಪ್ಪು. ಇಂಥ ವಿದ್ಯೆ ಇದೆ ಎಂತ ತಿಳಿಯಲ್ಲಿ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಬಿಟ್ಟೆ. ಮಾರ್ಹ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದನು. ಸುಭೂತಿನವರು, “ನೀನೇನು ಹೇಳಿದೆಯಪ್ಪ. ನನ್ನನ್ನು ಏನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಬಿಡು” ಎಂದರು. ಹುಡುಗ, “ಗುರುಗಳೇ, ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ಬಂದಿರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಹತ್ತಿರ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಪ್ಪಣಿಯಾದರೆ ನಾನು ಹತ್ತಿರ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಚಾಕರಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು. ಸುಭೂತಿನವರು “ಅಯ್ಯೋ, ನನಗೆ ಚಾಕರಿ ಯಾರೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲವಪ್ಪಾ, ನಾನೇ ಗುಲಾಮ. ನನಗೆ ಚಾಕರರು ಯಾಕೇ?” ಎಂದರು.

ಈ ಹುಡುಗ ಈ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಹೊಳೆಯಿಂದ ತಂದಿರಬೇಕು, ಇದನ್ನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ತಂದು ಇಟ್ಟವನು ಇವನೇ, ಇವನಿಂದ ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರವಾಯಿತು, ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸುಭೂತಿನವರ ಮಾತು ಹಿಂದಿನ ದಿನದಷ್ಟು ಒರಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಿದುವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಡುಗನೂ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಹೊರಟು ಹೋಗು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗ “ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ವೆಂಕಟರಮಣ, ನಾವು ನಟುವರು. ನೀಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಾಗ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿ ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಮನಗೆ ಬಂದರೂ ಸರಿಯಿ. ಬರುವವರ ಕ್ಯಾಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಕ್ಯಾಯಲ್ಲಾದರೂ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ಸರಿಯಿ. ತರುತ್ತೇನೆ,” ಎಂದು ಎದ್ದು ಹೊರಟನು. ಸುಭೂತಿನವರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಇರು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಯೋಚನೆ. ಹೋಗಲಿ, ಯಾರು ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಪರಿಚಯಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿ ಕಷ್ಟ ಪಡುವವರು ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಯೋಚನೆ. ಈ ಮಧ್ಯ ಅವರು ಏನೂ ಹೇಳಿದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದರು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ವೆಂಕಟರಮಣ ಬಂದ. ಸುಭೂತಿನವರು ಸ್ವಾನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಆ ಮಧ್ಯೆ ‘ಇದೇನು ವ್ಯಘಟ ಜನ್ಮ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಹೋಗಬೇಕೇ, ಉಪಕಾರ ಬೇಡ, ಸಾಲ ತೀರಿಸುವುದೂ ಬೇಡವೇ, ಈ ಹುಡುಗ ನನಗೆ ಪಿಟೀಲನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು ವನಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಬದಲಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಾಠವಾದರೂ ಹೇಳಿ ಖುಣ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು,’

ಎಂದು ಯೋಚನೆ ತಲೆದೋರಿತ್ತು. ವೆಂಕಟರಮಣ ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನಿಂತಿರಲು ಅವರು ಅವನಿಗೆ ‘ಹೆಳಿತುಕೊ’ ಎಂದು ಸನ್ನೇ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಅವನನ್ನು ತಾವಾಗಿಯೇ, “ನೀನು ಹಿಟೀಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದರು. ಅವನು “ನಿಮ್ಮ ಅಶೀವಾದ, ನಾಲ್ಕು ಸ್ವರ ಕಲಿತ್ತೀನೆ. ನಿಮ್ಮ ವಿಧ್ಯಾದ ಮುಂದೆಯೇ? ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಬಾರಿಸುವವರು” ಎಂದನು. “ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ನಿನ್ನ ಹಿಟೀಲನ್ನು ತಂದು ನುಡಿಸು ನೋಡೋಣ, ಕೇಳೋಣ”, “ಅಪ್ಪಣಿ. ಕೊಂಚ ದಿನ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಕಡೆಯವರನ್ನೇಲ್ಲಾ ಸೋಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.” ಸುಭಜ್ಣನವರಿಗೆ ಈ ಹುಡುಗನ ಉತ್ಸಾಹ ದೂರದ ಮೋಡದಲ್ಲಿರುವ ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದಿತು. ಅವರು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ವೆಂಕಟರಮಣ, “ಉಂಟಕ್ಕೆ ಏಷಾಡು ಮಾಡಿದೇನೆ, ದಯವಾಡಿಸಬೇಕು. ತಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ನಾನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಆಚಾರಶೀಲರು. ಅವರನ್ನು ದೀಕ್ಷಿತರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ” ಎಂದರು. ಸುಭಜ್ಣನವರು ಇದೇಕೋ ಸಾಲ ದೊಡ್ಡದಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡು, “ಅಪ್ಪಾ, ನನಗಿದೆಲ್ಲಾ ಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಹಿಟೀಲು ತಾ. ಕಾಲುಗಂಟೆ ಬಾರಿಸು. ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಸ್ತೇನೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಬೇಡ,” ಎಂದರು. ವೆಂಕಟರಮಣ, ಇನ್ನೂ ಇವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ, ಎಂದು ತಿಳಿದು ಎದ್ದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೋರಟು ಹೋದನು.

ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ತನ್ನ ನಡತೆಯಿಂದ ಈ ತರುಣ ಸುಭಜ್ಣನವರನ್ನು ಪ್ರೇನಿಸಿ ಪ್ರವರ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಟು ಹೋದನು. ಆ ದಿನ ಅವರು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಟು ಹೋದನು. ಅವರು ಹಿಟೀಲನ್ನು ಒಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡಿದ್ದು, ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಹಿಟೀಲನ್ನು ತೇಲಿಸಿದ್ದು, ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸುಮ್ಮನೆ ಅತ್ತದ್ದು ಎಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಹುಡುಗನ ಮನಸ್ಸು, ಅವನಿಗೆ ಅಯ್ಯೋ ಎನಿಸಿತು. “ಎಂಥ ಹಿಟೀಲು! ಬಿಸಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಕಸುಬುದಾರರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಲ್ಲವೇ? ಇವರಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದ ಎಷ್ಟು ಬೇಸರ ಇರಬೇಕು! ಆಗಲಿ, ತಿರುಗಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದು ಅವನು ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಿಟೀಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಅವನು ದೂರದಿಂದ ಹೋಂಚುಹಾಕಿ ಸುಭಜ್ಣನವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಸರಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಎಚ್ಚಿತ್ತಾಗ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾದಂತೆ ಕಂಡರೆ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು, ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋರಟು ಹೋಗುವುದು, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದುದನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಅಂತೂ ಹಿಟೀಲನ್ನು ಒಡೆಯಲಾರದೆ ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಸ್ವಲ್ಪದ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಸುಭಜ್ಣನವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಪುದಕ್ಕೂ ಅವರು ವೆಂಕಟರಮಣನಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಪುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಒದಗಿತು. ಸುಭಜ್ಣನವರಿಗೂ ತೋರೆಯಪುರದ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಆ ದಿನ ಅರಂಭಿಸಿದ ಸಂಬಂಧ ತಕ್ಕುಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಎಲ್ಲೊಂದು ಇರುತ್ತ ಹೇಗೋ ಸುಭಜ್ಣನವರೇನೋ

ಯಾರಿಂದ ಏನೋಂದನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವರಾದರು. ಅವರಿಂದ ಅನೇಕರು ಪಿಟೀಲನ್ನು ಕಲಿತರು. ಅವರು ವಿಶ್ವಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಷ್ಟಿಕೊಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು.

* * * * *

ನಮ್ಮ ಮಾವನವರಿಗೆ 1910ರಲ್ಲಿ ತೊರೆಯಪುರದ ಸುಬೇದಾರಿ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಅಗ ಅವರು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಭಾವನವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಭಿರುಚಿ. ಅವರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಬಾರಿಸುವರು. ಪಿಟೀಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತೇರಿ ಎಂತ ನೀವು ಹೇಳಿದರೆ, “ಸರಿ, ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದು, ನೋಡಿ. ಈ ಸಂಗತಿ. ಎಂಥಾ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಬರೋದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನುಡಿಸುವರು. ಅದು ನೀಜ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂಥ ಲಟುಕು ಅವರ ಸ್ವಂತದ್ವಾಗಿರುವುದು. ಎಂದರೆ ನೀವು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಹೇಳುವುದೇ ಅವರ ವಾಡಿಕೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಜಗತ್ವಾಡುವುದಕ್ಕೆಂದಲ್ಲ ಅವರು ಹಾಗೆಮಾಡುವುದು. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಆಗಿರುವ ರೀತಿಯೇ ಹಾಗೆ. ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಯಿಸುವ ಅನೇಕರಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಇವರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಹಾಗೆ. ತೊರೆಯಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಕೆಲವು ದಿನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾವ ಒಂದು ದಿನ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಟೀಲು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದು ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮಾವ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದವರನ್ನು ಅದು ಯಾರು ಪಿಟೀಲು ಬಾರಿಸುತ್ತಿರುವವರು, ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು ವೆಂಕಟರಮಣ. ಆದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಅವರು ವೆಂಕಟರಮಣನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆಯಿಸಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತು ಅವನು ಬಾರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಒಳ್ಳೇ ಪಾಠವಾಗಿದೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತೀಯೇ” ಎಂದರು. ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದವರು, “ಇವರ ಪಿಟೀಲು ಏನು ಹೇಳೋದು? ಸುಭ್ರಣಿನವರು ಬಾರಿಸಿದಾಗ ಕೇಳಬೇಕು” ಎಂದರು. “ಸುಭ್ರಣಿನವರು ಯಾರು?” “ಅವರು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು” “ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೆಯೋ?” “ಇದಾರೆ.” “ಅವರನ್ನು ಬರಹೇಳಿ. ಅವರು ಬಾರಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಳೋಣ.” ಅವರು ಹಾಗೆಲ್ಲ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವರು ಯಾವ ತರದ ಮನುಷ್ಯರೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ನಮ್ಮ ಮಾವನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೇಳುವ ಸ್ವಭಾವದವರಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೀವು ಜಂಬ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು; ನಾನು ಹಾಗೆ ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆತ್ಮಗೌರವ. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು, ಈ ಸುಭ್ರಣಿ ಒಷ್ಟಿದರೆ ಅವರಿಂದ ಲಲಿತೆಗೆ ಪಿಟೀಲು ಹೇಳಿಸಬಹುದು, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವಾಯಿತು ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಇವರು ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಸುಭ್ರಣಿನವರು ಯಾರ ಮನೆಯ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆಯೋ ಕುಳಿತು ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತ ಹುಡುಗರಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪಿಟೀಲು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ನುಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ರುಚಿ

ಹತ್ತಿ ರಾಗವನ್ನು ತೀರಾ ಅಲಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರು ರಾಗದ ಮಧ್ಯ ಇರುವಾಗ ಅದು ನಮ್ಮ ಮಾನವರ ಕಿವಿಗೆ ಬ್ರಿಡಿತು. ಆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ರಸಭಾವ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಗಾನದ ಆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಮಾನವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಸೋತಿತು. ಅವರು ಆಗ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ರಾಗದ ವಿಚಾರ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಗನೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಮನಗೆ ಬಂದರು. ಗುಮಾಸ್ತರೋಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದು, ಹೋಗಿ ಆ ಸುಭಜ್ಣಿ ಎನ್ನುವವರನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ, ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಗುಮಾಸ್ತರು ಬಂದು ಸುಭಜ್ಣಿನವರನ್ನು, “ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಗದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತನಾಡಬೇಕು” ಎಂದರು. “ಪನು ಮಾತು?” “ತಮ್ಮನ್ನು ಸುಬೇದಾರರು ಸ್ವಲ್ಪ ಬರಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವರು. ಒಂದು ಅರ್ಥಗಂಟೆ ಪಿಟೀಲು ಬಾರಿಸಬೇಕಂತೆ”. ಸುಭಜ್ಣಿನವರು ಏನೂ ಮಾತೇ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ‘ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನು ಈಗ ಪಾಠ ಹೇಳುವ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡೆ. ಇನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಮನಗೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಆ ದೊಡ್ಡಸ್ಕಿಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬೇಕುವದು. ಅದು ತಮಗೆ ಬೇಡ’, ಎಂದು ಅವರು ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಆದದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದರು. ಗುಮಾಸ್ತರು ಬಹಳ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ “ನಾನು ಅಷ್ಟ ದೊಡ್ಡವರ ಹತ್ತಿರ ಬರಲಾರೆ. ಸುಬೇದಾರರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕ್ಷಮಾಪಕ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ”, ಎಂದರು. ಗುಮಾಸ್ತರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುಬೇದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ನಮ್ಮ ಮಾನವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪವೇ ಬಂದಿತು. ನಾನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವಷ್ಟು ಜಂಭವೇ ಈ ಹಾಡುಗಾರನದು ಎಂತ ಅವರ ಯೋಜನೆ. ರಾಜರ ವೇಷ ಹಾಕಿ ರಂಗರಾಯ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಾನು ರಾಜನಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ನಾವು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನ ವೇಷ ಹಾಕಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಚಿಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನ ವೇಷ ಹಾಕಿ ಚಿಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದುಕೊಂಡವನು ತಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದುಕೊಂಡವನು ದಪ್ತ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಚಿಕ್ಕ ಮನಸ್ಸಿನ ವೇಷದವನು ತಗಿ ನಡೆಯಿದಿದ್ದರೆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನ ವೇಷದವನಿಗೆ ಕೋಪ. ನಮ್ಮ ಮಾನವರು ಇನ್ನೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವರು. ಸುಭಜ್ಣಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರು. ಸುಭಜ್ಣಿ ತಮಗೆ ಮಯಾದ ದೇಶೋರಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ಮಾನವರು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಜ. ಸುಭಜ್ಣಿನವರು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಮಾನವರು, ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಎಂದು ಬಹಳ ದಪ್ತದಿಂದ ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮಾನವರ ಬಳಿಗೆ ಗುಮಾಸ್ತರು ಬಂದು “ಈ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗಟ್ಟಿ. ಇಂಥ ದಿನ ಸುಭಜ್ಣಿನವರು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಪಿಟೀಲು ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬ ಮಣಿಮೇಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ನುಡಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ.

ಸ್ವಾಮಿಯವರು ದಯ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಕೇಳಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು, ‘ಇವನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬುರುಪುದಿಲ್ಲ ಎಂತ ಹೇಳಿರುವಾಗ ನಾನು ಇವನ ಪಿಟೀಲು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲ’ ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಅಮೇಲೆ ‘ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಥಾ ಕಾರಣ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದು. ಹೋಗುವುದೇ ಸರಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ಕೇಳುವುದು. ನನ್ನದು ಯಾರೋ ವಿಪರೀತ ಜಂಭಕ್ಕೆ ಬಂತು,’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಆ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಸುಭೃಣಿನವರು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದರು; ‘ಸಂಗೀತಮವಧಾರಯ...’ ಎಂದಾಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಿಟೀಲನ್ನು ನುಡಿಸಿದರು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟರಮಣನೂ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಸುಭೃಣಿನವರು ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಗಾನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾರೆನೆಂದು ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿಡ್ಡೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ನುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ದಿನ ಬ್ರೀರವೀ ರಾಗವನ್ನು ಬಾರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನ ದೇವರನ್ನೇ ಕಂಡವರಂತೆ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಮುಖುಗಿದರು. ಪ್ರಾಚೀಯಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಡಬೇಕು, ಆಗ ನಮ್ಮ ಮಾವ ಬಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು; ಮೆಲ್ಲನೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸುಭೃಣಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಕಡೆ ಬಂದು, “ನಿಮ್ಮಂಧ ಸಂಗೀತಗಾರರನ್ನು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬನ್ನಿ ಎಂತ ನಾವು ಕರೆದದ್ದು ತಪ್ಪು ಅಲ್ಲವೇ ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಯೋಗದಂತೆ ಸಾಧಿಸಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿರೆ” ಎಂದರು.

ಸುಭೃಣಿ “ನನಗೆ ಇಷ್ಟ್ವು ಮಾತು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟ ಹೋಗುತ್ತೇ. ನಾನು ಅಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡವರ ಹತ್ತಿರ ಬರುವಷ್ಟರವನಲ್ಲ” ಎಂದರು.

ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು, “ನೀವು ಬಂದರೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗುವಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಡು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಸಂತೋಷ. ಹೇಗಾದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ದೂರ ಎಂತ ಎಣಿಸಬೇಡಿ ಸುಭೃಣಿನವರೇ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟಿಹೋದರು.

ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಜನರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ್ವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಇಷ್ಟ್ವು ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟಾದರೂ ದೊಡ್ಡತರದ ಮನುಷ್ಯರು. ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಗುರುತಿಸುವರು. ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಸುಭೃಣಿನವರ ಗಾನಕ್ಕೆ ಸೋತು ಹೋದರು. ಎಂತಹ ಕರಿಣರನ್ನೂ ಗಾನ ನಯವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತರೇ ಆದವರನ್ನು ಅದು ನಯದ ದಾರಿಗೆ ಕರೆಯುವುದು ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಸೋಡಿದರೆ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ನಯವನ್ನೇ ಅದು ಹೋರಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಇವರ ನಡತೆಯಿಂದ ಸುಭೃಣಿನವರ ನಯವೂ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಲಲಿತೆಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅಮೇಲೆ ಎಂದೋ ಆ ಮಾತು ಆಡುವಾಗ ಅವರು ಹಿಗೆಂದು ಹೇಳಿದರು. “ಸುಬೇದಾರರು, ಸುಬೇದಾರರು ಎಂದರೆ ಹ್ಯಾಗಿದಾರೋ ಎಂಥಾ ಮನುಷ್ಯರೋ ಎಂತ ಇದ್ದೆ ನೋಡಿ.

ಅದರಿಂದಲೇ ಕರೆದರೆ ಬರೋಡಿಲ್ಲ ಎಂತ ನಾನು ಇದ್ದರ್ದು. ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಎಂಥವರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಚಿನ್ನ. ಸ್ವಾಮಿ ಅಪರಂಜಿಯ ಚಿನ್ನ. ಸ್ವಲ್ಪ ಜಂಭ ಅನ್ನಬಹುದು ಜನ; ಅದರೆ ಸುಬೇದಾರರಿಗೆ ಜಂಭ ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕು?” ಎಂದರು. ಕೊಂಡ ದಿನ ಪಾಠ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾವನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಹೋಗುವುದು ಬಳಕೆಯಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಆಕ್ಷನಿಗೆ ಸುಭೃಣಿನವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕನಿಕರ. ಆಕೆಗೆ ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೂ ಕನಿಕರವೇ. ಅವರು ಜನರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಲಾರರು. ಆಕೆಗೆ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಅಶಿಶಯವಾದ ಪ್ರೇಮ, ಭಕ್ತಿ, ಮಕ್ಕಳಿಂದರೆ ಹೇಳಲಾಗದ ಅಕ್ಷರೆ. ಬಂದವರು ಹೋದವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವಿಶ್ವಾಸ. ಇವರು ಗಂಡನನ್ನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಮನೆಯ ಆಳುಕಾಳುಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ರೀತಿಯನ್ನು, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸದ ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಭೃಣಿನವರಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದದೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವರು ಬಹಳ ದಿನದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, “ಎಂಥ ಹೆಂಗಸು ಸ್ವಾಮಿ ಆಕೆ! ನಾನು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಅಂಥವರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಈಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು” ಎಂದರು. “ಒಬ್ಬರು ಯಾರು?” “ನನ್ನ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದರು ಬಿಡಿ; ಎಂದೋ ಬಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಸುಭೃಣಿನವರು ಮುಖವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಷ್ಟ ಒಕ್ಕೊಯವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂತೋಷ. ಅಲ್ಲದೆ ಲಲಿತ ಸುಟಿಯಾಗಿ ಹಾಡನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂತೋಷ. ಹೀಗೆ ಸಂಸಾರದ ಸುಖ ಬಂದೊಂದೂ ಸುಭೃಣಿನವರನ್ನು ರಾಚೆಯ ಒಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅವರು, ಇದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಬಾರದು, ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸೇರಿಯೂ ಸೇರದ ಹಾಗೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ನನೇ ಅದರೂ ಸುಭೃಣಿನವರು ನಮ್ಮ ಮಾವನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಂಟಕ್ಕೆ ಏಳಿ ಎಂದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿದ ಹಾಗೆ ಓಡುವರು. ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಸುಭೃಣಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರು. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು, “ನೀವು ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲ್ಲ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿಸುವುದು? ಅದೆಲ್ಲಾ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಸುಭೃಣಿನವರು, “ನನಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ತಾವು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು, ಬೇಡವೇ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದೇನು? ನನಗೆ ಹಣ ಬೀಡ” ಎಂದರು. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು, “ಹಣ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಮುದುಕನನ್ನು ಕರೆದು ಪಾಠ ಹೇಳೋಕೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡರು ಎಂತ ಜನರು ಎಂದಾರು, ಆಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಸುಭೃಣಿ ಹೋರಟು ಹೋದರು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಏಕೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಲಲಿತಾ ಆ ಮೋದಲೇ ಸುಭೃಣಿನವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅವರು,

‘ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಬರಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂತ ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಅದನ್ನು ಅವಳು ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಪಾಠ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಬಿಡಲಿ, ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಬಿಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ಮೇಲೆ ಸುಭೂತಿನವರು ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಪಾಠ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಹಣಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು, “ಅದೀಗ ಸರಿ. ನಮಗೂ ಸಂತೋಷ, ನಿಮಗೂ ಸಂತೋಷ ಇದು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸುಭೂತಿ “ನಮಗೆ ಸಂತೋಷ ಇಲ್ಲ ಸಾಮಿ, ಆದರೇನು ಮಾಡುವುದು? ನೀವು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಮ್ಯಾಚಿಸ್ಟ್ರೀಟರು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಮಗೆ ಭಯ, ಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದರು. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ನಕ್ಕರು. ನಮ್ಮ ಅತ್ಯೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಸುಭೂತಿನವರು, “ಅಲ್ಲವೇನಮ್ಮೆ, ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಮ್ಯಾಚಿಸ್ಟ್ರೀಟರು, ನಮ್ಮಂತಹವರು ಹೆದರಬೇಕೋ ಇಲ್ಲವೋ?” ಎಂದರು. ಆಕೆ “ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೆದರುತ್ತಾರೆಯೇ ಸುಭೂತಿನವರೇ? ನ್ಯಾಯ ಹೇಳಿದರೆ ಮ್ಯಾಚಿಸ್ಟ್ರೀಟರು. ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪೀಲು ಇಲ್ಲವೇ?” ಎಂದರು. ಸುಭೂತಿನವರು ಸುಮ್ಮನೆ ತಮಗೆ ತಾವೇ ನಕ್ಕರು. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಮಾವನವರನ್ನು “ಏನು ಸ್ವಾಮಿ, ಅಪೀಲು ಇದೆ ಅಲ್ಲವೇ, ಸ್ವಾಮಿ? ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲವೇ ಸ್ವಾಮಿ?” ಎಂದರು. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು, “ಮಿಕ್ಕನಾದ್ದಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಇರಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಇಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಸುಭೂತಿ “ಫೇರೋ ಕಂಡವರ್ಯಾರು?” ಎಂದರು; ತಮಗೆ ತಾವೇ ನಕ್ಕರು.

ಆಗಿದ್ದ ಏನು ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಅತ್ಯೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, “ನಿಮ್ಮದೂ ಹತ, ಅವರದೂ ಹತ, ನಿಮ್ಮ ಹತದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಪಾಠವೇ ಇಲ್ಲ, ಅವರು ಚೆಕ್ಕವರು. ಅವರ ಹತವೇ ನಡೆಯಲಿ ಬಂಣಿ” ಎಂದರು. ಸುಭೂತಿ “ಬರುತ್ತೇನೆ, ಆದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದರು. ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. “ಹುಡುಗಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂತ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳಿದರು. “ನಮ್ಮಪ್ಪರಾಣಿ ಈ ಮೂರು ದಿನ ಬರದೇ ಇಧ್ದಧ್ದೇ ನನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ನನಗೆ ಹಣ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ತಕ್ಕೊಂಡರೆ ಬುದ್ದಿ ಕೆಡುತ್ತೇ” ಎಂದು ಸುಭೂತಿನವರು ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮತ್ತೆ “ಅದಕ್ಕೊಂಡು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ ನೀವು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಬಿಡಿ”, ಎಂದರು. ಸುಭೂತಿನವರು, “ಮಹಾತಾಯಿ, ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ. ಅವರು ಕೊಡುವ ಹಣ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಕೊಟ್ಟಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ನೀವು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬಿಡಿ. ನಾನು ಒಂದು ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು. ಆಕೆ ಒಪ್ಪಿದರು. ಆದರಿಂದಲೇ ಸುಭೂತಿನವರು ಮತ್ತೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು. ಈ ಏಪಾಠದು ನಮ್ಮ ಮಾವನವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುದು. ಸುಭೂತಿನವರು ಆ ಮೇಲೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳುವಾಗ “ನೋಡಿದಿರೋ ಅಪೀಲು? ಸುಬೇದಾರರಿಂದ ಸುಬೇದಾರ ಹೆಂಡತಿಗೆ” ಎಂದರು. ನಾನು ನಕ್ಕೆ. ಸುಭೂತಿನವರು, “ಅಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ, ಸ್ವಾಮಿ. ಅವ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪೀಲು ಮಾಡುವುದೇ” ಎಂದರು.

ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಎಂದೆ. ಸುಭ್ರಜ್ಞ “ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವ ಹೀಗೆ ಏನಾದರೂ ಹರಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಮಾಡದೇ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ, ಅಗ್ಗ ಅಮೃನವರಿಗೆ ಅಷೀಲು ಮಾಡುವುದೇ; ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ನಾನು ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅವರು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ನಂಬಿದ್ದರೆಂದು ತೋರಿತು. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬುದು ಇವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಡಾ. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

ವರಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ (ಜನನ ೦೬.೦೬.೧೯೩೮, ಮರಣ ೦೬.೦೬.೧೯೯೫) ಅವರ ಹುಟ್ಟಿರು ಕನಾಡಕದ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾಸ್ತಿಗ್ರಾಮ. ತಂದೆ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ತಾಯಿ ಶಿರುಮಲ್ಲಮ್ಮೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎಂಬುದು ಇವರ ಕಾವ್ಯನಾಮ. ಗಣಗಂ ರಲ್ಲಿ ‘ರಂಗನ ಮದುವೆ’ ಸಣ್ಣಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಮಾಸ್ತಿ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತೀದು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಹರಹು ಇದೆ. ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಗ್ರೇಸರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಸಣ್ಣಕಥೆ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ, ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಅನುವಾದ, ಪತ್ರಿಕಾ ಬರಹ ಮುಂತಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಯಾಫ್ ಇವರ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ‘ಜೀವನ’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೂ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿ ದುಡಿದರು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಕನಾಡಕದ ಏಕೀಕರಣ ಮುಂತಾದ ಬಹುಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಗಣಭಾರತೀ ಪ್ರಕಟವಾದ ‘ಮಾತುಗಾರ ರಾಮಣ್ಣ’ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಕೃತಿ. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಬಿರುದು ದೊರೆತಿತ್ತು. ಇವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ (ಗಣಭಾರತ), ‘ಜಿಕವೀರ ರಾಜೀಂದ್ರ’ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಗಣಭಾರತ) ಲಭಿಸಿವೆ. ‘ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ’, ‘ಶೇಷಮ್ಮೆ’, ‘ಸುಭ್ರಜ್ಞ’ ‘ಬೆನ್ನಬಿಸವ ನಾಯಕ’, ‘ಕಾಕನ ಕೋಟಿ’, ‘ಅದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ’ ‘ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೋರ್’, ‘ಭಾವ’ ಇವರ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ‘ಮಾಸ್ತಿ ಕನ್ನಡದ ಆಸ್ತಿ’ ‘ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಜನಕ’ ಮುಂತಾದ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತಲೋಕ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಗ್ರಹಾರ – ದಾನ ಕೊಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಾಸ ಮಾಡುವ ಕೇರಿ. ಆಷ್ಟುಕ – ನಿತ್ಯಕರ್ಮ. ಕಸುಬುದಾರ – ಕೆಲಸಗಾರ. ಭ್ರೇರವಿ – ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಗದ

ಹೆಸರು. ಜಾಗ್ರತ್ - ಬೇಗನೆ (ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥ). ಕಮಾನು - ಪಿಟೀಲನ್ನು ನಡಿಸಲು ಬಳಸುವ ಬಿಲ್ಲಿನಾಕಾರದ ಉಪಕರಣ. ಉಪಾಸಕ - ಆರಾಧಕ, ಭಕ್ತ. ವಿಶ್ವಜಿದ್ಯಜ್ಞ (ವಿಶ್ವಜಿತ್ + ಯಜ್ಞ) - ವಿಶ್ವವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುಪುದ್ಧರವ ಯಜ್ಞ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಮೋಹಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು (ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥ). ಮಾಘ್ - ಕ್ಷಮೆ (ಅನ್ಯದೇಶಿಯ ಪದ). ಚಾಕರಿ - ಉಳಿಗ, ನೌಕರಿ. ನಟುವರು - ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾರಂಪರಿಕವಾದ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ. ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ - ಸಂಕೋಚ. ಸುಬೇದಾರ - ಸೈನ್ಯದ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ. ಕಚೇರಿ - ತಾಳಮೇಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಗೀತ ಗೋಷಿ. ಅಲಾಪನೆ - ಸಂಗೀತದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಗದ ಭಾಯೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹಾಡುವುದು. ಅಪೀಲು - ಮೇಲರಿಕೆ. ಲಟ್ಟುಕು - ಸೊಗಸು, ಸೌಂದರ್ಯ. ಮಿಕ್ಕನಾಗು - ಮಿಗಿಲಾದವನಾಗು. ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿ - ವಿಶೇಷ. ಸಂಸ್ಕೃತರು - ಸಂಸ್ಕೃತಿವಂತರು. ಅಪರಂಜಿ - ಶುದ್ಧಚಿನ್ನ.

ವಿಶೇಷರಣ

ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನೀ ವರೇಕು - ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನೀ ಮತ್ತು ಕನಾಟಕವೆಂಬ ಮುಖ್ಯ ಭೇದಗಳಿವೆ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನೀ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಉತ್ತರಾದಿಯೆಂದೂ ಕನಾಟಕ ಸಂಗೀತವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾದಿಯೆಂದೂ ಕರೆಯುವ ರೂಪಿಯಿದೆ. ವರೇಕು ಎಂದರೆ ರಾಗವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಾಡುವುದು.

ಸಂಗತಿ - ಸಂಗೀತದ ವರಸೆ

ಸಂಗೀತಮಾರ್ಧಾರಯ - ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷ ಪೂಜಾಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಪೂಜಾವಿಧಿಯ ಅಂಗವಾಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುಪುದು. ಸಂಗೀತಮಾರ್ಧಾರಯ ಎಂಬುದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ರೀತಿ. ‘ದೇವನೆ ಸಂಗೀತವನ್ನುಕೇಳು’ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಬಳಿಕ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಸುಭೂತಿನವರು ಪಿಟೀಲನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಸುಭೂತಿನವರನ್ನು ವೆಂಕಟರಮಣನು ಪ್ರನಃ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?
- ಸುಭೂತಿನವರು ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಪ್ಪಟ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಒವು ಗುರುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಕಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು?
- ‘ಸುಭೂತಿನವರ ‘ಸ್ವಗತ’ದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ’ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಕಲಾವಿದರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ಸುಭಜ್ಞ’ – ಒಂದು ಕರು ಕಾದಂಬರಿಯ ಭಾಗ. ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.
- ಪಶ್ಚಾತ್ಯಾಗದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸುಭಜ್ಞನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

- ಕೆಳಗಿನ ಗದ್ಯಭಾಗದ ಮುಖ್ಯ ಅಶಯ ಬರುವಂತೆ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ತಾನು ನೋಡಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ನಕ್ಕು ನಲಿದುದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬಿಗೂ ಹೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಡುವುದು ಮಾನವನ ಸ್ವಭಾವ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನಗುಂಟಾದ ನೋವು ದುಃಖಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬು ಆಶ್ಚೀರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ನೋವಿನ ಭಾರ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹ್ಕಳ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಹುಟುಂಬದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಲ್ಲ. ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ಕಾವ್ಯಕ್ಷ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಸ್ವಾತಿತ್ವ ಸೆಲೆಯಾದ ಅವಳಿಂದಲೇ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಆದದ್ದುಂಟು.

ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪ್ರತಿಭೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಕೌರತೆಯೇನಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯ ಒಲವು ಪುರುಷನಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾವುಕಳಾದ ಶ್ರೀಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ದೊರಕಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗೆ ವಿದ್ಯಾಜ್ಯನೆಯ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅವಳ ಪ್ರತಿಭೆಯೂ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾಜ್ಯನೆಯ ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲಿ ಒದಗಿಬಂದಿತೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

- ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಭತ್ತಿರುವಾದಿರಿ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಧ್ಯಾನೀಯಿಂದ ಈ ಯುಗವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತಿರುವ ಜ್ಯೇಂಧುರು ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಂಧುರು ಹೊರನಾಡಿನ ಶೈವರಾಜರಿಂದ ಧಕ್ಕೆಯು ತಗಲಿದರೂ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಮತಗಳೊಡನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು.

ವಿಭಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು	ಪದಗಳು	ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ
ಪ್ರಥಮ		
ದ್ವಿತೀಯ		
ತೃತೀಯ		
ಚತುರ್ಥ		
ಷಟ್		
ಸಪ್ತಮೀ		

ಹೆಚ್ಚಿನ ಒದಗಿ

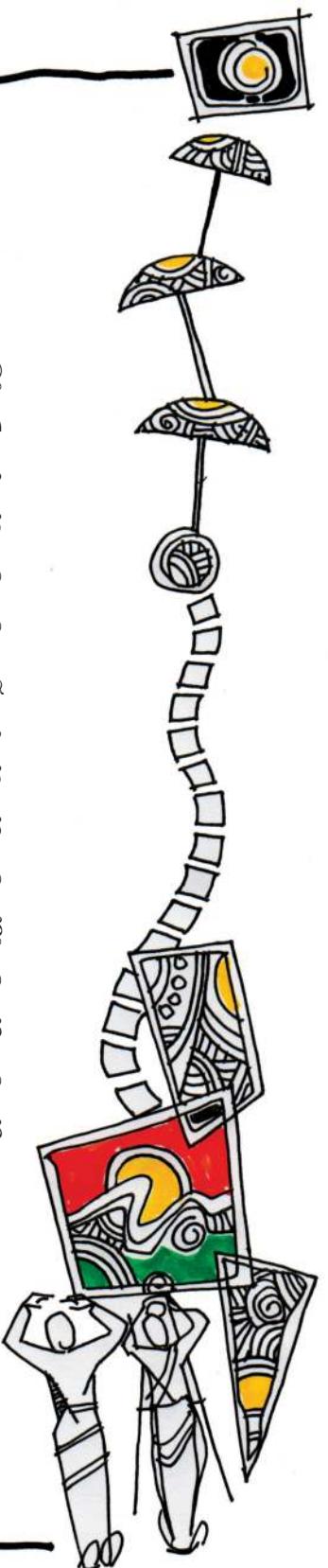
- ‘ಶ್ರೀನಿವಾಸ’ – ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ
 ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಸಮಗ್ರ ಕಥೆಗಳು – ಸಂ: ಮಾವಿನಕೆರೆ ರಂಗನಾಥನ್
 ಸಂಧಾರಾಗ – ಅ.ನ.ಕೃ

ಘಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

- ‘ಶ್ರೀನಿವಾಸ’ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿ ಯಾರು?
- ಭಾಮಿ, ಪವ್ರ – ಈ ಪದಗಳ ತದ್ವವ ರೂಪವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ತನ್ನ ನಡತೆಯಿಂದ ಈ ತರುಣ ಸುಭಜ್ಣನವರನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದನು – ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಪುರಂದರ ದಾಸರು ದುಜನರನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
- ಸವಜ್ಞನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳ ಸಾರಸ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 ಮೆಚ್ಚದಿರು ಪರಸತೀಯರಚ್ಚಿಯೋಳು ಬೇರೆಯದಿರು
 ತನ್ನ ನೋಡಲಿ ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಯು ಕರೆವುದೆ?
- ವೆಂಕಟಮಣನ ಖಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸುಭಜ್ಣನವರು ನಿಧರಿಸಿದರು?
- ಜಾಲಿಯ ಮರದ ನಿರಫಕತೆಯನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ಕೀರ್ತನನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ?
- ವೆಂಕಟಮಣನಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ತಾನು ಪಿಟೀಲನ್ನು ನುಡಿಸಿದುದು ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂಬ ಸುಭಜ್ಣನವರ ಆತ್ಮವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?
- ಅನ್ನದ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತು ಸವಜ್ಞನು ವಚನದಲ್ಲಿ ಸಾರಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಆಹಾರದ ಅಭಾವವು ವಿಶ್ವದ ಒಂದು ಜ್ಞಾಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆ. ಆಹಾರದ ಅಭಾವಕ್ಕಿರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕಲಾವಿಧ ಸುಭಜ್ಣನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದ್ವಂದ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರಿ.

ಚೆಳ್ಳಿತ್ತೀರಿ

ಚಲನಚಿತ್ರವು ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಧಾನ ಅವಿಷ್ಯಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿನೋತನವೂ ಜನಪ್ರಿಯವೂ ಆದ ಒಂದು ಕಲೆ. ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಇದು ಅತಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಒಂದು ಪ್ರಸಾರವಾಧ್ಯಮ. ವಿನೋತನ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ, ಅನುಪಮ ಕಲೆಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಕಲೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವ ಮನೋಭಾವ ಸಲ್ಲದು. ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ಆಸ್ತಾದಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವ ದೇಶಪ್ರೇಮ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬರಬೇಕು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿತೆರೆಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಚಲನಚಿತ್ರದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯದ ಜತೆಗೆ ಚಲನಚಿತ್ರದ ಹಾಡು ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಿನಿಮಾ ಒಂದರ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ಈ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಚಲನಚಿತ್ರದ ಪ್ರಧಾನ ಘಟಕಗಳಾದ ಬಿತ್ರುಕಥೆ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ಹಾಡು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಭಾಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಸಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಾದಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆಗಳು

- ಕಲೆ, ಶ್ರೀದೇ, ವಿಚ್ಛಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಪೂರಕ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಅಂತರಾಳ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ವರಚನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಭಾಷಾ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಆಜ್ಞಾಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ದೃಶ್ಯಮಾರ್ಧಮುಗಳಲ್ಲಿ ಚಲನಚಿತ್ರವು ಜನಪ್ರಿಯವೂ ಶಕ್ತಿಯುತವೂ ಆದ ಸಂವಹನ ಮಾರ್ಧಮು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಚಲನಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕಥೆ, ಬಿತ್ರುಕಥೆ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.
- ಮುದ್ರಣ ಮಾರ್ಧಮು, ದೃಶ್ಯ ಮಾರ್ಧಮು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಾಷಾ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಬಣಪ್ರದ ಲೈಲಂಡ

ಚಲನಚಿತ್ರವು ಇತರ ಸಮೂಹಮಾರ್ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಬೆಳ್ಳಿತೆರೆಯ ಅವಿಷ್ಯಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ಲೋಕವೇ ತೆರೆಯಿತು. ಚಲನಚಿತ್ರಲೋಕವು ಬಣ್ಣಗಳ ಮಾರ್ಯಾ ಪ್ರಪಂಚ. ಅಧ್ಯಾತ ಕಲ್ಲನೆಗಳ ದೃಶ್ಯವಿಷಯಾರ. ಇಲ್ಲಿ ಸೋಗಸು, ಸೋಬಗು ಎರಡೂ ಇವೆ. ಅಯಸ್ಯಾಂತದಂತೆ ತನ್ನತ್ವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅದು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಜನತೆಯನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮನೋರಂಜನಾ ಮಾರ್ಗಮಾರಿಗಳಿಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಯಾವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾರ್ಗಮದಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿವೆ. ಅದು ಧಾರ್ಯಾಗ್ರಹಣ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ - ಹಿಂಗೆ ಹಲವು ಕೌಶಲಗಳ ಅವಿಶ್ವಾಸದ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಅಕ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾರ್ಗಮಾರಿಗೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಲನಚಿತ್ರದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸದ ಜೊತೆಗೆ ಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಕೆಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗಳಣಿ ರಲ್ಲಿ ಘ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಲುವಿಯೇರ್‌ ಸೋದರರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಸಿನಿಮಾ ಹೊದ ಹೊದಲು ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಶಾಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅಮೇರಿಕಾದ ಡೇವಿಡ್ ವಾಕ್‌ ಗ್ರಿಫಿತ್‌ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಗಳಿಗೆ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ರೀಲಿಗೆ ತಂದರು. ಗಳಿಳಿರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ರೀಲುಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇದೇ ಗ್ರಿಫಿತ್‌ ರೂಪಿಸಿ ಚಲನಚಿತ್ರ ಜಗತ್ತಿನ ಹೊತ್ತು ಹೊದಲ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಿನಿಮಾ ತನ್ನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಜಗದಗಲಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂತು. ಆದರೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದ ಚಿತ್ರಗಳಿಲ್ಲವೂ ಮೂಕ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಕಿರುಚಿತ್ರಗಳೂ ಆಗಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ. ಕೆಲವು ಮೂಕ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಣ್ಣಾನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಸಂಗೀತ ನುಡಿಸುವ ರೂಧಿಯೂ ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಮಾತು ಬಂತು

ಸಿನಿಮಾವೇ ಬಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಹನ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತಾದರೂ ಮಾತಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅದು ಜನರನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿತ್ತು. ಗಣರಾಜ್ಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾತುಗಳು ಸೇರಿ ಮತ್ತೆಷ್ಟು ಜನಾಕಷ್ಟಣೆಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಅಮೇರಿಕಾದ 'ಜಾಜ್ ಸಿಂಗರ್' ಎಂಬ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರವು ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಟಾಕಿ ಚಿತ್ರವಾದುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತವೂ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮತ್ತೆಷ್ಟು ವೇರುಗನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿತು. ಗಣರಾಜ್ಯ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ತೆರೆಕಂಡ 'ಅಲ್ ಕ್ಲೋಟ್ ಅನ್' ದಿ ವೆಸ್ಟ್‌ನ್‌ಡ್ ಪ್ರೈಟ್' ಎಂಬ ಚಿತ್ರವು ಚಿತ್ರಪ್ರವರ್ಚನೆ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಮಾಣದ ಟಾಕಿ ಸಿನಿಮಾವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ರಷ್ಯ, ಜಪಾನ್, ಜರ್ಮನ್, ಬ್ರಿಟನ್, ಭಾರತ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಟಾಕಿ ಚಿತ್ರಗಳು ತೆರೆಗೆ ಬಂದು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಂತಿಕಾರೀ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನೂ ದ್ವಿಡಿದವು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಲನಚಿತ್ರ

ಗಣರಾಜ್ಯ ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಡುಂಡಿರಾಜ್ ಗೋವಿಂದ ಫಾಲ್ಕ್ ಅವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ 'ರಾಜಾಹರಿಶ್ವಂದ್' ಎಂಬ ಚಿತ್ರವೇ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಮಾಣದ ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಒಲವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಅವರು 'ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ್' ಫಿಲಂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಕ್ಷಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಮೂರಕ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಜಗತ್ತಿನ ಚಿತ್ರರಂಗದ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರರಂಗವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಮೇರು ಸಾಧನೆ ಇವರದ್ವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಚಿತ್ರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಗ್ರಾಹಿಗೆ 'ಫಾಲ್ಕ್ ಪ್ರಶ್ನೆ' ಯನ್ನು ಫಾಲ್ಕ್ ಯವರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಡಾ. ರಾಜ್ ಕುಮಾರ್ ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಗಳಿಸಿದ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅದೇ ಶತಮಾನದ ಇರಾನಿ 'ಅಲಂ ಆರಾ' ಎಂಬ ಟಾಕಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಗಣರಾಜ್ಯ ತಯಾರಿಸಿ, ಭಾರತದ ಚಿತ್ರಲೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಮಾತು ನೀಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಟಾಕಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಕಾರುಭಾರು ನಡೆಯಿತು. ಫಾಲ್ಕ್ ಯವರೂ ಕೆಲವಾರು ಟಾಕಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. ಸತ್ಯಜಿತ್ ರೇ 'ಪಢೇರ್' ಪಾಂಚಾಲಿ' ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗಕ್ಕೆ ಭಾರತವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಇಂದಿಗೂ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಚಲನಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿರುವ ಭಾರತ ವಿಶ್ವಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯತೀಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರರಂಗ ಬೆಳೆದು ಬರಲು ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿ. ಒಂದಧಂಡದಲ್ಲಿ ರಂಗ ಕಲಾವಿದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅಶಿಕ್ಯೋತ್ತಮೆ ಎಂದನಿಸಲಾರದು. ಸಿನೆಮಾದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸೇಳಿತವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಗುಬ್ಬಿ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯ ಕಲಾವಿದರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಸಿನೆಮಾ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒಲವನ್ನು ತೋಪ್ರದಿಸಿದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಖ್ಯಾತನಾಮರಾದ ಗುಬ್ಬಿ ವಿರಾಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಬೆಳ್ಳಾವೆ ನರಹರಿಶಾಸ್ತಿ, ಆರ್ ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್, ಹೊನ್ನೆಪ್ಪು ಭಾಗವತರ್ ಮೊದಲಾದವರು ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣಕರ್ತೆ ರಾದರು. ಸ್ವತಃ ಗುಬ್ಬಿ ವಿರಾಸತ್ತಿನವರೇ ಮೂರು ಮೂಕಿ, ನಾಲ್ಕು ಟಾಕೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೇನಪಿಸಬಹುದು.

ಇಂಥಾರಲ್ಲಿ ತೆರೆಕಂಡ ‘ಸತಿ ಸುಲೋಚನ’ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಟಾಕೆ ಚಿತ್ರ ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಹಾಡುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಆರ್. ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ ಸಂಗೀತ ಒದಗಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗದ ಮೊದಲ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕರೆಂದನಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ‘ಸತಿ ಸುಲೋಚನ’ ಕ್ಷಿಂತ ‘ಭಕ್ತ ಧ್ವನಿ’ ಎಂಬ ಟಾಕೆ ಚಿತ್ರ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ತಡವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದುದರಿಂದ ಟಾಕೆ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದ್ದಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗ ಇಂದು ನಿರೀಕ್ಷೆಗೂ ಏರಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಸಿನೆಮಾ, ಸಮಾಜದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳ ಪ್ರತಿಫಲನದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಸಿನೆಮಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಲೆ

ಸಿನೆಮಾ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದ್ದು ಚಿತ್ರತಯಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಹಂತ, ಎರಡನೆಯದ್ದು ಚಿತ್ರೀಕರಣದ ಹಂತ ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯದ್ದು ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಸಂಕಲನದ ಹಂತ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಪಕ, ಕತೆಗಾರ, ಸಂಭಾಷಣೆಕಾರ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶಕ ಸಾಕಾಗಿದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕ, ನಟವ್ಯಂದ, ಧಾರ್ಯಾಗ್ರಹಕ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ತಾಂತ್ರಿಕ ವರ್ಗದ ಘ್ರಣೆಗಳ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶನ, ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಸಂಕಲನ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಎಲ್ಲಿಂದ?

ಚಲನಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಗೆ ದೊಡ್ಡಮೊತ್ತದ ಬಂಡವಾಳ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಪಕನಿಂದಲೇ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆಂದನ್ನಬಹುದು. ಸಿನೆಮಾವಾಗಿಸಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಥೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು, ನಿರ್ಮಾಣಪಕನು ಅದನ್ನು ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ತರುವ ಯೋಜನೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಚಿತ್ರದ ಕಥೆಯನ್ನು ಆರಿಸುವುದರಿಂದ ತೊಡಗಿ ಚಿತ್ರ ತೆರೆಕಾಣವ ತನಕದ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವ ನಿರ್ಮಾಣಪಕ್ಷನು ಚಿತ್ರವಾಗಿಸಲು ಪೂರಕವಾದ ಕಥೆಯೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿದ ಕೊಡಲೇ ಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಸಿನೆಮಾ ಕಥೆ

ಚಲನಚಿತ್ರದ ಪರಮ ಉದ್ದೇಶ ಮನೋರಂಜನೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿನೆಮಾದ ಕಥೆಯ ಆಯ್ದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ದೇಶಭಕ್ತಿ, ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಣಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕರುಣೆ, ಮಮತೆ, ತಾಗ ಮೊದಲಾದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು - ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕತೆಯ ಆಯ್ದೆಯ ಸಂಧರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞಿಯ ಸದಾಶಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲ ಸೆಳಿತ ಕಥೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಸಿನೆಮಾದ ಕತೆ ಇಷ್ಟೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬ ಇತಿಹಾಸಿಗಳೇನಿಲ್ಲ. ಈನೂರು ಪುಟಗಳ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಲೇ ನಾಲ್ಕು ಪುಟದ ಕತೆಯಾಗಲೇ ಹನ್ನೆರಡು ರೀಲಿನ ಸಿನೆಮಾ ಆಗಬಹುದು. ಗೊರೂರು ರಾಮಾಷ್ಟ್ರಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ ‘ಬೂತಯ್ಯನ ಮಗ ಅಯ್ಯ’ ಎಂಬ ಸಣ್ಣಕತೆ ಎರಡೂವರೆಗಂಟೆಯ ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪಡೆದರೆ, ಕುವೆಂಪುರವರ ‘ಕಾನೂರು ಸುಭ್ರಮ್ಮ ಹೆಗ್ಡಡತಿ’ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿ ಎರಡೂಕಾಲು ಗಂಟೆಯ ಸಿನೆಮಾವಾಗಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಗೊಂಡಿತು. ಹೀಗಾಗೆ ಪುಟಗಳಿಗಿಂತ ಕಾದಂಬರಿ ಸಣ್ಣಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಅಳ, ವಿಸ್ತಾರಗಳು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರದ ಕಥೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಕೊಡಲೇ ನಿರ್ಮಾಣಪಕ್ಷನು ತನ್ನ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ನಿದೇಶಕನೊಬ್ಬನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕತೆಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲ ಪರಿಣತ ನಿದೇಶಕನನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವನ ಆದ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ನಿದೇಶಕ ಒಬ್ಬ ಸ್ವೇಜನಾತ್ಮಕ ಕಲಾತಂತ್ರ. ತನ್ನ ನಿದೇಶನದ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯವನ್ನಾಗಿಸುವ ಜಾಣ್ಯ ಅವನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರೀಕರಣದ ಮೊದಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಏಕೈಕೀಸುವ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಅವನಿಗಿದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ನಿಗೇಶ, ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಗುಣಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನಾಗಿ ಅರಿಯಬಲ್ಲ ಆತ ಆ ಮೂಲಕವೇ ಜೀವಂತ ಚಿತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಥಾ ಸ್ನಿಗೇಶಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬೆಳಕನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ದೃಶ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ದೃಶ್ಯಗಳ ಚಲನೆಯ ಕುರಿತಾದ ಅರಿವೂ ಅವನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರಕಥೆ

ಚಿಥೆಯನ್ನು ತರೆಯ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಾಗಿ, ದೃಶ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯುವುದೇ ಚಿತ್ರಕಥೆ. ಸಿನೆಮಾ ತಯಾರಿಸಲು ಅಯ್ಯಿಯಾದ ಕಥೆಗೆ ಸಾಹಿತಿಯೊಬ್ಬಿಂದ ಚಿತ್ರಕಥೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿದೇಶಕನೇ ಚಿತ್ರಕಥೆ ಬರೆದು ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬ ನುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಂದ ಬರೆಸುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ ಚಿತ್ರದ ಕಥೆಯ ‘ಸಿನಾರಿಯೋ’ ಎಂದರೆ ಕಥಾವಿವರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳು, ಪಾತ್ರಗಳು, ಕಾರ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ನಿದೇಶಣ್ಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವಂತೆ ಬರೆಯುವುದೇ ಸಿನಾರಿಯೋ ತಯಾರಿಕೆ. ಸಿನಾರಿಯೋ ಓದಿದರೆ ಸಮಗ್ರ ಕಥೆ ದೃಶ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಓಡಬೇಕು. ಅದು ಕಥೆಯ ಚಲನ ಚಿತ್ರದ ರೂಪಾಂತರ. ‘ಸಿನಾರಿಯೋ’ ತಯಾರಾದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರ ಕಥೆಯಾಗಿ ವಾಪಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನಾಗಿ, ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ, ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆತೆಯ ಮೂಲ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೃಶ್ಯದ ಪೂರ್ಣಮಾಹಿತಿ ಅಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಕಥೆ ದಸ್ತಿತೆಂದರೆ ನಿದೇಶಕ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿದೇಶಕನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಳವೂ ನೇರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರದ ನಿರೂಪಣೆ, ಪಾತ್ರಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಚಿತ್ರಣ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ಸಿನೆಮಾ ನಿದೇಶಬೇಕಾದ ಅನುಭವ, ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಬೇಕಾದವನು ನಿದೇಶಕನೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಚಿತ್ರಕಥೆ ನಿದೇಶಕನಿಂದಲೇ ರಚಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದ್ದು ನ್ಯಾಯವೂ ವಿಹಿತವೂ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಟಿಷ್ಠಿತ ಕಣಗಾಲ್, ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ, ದೊರ್ಕೆ-ಭಗವಾನ್, ಗಿರೀಶ್ ಕಾಸರವಳಿ, ಸುನಿಲ್ ಕುಮಾರ್ ದೇಸಾಯಿ ಮೊದಲಾದವರ ಚಿತ್ರಗಳು ಗೆಲ್ಲಲು ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಸಾಧಕ ಚಿತ್ರಕಥೆಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಕಥಾ ಲೇಖಕನಾಗಿ ನಿದೇಶಕ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ.

ಸಂಭಾಷಣೆ

ಕೆತೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಚಿತ್ರಕಥೆ, ಚಿತ್ರಕಥೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಕಥೆ ರೂಪಗೊಳ್ಳುವಾಗ ದೃಶ್ಯಗಳ ವಿವರ, ಪಾತ್ರಗಳ ಗುಣಸ್ಥಾವ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದರಿಂದ ಅಪ್ರಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮಾತುಗಳೇ ಚಲನ ಚಿತ್ರದ ಜೀವಾತ್ಮಕ. ಮಾತುರಹಿತವಾಗಿ ಸಿನೆಮಾ ಉದಯವಾಯಿತಾದರೂ ಮಾತು ಬಂದ ನಂತರ ಸಿನೆಮಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾತ ಪೂರ್ತಿಕಿರುತ್ತದೆ ಆಶಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧೃತ್ಯ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿಹಿತದ ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪ ಅವನ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮೂಡಿಬರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಥವಾಗುವಂತಹ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ತನ್ನ ಯನಾಗಿ ಜಿತ್ತುದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಜಿತ್ತುಕಢಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಾಹಿತಿಯೇ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕ್ರಮ ಹೆಚ್ಚು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈಗೇಗ ನಿದೇಶಕನೇ ಜಿತ್ತುಕಢಿ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಧೃತ್ಯಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತುಗಳು ಕುವಿಗೆ ಆಕರ್ಷಕ. ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದಲೇ ಗೆದ್ದ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಅನೇಕ ಜಿತ್ತುಗಳು ನಮ್ಮೆದುರಿಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅದರ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ. ಚಪ್ಪಣಿ, ಶಿಶ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೇತುವಾಗುವ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೂಡಾ ಸಿನೆಮಾದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ಹಾಡುಗಳು – ಸಂಗೀತ

ಹಾಡುಗಳು ಸಿನೆಮಾದ ಜೀವಾಳ. ಹಾಡುಗಳಿಲ್ಲದೆಯೂ ಜಿತ್ರ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬಹುದು. ಅದರೆ ಚಲನಚಿತ್ರ ಗೀತೆ ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರವು ಸಿನೆಮಾವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಣೀಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಎಮ್ಮೋ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಇಂದಿಗೆ ಹಳೆಯದ್ವಾಗಿದ್ದರೂ ಹಾಡುಗಳ ಮುಖಾಂತರವೇ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿವೆ. ಚಲನಚಿತ್ರ ಗೀತೆ, ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದೇನಿಸುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂದು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಅರಂಭ ಕಾಲದ ಸಿನೆಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸುವ ಕಲಾವಿದರೇ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಾಟಕಗಳಿಂದಲೇ ಸಿನೆಮಾ ಪ್ರೇರಿತವಾದುದರಿಂದ ನಾಟಕದ ಪದ್ದಗಳೇ ಸಿನೆಮಾದ ಹಾಡುಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣದ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ಜಿತ್ತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕ ಬಳಸಿ, ಕ್ಷಾಮರಾದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾದ್ಯಗೋಪಿಯೂ ಸಾಗಿ ಮುದ್ರಣವಾಗಬೇಕಿತ್ತು.

ನಿಮಾಂಪಕ, ನಿದೇಶಕ, ಸಂಗೀತ ನಿದೇಶಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ, ಜಿತ್ತುದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದ ಗೀತೆಗಳು ಯಾವ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಕರೆಗೆ ಪೂರ್ಕವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಗೀತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ, ಸಾಹಿತಿಯಿಂದ ಹಾಡನ್ನು ಬರೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗೀತೆಗಳು ಬರುವ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ನಿದೇಶಕ ವಿವರಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಾಡಿನ ಭಾವಾರ್ಥ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಸಲಹೆಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಡು ರಚನೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಹಾಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಂಗೀತ ನಿದೇಶಕ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರೆ ಈಗ ಎಲ್ಲವೂ ಟ್ರೂಪ್ ಸಿಸ್ಟಮ್. ಸಂಗೀತ ನಿದೇಶಕ ಟ್ರೂಪ್ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತಿ ಹಾಡು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿ ಬೇರೊಬ್ಬ ಗಾಯಕರಿಂದ ಹಾಡಿಸಿ ತದನಂತರ ಹಾಡಿನ ಜಿತ್ತೀಕರಣ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಭಾಯಾಗ್ರಹಣ

ಸಿನೆಮಾದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಯಾಗ್ರಹಣವೂ ಬಂದು. ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಆಕಷಣ್ಯೇಯವಾಗಿ ಸೇರಿಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ಭಾಯಾಗ್ರಹಣದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಹಾದಿನ ಚಿತ್ರೀಕರಣವಾಗಿರಲಿ, ಷೈಟ್, ಜೇಸಿಂಗ್ ದೃಶ್ಯಾವಳಿ ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ತನ್ನ ಚಾಣಾಕ್ವತನದ, ಅಧ್ಯತ ಕಲ್ಪನೆಯ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹಿಡಿಯುವ ಭಾಯಾಗ್ರಹಣತಂತ್ರ ನಿಜಕ್ಕೂ ಚಿತ್ರದ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಬೆಸ್ನೆಲುಭಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಬಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಭಾಯಾಗ್ರಹಕನಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಷ್ಟೆ. ಕಥೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ನಿದೇಶಕನ ಕನಸನ್ನು ಚಿತ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಭಾಯಾಗ್ರಹಕನ ಪಾತ್ರ, ಅತಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವನು ಬರೀ ತಂತ್ರಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನದಿಂದ ಸುಂದರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಅವನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಲೆನ್ಸ್ ಬೆಳಕು (ಲೈಟಿಂಗ್) ಇವುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಶಾರ್ಕೋಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಬಳಸುವ ತಂತ್ರಗಳು ಅವನಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಅಭಿನಯ

ಕಲಾವಿದರ ಆಯ್ದುಗೆ ಕಥೆಯೇ ಬಂಡವಾಳ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿದೇಶಕ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಾಯಕ, ನಾಯಿಕೆ, ಬಳನಾಯಕ, ಪ್ರೋಫೆಕ್ಟ ಕಲಾವಿದರು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಆರಿಸುವ ಹೊಣೆ ನಿದೇಶಕನಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯ-ಕರಿಯ ಕಲಾವಿದರು ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅಭಿನಯವನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬಂದು ಮೀಂಚಿಹೋಗುವ ಪಾತ್ರವಾದರೂ ಕೇವಲ ಅಭಿನಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಮನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಥಾನ ಅಥವಾ ಪ್ರೋಫೆಕ್ಟ ಪಾತ್ರ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜೀವ ತುಂಬುವ ಕಲಾವಿದನು ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅಂಗಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಸಾತ್ತಿಕ, ಆಹಾರ್ಯ ಎಂಬೀ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬಲ್ಲ ಕೌಶಲ ಅವನಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಶೃಂಗಾರ, ಹಾಸ್ಯ, ಕರುಣಾ ಮೌದಲಾದ ನವರಸಗಳ ಸ್ಥಾಯಿ, ಸಂಚಾರೀ ಮನೋಭಾವಗಳು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ, ಸ್ವೇಜವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ತನ್ನಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಏನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾನೋ ಅದನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳಿಯ ನಟನು ನಿದೇಶಕನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ನಟಿಸಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿದೇಶಕನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುವುದೋ, ಒರಟಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದೋ ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂಥದ್ದು ಅಲ್ಲ.

ಸಿನೆಮಾದ ಗೆಲುವು ಅಥವಾ ಸೋಲು ನಟನೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅಭಿನಯ ಸೋರಗಿದರೆ ನಿದೇಶಕರ ಕಲ್ಪನೆ, ಭಾಯಾಗ್ರಹಕನ ಕೈಚೆಳಕಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೋತುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಇಂದು ಅಭಿನಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಅನೇಕ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ನಟನೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದವರಿಗೆ ಅದು ಚೇತೋಹಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ವೇಷಭಾಷಣ, ಮೇಕಪ್ರೋ ...

ಅನೇಕ ವಿಭಾಗಗಳು, ಅನೇಕ ಪರಿಣತರು ಸೇರಿದರೇ ಸಿನೆಮಾ ಆಗುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಹಂತದಲ್ಲಿ ಯೋಜಿತ ಕಾಯ್ದ ನಿವಬಹಣಿಯಾಗಬೇಕು. ನಟ, ನಟಿಯರ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ವೇಷಭಾಷಣ, ಕೇಶವಿನ್ಯಾಸ, ವಣಾಂಲಂಕಾರ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಗೆ ಅಯಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಜಾಗಿರುವವರು ಇರಬೇಕು. ಅರಮನೆ, ಸಫಾಂಗಣ, ದೇವಲೋಕ, ಸುನಾಮಿ, ಭೂಕಂಪ ಹಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೇಟ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ರೂಪಿಸಿಕೊಡುವ ಕಲಾನಿದೇಶಕರಿಂದಲೂ ಸ್ಯಾತ್ ನಿದೇಶಕ, ಸಾಹಸ ಸಂಯೋಜಕ, ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ, ಸಾಂಘಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಫಲವಾಗಿಯೂ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮೂಡಿಬಿಂತುದ್ದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸಂಕಲನ

ಇದು ಸಿನೆಮಾ ತಯಾರಿಕೆಯ ಕೊನೆಯ ಹಂತ. ಸಿನೆಮಾ ಮೊದಲೇ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕಲೆಯಾದುದರಿಂದ, ಯಾವುದೋ ಧೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಯಾವುದೋ ರೀಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಚಿತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡವಾಗಿರುವ ಭಾಗಗಳಿಧ್ಯಾರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದುದನ್ನು ಕಳಿಗೆ, ಸ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಿನೆಮಾವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಹೊಣಿಗಾರಿಕೆ ಸಂಕಲನಕಾರನ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಥಿಯೇಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮರುಮುದ್ರೆ (ಸಂಕಲನ) ಕಾಯ್ದವಾಗುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ ಫಿಲಂಗಳಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೊಂಡು ಸೆನ್ಸರ್ ಮಂಡಳಿಯ ಅಹಂತಾಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಥಿಯೇಟರುಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

(ಸಂಗ್ರಹ)

ವಿಶದೀಕರಣ

ಲೂಯೀ ಸೋದರರು : ಘ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಸಹೋದರರಾದ ಲೂಯೀ ಲುಮಿಯೀರ್ ಮತ್ತು ಆಗ್ಸೋ ಲುಮಿಯೀರ್ ಗಲಣಿರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ‘ಎಟ್ರೀನ್ ಎಂಟರಿಂಗ್ ದ ಸ್ಟೇಶನ್’ ಎಂಬ ಚಿತ್ರಪು ಸಿನಿಮಾ ಲೋಕದ ಪ್ರಥಮ ಚಿತ್ರ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ‘ಲಂಚ್ ಅವರ್ ಎಟ್ ದ ಲೂಮಿಯೀರ್ ಫೇಕ್ಟರ್’ ಹಾಗೂ ‘ಸಲೋನ್ ಇಂಡಿಯನ್’ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಇವರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಾಸ್ಯತೆ ಸಿಗದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ಚಲನಚಿತ್ರಪೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಡೇವಿಡ್ ವಾಕೋ ಗ್ರಫಿತ್ : ಅಮೇರಿಕಾದ ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣವರೆ.

ಪ್ರೊಟ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಖ್ಯಾತಿ ಇವನಿಗಿದೆ.

ದಾದಾ ಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕ್ : ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ದಾದಾ ಸಾಹೇಬ್ ಡುಂಡಿರಾಜ್ ಗೋವಿಂದ ಫಾಲ್ಕ್ ಪಾರ್ಚ್‌ವಸ್ತು ಇಲಾಬೆಯಲ್ಲಿ ಥಾಯಾಗ್ರಹಕರಾಗಿ ದುಡಿದು, ಚಿತ್ರರಂಗದ ಆಕರ್ಷಣಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅದರ ಕುರಿತು ಅನುಭವ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಲಂಡನ್‌ಗೆ ತೆರಳಿದ್ದರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ್ ಫಿಲಂ ಸಂಸ್ಕೃತಪಿಸಿ, ರಾಜಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮ, ಕಾಳಿಮದಣ್ಣ, ಸತಿ ಸುಲೋಚನಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ಇಟ್ ಮೂಕಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದರು. ಗ್ರಾಮರಲ್ಲಿ ‘ಸೇತುಬಂಧನ್» ವೊದಲೆಗ್ಗೂಂಡು ಹಲವು ಟಾಕೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ತಯಾರಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಭಾರತೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪುಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು.

ಚಿತ್ರಿಕೆ

: ಧೃತ್ಯ ಚಿತ್ರೀಕರಣದ ತುಣುಕುಗಳು. ಇವನ್ನು ಶೋಟ್ಸ್ (shots) ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಿತ್ರಿಕೆಯು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಧೃತ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು ಸಂಕಲನದ ವೇಳೆ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಿಕೆಯು ಜೋಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಮೂಕಿ ಚಿತ್ರಗಳು

: ಚಲನಚಿತ್ರದ ಆರಂಭದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಚಿತ್ರಗಳಿಲ್ಲವೂ ಮೂಕಿ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕಥೆಯ ಸ್ನಿಫೆಶಗಳನ್ನು, ಧೃತ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಪರಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾತ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾತಾತಕತೆಯನ್ನು ಅವುಗಳ ಹಾವಭಾವಗಳೆಂದ ಅಥವ್ಯಾಸಿಕೊಳ್ಳು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಚಾಲೀಂಬಾಣಿನ್‌ನ ಅಭಿನಯದ ಮೂಕಿ ಚಿತ್ರಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಬಹುದು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗದ ಬೆಳೆವಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕರಂಗಭೂಮಿಯ ಪಾತ್ರವೇನು?
- ಒಬ್ಬ ನಿದೇಶಕನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಅಹಂತೆಗಳು ಯಾವುವು?
- ಸಿನಾರಿಯೋ, ಚಿತ್ರಕಥೆ-ಇವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ಚಿತ್ರಕಥೆಯು ನಿದೇಶಕನಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆ?

ಚೆಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಇಂಟರ್‌ನೇಟ್ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ ಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕೆ ಮೂಕಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರಿ.
 - ಒಂದು ಚಲನಚಿತ್ರದ ಯಶಸ್ವಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಪಾತ್ರವೇನೆಂಬುದನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಿರಿ.
 - ಚಿತ್ರಕಥೆ
 - ಸಂಭಾಷಣೆ
 - ಸುಂದರ ಭಾಯಾಗ್ರಹಣದಿಂದ ಮನಸೆಳಿದ ಚಿತ್ರವೋಂದರ ಭಾಯಾಗ್ರಹಣ ಕೌಶಲದ ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 - ಚಲನಚಿತ್ರ ನಟನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಕ್ರೀಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೀವು ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತಿಯ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೂನಾದ ಚಲನಚಿತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸ್ವವಿರಾಗಳನ್ನು ಲಗೊಂಡ ಅಜ್ಞ ಯೋಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ଭାଷାଭାସ

- ಕೆಳಗಿನ ಗದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷಿಕ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರ.

ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ರಸಾಬಿನಯ ಒಹಳೆ ಸುಲಭವೆಂದೂ ಕಡಿಮೆ ವಗ್ರದ್ದಂದೂ ಕೆಲವರು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಳ್ಳಿದಿರುವನು. ಉದಾತ್ತ ನಾಯಕನ ಪಾತ್ರ ಅಭಿನಯಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವಿಯ ಪಾತ್ರ ಅಭಿನಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಹಾಸ್ಯಾಭಿನಯಕಾರ ಪಾರ ಅನುಭವಿಯಾಗಿರೇಕು. ಲೋಕದ ನಡತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲುವನಾಗಿರಬೇಕು.

ଓক্টোব্র

ಸಿನಿಮಾ ಸಿನಿಮಾ

- ಜಿ.ಆರ್. ಸತ್ಯಲಿಂಗರಾಜು

చలనచిత్ర నిదేశన కలీ – జీతన్ రామరావ్

ಹೆಚ್ಚಿನ ಛದಗೆ

ಕನಾಡ ಕಲಾವಿದರು - ಅ.ನ.ಕೃ.

గుబ్బి కంపెని – సింధువళ్లి, అనంతమాత్రిక

ಆಂದರೂ ಎಂದರೂ...

ಅರ್ಥ. ಎನ್. ಜಯಗೋಪಾಲ್

ಜನಮಾನಸವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಚಲನಚಿತ್ರಗೀತೆಯು ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಚಲನಚಿತ್ರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾಗುವ ಇಂತಹ ಹಾಡುಗಳು ಸಿನೆಮಾದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ. ನಾಡುನುಡಿಯ ಚಿಂತನೆ, ಸಮಾಜವಿಮರ್ಶೆ, ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ, ಸೈಹ, ಬಾಂಧವ್ಯ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ ಹಿಂಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಇವುಗಳು ಜನರ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿವೆ. ‘ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ತನ್ನಿಂದಾಗದು ಎಂದು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕೂತರೆ ಕಾರ್ಯಸಾಗದು’ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವ ಈ ಗೀತೆ ಮನಮುಟ್ಟಿತದೆ.

ಆಗದು ಎಂದು.... ಕೈಲಾಗದು ಎಂದು
 ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತರೆ ಸಾಗದು ಕೆಲಸವು ಮುಂದೆ
 ಸಾಗದು ಕೆಲಸವು ಮುಂದೆ

ಮನಸೊಂದಿದ್ದರೆ ಮಾರ್ಗವು ಉಂಟು
 ಕೆಂಪಿದೆ ಇರಬೇಕೆಂದು | ಕೆಂಪಿದೆ ಇರಬೇಕೆಂದೆಂದು

ಕೈತಲಾಗದು ಕಗಲ್ಲೆಂದು ಎದೆಗುಂದಿದ್ದರೆ ಶಿಲ್ಪಿ
 ಆಗುತ್ತಿತ್ತೇ ಕಲಿಗಳ ಬೀಡು, ಗೊಮ್ಮೆತೆಶನ ನೆಲೆಬೀಡು
 ಬೇಲೂರು, ಹಳೆಬೀಡು | ಬೇಲೂರು, ಹಳೆಬೀಡು

ಕಾವೇರಿಯನು ಹರಿಯಲು ಬಿಟ್ಟು
 ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಶ್ರಮಪಡದಿದ್ದರೇ
 ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯ ಕಟ್ಟಿದಿದ್ದರೇ
 ಬಂಗಾರ ಬೆಳೆವ ಹೊನ್ನಾಡು... ಅಹ
 ಬಂಗಾರ ಬೆಳೆವ ಹೊನ್ನಾಡು...
 ಆಗುತ್ತಿತ್ತೇ ಈ ನಾಡು ಕನ್ನಡ ಸಿರಿನಾಡು
 ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಿರಿನಾಡು

ಕೈಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯ್ ಮೊಸರೆಂಬ
 ಹಿರಿಯರ ಅನುಭವ ಸತ್ಯ | ಇದ ನೆನಪಿಡಬೇಕು ನಿತ್ಯ
 ದುಡಿಮೆಯ ನಂಬಿ ಬದುಕು | ಅದರಲೆ ದೇವರ ಹುಡುಕು
 ಬಾಳಲೆ ಬರುವುದು ಬೆಳಕು,
 ನಮ್ಮ ಬಾಳಲೆ ಬರುವುದು ಬೆಳಕು

ಆರ್.ಎನ್. ಜಯಗೋಪಾಲ್

ಇವರು ಖ್ಯಾತ ಚಲನಚಿತ್ರ ಸಾಹಿತಿ, ಕೇತೆರಚನಕಾರ. ಹಲವು ಸಿನೇಮಾಗಳಿಗೆ ಹಾಡು ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕೇತ್ತಿರು ಇವರದ್ದು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅರಂಭಕಾಲದ ಮೇರು ನಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ನಾಗೇಂದ್ರಾಯರ ಪ್ರತ್ರ. ಖ್ಯಾತ ನಟ ಆರ್.ಎನ್. ಸುದರ್ಶನ್ ಇವರ ಸಹೋದರ. ಆರ್.ಎನ್.

ಜಯಗೋಪಾಲ್ ಸುಮಾರು ೧೫೦ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆ, ೧೬೦೦ರಷ್ಟು ಚಿತ್ರಗಳೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ೩೦ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಬಾಳೊಂದು ಭಾವಗೀತೆ’ ಇವರ ಕವಿತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ಸೌಂಡ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಒದಿದ್ದ ಇವರು ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಶಬ್ದ ಗ್ರಾಹಕರಾಗಿ ಕೂಡ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿರುವರು. ಕನ್ನಡನಾಡು, ನುಡಿಯ ಮೇಲೆ ಇವರ ಕಾಳಜಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದುದು ಗ್ರಾಹಿತಲ್ಲಿ ‘ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ವಿನೋದ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಅರಂಭಿಸಿ ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಕೇತ್ತಿರು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಾತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಈ ಚಲನಚಿತ್ರಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಆಶಯದ ಕುರಿತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಚಲನಚಿತ್ರದ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಹಾಡುಗಳು ಎಷ್ಟರೂ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಧೃಷ್ಟಂತಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶದಪಡಿಸಿರಿ.
- ‘ಬಂಗಾರದ ಮನುಷ್ಯ’ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡು ಬರುವ ಸನ್ನಿಹಿತ ಯಾವುದು? ಹಾಡು ಸನ್ನಿಹಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆಯೇ? ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ಒಂದು ಚಿತ್ರಗೀತೆ ಉಳಿದ ಕವಿತೆಗಳಿಗಿಂತ ಬೇಗನೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ’ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಕಿರುಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.
- ಗಾದೆಮಾತು, ನಾಣ್ಯಾದಿಗಳು, ಹಾಡಿನ ಆಶಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರೂ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಾಡಿನ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶದಪಡಿಸಿರಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಒದಿಗೆ

ಹಾಡು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಮಯ – ಆರ್.ಎಲ್. ಮಣಿಕಾಂತ್

ಒರತಯ್ಯನ ವರಗ ಅರಣ್ಯ

ಡಿ.ಎನ್. ಸುರೇಶ್

ಚಲನಚಿತ್ರದ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು ಚಿತ್ರಕಥೆ. ಸಿನೆಮಾಕ್ಯಾಗಿಯೇ ಚಿತ್ರಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಶೈಷ್ಟ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಿನೆಮಾಕ್ಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಥೆಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು – ಈ ಎರಡೂ ವಿಧಾನಗಳು ಚಲನಚಿತ್ರ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾಲ್ಯಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಕಥೆಯೊಂದು ಚಿತ್ರಕಥೆಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಸಾಹಿತಿ ಅಥವಾ ನಿದೇಶಕ ಬಹಳಷ್ಟು ವಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು. ಕಥೆ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಮೂಡಿಬರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಿಂದಲೇ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಚಿಂತಿಸಿ ಇವರು ಚಿತ್ರಕಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿರಲಿ, ಸಣ್ಣಕತೆಯಾಗಿರಲಿ, ನಿದೇಶಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿಂದು ಚಿತ್ರಕಥೆಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡು ವಿಶಿಷ್ಟ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಸಿನೆಮಾವಾಗಿ ಜನಮಾನಸವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರಹವು ವಿಶದಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರು ಬರೆದ ಸಣ್ಣಕತೆಯೊಂದು ನಿದೇಶಕ ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರ ಜಾಸ್ತಿಯಿಂದ ಅನುಪಮ ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಬಗೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

‘ಒತಯ್ಯನ ಮಗ ಅಯ್ಯ’ ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರ ಒಂದು ಕತೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಿನೆಮಾ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೋದಾಗ ಸ್ವಯಂ ಗೊರೂರರೇ ಅಂಥಾದ್ದೊಂದು ತೀರಾ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಕತೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಆದರೆ ನಿದೇಶಕ ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರಿಗೆ ಆ ಕಥೆ, ಆ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಪರಿಸರವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಆಪ್ಯಾಯವಾನವಾದಿತ್ತಂದು ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವನೆನಿಸಲು, ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳೂ ಸಹ ಕಾರಣವಾಗಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು. ಈ ಜೀವನಾನುಭವದಿಂದ ಒತಯ್ಯನನ್ನು ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಜೀವಂತವಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಮೊದ್ದ ಕ್ಯಾನೋವಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಅದ್ದುತವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಆ ಚಿತ್ರ ಕಂಡ ಗೊರೂರರು, ತನ್ನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿದ್ದವು ಎಂದು ತನಗೆ ಅನಿಸಿರಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಜ್ಞರಿ ಪಟ್ಟಿದರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಿದೇಶಕರು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಕಥೆ ಎನ್ನುವಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಥೆಯ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಒತಯ್ಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ವ್ರತವೆಂಬಂತೆ, ಯಜ್ಞವೆಂಬಂತೆ, ತಪಸ್ಸ ಎಂಬಂತೆ ಆವಾಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ ಆ ಕುಗ್ಗಾಮು, ಆ ಮುಗ್ಗ -ಕ್ಕುದ್ದ ಪಾತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಲೇಖಕರು ಕಂಡು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರಿಸಿದಷ್ಟೇ

ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ದಕ್ಕಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಬೂತಯ್ಯನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ನಟ ಎಂ.ಪಿ. ಶಂಕರ್ ಅವರ ಆಯ್ದು ಅವರನ್ನು ಕೆಂಡೇ ಲೇಬಿಕರು ಬೂತಯ್ಯನ ಸ್ನಾನ ಸ್ಥಳಿಸಿದರೇನೋ ಎಂಬಂತ್ತು. ಅಯ್ಯವಿನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಲೋಕೇಶರನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ತಮ್ಮ ಅಪಾರ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮೇರಿದರು. ಅಯ್ಯವಿನಂತಹ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ವೈಭವೀಕರಿಸದಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ತರಲು ಬಹುಶಃ None other than Lokesh ಎಂದು ಅವರು ಕ್ಕೆಗೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರ ಅವರ ಜಾಣಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಗುಳ್ಳನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ರೊಮ್ಮೆಂಟಿಕ್ ಟಚ್ ನೀಡಿ

“ನಾಗರಹಾವು” ಬಿತ್ತುದ ನಂತರ ಆಗತಾನೇ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಏರುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವಧನ್ ನೋರನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿ ಆ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ‘ಶ್ಯಂಗ್ರಿ ಯಂಗ್ ಮ್ಯಾನ್’ ರೂಪ ನೀಡಿದರು. ಅಯ್ಯವಿನ ಪತ್ರಿಯಾಗಿ ಎಲ್.ಎ. ಶಾರದ, ವಿಷ್ಣುವಧನ್ ನೋನ ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಭವಾನಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಪಫಾಡಮೇನ್ ತೆಗೆಯುವ ಟಾಸ್ಕ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಆಗಿ ಮೇರಿದರು.

ಸಹಜಾಭಿನಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಾದ ತಲಗೇರಿ ವೆಂಕಟರಾಯರು ‘ವಂಶವ್ಯಕ್ತ’ ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿವಾಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರದ ಸಾವಿನ ಸನ್ನಿಹೇಶ, ಅದರಿಂದ ಇಡೀ ಕಢಿಗೆ ಒದಗಿ ಬರುವ ಮಹತ್ವದ ತಿರುವು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಆಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಎಚ್ಚರ, ಉಂಟಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿ ಕಣ್ಣೇರಿಟ್ಟು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಈ ಶವಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಾಂತ್ರಾಸ್ಟ ಆಗಿ ಬೂತಯ್ಯನ ಶವವನ್ನು ಅಯ್ಯ ಪಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ದೃಶ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ನಿದೇಶಕರು ಎಂದೂ ಮಾತಿನ ಮೋರೆಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂಲ ಲೇಬಿಕರ ಆಶಯ ಬಿತ್ತುಕಢಿಯ ಮೂಲಕ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟ್ ಆಗಿ ಆ ಸನ್ನಿಹೇಶಗಳೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತವೆ. ಅದು ಬಿತ್ತುದ ಹಿರಿಮೆ.

ತೆರೆಗೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೂ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ನಿದೇಶಕರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಕಢಿಯ, ಪಾತ್ರಗಳ ನಡುವೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾದಾತ್ಯಭಾವ ಮೂಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳ ನೋಟು, ನಲಿವು, ಕಡ್ಡೀರು ಸಂತೋಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

କଥୀରୁ ଆଶ୍ରଯଦ ପୂର୍ଣ୍ଣତାଗାଗି ଅନ୍ତିମ କାଳକୁ ଲଭ୍ୟ ଦିନ ଏଲ୍ଲ
ତାଙ୍କୁ କତେଗଛନ୍ତି ପରିଣାମ କାରିଯାଗି ବଳିଶିକୋଳ୍ପଳାଗିଦେ. ଚିତ୍ରଦ ହୈଲ୍ୟେଟ୍
ଏନ୍ସିସ୍ପେଷନ୍, ବୌକିଯ ଆକ୍ଷିତ ଦୃଶ୍ୟ, ପ୍ରଧାନ ଦୃଶ୍ୟ, ତଥା ଏରତା ସନ୍ମିଵେଶଗଛଲି
ଲୋକେଶ୍ବର ମୁତ୍ତୁ ଏଫ୍ସ୍‌ପଥର ନରିବ୍ୟାରନ୍ତି ବଳିଶିକୋଳ୍ପଳ ଜାଣ୍ଠୀ ଚିତ୍ରକଣ୍ଠନ୍ତି
ଶୈଷ୍ଟତୀଯତ୍କ କୋଣଦୋଯୁତ୍ତିଦେ. ଜିକ୍ଷାମୁଗଳାରୁ ଜିଲ୍ଲେଟ୍ କଳାପୁରବେଂବ ପୁଣ୍ଡି
ହଳ୍ଳିଯ ଲୀ ଚିତ୍ରକୁଗି ଅତ୍ୟନ୍ତ ନେଜିବାଗି କାଣିବ ମନେଯ ସେଟ୍ ହାକଲାଗିଥିବୁ.
ଅଦ୍ୱୟାରିଯ ଚିତ୍ରବେଂଦରେ କେବଳ ଅରମନେଯ ସେଟ୍ ହାକୁପୁଦଲୁ. ହଳ୍ଳିଯ
ମନେଯ ନ୍ତି ନିମ୍ନାସିଯାର ଚିତ୍ରକୋଣଦୁ ଅଦ୍ୱୟାତ ଅଛ୍ଵାରିଯ ଶ୍ରୀମଂତିକେ
ତଂଦୁକୋବହୁଦୁ.

ಬೂತಯ್ನನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರೆಂದೂ ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಕೂಡಿ ಬಾಳಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖ ಎಂದು ಯಾವ ಪಾತ್ರದ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಮಾನವೀಯ ಪರಮ ಲೋಭಿಯಿಬ್ಬನ ಹಾಗೂ ಆತನ ಮಗನ ಬದುಕಿನ ಮತ್ತು ಅದೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಿತ್ಯಂತರಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ನಮ್ಮೆದುರು ನಿಲಿಟ್ಟುವಾಗಿ ಬಿಜ್ಞಿದುತ್ತಾ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಬದುಕುತ್ತಾ ನಗುತ್ತಾ ನಲಿಯುತ್ತಾ ಅಳುತ್ತಾ ಇದ್ದವಷ್ಟೇ! ಆದರೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದ ಸಿನೆಮಾ. ಅದು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು ನೋಡುಗರ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಎದೆಯನ್ನೂ ತಟ್ಟಿದವು. ಹಾಗೆಂದೇ ‘ಬೂತಯ್ನನ ಮಗ ಅಯ್ಯ’ ಕೇವಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನ ಎಂದಿಗೂ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗದ, ಅವಿಸ್ಕರಣೀಯ ಅನುಭವದ ಸಿನೆಮಾ ಆಗಿದೆ.

ಕೇವಲ ನಾಯಕ ನಟರನ್ನು ಮಾತ್ರ ವೈಭವೀಕರಿಸಿ, ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕೃಪಿಕೆಬರ್ಹಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಿಡುವ ದುಬ್ಬಲ ಚಾಳಿಯ ನಿದೇಶಕರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರವನ್ನು, ಅದರ ಪೂಟೇಜ್‌ ಪನೇ ಇರಲಿ, ಜನ ಮರೆಯದಂತೆ ಪರಫೇಕ್‌ ಪ್ರೋಕೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಉಪಿಂದು ಕಾಯಿಗಾಗಿ ಪರದಾಡುವ ಲೋಕನಾಥ್ ಪಾತ್ರ ನೇನಪಿದೆಯೇ? ದಿನೇಶ್ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರ “ಪುಲ್‌ ಮೀಲ್ಸ್” ಪ್ರಸಂಗ ನೇನಪಿದೆಯೇ? ಒಂದು ಹಡೆಂಟಿಟಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡ ನೀಗೆಲ್ಲ ಜಾನಿ, ಕೆಕ್ಕಿಗಾರ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಉದ್ದಾರವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಲಾಯರ್ ಪಾತ್ರದ ಯೂನಿವಾರ್ಸ್ ಹನುಮಂತಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮರೆತ್ತಿದ್ದೀರಾ? ಈ ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಸಿನೆಮಾ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣ ವಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿತು. ಜನ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಚಿತ್ರದ ನಾಯಕನು ದ್ವೇಷದ ದಳ್ಳಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ನಿದೇಶಕರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿನ ಎಚ್ಚರವಿದೆಯಲ್ಲ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಚಿತ್ರ ಒಂದಿಂಬಿನಷ್ಟು ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಸಂದೇಶ (Negative Suggestion) ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಮಚ್ಚಿ ಲಾಂಗುಗಳ ಸೇಡು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕಾರಗಳ ಜಿತೆವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟರ ನಡುವೆ ಅಪಾರ ವೆಚ್ಚದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಸಿನೆಮಾ ಆಗಿದ್ದ ಈ ಚಿತ್ರ ರಂಜಿಸುವ ನೀಟಿನಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡಬಹುದಾದ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇದು ಮೇಲ್ಪುಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರವಾಹದ ಸ್ನಿವೇಶಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಚಿತ್ರರಂಗ ಬೆರಗಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದೇ ಬೂತಯ್ದು ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಇತರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಡಿ ಬಂದನಾದರೂ ಆ ಆವಶಯಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ಜಿ.ಕೆ. ವೆಂಕಟೇಶ್‌ರ ಸಂಗೀತ ಇಡೀ ಸಿನೆಮಾದ ಮೂಡೊ ಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿತ್ತು. “ಮಲೆನಾಡ ಹೆಣ್ಣಿ ಮೈ ಬಣ್ಣಿ” ಗೀತೆ ಇಂದಿಗೂ ಜನಪ್ರಿಯ. ಮದುವೆ ಸ್ನಿವೇಶದ ಸೋಭಾನೆ ಹಾಡು, ಜಾತ್ಯೇಯ ಸ್ನಿವೇಶದ ಮಾರಮ್ಮನ ಹಾಡು, “ವಿರಸವೆಂಬ ವಿಷಕೆ.....” ಎಂದು ಜಿ.ಕೆ.ವಿ. ಅವರೇ ಹಾಡಿದ ಹಾಡು, ಎಲ್ಲವೂ ಸಿನೆಮಾದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿವೆ. ತಪ್ಪದೇ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಈ ಚಿತ್ರದ ಸಿನೆಮಾಚೋಗ್ರಫಿ. ಡಿ.ವಿ. ರಾಜಾರಾಮ್‌ರವರು ಅತ್ಯಂತ ಕರಿಣ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದ ಚಿತ್ರವಿದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಚಲನ ಚಿತ್ರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕವ್ತಾದ ಭಾಯಾಗ್ರಹಣದ ಚಿತ್ರವೆಂದೆನಿಸಿತು.

ಅಷ್ಟ ದೊಡ್ಡ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ ಬೇರೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಕಾಣೆ. ಅದೊಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಅದೊಂದು magnum opus, ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರು ನೀಡಿದ ಏಕೈಕ Directors Film.

ಡಿ.ಎನ್. ಮರೇಶ್

ಡಿ.ಎನ್. ಮರೇಶ್

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಚಿತ್ರರಂಗದ ಕುರಿತಾದ ಅಪಾರವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇವರು ಚಿತ್ರಕಥೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಣ್ಯಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿಕೊಂಡವರು. ಕನ್ನಡದ ‘ಸಂಸ್ಕಾರ’ ಚಲನಚಿತ್ರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಿನೆಮಾ ನಂಟನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಎಂ.ಎಸ್. ಸತ್ಯ, ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯ, ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಣಗಾಲ್ ಮೌದಲಾದ ನುರಿತ ನಿದೇಶಕರೊಂದಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ಕನ್ನಡಪ್ರಭವೇ ಮೌದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಿಮಿಡೀಸ್, ಜಟಾಯು ಎಂಬ ಶೀಷೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಿನೆಮಾದ ಕುರಿತು ಹಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಇವರು ಖ್ಯಾತ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಾರರೂ ಆಗಿರುವರು. ವಿಜಯಕನಾಡಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ದುಡಿದ ಅನುಭವ ಇವರದು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಪ್ಪಾಯಮಾನ – ಹಿತಕರವಾದ. ಟಾಸ್‌ – ಕಾಯು. ಕಾಂಟ್ರಾಸ್‌ – ಅಂತರ, ವೈದ್ಯಕ್ಯ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಚ್‌ – ವರಗಾಂತರ. ತಾದಾತ್ಯಭಾವ – ವಿಷಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೊಗುವ ರೀತಿ, ತನ್ನಯಗೊಳ್ಳುವ ಬಗೆ. ನಿಲ್ಡಪ್ತ – ಅಂಟಕೊಳ್ಳದ, ಸಲೀಸಾಗಿ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಗೊರೂರರ ಬೂತಯ್ನನ ಮಗ ಅಯ್ಯ ಕಢೆಯನ್ನ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಮೂಡಿಸಲು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಹೇಗೆ?
- ಬೂತಯ್ನನ ಮಗ ಅಯ್ಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ನೀಡಿದ ಡ್ಯೂಕ್‌ರ್ಸ್ ಫಿಲ್ಂ – ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಬೂತಯ್ನನ ಮಗ ಅಯ್ಯ ಬೆಂತ್ರವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಿಚಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾಳಿನೋಡಿರಿ.
- ನೀವು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ಚಲನಚಿತ್ರವೊಂದರ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಒಂದು ಸಿನೆಮಾದ ಯಶಸ್ವಿನಲ್ಲಿ ನಿದೇಶಕನ ಪಾತ್ರವೇನೆಂಬುದರ ಕುರಿತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಟೆಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೌರೀಕರಿಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಚಲನಚಿತ್ರವಾದ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಬೆಂತ್ರಗಳಾಗಿ ಯಶಸ್ವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಬೆಂತ್ರದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಚಲನಚಿತ್ರ ಸಂಬಂಧಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಒದಿಗೆ

ನೆನಪುಗಳ ರೀಲು ಬಿಚ್ಚತ್ತಾ – ಡಿ.ಎನ್. ಸುರೇಶ್

ಬೂತಯ್ನನ ಮಗ ಅಯ್ಯ – ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪೆನಿ – ಸಿಂಧುವಳಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ಕಲೆಯೇ ಕಾಯುಕ – ನಾಟಕರತ್ನ ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ (ಆತ್ಮಕಥೆ)

ಫಳಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ‘ಆಗದು ಎಂದು...’ ಎಂಬ ಚೆಲನಚಿತ್ರಗಿಂತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಸಾಹಿತಿ ಯಾರು?
 2. ಭಾರತೀಯ ಚೆಲನಚಿತ್ರ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿತೀಯ ಸಾಧನೆಗೆದ ಗ್ರಣಿರ್ಗೆ ನೀಡುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶ್ನಿಯ ಯಾವುದು?
 3. ‘ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು’ ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಾಕ್ಯವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.
 4. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಪುನಃ ಬರೆಯಿರಿ.
- ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಅಸ್ತ್ರೀಯರು ಭಾಗೋಜನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಡಾ ವರಧಿಗಳು, ಚೆಲನಚಿತ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಅವಲೋಕನ, ನಾಟಕವಿಮರ್ಶೆ ಮೊದಲಾದ ರಸವತ್ತದ ಬರಹಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.
5. ಚೆಲನಚಿತ್ರದ ಪ್ರಥಾನ ಆಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಭಾಯಾಗ್ರಹಣವೂ ಒಂದು – ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 6. ಗೊರೂರಕ ಕತೆ ‘ಬೂತಯ್ಯನ ಮಗ ಅಯ್ಯ’ ವಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಿಕಾರಿ ತರಲು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದುದು ಯಾವುದು?
 7. ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಕರಣನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
ಕೈತ್ತಲಾಗದು ಕಗ್ಗಲೆಂದು
ಎದೆಗುಂದಿದ್ದರೆ ಶಿಲ್ಪಿ
ಅಗುತ್ತಿತ್ತೆ ಕಲೆಗಳ ಬೀಳು, ಗೊಮ್ಮೆಟೀಶನ ನೆಲೆಬೀಳು
ಬೀಲಾರು ಹಳೆಬೀಳು
 8. ಚೆಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮರೀಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯ – ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಓದುಗರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 9. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗದ ಆಶಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
ಕೈಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರೆಂಬ
ಹಿರಿಯರ ಅನುಭವ ಸತ್ಯ | ಇದ ನೆನಪಿಡಬೇಕು ನಿತ್ಯ
ದುಡಿಮೆಯ ನಂಬಿ ಬದುಕು | ಅದರೆಲೆ ದೇವರ ಹುಡುಕು
ಬಾಳಲೆ ಬರುವುದು ಬೆಳಕು
ನಮ್ಮ ಬಾಳಲೆ ಬರುವುದು ಬೆಳಕು
 10. ಮೂಕಾಚಿತ್ರಗಳ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 11. ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.
 12. ಚೆಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಹಾಡುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಿರಿ.

ನಾಡಿಲ್ರಿ

ಕನ್ನಡ ನುಡಿಸಿರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಳಮೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುವೈವಿಧ್ಯವೂ ರೂಪವೈವಿಧ್ಯವೂ ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಬೆಲುವನ್ನು ಮನದುಂಬಿ ಸಾಂಗತ್ಯ ಭಂದೋರೂಪದ ಹಾಡುಗಬ್ಬಿದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ ನಂಜಂಡ ಕವಿ; ಲೋಕಾನುಭವದ ಸಮುದ್ರಿಯನ್ನು ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಡು ನಾಡಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡಿದ ಸೋಮನಾಥ; ‘ಹರನೆಂಬುದೇ ಸತ್ಯ; ಸತ್ಯವೆಂಬುದೇ ಹರನು ಎರಡಿಲ್ಲ’, ಸತ್ಯದ ಮುಂದೆ ಸುಳ್ಳ ಕಾಲ್ತಿಗೆಯಲೇ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹರಿಷ್ಟಂದ್ರ, ಚಂದ್ರಮತಿಯರ ಧೀರೋದಾತ್ರ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಷಟ್ಟಿದಿಯ ರೆಖ್ಯಾಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಸಿದ ರಾಘವಾಂಕ; ಮಹಾಭಾರತದ ಗದಾಯುಧವೆಂಬ ‘ರಸಫಟ್ಟಿ’ಯನ್ನು ಚಂಪ್ರಾಶ್ಯೆಲಿಯ ಪೆಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ ರನ್ನ - ಇವರೆಲ್ಲರ ಕಾವ್ಯಭಾಗಗಳು ಕನ್ನಡ ನುಡಿಸಿರಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತವೆ.

ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆಗಳು

- ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹಳೆಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವರು.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒದಿ ವಿಶೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಪದನಿಷ್ಠೆ, ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ, ಕ್ರಿಯಾಧಾರ, ನಾಮ ವಿಶೇಷಣ, ಸಂಧಿ, ಸಮಾಸ, ದೇಶ್ಯ-ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಶೇಷ ತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಶತಕ, ಕೀರತನೆ, ಶ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಜೀವನ ನೀತಿ, ಸಮಾಜ ವಿಮರ್ಶೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಹಾರ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಮರ್ಥತ್ವವನ್ನು ಗಳಿಸುವರು.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ನಾಡು ನುಡಿಯ ಚಿಂತನೆ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪರಸ್ಪರ ಸೈಹ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಚಂಪೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಪದ್ಯ ಗದ್ಯಗಳ ಅಶಯಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು.
- ಹಳೆಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ವರಭಾರತ್ಯಕ್ತವಾಗಿ, ಸ್ವಂತವಾಗಿ ವಾಚನಮಾಡುವರು.
- ಕಾವ್ಯಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು (ಷಟ್ಪದಿ, ಕಂದ, ವಣಂವೃತ್ತ) ಗುರುತಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು.
- ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಾಕರಣ, ಅಲಂಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ನರಾತ್ಮಿ

ನಂಜುಂಡ ಕವಿ

ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೇಲೆವೀದು ಕನ್ನಡನಾಡು. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ವಣಣನಾತೀತ. ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾಲಫಟ್ಟಿದ ನಂಜುಂಡಕವಿ ಬರೆದ ‘ರಾಮನಾಥ ಚರಿತೆ’ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕುರಿತಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ನಾಡು ನುಡಿಯ ಬಗೆಗೆ ಕವಿಗಿರುವ ಅಭಿಮಾನ ಈ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿಸ್ತಾರ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ನದಿಗಳು, ಫಲಪ್ರಪಂತ ಸಮುದ್ರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಉದ್ಯಾನವನ, ವಿಹಾರಿಸುವ ಪಕ್ಕಿ ಸಂಕುಲ, ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿವೆ.

ಆ ಮೇರುಗಿರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದೊಳಭಿ
ರಾಮತೇವಡೆದಸೆದಿಪದ
ಭೂಮಿಗಳೆಡೆಯೋಳಿಪ್ರಾದು ಕನಾಟ ಮ
ಹೀಮಂಡಲ ಗಾಡಿವೆತ್ತು

ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿವರೆಗಮಿ
ದಾರ ವಸುಧಾತಳವಳಿಯ
ಭಾವಿಸೆ ಕನಾಟಜನಪದವದ
ನಾವನೊಲಿದು ಬಣ್ಣಿಸುವನು

ಭೂರಮೆಯುಟ್ಟೊಲ್ಲಿದಿಟ್ಟ ದುಕೂಲದ
ಸೀರೆಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಲಿಪ
ಭೂರಿನದಿಗಳಾ ಕನಾಟಭೂಮಿಯೋ
ಳೋರಂತೆ ಪರಿದೆಸೆದಿಹವು

ಶರಧಿಯನೊಲಿದಮದಪ್ಪಲಾ ತೊಱಿಪೆಣ್ಣಾ
ಓರದೆ ನೀಡಿದ ಕೈಗಳಂತೆ
ಕರಮೆಸೆದಿಪ್ಪವು ಪರಿಕಾಗಲಾ ನಾಡ
ಸಿರಿಯನದೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

ನಂದನದಂತೆ ನೋಟರ ಕಣ್ಣಿಗಾ
ನಂದವನಿರದೆ ಪುಟ್ಟಿಸುತ್ತ
ಕುಂದದ ಫಲತತ್ತಿಯಿಂದ ಮೇಳಿವ ವನ
ವೃಂದದಿಂದಸೇವುದಾ ಭೂಮಿ

ನಾರಿಕೇಳಾಮ್ಯ ಪನಸ ಕದಳೆ ಏ
ಜೂಂರ ಚಂದನ ಚಂಪಕಗಳ
ಆರಾಮದಿಂದ ರಂಜಿಸುತ್ತಿಹುದು ಕಣ್ಣಿ
ಪಾರಣೆಯನು ಪಾಂಥಜನದ

ದೇವನದೀಮಾತ್ಯಕೋವರೆಯಿಂದದು
ದೇವಲೋಕವನೇಳಿಸುತ್ತ
ಭೂವನಿತೆಯ ಧಾಸ್ಯದಕ್ಕು ಯನಿಧಿಯಂ
ತಾವಗಮಿಸೆದಿರುತ್ತಿಹುದು

ಅಳಿಯೆಲ್ಲದಂಬುಜ ಅಂಬುಜವಿಲ್ಲದ
ಕೊಳ ಕೊಳನಿಲ್ಲದಾರಾಮ
ವಿಲಸಿತಾರಾಮವಿಲ್ಲದ ಕಾಲಾಗ್ರಳಾ
ಇಳಿಯೊಳಿಲ್ಲಿನ್ನೋಡಿದರು

ಪಲ್ಲವವಿಲ್ಲದ ಮಾವು ಮಾವಿಲ್ಲದ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಲತಿಕೆ
ಯಿಲ್ಲದ ವನ ವನವಿಲ್ಲದ ಭೋಗಿಗ
ಳಿಲ್ಲಾ ದೇಶದೆಡೆಯೊಳು

ನಡೆವಕ್ಕಿ ನುಡಿವಕ್ಕಿ ಕೊಳವಡಕ್ಕಿ ಪ್ರೋಣವಡಕ್ಕಿ
ಪಡಿಯರವಕ್ಕಿ ಕೇಳಿಸುವ
ಗೆಡೆವಕ್ಕಿ ಗರಿಗಣ್ಣಕ್ಕಿಗಳಾ ನೆಲ
ದೆಚೆಯ ಬನದೊಳಿರುತ್ತಿಹವು

ಅಲದ್ವಂಬುಜದುಳ್ಳಲದ್ವ
ಚಿನ್ನೆಪ್ಪಿಲ
ಕೊಳಗಳ ಶಾಲಿವನಗಳ
ನೆಲೆವನೆಯಾಗಿಹುದೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೊಡಾ
ನೆಲನನದೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

ನಡೆವಂಚಿ ನುಡಿವರಗಳಿಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುವ
ಬೆಡಗಿನ ನವಿಲು ಕೂಗಿದುವ
ಪಡಿಯರವಕ್ಕು ಮೊಱ್ಱಿವ ಪಣಮೀಗಳಿಂದ
ಗೆಡಿಪಪ್ಪ ಪಥಿಕರನಲ್ಲಿ

ಕಡಲುಗಳಾ ನಾಡಸಿರಿಯ ಮೊಗವ ನೋಡೆ
ಬಿಡದೆಯ್ತುಂದುವೆಂಬಂತೆ
ಕಡೆಗೋಡಿಗಳಿಂದ ಮೊಱ್ಱಿವ ಬಗ್ಗೆಜ್ಜಾಗಳಾ
ಪ್ರೋಡವಿಯೋಳಿಸೆದರುತ್ತಿಹವು

ಅಗೆಪ್ರೋಯ್ಯ ಕಳೆಗೀಳ್ಳ ಬೆದೆಯ ಬಿಷ್ಟ್ವ ನೀರ
ಬಗೆಯಜ್ಞಿದೂಡುವ ಸಂಸಿಯ
ತೆಗೆವ ನಡುವ ನಗೆಮೊಗದ ಪಾಮರಿಯರ
ಬಗೆ ಬೆಡಗಾಗಿಹುದಲ್ಲಿ

ಅಣವಟ್ಟಿಗೆಯೋಳು ನೀರೆಜ್ಞಿವ ನೀಜೆಯರ ಕ
ಣಾಣಮೀಗಳ್ಳುಧಿಕರೆದೆಗಳ
ಕೊಣೆದಲಗಡಣೆಗಳಿಗವರಂತರಂಗವ
ಗುಣೊಮಾಡುತ್ತಿಹವಲ್ಲಿ

ಸರಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತಕಲಾಪ್ರೌಢಿ
ಹರೆಯ ರೂಪುಳ್ಳ ಜಾಣಾಗೆ
ಹರಣವನೀವ ನೀಜೆಯರಲ್ಲದಜ್ಞೊಯದ
ತರುಣೀಯರಾ ನಾಡೊಳಿಲ್ಲಾ

ವೀರರಲ್ಲದೆ ಹಂಡಿಗಳು ವಿತರಣಗುಣ
ಶೂರರಲ್ಲದೆ ಲೋಭಿಗಳು
ಸಾರಗುಣಗ್ರಹಿ ರಸಿಕರಲ್ಲದೆ ದುರ್ವಿಷ
ಕಾರಿಗಳಿಲ್ಲ ನೇಲದೊಳು

ನಂಬುಂಡ ಕವಿ

ನಂಬುಂಡನು 16 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಗತ್ಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ. ಅವನು ರಚಿಸಿದ ‘ರಾಮನಾಥ ಚರಿತೆ’ಯು ‘ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ’ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾವ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಸಾಂಗತ್ಯ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಏರಪ್ಪರುಪ ಕುಮಾರರಾಮನ ಜೀವಿತದ ಕಥನವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ರಸವತ್ತಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಶೈಲಿಯಿದು. ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯದಿಂದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

ಅಭಿರಾಮತೆವಡೆದು – ಅಭಿರಾಮತೆ + ಪಡೆದು
ಭೂರಮೆಯುಮೊಳ್ಳಲ್ಲಿದಟ್ಟ – ಭೂರಮೆಯು + ಉಟ್ಟು + ಒಲ್ಲದೆ + ಇಟ್ಟ
ಅಮದುಪ್ಪಲ್ – ಅಮದು + ಅಪ್ಪಲ್
ಮಾತ್ರಕೋವರೆ – ಮಾತ್ರಕಾ + ಉವರೆ
ಧಾನ್ಯದಕ್ಕುಯನಿಧಿ – ಧಾನ್ಯದ + ಅಕ್ಕುಯನಿಧಿ
ವಿಲಸಿತಾರಾಮ – ವಿಲಸಿತ+ಆರಾಮ
ಇಳಿಯೊಳಿಲ್ಲಿ – ಇಳಿಯೊಳ್ಳ + ಇಲ್ಲ + ಎಲ್ಲಿ
ಬಿಡದೆಯ್ತುಂದವು – ಬಿಡದೆ+ಎಯ್ತುಂದವು
ಕಣ್ಣಾಳಮೆಗಳ್‌ – ಕಣ್ಣೋ+ ಪಣಿಮೆಗಳ್

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಭಿರಾಮತೆ – ಸೋಗಸು. ಮಹಿಮಂಡಲ – ಭೂಮಂಡಲ. ಗಾಡಿ – ಸೊಬಗು, ಬೆಲುವು. ವಸುಧೆ – ಭೂಮಿ. ದುಕೂಲ – ರೇಶ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ. ಭೂರಮೆ – ಸ್ತ್ರೀ, ಭೂದೇವಿ. ಭೂರಿ – ದೊಡ್ಡ. ಓರಂತೆ – ನಿರಂತರವಾಗಿ. ಶರಧಿ – ಸಮುದ್ರ. ತೊಱಿಂಫೆಣ್ಣೋ – ನದಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು. ಕರಂ – ವಿಶೇಷವಾಗಿ. ಪರಿಕಾಲು – ಕಾಲುವೆ. ನಂದನ – ದೇವೇಂದ್ರನ ಉದ್ಯಾನವನ. ಕುಂದದ – ಕಡಿಮೆಯಾಗದ. ತತ್ತಿ – ಸಮೂಹ. ಆಮ್ರ – ಮಾಪು. ಪನಸ – ಹಲಸು. ಕದಳಿ – ಬಾಳಿ. ಚಂದನ – ಶ್ರೀಗಂಧ. ಜಂಪಕ – ಸಂಪಿಗೆ.

ಆರಾಮ - ಉದ್ದಾನ. ಪಾರಣೆ - ಹಬ್ಬದ ಉಪವಾಸದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿನ ಭೋಜನ. ಪಾಂಥ - ಪಥಿಕ, ದಾರಿಹೋಕ. ದೇವಮಾತೃಕ - ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಭೂಮಿ. ನದೀಮಾತೃಕ - ನದಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಭೂಮಿ. ದೇವನದೀ ಮಾತೃಕೋವರೆ - ದೇವಮಾತೃಕ ಮತ್ತು ನದೀಮಾತೃಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿ. ನದೀಮಾತೃಕ ಮತ್ತು ದೇವಮಾತೃಕ - ಇವು ಗದ್ದೆಗಳ ಎರಡು ಬಗೆಗಳು. ಏಳಿಸು - ಕೀರ್ತಿಸುವಾಡು. ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಿ - ಕ್ಷಯವಾಗದ ಸಂಪತ್ತು. ಆವಗಂ - ಯಾವಾಗಲೂ. ಅಳಿ - ದುಂಬಿ. ಅಂಬುಜ - ತಾವರೆ. ಆರಾಮ - ಉದ್ದಾನ. ವಿಲಸಿತ - ಶೋಭಿಸುವ. ಕಾಲೂರು - ಗ್ರಾಮ. ಪಲ್ಲವ - ಜಿಗುರು. ಲತಿಕೆ - ಬಳ್ಳಿ. ಭೋಗಿ - ರಸಿಕ, ಅನುಭವಿಸುವವ. ನಡೆವಕ್ಕೆ - ಹಂಸ. ನುಡಿವಕ್ಕೆ - ಗಿಳಿ. ಕೊಳವರಕ್ಕೆ - ಸಾರಸ, ಹಂಸ. ಪಡಿಯರವಕ್ಕೆ - ಕೋಗಿಲಿ. ಪ್ರೋಣವರಕ್ಕೆ - ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಾಗಿರುವ ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಕಿ. ಪ್ರೋಣರ್ - ಜೊತೆ, ಜೋಡಿ. ಗೆಡೆವಕ್ಕೆ - ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಕಿ. ಗರಿಗಣಕ್ಕೆ - ನವಿಲು. ಕೇಳಿಸು - ವಿಹರಿಸು, ಒಂದಾಗು. ಶಾಲಿವನ - ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ. ಉಳ್ಳಾಲದ್ರ - ಬೆನ್ನಾಗಿ ಅರಳಿದ. ಮೊಱೆವ ಪಣಮೆ-ರ್ಮೇಂಕರಿಸುವ ದುಂಬಿ, ಹೆಣ್ಣಂಬಿ. ಕಡೆಗೋಡಿ - ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದ ನೀರನ್ನ ಹೊರಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗಲು ವಾಡಿರುವ ಸ್ಥಳ. ಬಲ್ಲಿಜೆ - ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ. ಪ್ರೋಡವಿ-ಪೈಧಿಷ್ಟ, ಭೂಮಿ. ಅಗೆ - ಮೊಳಕೆಯೋಡಿದ ಬೀಜ. ಅಗೆವೋಯ್ - ಎಳಿಯ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯಿ. ಬದೆಯ ಬಿಚ್ಚುವ - ಬತ್ತದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ. ಉಡು - ನೀಡು, ಒದಗಿಸು. ಪಾಮರ-ಹೆಣ್ಣಿ, ಮುಗ್ಡಿ. ಅಣವಟ್ಟಿಗೆ - ನೀರು, ಪಾನಕ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ದಾರಿಹೋಕರಿಗೆ ಕೊಡುವ ತಾತ್ಯಾಲಿಕ ಧರ್ಮಶಾಲೆ. ಕಣ್ಣಾಣಮೆಗಳ್ - ಕಣ್ಣೆಂಬ ದುಂಬಿಗಳು. ಅಲಗಡಣೆ - ಪ್ರವ್ಯಾಖಾನ. ಹರೆಯ - ಪ್ರಾಯ. ನೀಜೆ - ಸ್ತ್ರೀ, ಸುಂದರಿ. ಹಂಡೆ - ಹೇಡಿ. ವಿತರಣ - ದಾನಮಾಡುವ, ಹಂಚುವ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ನದಿಗಳು ಹೇಗೆಯೆಂದು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ?
- ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ನೆಲೆಮನೆಯಾಗಿದೆ?
- ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಮೃದ್ಧ ಫಲಗಳಾವುವು?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಸಾಂಗತ್ಯವು ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭಂಡೋರೂಪ. ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ಯಾಭಾಗವನ್ನು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿರಿ.

- ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಂಜುಂಡ ಕವಿ ಹೇಳಿದಂತಿದೆಯೇ? ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಚೆಂಸಿ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕವಿ ಬಳಕ್ಕಿದ ಉಪಮೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದ ಸ್ವಷ್ಟ ಪಡಿಸಿರಿ.
- ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರೀಕ್ಷೆಯೇಯ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಅಂತಜಾರಲ, ಪಶ್ಚಿಮ ಮೊದಲಾವುಗಳೆಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.
- ಕನ್ನಡ ನಾಡುನುಡಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

- ‘ಭೂರಿನದಿಗಳು ಕನಾಡಟಕ ಭೂಮಿಯೋಳ್ಳೂ ಒರಂತೆ ಪರಿದೇಸೆದಿಹವು’ – ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ನಾಮವದ, ನಾಮ ವಿಶೇಷಣ, ಶ್ರೀಯಾವಿಶೇಷಣ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಇಳಿಯೋಳ್ಳೂ, ಪ್ರೋಡವಿಯೋಳ್ಳೂ – ಇಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ. ಇಳಿ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಉ, ಅನ್ನು, ಇಂದ, ಗೆ, ಅ, ಅಲ್ಲಿ ಎಂಬ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಪಕ್ಕಿ ಪದವು ಪರಪದವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ಮಾದರಿ : ನಡೆಯುವ ಪಕ್ಕಿ – ನಡೆವಕ್ಕಿ.
- ಪದದ ಅರ್ಥವು ವ್ಯಾತಾಸಗೊಳ್ಳಬೇಕೆ ಅದರಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸ್ಥಾನವು ಬದಲಾಗುವುದನ್ನು ‘ಅಕ್ಷರಪಲ್ಲಟ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.
ಮಾದರಿ : ನಾಳಿಕೇರ > ನಾರಿಕೇಳ
ಅರಲ್ಲೂ > ಅಲರ್ಲೂ

ಶ್ರದ್ಧರೀಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾರೀ

ಪ್ರಲಿಗರೆ ಸೋಮನಾಥ

“ಲೋಕದ ಡೊಂಕ ನೀವೇಕೆ ತಿದ್ದುವಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ತನುವ ಸಂತೃಸಿಕೊಳ್ಳಿ.....” ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮರು ಲೋಕದ ಡೊಂಕನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿದ್ದಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ನಾವು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆವು ಎಂದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೊಂದು ಅಧಿಕವಿದ್ದಂತೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮಾಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೀತ್ತರಿಸಿ, ಬದುಕಿಗೊಂದು ಅಧಿಕಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸೋಮಕವಿಯ ‘ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ’ಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ನಾರಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಾನುಭವ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಗಳ ಭಂಡಾರವೇ ತುಂಬಿದೆ.

“ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒದಗುವ ಸಣ್ಣ ಸಹಾಯವೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ವಿಧಿಯನ್ನು ಮೀರಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ರಕ್ಷಣೆಯವರೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಿಸಿದರೆ ಕಾಯವವರು ಯಾರು? ಮುಂತಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವರಾತುಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ತೆರೆದಿಡುವ ‘ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ’ ಕೃತಿಯು ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತೆಯೂ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ರೂಢಿಸುವಂತೆಯೂ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಾಲ್ಯಗಳ ಸವಿಯನ್ನುಂಡವರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ವಾರಸುದಾರರಾಗಿ ಲೋಕಪ್ರಯರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಉಣಿದಿಪಾದ ಧನಮಿದೋಡೇನು ಸುತನಿದೇಂಂ ಮುಷ್ಟಿನಲ್ಲಾಗದಾ
ಒಣಗಲ್ಪೀರಿಗೆ ಬಾರದಿದ್ದ ಮಳೆ ತಾಂ ಬಂದೇನದಾಪತ್ತಿನೋಳ್ಳಾ
ಮಣಿದುಂ ನೋಡದ ಬಂಧುವೇತಕೆಣಿಸಲ್ರ್ ಕಾಲೋಚಿತಕ್ಕೆದಿದಾ
ತ್ಯಾಣವೇ ಪರಬರತವಲ್ಲವೇ ಹರಹರಾಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ॥೧॥

ಸುರೆಯಂ ಸೇವಿಸುವಾತ ಬಲ್ಲನೆ ಮಹಾಯೋಗೀಂದ್ರರೆಂತೆಂಬುದಂ
ದೊರೆಯೋಳ್ಳೊ ಸೈಹವನಾಂತವಂ ಬಡವರಂ ತಾಂ ನೋಣಿನೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂ
ಪಿರಿಯರ್ ಮಾನಿತರೆಂದು ಕಾಣುನೆ ಮಹಾದುಮಾಂಗಡನೆಂತಾದೊಡಂ
ದುರುಳಂ ಬಲ್ಲನೆ ಬಾಳ್ಳರಂ ಹರಹರಾ ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ ॥೭॥

ಬರೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿ ದ್ರೋಣನಂ ದ್ರುಪದ ಪ್ರಾವಂ ಸೈಹದಿಂ ಕಂಡನೇ
ಕುರು ಭೂಪಾಲನು ಪಾಂಡು ಪ್ರತ್ಯರು ಮಹಾಧಮಾಂತ್ಯರೆಂದಿತ್ತನೇ ॥
ಹರಿಯಂ ತಂಗಿಯ ಬಾಲನೆಂದು ಬಗೆದೇಂ ಕಂಸಾಸುರಂ ಕಂಡನೇ
ಚೋಗೆಗ್ಗೆತ್ತಣ ನಂಟರ್ಯೇ ಹರಹರಾ ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ ॥೮॥

ಅಣು ಮಾತ್ರಂ ಕೊಸರಿಲ್ಲದಾಳ್ಳನೆಡೆಯೋಳ್ಳೊ ಲಂಚಕೊಳ್ಳಡಂಬಣ್ಣ ಮಾ
ಪಣಾಮಂಕೊಂಡತಿವಿತ್ತಮಂ ಕೆಡಿಸಿ ಪೈಶಾನೋತ್ತರ್ಯೇತಿಯಿಂ ದ್ರೋಹಮಂ ॥
ಎಣಿಸುತ್ತೆಲ್ಲರ ಬಾಳ್ಳೇ ನೀರನೆರೆದಾರುಂ ಕಾಣದೇ ಭಕ್ಷಿಪ್ರಾ
ಗಣಕಂ ಹೆಗ್ಗಣಕಂ ಸಮಂ ಹರಹರಾ ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ ॥೯॥

ಉಡುರಾಜಂ ಕಳೆಗುಂದಿ ಪೆಚೆದಿಹನೇ ನೃಗೋಧ ಬೀಜಂ ಕೆಲಂ
ಸಿಡಿದುಂ ಪೆಮುರನಾಗದೇ ಎಳಗರುಂ ಎತ್ತಾಗದೇ ಲೋಕದೋಳ್ಳೊ ॥
ಮಿಡಿ ಪಣ್ಣಾಗದೆ ದೃವದೊಲ್ಲೈಯಿರಲಾ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ
ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದನಾಗನೇ ಹರಹರಾ ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ ॥೧೦॥

ಸರಿಯೇ ಸೂರ್ಯಂಗ ಕೋಟಿ ಮಿಂಚುಬುಳುಗಳ್ಳೊ ನಕ್ಕತ್ವವೆಷ್ಟಾದೊಡಂ
ದೊರೆಯೇ ಚಂದ್ರಗೆ ಜೀವರತ್ತಕೆಣಿಯೇ ಮಿಕ್ಕಾದ ಪಾಷಾಣಗಳ್ಳೊ ॥
ಉರಗೀಂದ್ರಂಗಿ ಸಮಾನಮೊಳ್ಳೈಯಿ ಸುಪಣಂಗೀಡೆ ಕಾಕಾಳಿ ಸ
ಕ್ಕರೆಗುಪ್ಪಂ ಸರಿಮಾಳ್ಳರೇ ಹರಹರಾ ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ ॥೧೧॥

ಪುಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ

ಪುಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ ಸುಮಾರು ೧೯ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ವೀರಶೈವ ಕವಿ. ‘ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಕತ್ಯ. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುಲಿಗೆರೆ (ಕಗಿನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ) ಇವನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಿರಬಹುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಉಂಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಯು ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕದ ಪ್ರತೀಪದ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ‘ಹರಹರಾತ್ಮೀ ಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ’ ಎಂಬ ಅಂಕಿತವಿದೆ. ಒಟ್ಟು ನೂರ ಏಳರಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಶತಕದ ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಾ ವ್ಯತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕವು ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ ವ್ಯತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದ್ಯವೂ ಒಂದು ಮುಕ್ತಕ. ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ ಭಾವವುಳ್ಳ ಸ್ವತಂತ್ರಪದ್ಯ. ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವು ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳು ಈ ವ್ಯತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಕವಿಯ ಲೋಕಾನುಭವ, ಧರ್ಮವಿವೇಕ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರಶಂಸಾಹಂವಾಗಿವೆ. ನೀತಿ ಬೋಧಿಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃಪಿಡಿ – ಎಂದೇ ಈ ಶತಕ ಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ.

ಪದವಿಂಗಡಣೆ

ಒಣಗಲ್ಪೈರಿಗೆ – ಒಣಗಲ್ + ಪೈರಿಗೆ

ಸುತನಿದೇರ್ಣಂ – ಸುತನ್ + ಇದ್ಯ + ಏನ್

ಬಂದೇನದಾಪತ್ತಿನೊಳ್ಳಾ – ಬಂದು + ಏನ್ + ಆದು + ಆಪತ್ತಿನೊಳ್ಳಾ

ಕಾಲೋಚಿತಕ್ಕೈದಿದಾ – ಕಾಲ + ಉಚಿತಕ್ಕೈ + ಇದಿದ + ಆ

ಯೋಗಿಂದ್ರದೆಂತೆಂಬುದಂ – ಯೋಗಿಂದ್ರರ್ + ಎಂತು + ಎಂಬುದಂ

ದುಮಾಂಗಣನೆಂತಾದೊಡಂ – ದುಮಾಂಗಣನ್ + ಎಂತು + ಆದೊಡಂ

ಧಮಾಂತ್ರರೆಂದಿತ್ತನೇ – ಧರ್ಮ + ಆತ್ಮರ್ + ಎಂದು + ಇತ್ತನೇ

ಕೊಸರಿಲ್ಲದಾಳ್ಳನಿಡೆಯೊಳ್ಳಾ – ಕೊಸರ್ + ಇಲ್ಲದೆ + ಆಳ್ಳನ + ಎಡೆಯೊಳ್ಳಾ

ಲಂಚಕ್ಕೊಡಂಬಟ್ಟ – ಲಂಚಕ್ಕೈ + ಒಡಂಬಟ್ಟ

ಪೈಶೂನ್ಮೋಕ್ಷಯಿಂ – ಪೈಶೂನ್ಯ + ಉತ್ಕಾಯಿಂ

ದ್ಯೇವದೊಲ್ಲೈಯಿರಲಾ – ದ್ಯೇವದ + ಒಲ್ಲೈ + ಇರಲ್ + ಆ

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಉಣದಿಪಡ – ಅನುಭವಿಸದಿದ್ದ, ಅನುಭೋಗಿಸದಿದ್ದ. ಸುತನಿದೇಂದ್ರಿಯ – ಮಗನಿದ್ದರೇನು. ಆಪತ್ತಿನೊಳ್ಳು – ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಮಣಿಮಂ – ಇಳಿಕಿಯೂ, ಬಗ್ಗಿಯೂ. ಎಣಿಸಲ್‌ – ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಲು. ಕಾಲೋಚಿತಕ್ಕೆ – ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ. ಐದಿದಾ – ಒದಗಿ ಬಂದ. ತೈಣಿ – ಹುಲ್ಲು. ಸುರೆ – ಮದ್ಯ, ಕಳ್ಳು. ಯೋಗಿ – ಯತಿ, ತಪಸ್ಯಿ. ನೋಟಿನೇ – ನೋಡುವನೇ. ಪಿರಿಯರ್ – ಹಿರಿಯರು. ದುಮಾಕಗಡ – ಕೆಟ್ಟದಾರಿ. ದುರುಳ – ಕೆಟ್ಟವನು. ಕುರುಭೂಪಾಲ – ದುರೋಧನ. ಧಮಾಕತ್ತರ್ – ಧರ್ಮಿಷ್ಟರು. ಹರಿ –ಕೃಷ್ಣ. ದೊರೆ – ರಾಜ. ನಂಟ – ಬಂಧು, ಸಂಬಂಧಿಕ. ಆಳಿಮಾತ್ರಂ – ಸ್ವಲ್ಪವೂ. ಕೊಸರ್‌ – ಅತಿ ಆಸೆ. ಆಳ್ಳನಿಡೆಯೊಳ್ಳು – ಒಡೆಯನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ. ಮಾಪಣ – ಪ್ರತಿದ್ರವ್ಯ. ವಿತ್ತ – ಧನ, ಹಣ. ಪೈಶೊನೋಕ್ಕೆ – ಚಾಡಿಕೊರರ ಮಾತು, ಹಿಸಣರ ಮಾತು. ಭಕ್ತಿಪ – ತಿನ್ನುವ. ಗಣಕ – ಕರಣಿಕ, ಲೆಕ್ಕಿಗ. ಉಡುರಾಜ – ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಒಡೆಯ, ಚಂಡ್ರ. ಹೆಚ್ಚು – ಹೆಚ್ಚು. ಸ್ವಗೋಧ – ಆಲದ ಮರ. ಹೆಮರ – ದೊಡ್ಡಮರ. ಒಲ್ಲೆ – ಪ್ರೀತಿ. ಬಲ್ಲಿದ – ಬಲಿಷ್ಠ, ಶ್ರೀಮಂತ. ಮಿಂಚುಬುಕು – ಮಿಣುಕು ಹುಳಿ. ಪಾಷಾಣ – ಕಲ್ಲು. ಎಣೆ – ಸಮಾನ. ಉರಗೀಂದ್ರು – ಆದಿಶೇಷ, ಸಪರಾಜ. ಒಳ್ಳೆ – ನೀರು ಹಾವು. ಸುಪರಣ – ಗರುಡ. ಈಡೆ – ಸಮಾನವೇ? ಕಾಕಾಳಿ – ಕಾಗೆಗಳ ಗುಂಪು.

ವಿಶದೀಕರಣ

ಶತಕ ಸಾಹಿತ್ಯ : ನೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ‘ಶತಕ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕವಿಯ ಮನೋಲಹರಿ ಹರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಒಂದು ವಿಷಯದ ಏಕಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೂರು ಅಧವಾ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಶ್ರಂಗಾರ, ನೀತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಮಾನವನ ನಡೆನುಡಿ, ಗುರುಭ್ರತ್ತಿ, ದೃವಭಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಶತಕಗಳ ಪ್ರತಿಪದ್ಯದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಅಂಕಿತವಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾನಾರಕ್ಷಾ ಹೆಚ್ಚು ಶತಕಗಳಿವೆಯೆಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗವಮಾಂಚಾಯನ (ಸು ೧೦೨೧) ‘ಚಂಡುಕೊಡಾಮಣಿ ಶತಕ’ ಕನ್ನಡದ ಹೊತ್ತಮೊದಲನೆಯ ಶತಕ ಗ್ರಂಥ. ಹರಿಹರ, ಪುಲಿಗೆರಿ ಸೋಮನಾಥ, ದೇವರಾಜ, ರತ್ನಾಕರವರಣೀ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ಶತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಕವಿ ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ?
- ‘ಗಣಕನನ್ನು ಹೇಗೆಣಕ ಸಮ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ವಿಶದೀಕರಿಸಿರಿ.
- ದೇವರ ಒಲುಮೊಯ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೇನು?
- ‘ಸಕ್ಕರೆಗುಪ್ಪಂ ಸರಿವಾಳ್ಳರೆ’ ಎಂಬ ವಾತಿನ ಮೂಲಕ ಕವಿ ಏನನ್ನು ಸಮಧಿಕಸುತ್ತಾನೆ?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿರಿ.
- ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಆಶಯವನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ದೋರೆಗಳ್ಲಿತ್ತಣ ನೆಂಟರ್ಯೈ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಧಿಕಸಲು ಕವಿಯು ನೀಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಯಾವುವು? ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪೂರ್ವ ಕರೆಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳು ಹೇಗೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದೋಷಕರ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಮದ್ಯಪಾನದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಜನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ರೀತಿಯ ಕರಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.
- ‘ಸುಪಣಂಗಿಽಜೆ ಕಾಕಾಳಿ’ ಎಂಬ ಶತಕಕಾರನ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನೀಚರು ಎಂದಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನರಲ್ಲ, ಕಾಗೆಯ ಸಮಾಹವು ಗರುಡನಿಗೆ ಸಮಾನವಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ಒಂದು ಕಥೆ ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿದೆ. ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಪದವಿಂಗಡನೆ

ಧನಮಿದೋದೇನು, ಬಂಧುವೇತಕೆಣಿಸಲ್ರೋ, ಸ್ವೀಹವನಾಂತವಂ,
ಮಾನಿತರೆಂದು, ದೋರೆಗಳ್ಲಿತ್ತಣ, ಎಣಿಸುತ್ತೆಲ್ಲರ, ಸಕ್ಕರೆಗುಪ್ಪಂ – ಈ ಪದಗಳನ್ನು
ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪಯಾಂಯ ಪದ

ಧನ – ಹಣ, ಅರ್ಥ, ವಿತ್ತ

ಸುತ – ಮಗ, ತನಯ, ತನುಜ

ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮೊದಲ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಪದಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು
ಅವುಗಳಿಗೆ ಪಯಾಂಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಮಾಸ

ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ

ಪೀಮರ – ಪಿರಿದು ಮರ (ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ)

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
ಬರೆಯಿರಿ.

ಧ್ವನಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ಹಳೆಗನ್ನಡದ ‘ಪ’ ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಪದಗಳು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ
‘ಹ’ ಕಾರವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಪಿರಿದು > ಹಿರಿದು

ಪೆಚುಡ > ಹೆಚ್ಚು

ಪಿರಿಯರ್ > ಹಿರಿಯರು

ಪಣ್ಣ > ಹಣ್ಣ

ಕ್ಷ ರೀತಿಯ ಇನ್ನಿತರ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು

ಹಳೆಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು : ಮ್ಹಾ /
ನ್ಹಾ, ಅಮ್ಹಾ/ಅನ್ಹಾ, ಇಮ್ಹಾ, ಕೆ/ಗೆ/ಇಕೆ/ಕ್ಹೆ, ಅ, ಒಳ್ಳೋ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು
ನಡುಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ಉದಾ :

ದುರುಳಂ ಬಲ್ಲನೇ (ಮ್ಹಾ/ನ್ಹಾ – ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ)

ಸುರೆಯಂ ಸೇವಿಸುವಾತ (ಅನ್ಹಾ – ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ)

ಪ್ರಾವಣಸ್ಯೇಹದಿಂ ಕಂಡನೇ (ಇಮ್ಮು - ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ)

ಲಂಚಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಟ್ಟು (ಕ್ಕೆ - ಚುತ್ತುಧಿರ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ

ಬಾಗ್ಗೆ ನೀರನೆರೆದಾರುಂ (ಗೆ - ಚತುರ್ಥಿರ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ)

ತಂಗಿಯ ಬಾಲನೆಂದು (ಅ - ಷಷ್ಟೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ)

ಆಳ್ಳನೆಡೆಯೋಳ್ಳ ಲಂಚಕ್ಕೆ (ಉಳ್ಳ - ಸಪ್ತಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ)

ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನಂತೆ ಗುರುತಿಸಿರಿ.

ಎಲ್ಲರ ಬಾಗ್ಗೆ, ಮಾಪಣಂ, ಸರಿಯೇ ಸೂರ್ಯಾಗೆ, ಉಣಿಪಾಂಥನಂ,
ಪೈಶೂನೊಽತ್ತಿಯಿಂ, ಅಜವಟ್ಟಿಗೆಯೋಳ್ಳ

ಭಂದಸ್ಸು

ವಣಂವೃತ್ತ (ಅಕ್ಷರವೃತ್ತ)

ಅಕ್ಷರ ಗಣವಿನ್ಯಾಸವಿರುವ ಭಂದೋ ರೂಪಗಳು ವಣಂವೃತ್ತ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಕ್ಷರ ಗಣ : ಅಕ್ಷರಗಳ ಅಧಾರದಲ್ಲಿ ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಅಕ್ಷರಗಣ

ಪದ್ಧತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆಂದೊಂದರಂತೆ ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗುರುಲಫುಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಎಂಟು ರೀತಿಯ ಅಕ್ಷರ ಗಣಗಳಿವೆ.

ಅವುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಗಣಗಳ ಹೆಸರು	ಸ್ವರಾಜ್
ಯಗಣ	೦ - -
ಮಗಣ	- - -
ತಗಣ	- - ೦
ರಗಣ	- ೦ -
ಜಗಣ	೦ - ೦
ಭಗಣ	- ೦ ೦
ನಗಣ	೦ ೦ ೦
ಸಗಣ	೦ ೦ -

ಈ ಎಂಟು ಗಣಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ‘ಯಮಾತಾರಾಜ

ಭಾನಸಲಗಂ' ಎಂಬ ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯವು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿದರೆ ಗಣದ ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರವು ಆಗಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಂಪಕಮಾಲೆ, ಉತ್ತಲಮಾಲೆ ಶಾದೂರಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಸ್ವಾಗರೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಸ್ವಾಗರೆ ಎಂಬೀ ಆರು ವೃತ್ತಗಳು ವಣಂವೃತ್ತಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಖ್ಯಾತ ಕನಾಡಟಕಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತವು ಸಮವೃತ್ತವಾಗಿದ್ದು ಇದರ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ 20 ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ, ಭ, ರ, ನ, ಮ, ಯ ಗಣಗಳು ಬಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಹಾಗೂ ಗುರು ಇರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ೦೦೦೦ ಜಂ ಕಳಿಗುಂದಿ ಪೆಂಜಂದಿಹನೇ ಸ್ನೇಗೀನೈ ಧರೀಜಂಕೆಲಂ

ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯ : ಸಭರಂನಂಮಯಲಂಗಮುಂ ಬಗಿಗೊಳಲ್ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತಂ ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿ, ವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ

ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ - ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಸೋಮನಾಥ

ತರಗಳ ಸಂಪರ್ಕ

ಕತ್ತಲೀಯಗನೆ ಹೊರಕ್ಕಂತರಾಯ್ತ್ರೀ

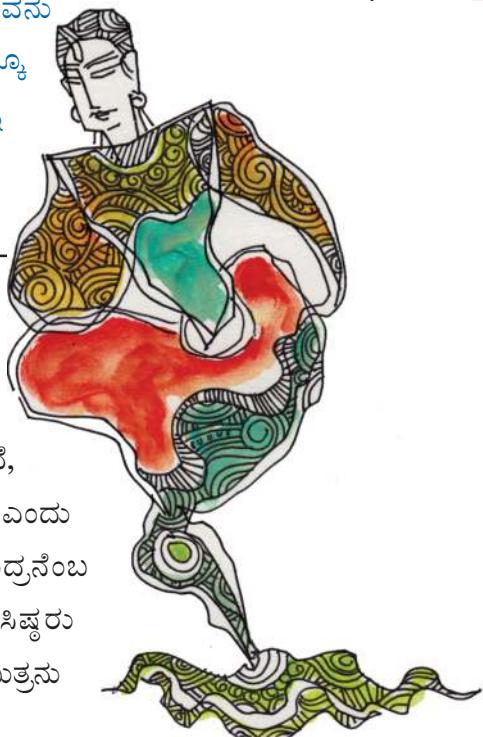
ರಾಘವಾಂಕ

‘ಹರನೆಂಬುದೇ ಸತ್ಯ; ಸತ್ಯವೆಂಬುದೆ ಹರನು ಎರಡಿಲ್ಲ’ ಹೆಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾರುವ ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯು ‘ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ’ ದ ವಸ್ತು. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಸತ್ಯಪರಿಪಾಲನಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಆತ ‘ಸತ್ಯಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ’ ನಾಗಿ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿನಿಂತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಅಪೂರ್ವವಾದ ನಾಟಕೀಯತೆಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೇ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಧೀರೋದಾತ್ಮತೆ, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಸೌಜನ್ಯ, ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರೆ, ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಸತ್ಯಕೀರ್ತಿಯ ಸ್ವಾಮೀನಿಷ್ಠೆ ಮೊದಲಾದ ಮೌಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ತಾನು ನಂಬಿದ ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಗೆದ್ದವನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ. ‘ಉತ್ತಮರ ಮುಂದೆ ಯಾವ ತಕ್ಕೂ ನಿಲ್ಲಲಾರದು’ ಎಂಬ ಪರಮಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿದ ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಪಾತಿಪ್ರಕ್ರೀ ಮೇರುಸದ್ಯತವಾದುದು.

ಕಥಾಸಂದರ್ಭ

ಮಹಿಮಾನ್ವಿತರು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ವಸಿಸ್ತೇ ಮುನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ‘ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಸುಳ್ಳುಹೇಳದೆ, ಸತ್ಯವಂತನಾಗಿ ಮೆರೆದವನು ಯಾರು?’ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ‘ಇಕ್ಕಾವಕು ವಂಶದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೇಂಬ ರಾಜನಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂಬ ಉತ್ತರವನ್ನು ವಸಿಸ್ತರು ನೀಡಿದರು. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು

‘ ವಸಿಷ್ಠರ ಮಾತನ್ನ ಹುಸಿಗೋಳಿಸುತ್ತೇನೆ’ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನ ಕೃಗೋಳ್ಣತ್ವಾನೆ.
ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನ ನೀಡಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಸತ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ವ ಸ್ವಾವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಮಡದಿ, ಮಗ,
ಮಂತ್ರಿಯೋಂದಿಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವಿಶ್ವಾಮೀತ್ರನ ಕೃತಕ ಕಾಡಿಭ್ರಿನಿಂದಾಗಿ
ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮುಟ್ಟಿ ಕಾಶಿಯನು ಹೊಕ್ಕವನಲ್ಲ ಮುನಿರಿಣವ
ಕೊಟ್ಟಾತನಲ್ಲ ದಾನದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಪ್ರೋಜಿ
ಮಟ್ಟಾತನಲ್ಲಾಯಿ ತಂಬಿ ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಹೋಹಡಾನೊಬ್ಬನಸುವ
ಬಿಟ್ಟಾತನಲ್ಲ ನಿಜಸತ್ತಿಸುತ್ತರ್ಥ ಮಂತ್ರಿ ಸಹ
ನಟ್ಟಡವಿಯೋಳಗೆ ದಳ್ಳುರಿಹೊಯ್ದ ದುಮುರಣ
ವಟ್ಟ ಹೋಹಂತಾದುದೇ ಎಂದು ನೈಪತ್ತಿ ಮಜುಗುತ್ತ ಮತ್ತಿಂತೆಂದನು ॥೧॥

ಕಡಗಿ ಕಬೊಡಗೆ ಸುತ್ತಿ ದಳ್ಳುರಿಗಳಲೆದು ಕೆಂ
ಗಿಡಿಗೆದಱ್ಱ ಕೆಂಡಂಗಳದಸಿ ಸುಡೆ ಮಿಡುಮಿಡನೆ
ಮಿಡುಕ ಬಾಯ್ದುಟ್ಟೊಱ್ಱ ಕೆಡೆದೊಡಲು ಮಡಿದು ಕೃಕಾಲ್ ಬೆಂದು ಸುಕ್ಕಿ ಸುಗಿದು
ಮಡದಿ ಸುತರಳಿವುದನು ಕಣ್ಣಾಳ್ಱಿಕಂಡು ನಾಂ
ಕಡೆಯಲಳಿವುದಱ್ಱಿಂದ ಮುನ್ನವೀ ಬೇಗೆಯೋಳ
ಗಡಗುವೆಂ ಹಿಡಿಯಬೇಡುಮೃಳಿಸಬೇಡೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಾಡಿದನರಸನು ॥೨॥

ಒಡೆಯನಳಿವಂ ಕಾಣ್ಣ ಪಾಪಿಯೆನ್ನಿಂದಾರು
ಕಡೆಯ ನರಕಿಗಳು ಬಳಿಕಳಿದಲ್ಲಿ ಘಲವಾವು
ದೊಡಲುವಿಡಿದಾನೊಮ್ಮೆ ಮಡಿಯದಿಹುದಿಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮಡಿಯುತ್ತ ಪತಿಯ ಮುಂದೆ
ಮಡಿದೆನಾದಡೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿ ಯುಂಟಾಳ್ ಮುಂದೆ
ನಡೆದಲ್ಲದರಸು ನಡೆವನೆ ಕೆಟ್ಟನುಡಿಗಳಂ
ಸುಡಿಯದಿರು ತಂದೆಯೆಂದಾ ಸತ್ಯಕೀರ್ತಿ ಭೂಪಾಲಂಗೆ ಕೃಮುಗಿದನು ॥೩॥

ಉತ್ತಮಕುಲೀನನತ್ಯಧಿಕವಿಪ್ರಂ ವೇದ
 ವೇತ್ತ ಸಾಂಗಮಜ್ಞಂ ಶೈವನೆಲೆ ನರೆಯ
 ಹೊತ್ತವನು ಮನೆಮಕ್ಕಳಂ ಬಿಟ್ಟಂ ಬೆಂಬಳಿಯ ನಂಬಿ ಬಂದವನು ನಿನ್ನ
 ಮುತ್ತವಸ್ತಿಗೆ ಮುಂದೆ ನೂಕಿ ನರಕಾಳಿಗನಿ
 ಮಿತ್ತ ನಡೆದಲಿಳಿಜಗವಜ್ಞಿಯಲಪಕೀತಿಯಂ
 ಹೊತ್ತ ಕೊಂಬವನಲ್ಲ ನೀಂ ಮುಂದೆ ಹೋದಡೆನ್ನಾಣಿಯೆಂದಂ ಭೂಪನು ||೪||

ಭೋಗವಜ್ಞಿಯದ ತರುಣನಂ ನಿಧಿಗೆ ಕೊಡೆ ಶೈಪ್ಪತ್ತ
 ನಾಗಿ ತನ್ನಂ ಕೊಡುವುದೆಂಬಾಗಳಿನ್ನನೀ
 ಬೇಗೆ ಗಾಹುತಿಗೊಟ್ಟಡೆನ್ನಿಂದ ತಣೆದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ತಲೆಗಾವುದು
 ಬೇಗ ಕಳುಹೆಂಬ ಸುತನಂ ನೋಡಿ ಸಾಮಾಜ್ಯ
 ದಾಗನನುಭವಿಸಬೇಕಳಿಯಬೇಡೆನಲು ಭೂ
 ಭಾಗದೊಡೆತನ ಕೌಶಿಕಂಗಾದುದಿನ್ನೇನನಾಷ್ಟೆ ಭೂಭುಜ ಎಂದನು ||೫||

ತವಕದಿಂದುತ್ತಾನಪಾದಭೂಪನ ಮಗಂ
 ಧ್ರುವನು ಮಲತಾಯೆನಿಪ್ಪಾ ಸುರುಚಿ ಬಯ್ಯ ಹೇ
 ವವ ತಾಳ್ಳು ಶಿವನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಬೇರೆ ಲೋಕವಂ ಪಡೆದು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಿಧದ
 ಭುವನಾಳಿಗಾಧಾರವಾಗನೇ ಮಗನೆ ಬೇ
 ದುಪ್ರೋಡೀವ ಶಿವನುಂಟು ಪಡೆವ ನೀನುಂಟು ರಾ
 ಜ್ಯಾವನಾಳ್ಳ ಭಾಗ್ಯಪುಂಟಳಿಯಬೇಡಿಂದು ಭೂಪಂ ಸುತನ ಬೋಧಿಸಿದನು ||೬||

ಮುಳಿದು ಮೋಗಿದೆಲ್ಲರಂ ಕೊಲ್ಲಿದಿಂದೆನ್ನನೋ
 ಬ್ರುಳನೆ ಕೊಂದಪ್ಪದೆ ಭೂಭುಜ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡೆ ಸರಿ
 ಯೋಳು ಜೀವವಂ ಬಿಡುವುದುಬಿತವಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಕ ಬಿಡುವುದತ್ಯಧಮತನವು
 ಎಳಿಸಿ ಮುತ್ತೆದೆತನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋದಪೆಂ
 ಕಳುಹಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೃಯಿಕ್ಕಿ ಬೇಡಿಕೊಂ
 ಡಳು ಗಂಡನಂ ಚಂದ್ರಮತಿ ಪತಿಪ್ರತೆಯರಾನಂದನಿಧಿ ಲಲ್ಲಿಗಳೆಂದು ||೭||

ದೇಸೆಗಳಿಗೆ ನಮಿಸಿ ದೈವಕ್ಕೆಉಗಿ ರವಿಗೆ ವಂ
 ದಿಸಿ ಕೋಟಿಭವಭವದೊಳಿನಗೀ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ
 ವಸುಧೇಶನೇ ಗಂಡನಾಗಲಿ ದಿಟಂ ಲೋಹಿತಾಶ್ವನೇ ಮಗನಾಗಲಿ
 ವಸುಸತ್ಯಕೀರ್ತಿಯೇ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲಿ ತರುಣ
 ಶಶಿಮಾಳಿಯೇ ದೈವವಾಗಲೆಮೈಳಿಯ ಪಾ
 ಲಿಸುವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನಿತ್ಯನಾಗಲಿಯೆನುತ ಬೇದಿಕೊಂಡಿಂತೆಂದಳು ||೫||

ಪ್ರೋಡವೀಶ ಕೇಳುಭಯಕುಲಶ್ವದೈಯಲ್ಲದಿ
 ದಂಡ ನಿಸ್ಸನಲ್ಲದನ್ಯರನು ಲೆಕ್ಕಿಸಿದೆನಾ
 ದಡೆ ಹಿಂದೆ ನಿನಗೊಂದನಿಕ್ಕ ನಾನೊಂದನುಂಡಡೆ ಮೂಳು ಕರಣವಣಿಯೆ
 ಮೃಡನಲ್ಲದನ್ಯದೈವಕ್ಕೆ ನಮಿಸಿದಡೆನ್ನ
 ಹೊಡೆದು ಮುಕ್ಕುಪುದು ದಾವಾಗ್ನಿ ಮೇಣಲ್ಲದಿ
 ದಂಡ ಬಟ್ಟಿಗೊಟ್ಟಿಪುದು ಕೇಳಿಂದು ಬೊಬೆಗೊಡುವಾ ಪ್ರೋತ್ಸನೇವೋಗಳ್ಳಿನು ||೬||

ತರುಣಿಯ ಮನಂ ಬೆದಜಬೇಕೆಂದು ನೆಗೆದು ದ
 ಇಂದಿ ಗಗನಮಂ ತೀವಿ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿರೆ ಕಂಡು
 ಹರಿದು ಹೊಕ್ಕಳು ಹೊಕ್ಕಳೆಲೆಲೆ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾದೇವ ಬಗೆಯದೆ ಹೊಕ್ಕಡೆ
 ತರುಣಸೂರ್ಯಂ ಕತ್ತಲೆಯನೆ ಹೊಕ್ಕಂತಾಯ್ತು
 ನೆರೆದ ಕಾಶಿಕನ ಕೃತಕಾಗ್ನಿ ಹರೆದೋಡಿ ಭಾ
 ಪುರೆ ಬಟ್ಟಿಗೊಟ್ಟಿದೆಂಬಾಗಳುತ್ತಮರ ಮುಂದಾವ ಶಕ್ತಿರಳಾಪುದು ||೭||

ಸುರರ ಹೂಮಣಿಯ ತಂಪಿಂ ನೆಲನ ಬಿಂಧುಜಿ
 ತುರಿಯ ನೆವದಿಂ ಸತಿಯ ಶುಚಿತನವನಜಿದು ಭೂ
 ವರನಷ್ಟಿದಂ ಮಂತ್ರಿಯೆರಗಿದಂ ಪ್ರತ್ಯ ನಲಿದಾಡಿದಂ ಸಂತಸದಲಿ
 ಹರಕ್ಕಪೆಯೊಳಗ್ಗಿಭಯವೆಂತಕ್ಕಿದೊಮ್ಮೆಂಗೆ
 ಪರಿಹರಿಸಿತುಗ್ರಮುನಿಗ್ರತ್ವವಧಿ ಸನಿಹವಾ
 ಯ್ಯಿರಬಾರದುರವಣಿ ನಡೆನಡೆಯೆನುತ ಹರಿತಂದು ವಿಂಧ್ಯವ ಕಳಿದರು ||೮||

ರಾಘವಾಂಕ

ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕನು ಕ್ರ.ಶ. ಸುಮಾರು 13 ನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಈತನ ತಂಡೆ ಮಹಾದೇವ ಭಟ್ಟ, ತಾಯಿ ರುದ್ರಾಣಿ. ‘ರಗಳಿಯ ಕವಿ’ ಯೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದ ಹರಿಹರನ ಸೋದರಳಿಯನೂ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಷ್ಯನೂ ಆದ ಇವನು ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತನು. ಇವನು ಷಟ್ಪದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರವರ್ತಕನೆಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿ ಶರಭ ಭೇರುಂಡ, ಉಭಯಕವಿ ಕಮಲರವಿ, ಅದಟಕವಿನಿಕರ ಚೌದಂತ ಎಂಬಿವುಗಳು ರಾಘವಾಂಕನ ಬಿರುದುಗಳು. ಇವನು ಹರಿಷ್ಣಂದ್ರಚಾರಿತ್ರ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚಾರಿತ್ರ, ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರ, ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ತ ಕೃತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾದ ‘ಹರಿಷ್ಣಂದ್ರ ಚಾರಿತ್ರ’ ವಾಧಕ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅದುವರೆಗೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಚಂಪ್ರಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇಸೀ ಭಂದಸ್ವಾದ ಷಟ್ಪದಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕೇತಿದ್ದ ರಾಘವಾಂಕನದ್ದೆಂಬುದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮತ.

ಪದವಿಂಗಡಣೆ

ಬಾಯ್ಯಿಟ್ಟೊಳಿಲಿ – ಬಾಯ್ಯೋ + ಬಿಟ್ಟು + ಒಳಲಿ

ಕಡೆಯಲಳಿವುದಳೀಂದ – ಕಡೆಯಲಿ + ಅಳಿವುದಳೀಂದ

ಮುನ್ನವೀ – ಮುನ್ನಂ + ಈ

ಹಿಡಿಯಬೇಡುಮೃಳಿಸಬೇಡೆಂದು – ಹಿಡಿಯಬೇಡ + ಉಮೃಳಿಸಬೇಡ + ಎಂದು ಫಲವಾಪುದೊಡಲುವಿಡಿದಾನೊಮ್ಮೆ – ಫಲವಾಪುದು+ಒಡಲು+ಸಿಡಿದು+ಅನು+ಒಮ್ಮೆ ಮಡಿಯದಿಹದಿಲ್ಲಿಲ್ಲ – ಮಡಿಯದೆ + ಇಹದು + ಇಲ್ಲಿ + ಇಲ್ಲ

ಉತ್ತಮಕುಲೀನನತ್ಯಧಿಕವಿಪ್ರಂ – ಉತ್ತಮಕುಲೀನನು + ಅತಿ + ಅಧಿಕವಿಪ್ರಂ

ನಡೆದವಿಲಜಗವಣೀಯಲಪಕೀತಿಯಂ – ನಡೆದು + ಅವಿಲಜಗವು + ಅಣೀಯಲು + ಅಪಕೀತಿಯಂ

ಬೇಗೆಗಾಹುತಿಗೊಟ್ಟಡೆನ್ನಿಂದ – ಬೇಗೆಗೆ + ಆಹುತಿ + ಕೊಟ್ಟಡೆ + ಎನ್ನಿಂದ

ಸಾಮಾಜ್ಯದಾಗನನುಭವಿಸಬೇಕೆಳಿಯಬೇಡೆನಲು – ಸಾಮಾಜ್ಯದ + ಆಗನು + ಅನುಭವಿಸಬೇಕು + ಅಳಿಯಬೇಡ + ಎನಲು

ಭುವನಾಲಿಗಾಧಾರವಾಗನೇ – ಭುವನ + ಆಲಿಗೆ + ಆಧಾರ + ಆಗನೇ

ಕೊಲ್ಲಿದಿಂದೆನ್ನನೊಬ್ಬಳನೆ – ಕೊಲ್ಲಿದೆ + ಇಂದು + ಎನ್ನನು + ಒಬ್ಬಳನೆ

ಬಿಡುವುದುಚಿತವಲ್ಲಿಂ – ಬಿಡುವುದು + ಉಚಿತವು + ಅಲ್ಲ + ಇಂ
 ಬಿಡುವುದಕ್ಕಾದಮತನವು – ಬಿಡುವುದು + ಅತಿ + ಆಧಮತನವು
 ಮೈಯಿಕ್ಕೆ – ಮೈ + ಇಕ್ಕೆ
 ಕೇಳುಭಯಕುಲಶುದ್ಧೆಯಲ್ಲದಿದರಡೆ – ಕೇಳು+ಉಭಯಕುಲಶುದ್ಧೆ+ಅಲ್ಲದೆ+ಇದರಡೆ
 ಪ್ರೋಟನೇಪ್ರಾಗಳ್ಳಿನು – ಪ್ರೋಟನು + ಏ + ಪ್ರಾಗಳ್ಳಿನು
 ಬಣ್ಣಿಗೊಟ್ಟಿದೆಂಬಾಗಕ್ಕಾತಮರ – ಬಣ್ಣಿ + ಕೊಟ್ಟಿದು + ಎಂಬ + ಆಗಳ್ + ಉತ್ತಮರ
 ಹರಕ್ಕಪೆಯೋಳಗ್ನಿಭಯವೆಂತಕ್ಕಿದೊಮ್ಮೆಂಗೆ – ಹರಕ್ಕಪೆಯೋಳು+ಅಗ್ನಿಭಯವು+ಎಂತು+
 ಅಕ್ಕು + ಇದು + ಒಮ್ಮೆಂಗೆ

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಸು – ಪ್ರಾಣ. ದಳ್ಳುರಿ – ಪ್ರಜ್ಞಲಿಸುವ ಉರಿ, ಧಗಧಗಿಸುವ ಬೆಂಕೆ. ದಳ್ಳೆಸು – ಪ್ರಜ್ಞಲಿಸು.
 ಕಡಗು – ಉತ್ಸಾಹಿಸು, ಸಂಭ್ರಮಿಸು, ಮಸಗು. ಅಡಸು – ಆವರಿಸು, ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ ಬರು.
 ಒಣಿಲು – ಅರಚು, ನೋವಿನಿಂದ ಕೊಗು. ಕೆಡೆದೊಡಲು – ಬಿದ್ದ ಶರೀರ. ಬೇಗೆ –
 ಬೆಂಕೆ, ಉರಿ. ಉತ್ತಮ ಕುಲೀನ – ಶ್ರೇಷ್ಠಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವ. ಬೆಂಬಳಿಯ – ನಂಬಿ
 ಬಂದವನು, ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದವನು. ಬೆಂಬಳಿ – ಅನುಸರಿಸು. ಆಗು – ಲಾಭ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
 ನೆರವೇರುವಿಕೆ. ಹೇವ – ದುಃಖ, ಅವಮಾನ, ತಿರಸ್ಯಾರ. ದಿಟ – ನೀಜ, ಸತ್ಯ. ಮೂರು
 ಕರಣ (ತ್ರಿಕರಣ) – ಕಾಯೀನ, ವಾಚಾ, ಮನಸ (ದೇಹ, ಮಾತು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು).
 ದಾವಾಗ್ನಿ – ಕಾಡಿಬ್ಜು. ಬಣ್ಣಿ – ದಾರಿ. ಪ್ರೋಟ್ನು – ಹೊತ್ತು. ಹರೆದೋಡಿ – ದೂರ
 ಸರಿದು. ತಕ್ಕು – ವಂಚನೆ, ಮೋಸ. ಉರವಣಿಸು – ರಭಸವಾಗಿ ಹೋಗು, ನಡೆ.

ವಿಶದೀಕರಣ

ಉತ್ತಾನಪಾದ : ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಂಭುವ ಮನುವಿನ ಕಿರಿಯ ಮಗ. ಇವನಿಗೆ ಸುನೀತಿ, ಸುರುಚಿಯೆಂಬ
 ಇಬ್ಬರು ಪಕ್ಷಿಯರಿದ್ದರು. ಸುನೀತಿಯ ಮಗನ ಹೆಸರು ಧ್ರುವ. ಧ್ರುವನು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ
 ಒಂದು ಬಾರಿ ತಂದೆಯಾದ ಉತ್ತಾನಪಾದನ ತೊಡೆಯನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು
 ಗಮನಿಸಿದ ಸುರುಚಿಯು ಆತನನ್ನು ಅವಹೇಳಿಸ ಮಾಡಿ ದೂರ ತಲ್ಲಿದಳು. ಇದರಿಂದ
 ದುಃಖಿತನಾದ ಧ್ರುವನು ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಮುಂದೆ ಶಾಶ್ವತ
 ಧ್ರುವನನ್ನುತ್ತ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ

- ಆಗು ಮುಂದೆ ನಡೆದಲ್ಲದೆ ಅರಸು ನಡೆವನೆ.
- ಉತ್ತಮರ ಮುಂದಾವ ತಕ್ಕಿರಲಾಪುದು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ದಳ್ಳುರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮರುಗಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ಧ್ವನಿ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಮಗನ ಕುರಿತಾಗಿ ತಾಳುವ ಅಶಾಭಾವನೆ ಯಾವುದು?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳ ತ್ಯಾಗಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೇಯಿರಿ.
- ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತವೆಯಷ್ಟೇ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಮತಿ ಇವರು ಪರಸ್ಪರ ಆಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಂಭಾಷಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೇಯಿರಿ. ಬರೆದಿರುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿರಿ.

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪದ್ಯದ ಸರಳಾನುವಾದವನ್ನು ಬರೇಯಿರಿ.

ಉತ್ತಮಕುಲೀನನತ್ಯಧಿಕವಿಪ್ರಂ ವೇದ
ವೇತ್ತ ಸವಾದಗಮಜ್ಞಂ ಶೈವನೆಲೆ ನರೆಯ
ಹೊತ್ತವನು ಮನೆಮಕ್ಷಣಂ ಬಿಟ್ಟ ಬೆಂಬಳಿಯ ನಂಬಿ ಬಂದವನು ನಿನ್ನ
ಮುತ್ತಪಗ್ನಿಗೆ ಮುಂದೆ ನೂಕಿ ನರಕಾಳಿಗನಿ
ಮಿತ್ತ ನಡೆದವಿಳಿಜಗವಲ್ಲಿಯಲಪಕೀರ್ತಿಯಂ
ಹೊತ್ತ ಕೊಂಬವನಲ್ಲ ನೀಂ ಮುಂದೆ ಹೋದಡೆನ್ನಾಡಿಯೆಂದಂ ಭೂಪನು

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

- ಶಶಿಮರ್ತಾಳಿ – ಶಿವ, ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ, ಪರಮೇಶ್ವರ, ಮೃಡ ಇದೇ ರೀತಿ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಪಯಾಡಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೇಯಿರಿ.
ಧರ, ವಿಪ್ರ, ರವಿ, ಸುರ
- ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೇಯಿರಿ.
ಕೆಂಡಂಗಳಡಸಿ, ನರಕಾಳಿಗನಿಮಿತ್ತ,
ದ್ವೇವವಾಗಲೆಮ್ಮೆಂಬೆಯ, ಹೊಕ್ಕಣೆಲೆಲೆ, ತಕ್ಕಿರಲಾಪುದು,
ಬಿಸಿಯಾಜೆತುರಿಯ

ಸಂಧಿಗಳ ವರ್ಣನೆ

- ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.
ಅರುಣ + ಅಭಲ = ಅರುಣಾಭಲ
ಆದರ + ಆತಿಧ್ಯ = ಆದರಾತಿಧ್ಯ
ಹರಿ + ಕೃಶ = ಹರೀಶ
ಸತೀ + ಕೃಶ = ಸತೀಶ

ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದದ ಕೊನೆಯ ಸ್ವರಾಕ್ಷರವು ಎರಡನೇ ಪದದ ಅರಂಭದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಂಧಿಯಾಗಿದೆ. ಆಗ ಏರಡೂ ಸ್ವರಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೀಘಾದಕ್ಕರ ಆದೇಶವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಸಂಧಿ ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ಗುಂಪಿನ ಎರಡು ವಣಂಗಳು. ಉದಾ: ಅ, ಆ; ಇ, ಈ; ಉ, ಊ. ಸಂಧಿಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಂಧಿಯನ್ನು ‘ಸಂಧಿ’ ಎನ್ನುವರು. ಇದು ಕೂಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಧಿ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿರಿ.

ಕೃತಕಾಗ್ನಿ, ದಾವಾಗ್ನಿ, ದೃವಕೃರಗಿ, ಸವಾಗಮ, ನರಕಾಳಿ

ಸಮಾಸ

- ಮೈಯಿಕ್ಕೆ – ಮೈಯನ್ನು ಇಕ್ಕೆ (ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ)
ಪ್ರೋಡವೀಶ – ಪ್ರೋಡವಿಯ ಕೃಶ (ತತ್ವರೂಪ ಸಮಾಸ)
ಶಶಿಮೌಳಿ – ಶಶಿಯ ಮೌಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವನು (ಬಹುವೀಹಿ ಸಮಾಸ)

ಕೆಳಗೆ ಕೂಡಲಾದ ಸಮಸ್ತಪದಗಳಿಗೆ ಮೇಲಿನಂತೆ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ ಬರೆದು, ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿರಿ.

ಕಚೋಂಗ, ಕೆಂಗಡಿ, ಒಡಲುವಿಡಿ, ಬಟ್ಟಿಗೊಡು, ಅಗ್ನಿಭಯ, ವಸುಧೀಶ

ಅಲಂಕಾರ

- ಚಂದ್ರಮತಿ ದಳ್ಳುರಿಯನ್ನು ಹರಿದುಹೊಕ್ಕುದು
ತರುಣ ಸೂರ್ಯಂ ಕತ್ತಲೆಯನೆ ಹೊಕ್ಕುಂತಾಯ್ತು – ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ.
- ಆದಿಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವಾಗಿ ಸ, ಗ, ಟಿ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳು ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ.

ಭಂದಸ್ಸು ವಾರ್ಡ ಷಟ್ಟದಿ

ಇದು ಒಂದು ಮಾತ್ರಗಳಿಂಬಧ್ವವಾದ ಭಂದಸ್ಸು. ಇಲ್ಲಿನ 1, 2, 4, 5ನೇ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಇದು ಮಾತ್ರೀಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಅರನೇ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮಾತ್ರೀಯ ಅರು ಗಣಗಳೂ ಒಂದು ಗುರುವು ಇರುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲಘು ಬಂದರೂ ಅದನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಪ್ರಪ್ರಪ್ರಪ್ರ | ಪ್ರಪ್ರ - | - ಪ್ರಪ್ರಪ್ರ | ಪ್ರಪ್ರ -
 ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ | ನಮಿಸಿದ್ದೆ | ವಕ್ಕೆಜಗಿ | ರವಿಗೆ ವಂ
 ಪ್ರಪ - ಪ | ಪ್ರಪ್ರಪ್ರಪ | ಪ್ರಪ - ಪ | - - ಪ
 ದಿಸಿ ಹೋಟಿ | ಭವಭವದೊ | ಶೇನಗೇ ಹ | ರಿಶ್ಜಂದ್ರ
 ಪ್ರಪ - ಪ | - - ಪ | - ಪ್ರಪ | - - ಪ | - ಪ - | ಪ್ರಪ - ಪ | -
 ವಸುಧೀಶ | ನೇ ಗಂಡ | ನಾಗಲಿ ದಿ | ಟಂ ಲೋಹಿ | ತಾಶ್ನೇ ಮಗನಾಗ | ಲಿ

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗದ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕೆ, ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಿರಿ.

ಪ್ರೋಡಪೀಶ ಕೇಳುಭಯಕುಲಶುದ್ಧೆಯಲ್ಲದಿ

ದರಡಿ ನಿಸ್ನನಲ್ಲದನ್ಯಾಸನು ಲೆಕ್ಕಿಸಿದೆನಾ

ದಡೆ ಹಿಂದೆ ನಿನಗೊಂದನಿಕ್ಕಿ ನಾನೊಂದನುಂಡಡೆ ಮೂಲು ಕರಣವಜ್ಞಯೆ

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ

- ಹರಿಶ್ಜಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ - ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
- ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿ ಸಂಪುಟ ೧ - ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
- ರಾಘವಾಂಕನ ಹರಿಶ್ಜಂದ್ರ ಚರಿತೆ - ಗದ್ಯನುವಾದ-ಎನ್. ರಂಗನಾಥ ಶರ್ಮ

ಶಾರದಾವಚನವಲಂಭನೀರಂ

ರನ್ನ

ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ರನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿ ‘ಸಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯ’ದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಕ್ರಮದಿಂದ ಮಹಾಭಾರತದ ಕರ್ತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜಂಪೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಸಮಧಂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ರನ್ನ ಶ್ರೇತಿಯುತವಾದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ನಾಟಕೀಯತೆಯ ಮೂಲಕ ಸಹ್ಯದಯರಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿನಿತಿದ್ದಾನೆ.

ದೀಪವು ಸದಾ ಉರಿಯುತ್ತಾ ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಾಯಿಸುವಂತೆ ಜೀವನದ ಜಂಜಾಟ, ಅಂತರಂಗದ ಅಳಲು, ನೋವಿನ ಸರವಾಲೆಯನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ತಾಯ್ತಂದೆಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸದಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಸ್ನಿವೇಶಪ್ರೋಂದರ ಚಿತ್ರಣ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಕವಿ ರನ್ನನ ಗದಾಯುಧದಿಂದ ಆಯ್ದ ಈ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ವಯೋವೃದ್ಧ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಗಾಂಥಾರಿಯರು ತಮ್ಮ ಮಗ ದುಯೋಧನನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವ, ಆತನ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಬಯಸುವ ಚಿತ್ರಣ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಕಥಾಸಂದರ್ಭ

ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಯೋಧನನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯುತ್ತಿರುವನು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ?” ಎಂದು ತಾಯಿ ಕೇಳಿದರೆ ತಾನು ಏನೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಲಿ ಎಂದು ಮರುಗುತ್ತಾ ದುಯೋಧನನು ಮೂರ್ಖ ಹೋಗುವನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಗನನ್ನು ಮಡುಕಿಕೊಂಡು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ – ಗಾಂಥಾರಿಯರು ಮಗ ಮೂರ್ಖ ಹೋದುದನ್ನು ಸಂಜಯನಿಂದ ತಿಳಿದು ದುಃಖಿಸುವರು.

ಕುರುಕುಲ ಚೊಡಾಮಣಿ ನಿಜ |

ಗುರುಗಳ ನಯನಾಂಬು ತಳೆವ ಜಲಮಾಗಿ ತ ||

ಧೂರುಜನ ದೀಘೋಽಬಾಷ್ಪಸಮೆ |

ಪರಿವೀಜನಮಾಗೆ ಮೂರ್ಖೀಯಿಂದೆಲ್ಲಿತ್ತಂ

|| ೧ ||

ವ ॥ ಅಂತು ಮೂರ್ಕೆ ಯೀಂದೆ ಲ್ಯಾತ್ತು ನಿಜಜನನೀಜನಕರಂ ಕಂಡು
ಲಜ್ಜಾಭರದಿಂ ಶಿರಮನಾನತಂ ಮಾಡೆ ಸಂಜಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗಂ ಗಾಂಥಾರಿಗಂ ನಿಜ
ತನೂಜನಪ್ಪ ರಾಜರಾಜಂ ಕುರುಕುಲಮಧ್ಯಮಹಿತಳಸಹಕಾರಭೂರುಹಂ ನಿಮಗೇ
ವಿನಮಿತೋತ್ತಮಾಂಗನಾದನವಧರಿಸುವುದು ಎನೆ ತದೀಯವಚನಾಮೃತ ಸ್ವರ್ಶನದಿಂದಾ
ನಂದಚಿತ್ತನಾಗಿ ತಡವರಿಸಿಯುಂ ತೆಬ್ಬಿರಿಸಿಯುಂ ತೆಗೆದಟ್ಟಿಯುಂ ಮನಃಕ್ಷು ತ ಶರೀರನಂ
ಪರಮಾಶೀವಚನ ಶತಸಹಸ್ರಂಗಳಿಂ ಪರಸಿ ಪುನಃಪುನರಾಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ಯ ಕಂಡಿದಾನುಂ
ಬೇಗದಿಂ ವಿಗತಪರಿಜನಂ ಮಾಡಿ—

ಯಮಸುತನಿಂಬುಕೆಯ್ಯನೆಮಗಿನ್ನುಮೊಡಂಬಡು ಕಂದ ಸಂಧಿಯಂ ।
ಸಮಗೋಳಿಸಲ್ಪೈ ಸಂಜಯನನಟ್ಟವೆ ಭೀಮನೋಳಾದ ಬಧ್ಯವೈ ॥
ರಮನುಣಿ ನೋಡದಿರ್ ಸುತಸಹೋದರದುಃಖಮನೀಪುದರ್ಥರಾ ।
ಜ್ಯಮನವಗೆಂದು ಕಾಲ್ಯಾಂತಿದು ಬೇಡಿದನಂಧನ್ಯಪಂ ಸ್ವಪ್ತತ್ವನಂ || ೨||

ವ ॥ ಅಂತು ಕುರುನರೇಂದ್ರನನಂಧನರೇಂದ್ರನಭೃತಿಂ ಸುವುದುಂ
ಅತನೋಳಪ್ಪ ಸಮರಾನುಬಂಧಮಂ ಮಾಣ್ಯದನ್ನೆಂಬುದ ನಿಂಬುಕೆಯ್ಯದೆಂದ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ನುಡಿಯಂ ಗಾಂಥಾರಿ ಸಮಭೃತಿಂ ತಾನುಂ ಪ್ರಾಧಿಕಸಿ—
ಪರಿಣತವಯಸರೆಮಿಕಣ ।

ಇಲ್ಲಿರುದರೆಮೆಮಗಿಂಬುಕೆಯ್ಯದುಚಿತಂ ನಿನ್ನೀ ॥
ಗುರು ನುಡಿದ ನುಡಿಗೋಡಂಬಡು ।
ಗುರುವಚನಮಲಂಫನೀಯಮೆಂಬುದು ಮಗನೇ ||೩||

ಸಮರವ್ಯಾಪಾರಂ ಮಾ ।
ಇಲ್ಲಿ ಮಗನೇ ನಿಜಶಿಬಿರದತ್ತ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯ ಸ ॥
ತ್ತಮಗಂದಿರ್ ಸತ್ತರ್ ನೀ ।
ನೆಮಗುಳ್ಳಾಡೆ ಸಾಲ್ಪದವರನಿಂ ತಂದಪೇವೇ ||೪||

ವ ॥ ಎಂದು ಗಾಂಥಾರಿ ತನ್ನ ಮತ್ತಿನ ಮಕ್ಕಳಂ ನೆನೆದು ದುಃಖಂ ಮರುಕೊಳಿಸಿ
ದುಃಖಂಗೆಯ್ಯ ಸಂಜಯಂ ಜಡಿದು—

ಪ್ರಿಯಸುತನಂ ಬಂದುಂ ಸಂ ।
ತಯಿಸುವುದದುಗೆಯ್ಯ ನೀನೆಗಳ ಶೋಕಾಕ್ರಾಂ ॥
ತೆಯುಮಾಗಿ ಶೋಕಿಸಲ್ ಸಂ ॥
ತಯಿಸುವರಾರಂಧನ್ಯಪತಿಯಂ ನೃಪತಿಯುಮಂ ||೫||

ವ॥ ಎಂಬುದುಂ ಷ್ವದ್ರಾಜಂ ಕುರುರಾಜಂಗಭಿಮುಖನಾಗಿ-

ವೀರಶತಜನನಿಗೀ ಗಾಂ ।

ಧಾರಿಗೆ ಶತದುಃಖನಿವೇಸರಾಯ್ತಿಗಳ್‌ ।

ಕೌರವಪತಿ ದುಃಖಮಹಾ ।

ಭಾರಮನಾಂತಾಯಸಕ್ಕೆ ಗುಣೀಯಾದುದಜೀಂ

॥೬॥

(ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು, ದುರ್ಯೋಧನನೊಂದಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಸಂಧಿಗೆ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯನು ಆ ಮಾತಿಗೆ ದನಿಗೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ)

ತನೊಽಪುಟ್ಟಿದರ್ಥ ಪೇಸರ ನಾಲ್ಕುರೋಽಂವರುಮಿಲ್ಲದಿದೊಂಡಂ ।

ತನ್ನಸುವಂ ನಿವೇದಿಸುವನಗ್ನಿಗೆ ಧರ್ಮತನೂಜನೆಂದೊಡಾ ॥

ನನೊಽಪುಟ್ಟಿದರ್ಥ ಪೇಸರ ನೂವರೋಽಂವರುಮಿಲ್ಲ ಬಾಳಿವೆನೆಂ ।

ಬೆನ್ನುಂ ಯಾಸೆಯಂ ಬಿಸುಟ್ಟಿನಿನ್ನವರಾದುದನಾಗದಿಪೇನೇ

॥೭॥

ಸಾಧಿಸುವೆಂ ಫಲ್ಗುಣನಂ

ಸಾಧಿಸುವೆಂ ಪವನಸುತನ ಬಸಿಣಿಂ ಹಾ ಕ ॥

ಣಾ ದುಶ್ಯಾಸನ ತೆಗೆವೆಂ ।

ಸಾಧಿಸಿದಿಂ ಬಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಯಮಜನೋಳ್‌ ಪ್ರದುವಾಲ್ಪೆಂ

॥೮॥

ಆಮ್ಮಗನೆನಾಗೆ ಧರ್ಮರಜ ।

ನೇಮ್ಮಗನಲ್ಲನೆ ಬಳಿಕ್ಕೆ ನೀಮುಂ ತಾಮುಂ ॥

ನಿಮ್ಮೋಳ್‌ ನೇಪರಡುಗಿಡದೆ ಸು ।

ಖಮ್ಮನ್ನಿನ ತೆಜದೆ ಬಾಲ್ಪಿನ್ನದಾಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಯೆಂ

॥೯॥

ರನ್ನ

ಕವಿ ರತ್ನತ್ಯಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಡ ರನ್ನನು ಜವುಖಂಡಿ ಬಳಿಯಿರುವ ಮುದುವೋಳಲು, ಎಂದರೆ ಈಗಿನ ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಧೋಳ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ಎಳ್ಳ ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಈತನ ತಂಡ ಜಿನವಲ್ಲಭೇಂದ್ರ, ತಾಯಿ ಅಭುಲಭೈ.

ಗಂಗರಾಜರ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ರನ್ನನು ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಚಾಲುಕ್ಯರಾಜ ಶೈಲಪ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮಗ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ

ಇರಿವಬೆಡಂಗನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ದಾನಚಿಂತಾಮಣಿ ಅಶ್ರಿಮಬ್ಜೆ ಇವನ ಪೋಷಕಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇವನ ಗುರು ಅಜಿತ ಸೇನಾಭಾಯ್. ರನ್ನನು ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಲಭ್ಯವಾದವು ಎರಡು. ಅಜಿತ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣ ಶಿಲಕಂ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯಂ. ‘ರನ್ನ ಕಂದ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆತ ಬರೆದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಸಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯವು ಒಂದು ಚಂಪ್ರಾಕಾವ್ಯ. ಹದಿನೆಂಟು ದಿನಗಳ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾದಿನದಂದು ನಡೆದ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರ ಕಾಳಗ ಇದರ ಕಥಾವಸ್ತು. ಆದರೆ ಕವಿ ರನ್ನನು ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಕ್ರಮದಿಂದ ಮಹಾಭಾರತ ಕತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪದವಿಂಗಡಣ

ಶಿರಮನಾನತಂ – ಶಿರಮನ್ + ಆನತಂ

ವಿನಮಿತೋತ್ಮಾಂಗನಾದನವಧರಿಸುವುದು – ವಿನಮಿತ + ಉತ್ತಮಾಂಗನ್ + ಆದನ್
+ ಅವಧರಿಸುವುದು

ತದೀಯವಚನಾಮೃತಸ್ವರ್ಶನದಿಂದಾನಂದಚಿತ್ತನಾಗಿ – ತದೀಯವಚನ + ಅಮೃತ +
ಸ್ವರ್ಶನದಿಂದೆ + ಆನಂದ ಚಿತ್ತನ್ + ಆಗಿ

ಪುನರಾಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ಯಾ – ಪುನರ್ + ಆಲಿಂಗನಂ + ಕೆಯ್ಯಾ

ಯಮಸುತನಿಂಬುಕೆಯ್ಯಾಸೆಮಿಸ್ಯಾಮೋಡಂಬಡು – ಯಮಸುತನ್ + ಇಂಬುಕೆಯ್ಯಾನ್
+ ಎಮಗೆ + ಇಸ್ಯಾಮ್ + ಒಡಂಬಡು

ಸಂಜಯನನಟ್ಟಪೆ – ಸಂಜಯನನ್ + ಅಟ್ಟಪೆ

ಸುತಸಹೋದರದು:ಖಿಮನೀವುದಧರಾಜ್ಯಮನವಗೆಂದು – ಸುತ ಸಹೋದರ
ದು:ಖಿಮನ್ + ಈವುದು + ಅಧರಾಜ್ಯಮನ್ + ಅವಗೇ + ಎಂದು

ಕುರುನರೇಂದ್ರನನಂಧನರೇಂದ್ರನಭ್ಯಾಧಿಕಸುಪುವುದುಂ – ಕುರುನರೇಂದ್ರನನ್ +
ಅಂಧನರೇಂದ್ರನ್ + ಅಭ್ಯಾಧಿಕಸುಪುದುಂ

ಪರಿಣತವಯಸರೆಮಿಕೆಇರುಡರೆಮೆಮಿಗಿಂಬುಕೆಯ್ಯಾದುಚಿತಂ – ಪರಿಣತ ವಯಸರೆಮ್
+ ಇಕೆಣ್ + ಕುರುಡರೆಮ್ + ಎಮಗೆ + ಇಂಬುಕೆಯ್ಯಾದು + ಉಚಿತಂ

ಗುರುವಚನಮಲಂಫನೀಯಮೆಂಬುದು – ಗುರುವಚನಮ್ + ಅಲಂಫನೀಯಮ್ +
ಎಂಬುದು

ನೀನೆಮಗುಳ್ಳಿಂಡೆ – ನೀನ್ + ಎಮಗೆ + ಉಳ್ಳಿಂಡೆ

ದು:ಖಿಮಹಾಭಾರಮನಾಂತಾಯಸಕ್ಕೆ – ದು:ಖಿಮಹಾಭಾರಮನ್ + ಆಂತ + ಆಯಸಕ್ಕೆ
ನಾಲ್ಕರೋಳೊವರುಮಿಲ್ಲ – ನಾಲ್ಕರೋಳ್ + ಒವರುಮ್ + ಇಲ್ಲ

ಧರ್ಮತನಾಜನೆಂದೊಡಾನೆನ್ನೂಡಪ್ಪಟಿದರ್ - ಧರ್ಮತನಾಜನ್ + ಎಂದೊಡೆ + ಅನ್ + ಎನ್ + ಬಡ + ಪ್ಪಟಿದರ್

ಬಿಸುಟೆನಿಸ್ಸವರಾದುದನಾಗದಿಪೆನೆ - ಬಿಸುಟೆನ್ + ಇನ್ + ಅವರ್ + ಆದುದನ್ + ಆಗಡೆ + ಇಪೆನೇ

ನೇಪಡುಗಿಡದೆ - ನೇಪಡು + ಕಿಡದೆ

ಪದಗಳ ಅಥವಾ

ಕುರುಕುಲ ಚೊಡಾಮಣಿ - ಕುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಷ್ಟನಾದವನು (ದುಯೋಧನ). ಚೊಡಾಮಣಿ - ಶಿರೋರತ್ನ. ನಿಜಗುರುಗಳ ನಯನಾಂಬು - ತನ್ನ ಮಾತಾಪಿತರ ಕಣ್ಣೀರು. ತತ್ತೋಗುರುಜನ ದೀಘೋಡೇಚ್ಚಾವಸಮೆ - ಆ ಮಾತಾಪಿತರ ನಿಟ್ಟಿಸಿರೆ. ಪರಿವೀಜನವಾಗೆ - ಬೀಸಣಿಗೆಯಂತಾಗಲು. ನಿಜಜನನೀಜನಕರಂ - ತನ್ನ ತಾಯ್ಯಂದೆಯರನ್ನು. ತೆಬ್ಬಿಸು - ಚೇತರಿಸು. ಶಿರಮನಾನತಂ ಮಾಡೆ - ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಲು, ನಮಸ್ಕರಿಸಲು. ಆನತ - ಬಾಗಿದ. ಸಹಕಾರ ಭೂರುಹಂ - ಮಾವಿನ ಮರ. ಒಡಂಬಡು - ಸಮೃತಿಸು. ಯಮಸುತ - ಯಮನ ಪ್ರತ್ರ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ. ಅಂಧಸ್ಯಪ - ಕುರುಡನಾದ ರಾಜ - ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ. ಅಭ್ಯಧಿಸು - ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು. ಇಂಬುಕೆಯ್ಯಾದು - ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ವಿಗತ - ಮರೆಯಾದ, ಹೊರಟುಹೋದ, ಬೇರೆಯಾದ. ಪರಿಜನ - ಪರಿವಾರ. ಸಮಗೋಳಿಸು - ಸರಿಪಡಿಸು. ಸಮರಾನುಬಂಧ - ಯುದ್ಧ ಸಂಬಂಧ. ಪರಿಣತ ವಯಸರ್ - ಅನುಭವಸ್ಥರು. ಪರಿಣತವಯಸರೆಂ - ಅನುಭವಸ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅಲಂಫನೀಯಮ್ - ಮೀರಲಾಗದುದು. ಜಡಿದು - ಬೆದರಿಸಿ, ಘಟಿಸಿ. ಚಿಂತಾಕ್ಷಾಂತೆ - ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರು. ಸಮಭ್ಯಧಿಸಿ - ಸಮಧಿಸಿ. ಮಾಣ್ - ಬಿಡು. ಬಿಜಯಂಗಿಯ್ - ಹೊರಡು. ಪೆಸರ ನಾಲ್ಕುಹೋ - ಹೆಸರಾಂತ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನಾಲ್ಕುಜನರಲ್ಲಿ. ಅಣ್ಣಿಯಾಸೆ - ಕೆಟ್ಟ ಆಸೆ, ದುರಾಸೆ. ನೇಪಡುಗಿಡದೆ - ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕೆಡದಂತೆ. ಸುಖಿಂ ಬಾಳ್ಳಾದು - ಸುಖಿವಾಗಿ ಬಾಳುವುದು. ಪ್ರದುವಾಣ್ - ಕೂಡಿಬಾಳು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

- ಮೂರ್ಖಹೋದ ದುಯೋಧನನಿಗೆ ಲಭಿಸಿದ ಶ್ರೀತ್ಯೋಪಚಾರದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಾಯ್ಯಂದೆಯರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ದುಯೋಧನನು ಏನು ಮಾಡಿದನು?
- ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದುಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಆತನಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು?

- ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಗಾಂಥಾರಿಯರು ತಮ್ಮ ಮಗ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿತ್ತು?
- ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಂಥಾರಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಸಂಜಯನು ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳಾಪವು?
- ಸತ್ತ ಕಣ್ಣ ದುಶ್ಯಾಸನರನ್ನು ಹೇಗೆ ಪುನಃ ಸಾಧಿಸಿ ತೆಗೆಯುವೆನೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?
- ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಂತೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಿರಿ

- ಕುರುಕುಲ ಚೂಡಾಮಣಿ
- ತನ್ನಾದವುಟ್ಟಿದರ್ಥ ಪೇಸರ ನಾಲ್ಕುರೊಳೊವರ್ ರುಮಿಲ್ಲದಿದೊಡಂ |
ತನ್ನಸುವಂ ನಿವೇದಿಸುವನಗ್ನಿಗೆ ಧರ್ಮತನೂಜನ್
- ಅಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಯೀಂ
- ಇಕ್ಕಣ್ಣರುಡರೆಂ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಗಾಂಥಾರಿಯ ವೀರಶತಜನನಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ದುಃಖಶತಜನನಿಯೂ ಆಗಿರುವಳು.
ಹಾದೆ? ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿರಿ.
- ‘ಭಲದಂಕಮಲ್’ ಎಂಬ ಮಾತು ಕೌರವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಧಿಸಿಕೊಂಡು ದುರ್ಯೋಧನನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ.
- ‘ಹೈತ್ಯವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು’ ಎಂಬ ಗಾದೆಮಾತಿನ ಆಶಯವೇನು? ಈ ಗಾದೆಮಾತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಗಾಂಥಾರಿಯರ ನಡತೆಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಮಧಿಸಿ ಲಘು ಲೇಖನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಸ

- ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿದ ಗಢಭಾಗವನ್ನು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಂತು ಮೂಚ್ಚೆಯಿಂದಲ್ಪತ್ತು ನಿಜಜನನೀಜಜನಕರಂ ಕಂಡು ಲಜ್ಜಾಭರದಿಂ ಶಿರಮನಾನತಂ ಮಾಡೆ ಸಂಜಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗಂ ಗಾಂಥಾರಿಗಂ ನಿಜ ತನೂಜನಪ್ಪ ರಾಜರಾಜಂ ಕುರುಕುಲವುಧ್ಯವುಹಿತಳಸಹಕಾರಭಾರುಹಂ ನಿವಂಗೆ ವಿನಮಿತೋತ್ತಮಾಂಗನಾದನವಧರಿಸುವುದು ಎನೆ ತದೀಯವಚನಾಮೃತ ಸ್ವರ್ವಣನದಿಂದಾ ನಂದಚಿತ್ತನಾಗಿ ತಡವರಿಸಿಯುಂ ತೆಬ್ಬಿರಿಸಿಯುಂ ತೆಗೆದಷ್ಟಿಯುಂ ಮನಃಕ್ಷತ ಶರೀರನಂ ಪರಮಾತ್ಮೇವಚನ ಶತಸಹಸ್ರಂಗಳಿಂ ಪರಸಿ ಪುನಃಪುನರಾಲೀಂಗನಂಗೆಯ್ಯು ಕಣ್ಣಿದಾನುಂ

ಬೇಗದಿಂ ವಿಗತಪರಿಜನಂ ಮಾಡಿ—

ನೀವು ಹೊಸಗನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹೊಂಡ ಭಾಷಾಪರ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

- ಕೆಳಗಿನ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.

ನಾಲ್ಕರ್ - ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ

ನೂವರ್ - ನೂರು ಮಂದಿ

ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು, ಬಡು ಎಂಬೀ ಪದಗಳಿಗಾಗುವ ರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಂಧಿ

ಲೋಪ, ಆಗಮ, ಆದೇಶ ಎಂಬ ಕನ್ನಡದ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿರುವಿರಿ. ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿರಿ.

ಪದ	ಸಂಧಿ ವಿಂಗಡಣೆ	ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರು
ನುಡಿಗೊಡಂಬಡು	ನುಡಿಗೆ + ಬಡಂಬಡು	ಲೋಪಸಂಧಿ
ಕಾಲ್ಪಿದಿದು		
ಗುರಿಯಾದುದು		
ಒಡವೃಟ್ಟಿದರ್		
ಎಮಗುಳ್ಳೋಡೆ		
ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಗು		
ವಚನವನ್ನು		

- ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.

ಸೂಯ್ದ + ಉದಯ = ಸೂಯೋದಯ

ಉತ್ತರ + ಉತ್ತರ = ಉತ್ತರೋತ್ತರ

ಇಲ್ಲಿ ಆರಂಭದ ಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಅ’ ಎಂಬ ಸ್ವರಾಕ್ಷರವು ಏರಡನೆ ಪದದ ಅದಿಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಉ’ ಎಂಬ ಸ್ವರಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ‘ಒ’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈರೀತಿ ಸಂಧಿಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗುಣಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು. ಗುಣಸಂಧಿಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿರಿ.

ದೀಘೋದೀಚ್ಛಾವ್ಸ, ವಿನಮಿತೋತ್ತಮಾಂಗ, ಶೋಕಾಕ್ರಾಂತ, ವಚನಾಮೃತ.

ಭಂದಷ್ಟು

ಉತ್ತಲಮಾಲೆ

ಈ ವ್ಯತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ 20 ವಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಭ, ರ, ನ, ಭ, ಭ, ರ ಎಂಬ ಗಣಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದು ಬಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಬಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತವೆ.

— ಪ ಪ | — ಪ - | ಪ ಪ ಪ | — ಪ ಪ | — ಪ ಪ | — ಪ - | ಪ -
ಉದಾ : ತನ್ನೊಡ | ಪುಟ್ಟಿದರ್ | ಹೆಸರ | ನಾಲ್ವರೊ | ಜೋವರು | ಮಿಲ್ಲದಿ | ದೋಡಂ

ಲಕ್ಷಣಸೂತ್ರ : ‘ಉತ್ತಲಮಾಲೆಯಪ್ಪುದು ಭರಂ ನಭಭಂ ರಲಗಂನೆಗ್ಲೀರಲ್’

ಚಂಪಕಮಾಲೆ

ಇದು ನಾಲ್ಕು ಸಮಾನ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ವ್ಯತ್ತ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿ 21 ಅಕ್ಷರಗಳಿಷ್ಟು ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ಜ, ರ ಎಂಬ ಗಣವಿನ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ.

— ಪ ಪ ಪ | ಪ - ಪ | — ಪ ಪ | ಪ - ಪ | ಪ - ಪ | ಪ - ಪ | ಪ -
ಉದಾ : ಯಮಸು | ತನಿಂಬು | ಕೆಯ್ಯನೆ | ಮಗಿನ್ನು | ಮೊಡಂಬ | ದು ಕಂದ | ಸಂಧಿಯಂ

ಲಕ್ಷಣಸೂತ್ರ : ‘ನ ಜ ಭ ಜ ಜಂ ಜ ರಂ ಬಗೆಗೊಳುತ್ತಿರೆ ಚಂಪಕಮಾಲೆಯೆಂದಪರ್’

ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿ, ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

(ಅ) ತನ್ನಸುವಂ ನಿರ್ವೇದಿಸುವನಗ್ಗಿಗೆ ಧರುತ ತನೊಜನೆಂದೊಡಾ

(ಆ) ಸಮಗೊಳಿಸಲ್ಪೇ ಸಂಜಯನನಟ್ಟವೇ ಭೀಮನೊಳಾದ ಬಧ್ಯ ವೈ

ಅಲಂಕಾರ

ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ.

- ಕುರುಕುಲ ಚೂಡಾಮಣಿ ನಿಜ
ಗುರುಗಳ ನಯನಾಂಬು ತಳಿವ ಜಲಮಾಗಿರೆ ತ||

ದ್ವಾರುಜನ ದೀಘೋದೀಚ್ಛಾವ್ಸಮೇ
ಪರಿವೀಜನಮಾಗೆ ಮೂಕ್ಷೀ ಯುಂದೆಲ್ಲಿತ್ತಂ||

- ಕುರುಕುಲಮಧ್ಯಮಹಿಂತಳಸಹಕಾರ ಭೂರುಹಂ

ಫುಟ್‌ಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನತ್ರಯರೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವವರು ಯಾರು?
2. ‘ಮಾತೃಕೋವರೆ’ – ಈ ಪದವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿರಿ.
3. ಪಲ್ಲವ – ಈ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
4. ಶರಧಿ – ಇದರ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
5. ಪುಲಿಗರೆ ಸೋಮನಾಥ ಕವಿಯ ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಕಿತ ಯಾವುದು?
6. ಅತ್ಯಧಿಕ – ಸಂಧಿಯನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.
7. ‘ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿಡುಗುಗಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು’ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ನಡೆಯುವ ವಿಚಾರಗೊಣಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಚಗುಳಿತನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಡಿಸಲು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.
8. ‘ನಾಡಸಿರಿ’ ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ಹೇಗೆ ವಣಿಸಿದ್ದಾನೆ?
9. ‘ತರುಣ ಸೂರ್ಯಂ ಕತ್ತಲೆಯನೇ ಪ್ರೋಕ್ಕುಂತಾಯ್ಯ’ ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ.
10. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಗಣವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಒಡೆಯನಳಿವಂ ಕಾಣ್ಣ ಪಾಪಿಯೆನ್ನಿಂದಾರು
ಕಡೆಯ ನರಕಿಗಳು ಬಳಿಕಳಿದಲ್ಲಿ ಫಲವಾವು
ದೊಡಲುವಿಡಿದಾನೊಮ್ಮೆ ಮಡಿಯದಿಹದಿಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮಡಿಯತ್ತ ಪತಿಯ ಮುಂದೆ
11. ‘ಸಮರವ್ಯಾಪಾರಂ ಮಾತ್ರ’ ಎಂದು ಗಾಂಧಾರಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
12. ‘ಗಾಂಧಾರಿಯ ವೀರಶತ ಜನನಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ದುಃಖನನೀಯೂ ಆಗಿರುವಳು’
ಈ ಮಾತನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಿರಿ.